

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ 1 ΠΑΓΚΡΑΤΙ ΤΗΛ. 75.67.111 * ΣΤΟΥΡΜΑΡΗ 57, ΤΗΛ. 52.37.543

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΦΑΙΔΩΝ - περί ἀθανασίας τῆς ΨΥΧΗΣ

ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ 6:30 Μ.Μ. ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57

ΜΕ ΤΟΝ ΡΑΔΑΜΑΝΘΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΑΥΤΟΜΥΗΤΙΚΗΣ

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ 6:30 Μ.Μ. ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ 1

ΜΕ ΤΟΝ ΡΑΔΑΜΑΝΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ТА ΑΠΟΡΡΗΤΑ

ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ 8 ΜΜ. ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57

ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΤΑΝΗ

MYOOS & Y Y X H

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ 1

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΜΜ

ΚΟΙΛΗ ΓΗ

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ
ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Ι.ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ 1

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΜΜ

Ε. ΣΑΡΑΓΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ 8 ΕΥΡΩ

Πληροφοροῦμε τοὺς φίλους μας
ὅτι παράλληλα μέ τόν γνωστό κῶρο
τοῦ **ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ** στὴν Στουρνάρη 57,
λειτουργεῖ ἤδη ὁ νέος κῶρος
ἐκδηλώσεων καὶ μαθημάτων **στὸ Παγκράτι**.
Ἡ διεύθυνση εἶναι **Ἐπικιτήτου 1 καὶ Πασσιτέλους**,
στὸ ὕψος τῆς Εὐτυχίδου 16, ἔναντι τοῦ Ἑλλήνου Παγκρατίου.

*** Η πρόσβασή σας στον χώρο
μπορεί να γίνει με τα τρόλεϋ 2, 4 και 11
ή με τα λεωφορεία 203, 204, 209, 210, 211
στάση πλατεία Πλαστήρα ή Παγκρατίου.**

ISSN 1108-832800

9 771108 832008

ENNAS

ИДЕОЛОГИЯ ТРОМ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΓΗΣ ΠΑΙΣΕΙΜΙ ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΟΥ ΑΣΤΕΡΟΕΝΤΟΣ ΔΙΨΑΔ' ΕΜΙΔΥΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΛΛΥΜΑΙ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ * ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57, 104.32 ΑΘΗΝΑΙ * ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΝ ΗΛΙΟΣΤΑΔΕΙΟΝ * ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2001 (ΤΕΥΧΟΣ 16^{ον}) ΔΡΧ. 1700 - 5 €ΥΡΩ

Σ. ΝΑΓΟΥ
ΖΩΗ & ΨΥΧΗ - ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΙΚΩΝ ΑΚΤΙΝΩΝ

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ - ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΝΤΕΙΩΝ

Η ΟΙΚΟΓΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Η ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΚΕΡΟ ΔΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΤΑ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑΤΑ

ΑΛΤΑΝΗ Η ΑΛΛΑΗ ΤΟΥ ΡΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 11-9-2001

ΠΥΡΑΜΙΣ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΟΣΟΦΙΑΣ

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Τριμηνιαία έκδοσις

Έτος Δ' Άρ. Τεύχος 16 - Δεκέμβριος 2001

Στουρνάρη 57, 104.32 Αθήναι
Έπικτήτου 1, 116.35 Παγκράτι Αθήναι
Τηλ.: 010.52.37.543, 010.75.12.156
Τηλεομοιότυπον.: 010.52.26.694
ISSN 1108-832X

Ίδιοκτήτης - Έκδοτης - Διευθυντής
Ραδάμανθους - Αντώνιος Αναστασάκης
Στοιχειοθεσία - Καλλιτεχνική επεξεργασία:
Μουστάκη Δήμητρα
Διορθώσεις: Δήμητρα Αθανασοπούλου
Εκτύπωσης: Γ. Χ. Ζαχαροπούλου-Δ. Σιταρής
Λευκάδος 9 - Μοσχάτο

Τά κείμενα, όπως και η γλώσσα
κάθε δημοσιεύματος απηχούν τις απόψεις
του εκάστοτε γράφοντος.

ΕΑΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ

ΝΑ ΓΙΝΕΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

αποστείλατε για έτήσια συνδρομή
ταχυδρομική επιταγή (20 ΕΥΡΩ)
στό όνομα:

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57
104.32 ΑΘΗΝΑΙ

ή καταθέσατε 20 ΕΥΡΩ
στην **Alpha Bank** (Πίστεως)
Άρ. Λογαριασμού:

104.002.786.016.548

στό όνομα **ΑΝΤ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ**
ή τηλεφωνήσατε στο 010.52.37.543

Συνδρομές εξωτερικού: 40 ΕΥΡΩ

Δωρίσατε
μία συνδρομή στους φίλους σας

Παρακαλείσθε
όσοι δέν έχετε ανανεώσει
τήν συνδρομή σας
όπως αποστείλετε
ταχ. επιταγή 20 ΕΥΡΩ
στην διεύθυνση του Ίδεο-
θεάτρου με την ένδειξη
"άνανέωση συνδρομής"

περιεχόμενα

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΥΚΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΞΕΛ. 3

ΧΡΟΝΟΣ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ
Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΞΕΛ. 4

ΟΙ ΕΧΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΨΥΧΗΝ
Σ. Κ. ΝΑΓΟΣ ΞΕΛ. 6

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ ΞΕΛ. 9

ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΙΚΩΝ ΔΚΤΙΝΩΝ
Σ. ΝΑΓΟΣ ΞΕΛ. 15

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
ΑΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΞΕΛ. 21

ΕΧΕΥΕΙΣ ΕΧΕΤΙΚΩΣ ΜΕ ΤΗΝ
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΟΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΡΟΥ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 11ΗΝ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2001
ΚΑΙ Η ΠΥΡΑΜΙΣ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΛΤΑΝΗ ΞΕΛ. 32

Η ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΕΥΣΤΑΤΙΑ ΤΩΝ
ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΩΝ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΞΕΛ. 38

ΤΟ ΙΕΡΟ ΔΕΝΔΡΟ ΚΑΙ ΤΑ
ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ
ΔΙΔΩ ΚΑΛΛΕΡΓΗ ΞΕΛ. 47

ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ Η ΑΝΑΒΙΩΣΗ
ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΑΝΤΕΙΩΝ
ΝΤΟΡΕΤΑ ΠΕΠΠΑ ΞΕΛ. 53

ΑΡΧΗ ΕΟΦΙΑΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΕΠΙΕΚΕΥΙΣ
ΑΡΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΞΕΛ. 55

ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΥΚΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Εχειλίζει ο χρόνος μέσα στο άπειρον. Οί καιροί δένονται μεταξύ τους σαν άλυσίδα και γίνονται οί εποχές τό λαμπερό διάδημα του Γαλαξία. Τό χθές, τό σήμερα, τό αύριο σημαδεύει τήν ζωή μας ανέγγιχτο και άδιάφορο. Προχωρεί προς τό αιώνιον, τό άγνωστον, τήν λήθη και τήν σιωπή. Αύτοί οί πάγοι τής αιώνιας σιωπής πού δέν έχουν όνομα, έξόν από τήν Ιστορία, πού καταγράφει επάνω τους τό πεπρωμένο τής Γης, τήν Άνθρώπινη παρουσία, τό ζωικόν και φυτικόν βασίλειο, τήν παντοδυναμία των ωκεανών, τήν υπερηφάνεια των βουνοκορφών, τήν απελπισία των ερήμων και, κυρίως, τόν έγωισμό και τήν ματαιοδοξία των ανθρώπων.

Ω, αυτή ή σιωπή, ή αιώνια σιωπή, ό λήθαργος του μαρμάρου και του ξύλου, μυστικοπάθεια των έρειπωμένων ναών, ή σιωπή των πυραμίδων, τής παγόδας, τό άσπιλο χιόνι των Ίμαλαίων, ή άκρη του Βορρά και του Νότιου των αιώνιων πάγων, ή σιωπή των δένδρων, των θαλασσών, τής βροχής στους δρόμους με τί όνομα νά βαφτίσω, τώρα, πού άκούω πάλι μέσα μου νά κτυπά τό σκῆπτρο της ή βασίλισσα των βασιλισσών, ή νύκτα...

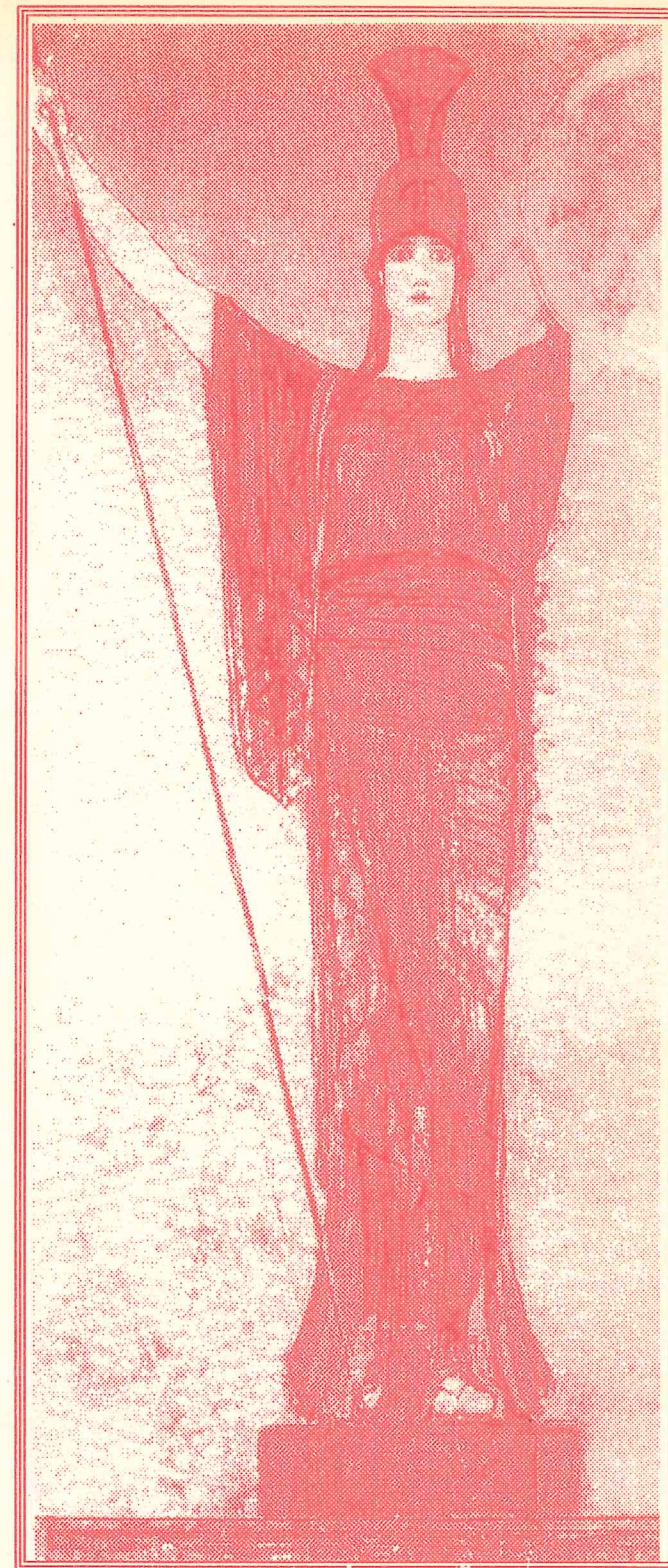
Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΥΚΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ...

Κλείνω τά μάτια μου και προσεύχομαι. Τίποτε άλλο πιο άπλό, πιο ιερό, πιο απέριττο, τήν στιγμή τούτη, από τήν δέση ενός άνδρα, μιās γυναίκας! Η θεά Άθηνά στέκεται δλόρθη μπρός μου και ύπαγορεύει τόν ύστατο λόγο: «Είρήνη Υμῖν».

Σέ σένα, Πάναγνη Αύγή του καινούργιου Χρόνου, απευθύνω τήν φωνή μου. Μή μολύνεις τίς άκρες των δακτύλων σου από τό αίμα των ρόδων, πού έχουν ψυχή, έχουν ρυθμό, έχουν ζωή κρυμμένη στις ρίζες τους. Μή μολυνθής ακόμα από τό ανθρώπινο αίμα, τόν ρύπο τής αδιαλλαξίας, τής ψευτιάς, τήν έχθρητα του πάθους πού κονταροχτυπά τίς ψυχές μας.

Μείνε άθώα, άγνή, δειπάρθενη τίς πρώτες αυτές ώρες, πού γεννιέσαι στην αιωνιότητα. Αύριο -τό ξέρουμε και αυτό- θά γονατίσης, θά λυγίσης και έσύ στην αιώνια μοίρα του κεραυνού, πού στέλνει ό άνθρωπος στον άλλον άνθρωπο.

Μά σύ, άμόλυντη στιγμή, στιγμούλα του καινούργιου χρόνου, φοράς ακόμα τήν σεπτήν έσθῆτα μιās κόρης των Παναθηναίων και προχωρείς προς τό ύψωμα τής Αιωνιότητας.

Σέ σένα απευθύνω τόν καιρεισμό μου.
Και από τά χείλη μου τό φίλημα τούτο,
άνθος ευλάκειας γέρνει στο ύπεροχο Σιῆθος Σου,
θεά Άθηνά μου, στον πάμφωτο ΝΟΥ Σου.

Είθε ή θεά τής Σοφίας
νά μās χαρίση τήν δωρεάν της και
νά μās καταγάση με τό πνευματικό φώς.

Έταῖροι κοινών ιδεών, ευχόμεθα
ευδαίμονα βίον και ὄλβιον εἶναι.

ΧΡΟΝΟΣ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

Διευθύνω, εορτάζουμε την ανατολή ενός καινούργιου χρόνου και στέλνουμε ευχετήρια σε συγγενείς και φίλους με τις στερεότυπες εύχές: «ευτυχισμένος ο καινούργιος χρόνος» ή «αἴσιον τό νέον ἔτος» κ.λπ. Έτσι αναγνωρίζουμε πλανάως ότι είναι δυνατόν ο καινούργιος χρόνος να μή μας φέρει ευτυχία ή να μής φανή δυσμενής. Θεωρούμε ότι ο καινούργιος χρόνος είναι υπεύθυνος και συντελεστικός για την ευτυχία μας ή για την δυστυχία μας.

Προσωποποιούμε τρόπον τινά τον χρόνο και του δίνουμε βουλευτική οντότητα και πάμε να φορτώσουμε σ' αυτόν τα αίτια της πιθανής ευτυχίας μας ή αποτυχίας. Έτσι παρασυρόμαστε στην αυταπάτη ότι ο χρόνος είναι μία μοίρα για μας. Μία μοίρα αναπόφευκτη και αμετάβλητη.

Δέν βλέπουμε τον χρόνο σαν ένα πλαίσιο πού εμείς τό γεμίζουμε με τις σκέψεις μας, με τα αισθήματά μας, με την πείρα μας. Ξεκινάμε τον ρόλο πού παίζει για την δική μας πρόοδο, τελειοποίηση και ευτυχία, ή έσωτερική επεξεργασία των κρούσεων και των πιέσεων πού έξασκεϊ πάνω μας τό περιβάλλον καθώς και ό τρόπος με τον όποιον αντιδρούμε ή ενεργούμε κατά την αντιμετώπιση αυτών.

Και επειδή όλα αυτά γίνονται μέσα στον χρόνο, έπεται ότι ή κακή χρήση του χρόνου, ή χωρίς σύνεση σπατάλη του, είναι απώλεια ευκαιρίας, πού μής δίνεται για την πρόοδό μας, την τελειοποίησή μας, την ευτυχία μας.

Πρέπει να μή μας διαφεύγει ή άξία του χρόνου. Κάθε λεπτό πού τό χρησημοποιούμε προς την κατεύθυνση της πραγματικής μας τελειοποίησης μπορεί να παραβληθί προς ένα κεφάλαιο πού διαρκώς επαυξάνεται, ενώ ταυτόχρονα προστίθεται σε αυτό ένας υπέρμετρος τόκος.

Τό κλειδί όμως της τελειοποίησής μας, δέν βρίσκεται στην απόκτηση διαρκώς μεγαλύτερης ευμάρειας και περισσοτέρων γνώσεων ή και άφθονότερης ψυχαγωγίας.

Αυτό κυρίως έγκειται σε μία προοδευτική αυτοανακάλυψη πού φωτίζει με διαρκώς αυξανόμενο καταναγκασμό την πραγματική φύση μας, την πραγματική σύνθεσή μας. Στόν βαθμό και στόν ρυθμό με τον όποιον αυτή ή αυτοανακάλυψη συντελείται γίνεται μέσα μας μία αλλαγή, μία ανακαίνιση, αλλάζουμε ποιοτικώς. Αποκτούμε μία άλλης ποιότητας έσωτερική ζωή.

Αυτή δέ ή αλλαγή της ποιότητας με την σειρά της επιταχύνει την πορεία προς την αυτοανακάλυψη. Αυτή συνοδεύεται με μία αίσθηση ευδαιμονίας, πού έχει χαρακτήρα μονιμότητας, πού δέν τον έχουν οι χαρές και οι τέρψεις πού είχαμε δοκιμάσει πρωτότερα.

Γιά να φθάσουμε σε αυτήν την έσωτερική αλλαγή δέν μής χρειάζεται να θάσουμε μία προοπτική χρόνου. Δέν έχουμε ανάγκη να προγραμματίσουμε ότι αυτή θα έλθι όταν συμπληρωθί τόσος ή τόσος καιρός. Με αυτήν την έννοια και ό πιο μικρός χρόνος αποβαίνει πολύτιμος, ανεκτίμητος. Αυτή ή αυτοανακάλυψη δέν μπορεί να επιτελεσθί χωρίς να αποκτήσουμε ένα ελεύθερο πνεύμα. Άς τό αναγνωρίσουμε ότι όποιεσδήποτε προκαταλήψεις μας, προτιμήσεις μας, συμπάθειές μας και αντιπάθειες, άνεξέλεγκτες πίστεις ύψωνουν ένα φραγμό και απλώνουν μία καλύπτρα πού έμποδίζει την αυτοέρευνα.

Αυτή ή αυτοέρευνα περνάει από μεταβατικούς σταθμούς. Πρέπει στην αρχή να κατορθώσουμε να ελέγχουμε την βλαπτικότητα ή την ώφελιμότητα των αισθημάτων μας, των συναισθημάτων μας, των ένστικτων, των όρμων, των παθών μας κ.λπ. Τουτό, διότι όταν

οι βουλευτικές μας ενέργειες ρυθμίζονται και υπαγορεύονται από τα αισθήματά μας, τα συναισθήματά μας και τα ένστικτά μας, ακολουθούμε επικίνδυνη πορεία. Τα ένστικτα μόνο ζωώδεις τύπους ανθρώπων παράγουν. Τα δέ άνεξέλεγκτα συναισθήματα, ανθρώπους πού είναι έρμαιο των έκάστοτε συμπαθειών τους και αντιπαθειών τους. Όταν, πάλι, τό βουλευτικό ενεργούσε προς ίκανοποίηση των παθών, ή κοινωνία θα γέμιζε από ανθρώπους πού θα χαλούσαν τον ρυθμό της και θα κατέλυαν κάθε έννοια ανθρωπισμού, δικαιοσύνης και καθήκοντος.

Πρέπει τό βουλευτικό να περιέλθι στον έλεγχο της διανοίας και ή διάνοια να διέπεται από όρθές αρχές. Τό να υπαχθί ή δράση της διανοίας σε αρχές είναι τό επόμενο στάδιο.

Νά αποκτήσι λοιπόν κανείς σωστές αρχές. Αυτό είναι ένας λόγος. Χωρίς την γνώση της φύσεως της ανθρωπίνης ψυχής και της θέσεως αυτής μέσα στην παγκόσμια ζωή, και χωρίς την κατανόηση του δεσμού της παγκόσμιας ζωής με τις λειτουργίες της φύσεως έν γενεί, δέν μπορούμε να μιλάμε για σωστές αρχές.

Όλες λοιπόν οι προσπάθειες πού γίνονται προς την κατεύθυνση αυτή είναι βασικής σημασίας. Από αυτόν τον σταθμό οδηγούμεθα σε ένα άλλον.

Είναι τό να έννοήσουμε βαθύτερα την φύση του έαυτού μας με αυτοπαρατήρηση, με διαλογισμό πάνω στην έννοια, και τό περιεχόμενο της διαθέσεως για ζωή, επάνω στον έσωτερο μηχανισμό της αντιλήψεως της δράσεως του περιβάλλοντος επάνω μας και της αντιδράσεώς μας σε αυτήν. Επίσης επί της αναλύσεως των κινήτρων πού καθορίζουν τις αποφάσεις μας. Αυτή ή ένδοσκόπηση, όταν γίνεται άκουραστα, με συνέχεια και συνέπεια θα μής οδηγήσι στην αυτοανακάλυψη πού φέρνει την λύτρωση και την ευδαιμονία.

Στό πέραςμα από αυτούς τους σταθμούς τό ζήτημα του χρόνου μής παρουσιάζεται με μία καινούργια όψη. Βλέπουμε ότι δέν μπορούν να χαραχθούν προγράμματα πού να όρίζουν απαιτούμενα χρονικά όρια. Η πραγματική πρόοδός μας δέν έγκειται στην έκτύλιξη του χρόνου. Ο δέ χρόνος πού θα αναλωθί σ' αυτό τό έργο θα έχη μεγίστη άξία συγκρινόμενος με τον χρόνο πού διαθέσαμε ή θα διαθέσουμε για άλλους σκοπούς.

Όταν θα φθάσουμε στην αυτοανακάλυψη, ό χρόνος θα παύσι να υπάρχει για μας με την έννοια πού τον γνωρίζαμε και θα μής φαίνεται ότι σταμάτησε να κυλά.

Ν. Παπαγεωργάκης

ΑΓΩΓΗ

ΛΟΓΟΥ

ΤΜΗΜΑ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΕΩΣ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΤΕΛΟΣ ΠΙΑ ΣΤΟ ΒΡΑΧΝΙΑΣΜΑ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΤΕ ΤΙΣ ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΣΑΣ
ΧΟΡΔΕΣ - ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ ΦΩΝΗ
ΜΕ ΟΓΚΟ - ΕΝΤΑΣΗ - ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Τά μαθήματα είναι απαραίτητα για όμιλητές, πολιτικούς, δικηγόρους, εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, νηπιαγωγούς, ξεναγούς, στελέχη επιχειρήσεων, δημοσιογράφους, εκφωνητές, ήθοποιούς, υποψηφίους Δραματικών Σχολών, τραγουδιστές, αλλά και για όλους όσους θέλουν να βελτιώσουν τον λόγο τους!

ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΤΕ ΤΗΝ ΕΚΕΨΗ ΣΑΣ,
ΕΚΦΡΑΣΤΕ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΣΑΣ
ΑΡΘΡΩΣΤΕ ΤΕΛΕΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ!

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ

ΑΝΑΠΝΟΗ
ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ
ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΜΝΗΜΗΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΗΘΟΪΟ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗ
ΡΑΔΑΜΑΝΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

ΙΔΕΟΦΕΑΤΡΟΝ, ΣΤΟΥΡΜΑΡΗ 57 & Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΑΘΗΝΑΙ
ΕΠΙΚΗΤΟΥ 1 ΚΑΙ ΠΑΣΙΤΕΛΟΥΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙ (ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ 16, ΕΝΑΝΤΙ ΛΛΕΟΥΣ)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 52.37.543 - 75.12.156

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ἡ ἔννοια τῆς ζωῆς δέν εἶναι εὐκόλῳ νά καθορισθῇ ὑπό τῆς ἐπιστήμης καί διὰ τοῦτο ὑπάρχουν πολλοί καί διάφοροι ὁρισμοί αὐτῆς. Γιά νά ἐξετάσουμε τά φαινόμενα τῆς ζωῆς πρέπει νά κάνουμε διάκριση μεταξύ ζώντων καί ἀποθανόντων ὁργανισμῶν ὡς καί μεταξύ ὁργανικῶν καί ἀνοργάνων σωμάτων. Ἔτσι βρίσκουμε ὅτι οἱ ὁργανισμοί ἀποτελοῦνται ἀπό κύτταρα, ἱστούς καί ὄργανα καί ἀπό χημικές ἐνώσεις, ὅπως εἶναι τό λεύκωμα, τό ἄμυλον κ.λπ., παρουσιάζουν δέ αὐξησιν ἀπογόνων καί ἰδίαν θέρμη ἢ ὁποία συνίσταται στήν διαρκῆ σύνθεση καί ἀποσύνθεση τοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἐπίσης παρουσιάζουν σκοπιμότητα στήν κατασκευή αὐτῶν, ἐρεθιστικότητα ὡς καί ψυχικά φαινόμενα. Ὅλα αὐτά παρουσιάζονται στό κύτταρον, τό ὁποῖον εἶναι ἡ μικροτέρα ζῶσα μονάς.

Τό περιεχόμενον τοῦ κυττάρου εἶναι τό πρωτόπλασμα τό ὁποῖον εἶναι ἡ ζῶσα οὐσία. Ἐκαστος ὁργανισμός προέρχεται ἐξ ἑνός κυττάρου ἐκ τοῦ ὁποίου διά διαιρέσεως προέρχονται δύο, τέσσερα, ὀκτώ κ.ο.κ. ὅμοια κατ' ἀρχάς κύτταρα. Ἐκ τῶν ὁμοίων δέ τούτων, κατ' ἀρχάς, κυττάρων προέρχεται ἔπειτα ἡ θαυμάσια ποικιλία τῶν ἰστών καί ὁργάνων, ἥτοι ὅλος ὁ σκοπίμως κατασκευασμένος ὁργανισμός. Διά πειραμάτων ἀπεδείχθη ὅτι ἕκαστον κύτταρον, ἂν καί ἔχει τήν δυναμικότητα νά παραγάγῃ ὁλόκληρον τόν ὁργανισμόν, ἐν τούτοις συντελεῖ στήν ἁρμονικὴν συμπλήρωσιν ὅλου τοῦ ὁργανισμοῦ. Κατά ταῦτα, τά κύρια προβλήματα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης εἶναι σήμερον:

α) Τί γίνεται ἐντὸς τοῦ πρωτοπλάσματος ὥστε νά χαρακτηρίζεται διὰ τοῦτο ἡ ζωή καί

β) Ποιοί εἶναι οἱ νόμοι καί τά αἷτια, δυνάμει τῶν ὁποίων, ἐκ τῶν ὁμοίων κυττάρων, παράγονται βαθμδόν ἄνόμοια πρὸς σχηματισμόν τοῦ ὁργανισμοῦ.

Θρ. Βλησίδης
Καθηγητῆς τῆς Βιολογίας
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑΝ

Προκειμένου νά δώσουμε χαρακτηρισμούς περὶ τῆς ἐννοίας τῆς ζωῆς δέον νά ἐξετάσουμε τήν ἔννοιαν αὐτήν ἀπό καθολικῆς ἀπόψεως καί ἔπειτα νά ἔλθουμε στό ἐπίπεδο τῆς ἐρεῦνης στά ὄντα τῆς Φύσεως. Ὅταν μιᾶμε περὶ ζωῆς, πρέπει νά ἔχουμε τήν ἔννοιαν τοῦ Εἶναι τῶν πραγμάτων τῆς Φύσεως, διότι ἡ ἔννοια τοῦ Εἶναι τῶν πραγμάτων τῆς Φύσεως καί ἡ ἔννοια τῆς ζωῆς εἶναι ταυτόσημος. Δέν δύναται νά ὑπάρχῃ κάτι στόν ἄπειρο κόσμον χωρὶς τοῦτο νά ἔχῃ ζωή. Ἡ καθολικὴ κατὰ συνέπειαν ἔννοια τῆς ζωῆς εἶναι γενική, προκειμένου νά ἐντοπίσουμε ποιές εἶναι οἱ χαρακτηριστικὲς ιδιότητες αὐτῆς καί ποιές οἱ σχέσεις τῆς πρὸς τήν καθολικὴν ἔννοιαν αὐτῆς (τῆς ζωῆς).

Ἐνα ἀπὸ τά οὐσιωδέστερα φαινόμενα αὐτῆς (τῆς ζωῆς τῶν ὄντων), εἶναι ὅτι διὰ νά διακινῆται τό εἶδος τῆς μορφῆς δέον τοῦτο νά γίνεται στήν ἐν τῷ συνόλῳ λειτουργία τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν ὄντων. Ἀπόδειξη τούτου εἶναι ὅτι δέν μπορούμε νά ἀποσπάσουμε ἕνα ὄργανο μιᾶς μορφῆς ζώου καί ἐκ τούτου νά προκύψῃ ἡ διαίωσις τῆς μορφῆς τοῦ ζώου, ὅπως συμβαίνει στόν φυτικό κόσμον ἀπὸ τόν ὁποῖον ἀποσπῶμε ἕνα μέρος τῆς μορφῆς, π.χ. ἑνός δένδρου, καί δι' αὐτοῦ ἀναπαράγουμε τήν ὅλην μορφήν αὐτοῦ.

Εἰς τό φαινόμενον τοῦτο πρέπει νά παρατηρήσουμε ὅτι ἡ ἐνέργεια τῆς μορφῆς τῶν ὄντων ἔχει καί ἄλλον παράγοντα, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στήν λειτουργία τοῦ ψυχικοῦ ὄντος. Καί αὐτό εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖον μᾶς δίδει τήν χωριστὴν ἔννοιαν τῆς ζωῆς τῶν ὄντων ἀπὸ τήν καθόλου ἔννοιαν ταύτης (ζωῆς). Γιά νά ἀποδειχθῇ ὁμῶς ἡ σχέση τῆς ἐννοίας τῆς ζωῆς πρὸς τήν ψυχήν, πρέπει νά ἀρχίσῃ ἡ ἐξέταση αὐτῆ ἀπὸ τά οὐσιαστικά Εἶναι τῆς Φύσεως στίς καθέκαστα δημιουργίες.

Διά τῆς ἐνδελεχοῦς λοιπόν μελέτης τῶν κοσμογονικῶν οὐσιῶν θά μπορούμε νά συλλάβουμε τήν πραγματικὴ ἔννοια τῆς ζωῆς, ὡς καί τήν ἄμεση αὐτῆς σχέση πρὸς τήν ψυχή.

Ἡ μυσταγωγικὴ φιλοσοφία δέχεται ὅτι οἱ πρωταρχικὲς καί αἰδίες οὐσίες, ἐκ τῶν ὁποίων συγκροτοῦνται οἱ κόσμοι, εἶναι δύο. Ἡ μία τούτων εἶναι συνεχὴς πρὸς ἑαυτήν καί ἀμέριστος. Εἶναι τό περιέ-

χον τοῦ ἀπείρου ἐντὸς τοῦ ὁποίου δρᾷ ἡ ἑτέρα οὐσία ἡ ὁποία δέν εἶναι συνεχὴς πρὸς ἑαυτήν ἀλλὰ μοριακὴ καί ἡ ὁποία μᾶς δίδει τήν ἔννοιαν τοῦ περιεχομένου τῶν κόσμων.

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ Μονάς, ἡ ὁποία καί ΛΟΓΟΣ καί ΠΑΤΗΡ ἐκλήθη τῆς Φύσεως. Εἶναι τό πάντοτε ΕΝ καί πάντοτε τό αὐτό, κατὰ τόν Θεῖον Ὅρφεα, εἶναι ὁ ΛΟΓΟΣ δι' οὗ τά πάντα ἐγένοντο κατὰ Ἰωάννην.

Ἡ δευτέρα εἶναι κατ' ἀντίθεση τῆς ΜΟΝΑΔΟΣ-ΠΛΗΘΟΣ, ἡ ΜΗΤΗΡ τῆς Φύσεως ἡ ὁποία διὰ τῆς συνεργασίας τῆς μετὰ τῆς ΜΟΝΑΔΟΣ ἐμφανίζει τοὺς κόσμους καί τά καθέκαστα αὐτῶν.

Ἡ ΜΟΝΑΣ εἶναι ἡ ἐνεργητικὴ, ἡ δέ ΔΥΑΣ (ΠΛΗΘΟΣ) ἡ παθητικὴ οὐσία τῆς Φύσεως.

Ἡ ΜΟΝΑΣ εἶναι ἡ γονιμοποιὸς οὐσία ἐκ τῆς ὁποίας προκύπτουν τά σπέρματα τῶν μορφῶν ἢ γίνονται διὰ τῆς ἐξελικτικῆς τῆς ἐνεργείας, ἡ δέ ΔΥΑΣ ἡ γονιμοποιουμένη ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται τό μορφικόν συγκρότημα τῶν κόσμων.

Ἡ αἰδὶος οὐσία ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ὑπὸ τήν ἔννοιαν τοῦ πλήθους ἐκλήθη τό πρῶτον ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΔΥΑΣ.

Οἱ οὐσίες Μονάς καί Ἀόριστος Δυάς δημιουργοῦν τοὺς κόσμους καί τίς μορφές αὐτῶν.

Καί ἡ μὲν Μονάς ἀποτελεῖ τόν συνθετικόν λόγον τῶν μορφῶν ἡ δέ Δυάς τό πλήθος τῶν στοιχείων τῶν συγκροτούντων τίς μορφές.

Ἡ ἔνωση τῶν δύο αὐτῶν αἰδίων οὐσιῶν, ἐμφανίζει τά δημιουργήματα στά ὁποῖα ὁ ρόλος τοῦ Πατρός (Μονάδος) εἶναι ρόλος γονιμοποιῶν τῆς δέ Μητρός (Δυάδος) γονιμοποιουμένης.

Ἡ ἐκ τῆς συνεργασίας τῶν δύο τούτων οὐσιῶν ἐμφάνισιν τῶν δυναμικοτήτων αὐτῶν ἀποτελεῖ τήν ἔννοιαν τῆς καθολικῆς ζωῆς τῆς Φύσεως ἢ καί τῆς γενικῆς ἢ μὴ, τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς αὐτῆς.

Ἡ ἐκ τῶν οὐσιῶν αὐτῶν ἐκπόρευση δυνάμεων οἱ ὁποῖες μᾶς δίδουν τήν ἔννοιαν τῆς καθολικῆς ζωῆς καί ψυχῆς, εἶναι ἡ πρώτη ἐνδειξη ὅτι οἱ δημιουργούμενοι ὑπ' αὐτῶν κόσμοι δέν ὑπόκεινται εἰς οὐσιαστικόν ἐξαφανισμόν ἀλλὰ μόνον εἰς ἀέναον μεταμόρφωσιν. Ἡ ἐμφάνισιν τῆς ἐννοίας τῆς καθολικῆς ζωῆς καί ψυχῆς προδίδουν ὅτι στίς αἰδίες οὐσίες ὑπάρχουν λανθάνουσες δυναμικότητες, οἱ ὁποῖες θά μεταφερθοῦν βαθμιαίως εἰς ἐν ἐνεργεῖα τοιαῦτες χωρὶς νά σημειώσουν τερματισμόν στόν ἄπειρο χρόνον.

Ἡ αἰδὶος οὐσία Μονάς χαρακτηρίσθηκε ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου καί μύστου Ἐμπεδοκλέους ὡς ἔχουσα

δύο πρωταρχικοὺς νόμους, τοὺς νόμους τῆς Φιλότητος καί τοῦ Νείκους. Διά τοῦ νόμου τῆς Φιλότητος αὕτη συγκροτεῖ τό μοριακὸν πλῆθος τῆς ἀορίστου

Δυάδος εἰς πλάσμα μορφικόν. Διά τῆς λειτουργίας τοῦ πλάσματος τούτου ἐξαναγκάζονται εἰς ἐκδήλωσιν δυναμικότητες καί τῶν δύο οὐσιῶν οἱ ὁποῖες εὐρίσκοντο πρότερον εἰς λανθάνουσα κατάστασιν. Τέτοιες ἐκδηλώσεις προχωροῦν μέχρι τοῦ σημείου τό ὁποῖον ἡ δυναμικότης τοῦ πλάσματος ἐπιτρέπει, ἔάν τό πλάσμα εἶναι ἐκ φύσεώς του κατάλληλον πρὸς τοῦτο. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου καί ἐκεῖθεν, ὁ νόμος τῆς Φιλότητος δέν δύναται νά ἐνεργήσῃ, ὁπότε ἔρχεται εἰς λειτουργία ὁ νόμος τοῦ Νείκους καί διὰ τῆς λειτουργίας του ἀποσυνθέτει τό μορφικόν πλάσμα.

Οἱ νόμοι τῆς Φιλότητος καί τοῦ Νείκους εἶναι τά αἷτια διὰ τῶν ὁποίων καθίστανται πεπερασμένα τά μορφικά πλάσματα τῆς Φύσεως καί διὰ τοῦτο οἱ Πυθαγόρειοι, τίς ἐκδηλώσεις τῶν δυνάμεων καί ἐνεργειῶν τῆς αἰδίου οὐσίας τῆς Μονάδος, χαρακτήριζαν μέ τήν ἔννοιαν τῶν περιττῶν ἀριθμῶν.

Ἡ αἰδὶος οὐσία Δυάς χαρακτηρίσθηκε ὑπὸ τοῦ Ἐμπεδοκλέους ὡς ἔχουσα τέσσερα Ριζώματα, ἥτοι τέσσερις διαφορετικὲς καταστάσεις. Τό αὐτό ἰσχυρίσθηκαν καί ὅλοι οἱ Μυσταγωγοὶ Φιλόσοφοι. Οἱ τέσσερις αὐτές καταστάσεις τῆς Δυάδος ἐμφανίζουν τά μόρια αὐτῆς μέ διαφορετικὴ ἐξελικτικὴ δυναμικότητα. Ἡ διαφορετικὴ κατάσταση αὐτῶν εἶναι τό αἷτιον τῆς συμπλοκῆς τῶν διαφορετικῶν στοιχείων τῆς Φύσεως τά ὁποῖα συγκροτεῖ ὡς διάμεσος λόγος ἡ Μονάς καί εἶναι ἐκεῖνα τά ὁποῖα δέν ὑπόκεινται στά ἀντιδραστήρια τῆς Χημείας. Πρόδηλος ὅτι ἡ διαφορετικότης καί τό πλῆθος τῶν χημικῶν στοιχείων ὀφείλεται στίς τέσσερις καταστάσεις τῆς Δυάδος, τῶν δυνάμεων αὐτῶν καί τῶν ἱκανοτήτων οἱ ὁποῖες προκύπτουν ἐκ τῆς δυναμικῆς ἐξελίξεως τῆς Μονάδος.

Οἱ λειτουργίες τῶν στοιχείων τούτων προκαλοῦν μείζονες ἐκδηλώσεις λανθανουσῶν δυνάμεων ἀμφοτέρων τῶν οὐσιῶν καί οἱ λειτουργίες αὐτῶν εἶναι ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες ἐξωθοῦν τά στοιχεῖα σὲ συγκροτήματα ἀρτιωτέρων μορφῶν, ἡ διαφορετικότης καί ἐνεργητικότης τῶν ὁποίων εἶναι ἀνάλογος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμμετασχόντων στά συγκροτήματα τῶν στοιχείων.

Τά συγκροτήματα τῶν μορφῶν ἐξελίσσονται μέχρι τοῦ φυτικοῦ βασιλείου καί στό σημεῖο αὐτό ἡ ἔννοια τῆς ζωῆς εἶναι ταυτόσημος μέ τήν ἔννοιαν τῆς καθολικῆς ψυχῆς. Ἀπλῶς τά φαινόμενα αὐτῶν εἶναι αὐτές οἱ ἐνεργεῖες οἱ προκύπτουσες ἐκ τῆς συνεργασίας καί ἄλλης ἐπιδράσεως τῶν στοιχεια-

κων οργανώσεων της Φύσεως. Τοῦτο ὅμως δέν εἶναι καί ἐκεῖνο τό ὁποῖον γίνεται στους οργανισμούς τῶν ζῶων, θέμα τό ὁποῖον θέλουμε νά ἐξετάσουμε ἐν συνεχείᾳ.

Προηγουμένως λέγαμε ὅτι ἐκεῖνο τό ὁποῖο παρ- τηρούμε στους οργανισμούς τῶν φυτῶν δέν γίνεται καί στους οργανισμούς τῶν ζῶων. Γίνεται ὅμως κάτι ἄλλο καί τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἐμφανίζει τίς διαφορετικές ιδιότητες στους οργανισμούς τῶν ζῶων καί δὴ τήν χωριστήν ἔννοια τῆς ζωῆς τῶν ὄντων ἀπό τήν ἔννοια τῆς καθολικῆς ζωῆς τῶν κατωτέρων μορφῶν τῆς Φύσεως.

Στους οργανισμούς τῶν ζῶων παρατηροῦμε λειτουργίες προερχόμενες ἐκ δύο οὐσιῶν, ἐκείνης ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τήν ψυχὴ τῶν ζῶων καί ἐκείνης ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τόν οργανισμό τῶν ζῶων.

Οἱ νόμοι τῆς κινήσεως, τῆς αὐτοβούλου κινήσεως, καί τῆς αἰσθητικότητας τῶν ὄντων, ἐκλαμβάνονται ὑπό τῶν ἐπιστημόνων ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς συνι- σταμένης τῶν λειτουργιῶν τοῦ οργανισμοῦ.

Τοῦτο εἶναι τό κεφαλαιῶδες σφάλμα. Διότι ἡ αὐτόβουλος κίνηση καί ἡ αἰσθητικότης μεταδίδονται στόν οργανισμό ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ λειτουργούσης ψυ- χῆς καί λαμβάνουν αὐτές τόν τύπο τῆς ἐνεργείας διὰ τῆς μεταδόσεως αὐτῆς.

Ἡ ἐνέργεια τῶν ζώντων οργανισμῶν εἶναι τό παράγωγον τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς τῶν ὄντων καί τοῦτο λειτουργεῖ μόνον δι' οργανισμῶν.

Ἀλλά ὀφείλουμε νά διακρίνουμε ὅτι μεταξύ τῶν οὐσιῶν τῆς ψυχῆς καί τοῦ οργανισμοῦ ὑπάρχει καί ἄλλος παράγων, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος συνδέει τά στοι- χεῖα στόν σχηματισμόν τῶν ὁργάνων καί ὁ παράγων αὐτός προέρχεται ἐξ ἐκείνου τό ὁποῖον ὀνομάζουμε Καθολικὴ Ψυχὴ τῆς Φύσεως.

Ὁ παράγων αὐτός εἶναι ὁ μεταφέρων τούς νόμους τῆς κινήσεως καί αἰσθητικότητας ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς πρὸς λειτουργία ἐν τῷ καθόλου ὁργανισμῷ αὐτῆς. Τόν παράγοντα αὐτόν καλοῦμε ἐνέργεια τοῦ οργανισμοῦ.

Τί εἶναι λοιπόν ἡ οὐσία τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς; Ἡ ἐξέλιξη τῶν μορίων τῆς οὐσίας ἐκείνης τήν ὁποία καλέσαμε Δυάδα, φθάνει διὰ τῆς ἐξελίξεως μέχρι ἑνός σημείου ὅποτε ἐντός ἐκάστου τῶν μορίων αὐτῶν εἰσέρχεται οὐσία τῆς Μονάδος καί συναπο- τελοῦν μίαν ἀτομικότητα τήν ὁποίαν δυνάμεθα νά διακρίνουμε ὑπό τήν ἔννοια τοῦ πρωτοψυχικοῦ πλά- σματος ἢ πρωτοζωικοῦ κυττάρου. Πρωτοζωικοῦ κυτ- τάρου τό ὁποῖον δέν δύναται νά πολλαπλασιάζεται οὔτε διὰ διχασμοῦ οὔτε διὰ ἀναπαραγωγῆς, διότι τίς δυναμικότητές του αὐτές τίς μεταδίδει στά ὁργανικά

ἐκεῖνα κύτταρα τά ὁποῖα παρασκευάζει ὅπως χρησιμοποίησιν ὡς ὁργανισμούς του, μέσῳ τῶν ὁποίων θά ἐξωτερικεύσῃ ἐφ' ἐξῆς τίς δυναμικότητες αὐτοῦ.

Ἡ παραγωγικότης τοῦ πρωτοψυχικοῦ τούτου πλάσματος στρέφεται στό ἔνδον αὐτοῦ καί τά ἀπο- τελέσματα αὐτῆς διακρίνομεν ὑπό τόν τύπον τῶν ιδεῶν.

Ὁ διχασμός καί ἡ ἀναπαραγωγή τῶν κυττάρων τῶν ζώντων ὁργανισμῶν γίνεται διὰ τῆς παροχῆς ἐνεργειῶν ψυχικοῦ πλάσματος καί γίνεται ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει συνεργασία ψυχικοῦ πλάσματος καί ὁργα- νισμοῦ.

Ἐάν ἀποσπάσουμε τό ψυχικὸ πλάσμα τοῦ ὁργα- νισμοῦ του, ἡ δύναμη τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν κυττά- ρων του θά ἐκλείψῃ καί τότε θά ἐπέλθῃ ἡ μεταβολὴ ἀπὸ ζώντος εἰς νεκρόν ὁργανισμόν.

Τό αὐτό γίνεται καί ὅταν ἡ καθολικὴ ψυχὴ τῆς Φύσεως δέν δύναται νά ἐκδηλώσῃ δυνάμεις τῆς στοῦς ἀπὸ τοῦ φυτικοῦ κόσμου καί κάτωθεν ὁργα- νισμούς, λόγῳ τῆς καταπαύσεως τῶν ἱκανοτήτων τῆς μορφῆς νά προσκολλᾷ τήν ἐκδήλωσιν λανθανουσῶν δυνάμεων τῶν οὐσιῶν ἐκ τῶν ὁποίων αὐτὴ ἐγένετο.

Ἡ ἔννοια κατὰ συνέπειαν τῆς ζωῆς εἶναι ἀλληλέν- δετος πρὸς τήν ψυχὴ καί δέν δύναται νά ὑπάρξῃ ἡ μία ἄνευ τῆς ἄλλης. Μὲ ἄλλους λόγους δέν δύναται νά φανερωθῇ ἡ ἔννοια τῆς ψυχῆς ἄνευ τῆς ἐννοίας τῆς ζωῆς.

Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς ἄρχισε ἡ δημιουργία τῶν ὁργανισμῶν τῶν ὄντων οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεσαν τό μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκπορεύονται οἱ δυνάμεις καί οἱ ἐνέργειες ἐν γένει τῶν ἀτομικῶν ψυχῶν.

Ἡ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἀρχομένη ζωολογικὴ κλίμαξ, τό ὁποῖον εἶναι ἡ ἀφετηρία δημιουργίας πρω- ταρχικῶν κυτταρικῶν ὁργανισμῶν, διὰ τῆς ἐξελίξεως ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος.

Ἀλλά καί πέραν αὐτοῦ, ἡ ἀτομικὴ ψυχὴ θά εἰσέλθῃ στοὺς κόσμους τῶν ὁποίων τίς ὁργανικὲς λειτουργίες δέν δυνάμεθα νά ἐξετάσουμε, διότι ἡ ἀντικειμενικὴ αὐτῶν ἐμφάνισις δέν δύναται νά ἔχῃ σχέση καί ἀναλογίαν πρὸς τὰ αἰσθησιακά μας ὄργανα τῶν ὁποίων οἱ ἱκανότητες περιορίζονται μέ σα στό περιβάλλον τό ὁποῖον ζοῦμε.

Σ. Κ. ΝΑΓΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος

Ὁ βίος καί οἱ πολιτικές ἐπιδιώξεις τοῦ Πλάτωνος

Ὁ Πλάτων (427-348) εἶναι ὁ μοναδικὸς μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ Σωκράτους, ὁ ὁποῖος κατῴρθωσε νά κατανοήσῃ ἀπὸ ὅλες τίς πλευρές τῆς τὴν προσω- πικότητα καί τὴν φιλοσοφία τοῦ διδασκάλου. Προι- κισμένος ἀπὸ δημιουργικὴ μεγαλοφυΐα καί συνθετι- κὸ πνεῦμα, ἀνέπτυξε ὅ,τι παρέλαβε ἀπὸ τίς διδασκα- λίες του, τὸ συνεδύασε μὲ ὅλα τὰ προηγούμενα καί σύγχρονα φιλοσοφήματα καί συναπέρτισε ἓνα ἐνιαῖο ἁρμονικὸ σύνολο θαυμαστῆς σαφηνείας καί περιεκτικότητας.

Διὰ τῆς συνθέσεώς του ταύτης προκαθώρισε τὴν μελλοντικὴ πορεία καί ἐξέλιξη τῆς φιλοσοφίας. Οἱ- δήποτε φιλοσοφία δέν δύναται παρὰ νά λάβῃ θέσιν ἐναντι τῆς πλατωνικῆς. Ὅποιοσδήποτε ἀποφασίσῃ νά φιλοσοφήσῃ, εὐρίσκεται ὑπὸ ἀδήριτον ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐκπληγάζοντα ἀναγκασμὸν νά ἐκλέξῃ ἂν θά εἶναι πλατωνιστὴς ἢ ἀντιπλατωνιστὴς.

Δύναται κανεὶς νά ἀποδεχθῇ ἢ καὶ νά ἀπορρίψῃ τὰ δόγματα τοῦ πλατωνισμοῦ, οὐδέποτε ὅμως νά τὰ ἀντιπαρέλθῃ μὲ ἀδιαφορία.

Ὁ Πλάτων ἦταν γνήσιος πολίτης τῶν Ἀθηνῶν, ἀνάγων τὴν καταγωγὴν του ἐκ τοῦ πατρὸς του Ἀρί- στωνος εἰς τὸν βασιλέα Κόδρον καί ἐκ τούτου εἰς τὸν Ποσειδῶνα. Τῆς μητρὸς του Περικτιόνης πρό- παππος ἦταν ὁ Δρωπίδης, σύγχρονος τοῦ Σόλωνος συνδεδεμένος μαζὶ του διὰ στενῆς οἰκειότητος καί φιλίας: «Οἰκεῖοι καὶ σφόδρα φίλοι» (Πλάτ. Τίμ. 20 D).

Λόγῳ τῆς καταγωγῆς του αἰσθανό- ταν σφοδρὴ ἐπιθυμία - ὅπως λέει ὁ ἴδιος στὴν ἐβδόμη τοῦ ἐπιστολῆ - νά ἀναμειχθῇ στὰ πολιτικά: «Νέος ἐγὼ ποτε ὦν πολλοῖς δὴ ταῦτόν ἐπαθον· ὡήθην, εἰ θάπτον ἐμαυτοῦ γενοίμην κύριος, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως εὐθύς ἵεναι». (Ὅταν ἤμουν παιδί ἐπαθα ὅ,τι

πολλοὶ ἄλλοι κατέλθῃς στὴν σκέψη εὐθύς ὡς ἔλθω σέ ἡλικία νά διαθέτω τὸν ἑαυτόν μου νά ἀσχοληθῶ μὲ τὰ πολιτικά). Ἡ ἀκτινοβολία τῆς προσωπικότητος τοῦ Σωκράτους τὸν αἰχμαλώτισε. Τὸν ἀκολούθησε θεωρῶντας τὸν ἀληθινὸ διδάσκαλο τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

Κατὰ τὸ 404 συνέβη ἡ κατάλυσις τῆς δημοκρατίας καί ἡ πολιτικὴ ἐξουσία περιῆλθεν στὰ χέρια τῶν 30 τυράννων, μεταξύ τῶν ὁποίων συνεκατελέγοντο ὁ Κριτίας καί ὁ Χαρμίδης, ἀμφότεροι στενοὶ συγγενεῖς τοῦ Πλάτωνος.

Ἐνῶ δὲ ὁ νεαρὸς τότε Πλάτων ἔτρεφε τίς καλύτε- ρες ἐλπίδες σχετικῶς μὲ τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα προσδοκοῦσε ὅτι θά ἀπέρρεαν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἐκείνην μεταβολήν, τὰ πράγματα τὸν διέψευσαν.

Οἱ Τριάκοντα διέπραξαν πολλὰ ἀδικήματα: «Ὡήθην γὰρ αὐτοὺς ἐκ τινος ἀδίκου βίου ἐπὶ δί- καιον τρόπον ἄγοντας διοικήσειν τὴν πόλιν... Καὶ ὁρῶν δὴπου τοὺς ἄνδρας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ χρυσὸν ἀποδείξαντας τὴν ἔμπροσθεν πολιτείαν». (Φαντά- σθηκα ὅτι αὐτοὶ (οἱ τριάκοντα) ἐπαναφέροντες ἀπὸ κάποιο ἀδικοῦ βίου σὲ μία δίκαιη νοοτροπία θά διοική- σουν τὴν πόλιν. Καὶ ὅμως εἶδα ὅτι ἐντὸς ὀλίγου χρό- νου ἔδειξαν ὅτι τὸ προηγούμενο πολίτευμα ἦταν χρυσοῦς).

Τὴν ἴδια ἀπογοήτευση αἰσθάνθηκε καί ἀπὸ τὴν γενομένη μεταπολίτευση καί ἐπανίδρυση τῆς δημο- κρατίας.

Σὲ αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν ἐκφράζει τὴν πικρία του γιὰ τὴν ἀδικὴν καταδίκην τοῦ Σωκράτους κατὰ τὸ 399. Ἡ ἐμφανὴς αὐτὴ ἀδικία τὸν ἔκαμε νά ἐννοήσῃ ὅτι στὴν πολιτεία εἶχε ἐπικρατήσῃ τελεία διαφθορά, ἡ ὁποία καθιστοῦσε κάθε προσπάθεια διορ- θώσεως τῶν πραγμάτων μάταιη. Κατέ- ληξε λοιπὸν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἔ- πρεπε ἐπὶ τοῦ παρόντος νά ἀποστῇ κάθε ἀναμείξεως στὴν ἐνεργὸ πολιτικὴ ἐν ἀνα- μυνῇ εὐνοϊκωτέρων περιστάσεων:

«Πολλῆς μεστὸν ὄντα δρμῆς ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινά, βλέποντα εἰς ταῦτα καὶ φερόμενα ὄρωντα πάντη πάντων, τελευτῶντα ἰλιγγίων, καὶ τοῦ μὲν σκοπεῖν μὴ ἀποστῆναι πῇ ποτε ἄμεινον ἂν γίγνοιτο... τοῦ δὲ πράττειν αὖ περιμένειν ἀεὶ τοὺς καιροὺς». (Ἐνῶ ἐγὼ ἤμουν γεμᾶτος πολλῆς δρμῆς νὰ ἀναμειγνύμαι ἐνεργῶς στὴν πολιτικὴ ἐπειδή, ἀποβλέποντας στὴν παροῦσα πολιτικὴ κατάσταση, ἔβλεπα ὅτι εὐρίσκετο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως σὲ ὁλοκληρωτικὴ ἀναστάτωση, στὸ τέλος ἔπαθα ἰλιγγο καὶ δὲν ἔπαυσα μὲν ποτὲ νὰ ἐξετάζω κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ βελτίωση... περίμενα ὁμως πάντοτε τὴν κατάλληλην εὐκαιρία).

Μετὰ τὴν καταδίκη τοῦ Σωκράτους, μὲ τὴν ψυχὴ πλήρη ἀπὸ ἀγανάκτηση, ἦλθε ὁ Πλάτων μαζί μὲ ἄλλους σωκρατικούς στὰ Μέγαρα πλησίον τοῦ Εὐκλείδου. Ἐκεῖ δὲν φαίνεται νὰ ἔμεινε πολὺ καιρὸ, διότι ἐν τῷ μεταξύ κατὰ τὸ 395 ἐξεργάσθη ὁ Κορινθιακὸς πόλεμος, στὸν ὁποῖο θὰ ἔλαβε καὶ ὁ Πλάτων μέρος.

Κατὰ τὸ 389 ἐπεχείρησε τὸ πρῶτο μέγα ταξίδι τοῦ στὴν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ ἦλθε σὲ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς ἱερεῖς καὶ θαύμασε τὴν σταθερότητα τοῦ ρυθμοῦ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐπιστρέφοντας στὴν Ἑλλάδα διπλῆ διὰ τῆς Κυρήνης, ὅπου γνωρίσθηκε μὲ τὸν ἔξοχο μαθηματικὸ Θεόδωρο τὸν Κυρηναῖο. Ἀπὸ τὴν Κυρήνη ἦλθε στὴν Κάτω Ἰταλία καὶ συνεδέθη μὲ τοὺς Πυθαγορείους, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐξαιρετικὴ θέση εἶχε ὁ μέγας μαθηματικὸς καὶ μηχανικὸς Ἀρχύτας. Ἀπὸ τὴν Κάτω Ἰταλία μετέβη στὴν Σικελία ἀφοῦ παρέμεινε στὴν αὐλὴ τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Διονυσίου τοῦ Πρώτου.

Οἱ σχέσεις του μὲ τὸν Τύραννο φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρξαν φιλικές καὶ αὐτὸς γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπ' αὐτὸν τὸν παρέδωσε στὸν πολιτικὸ ἀπεσταλμένο τῆς Σπάρτης Πόλιδα. Μὲ δική του διαταγὴ ὁ Πλάτων ἐλογίσθη αἰχμάλωτος πολέμου καὶ ἐξετέθη πρὸς πώληση στὴν ἀγορὰ τῶν δούλων στὴν Αἴγινα. Ἐκεῖ παρατυχὼν ὁ ἐκ Κυρήνης Ἀννίκερις τὸν ἐξαγόρασε καὶ τὸν διευκόλυνε νὰ ἐπανέλθῃ στὴν Ἀθήνα.

Οἱ φίλοι τοῦ Πλάτωνος στὴν Ἀθήνα συνέλεξαν 30 μνές, τὸ ἀντίτιμο δηλαδὴ τῆς ἐξαγορᾶς του, καὶ τὸ προσέφεραν στὸν Ἀννίκερι. Ἐκεῖνος ὁμως τοὺς ἐπέστρεψε τὸ προσφερθὲν χρηματικὸ ποσόν, λέγοντας ὅτι δὲν ἦταν μόνον ἐκεῖνοι ἄξιοι νὰ φροντίζουν γιὰ τὸν Πλάτωνα: «Οὐ μόνον ἐκείνους ἀξιόους εἶναι Πλάτωνος κήδεσθαι».

Μὲ τὸ χρηματικὸ τοῦτο ποσὸν ἀγοράσθηκε κατὰ τὸ 388 μικρὸ κτῆμα παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ ἥρωος Ἀκαδήμου, ὅπου ἰδρύθηκε ἡ Ἀκαδημία ὡς τόπος διαμονῆς καὶ διδασκαλίας τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν μαθητῶν του. Ἐκεῖ ἄρχισε τὴν διδασκαλικὴ δράση του ἀπὸ τοῦ 387 ὁ Πλάτων, ἀφοῦ κατῶρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ μαθητὲς ἀπὸ ὅλες τὶς ἐλληνικὲς περιοχές.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων προσῆλθε στὴν Ἀκαδημία ἀπὸ τὶς Συρακοῦσες καὶ ὁ Δίων, ἀδελφὸς τῆς συζύγου τοῦ τυράννου Διονυσίου τοῦ Πρώτου, Ἀριστομάχης. Ἐκεῖνος ἀσκούσε μεγάλη ἐπιρροὴ στὸν διαδεχθέντα τὸν τύραννο, Διονύσιον τὸν δεύτερο, υἱοῦ τοῦ Διονυσίου τοῦ πρώτου, ὅχι ἀπὸ τὴν Ἀριστομάχη, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐτέρα σύζυγό του.

Ὁ Πλάτων οὐδέποτε εἶχε ἀποστῆ τῶν ἀρχικῶν του προθέσεων νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Βλέποντας ὅτι ὁ ἴδιος δὲν εἶχε τὰ ὑλικά μέσα γιὰ νὰ θέσῃ σὲ ἐφαρμογὴ τὰ σχέδιά του, προσπαθοῦσε νὰ προσελκύσῃ στὶς ἀντιλήψεις του κάποιον πολιτικὸ δυνάστη ἱκανὸ νὰ πραγματοποιήσῃ τίς ὑπ' αὐτοῦ προτεινόμενες πολιτικὲς μεταρρυθμίσεις. Εἶχε στραφῇ στὴν Μακεδονία, ὅπου ἀπέστειλε στὸν βασιλέα Περδίκκαν τὸν μαθητὴ του Εὐφραῖον.

Ὅταν συνεδέθη μὲ τὸν Δίωνα, προθύμως ἀνταποκρίθηκε στὴν πρόταση τὴν ὁποία ἐκεῖνος τοῦ ὑπέβαλε γιὰ μετάβασή του στὴν Σικελία, γιὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκεῖ διὰ τοῦ Διονυσίου τοῦ δευτέρου νὰ πραγματοποιήσῃ τίς πολιτικὲς του ἐπιδιώξεις. Ἐπεχείρησε γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ κατὰ τὸ 366 τὸ δεύτερο ταξίδι του στὴν Σικελία. Ἐκεῖ ἔμεινε ἐπὶ ἓνα ἔτος χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ οὐδὲν ἀποτέλεσμα.

Κατὰ τὸ 365 ἐπανῆλθεν στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ κατὰ τὸ 361 τὸ τρίτο στὴν Σικελία ταξίδι του. Ὁ σκοπὸς του ἦταν κυρίως νὰ συνδιαλλάξῃ τὸν Δίωνα πρὸς τὸν Διονύσιο. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ τρίτο του ταξίδι ὑπέστη τίς ἴδιες ἀπογοητεύσεις.

Περίεπεσε στὴν δυσμένεια τοῦ τυράννου, ὁ ὁποῖος τὸν φυλάκισε ἀφοῦ δέχθηκε κατόπιν διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Ἀρχύτα νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπάνοδο στὴν Ἀθήνα κατὰ τὸ 360.

Ἐκτοτε ὁ Πλάτων ἀπέσχε κάθε ἐνεργοῦ ἐπεμβάσεως στὴν ἐνεργὸ πολιτικὴ, περιορισθεὶς στὴν διδασκαλία καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Κατὰ τὸ 353 συνέβη ἡ δολοφονία τοῦ φίλου του Δίωνος, ἡ ὁποία τὸν βύθισε σὲ βαρύτατο πένθος. Ἀπέ-

θανε κατὰ τὸ 348, δηλαδὴ κατὰ τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὁποῖο ἄρχισε ὁ Φίλιππος τὸν πόλεμο κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ὁ ὁποῖος ἦταν προωρισμένος μετὰ ἀπὸ μία δεκαετία νὰ τερματισθῇ μὲ τὴν μάχη τῆς Χαιρωνείας, ἡ ὁποία ἔθεσε τέρμα στὴν πολιτικὴ ἀνεξαρτησία τῶν Ἀθηνῶν.

Λίγους μῆνες πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ Πλάτων ἔκαμε τὴν περίφημη «περὶ τοῦ ἀγαθοῦ» διάλεξή του, διὰ τῆς ὁποίας ἐπικειροῦσε νὰ ἐμφανίσῃ ὑπὸ ἐνιαία συστηματικὴ μορφή τίς ἀριθμολογικὲς θεωρίες, πού εἶχεν ἀναπτύξει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του. Στὴν διάλεξιν παρέστη ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ ὁποῖος κάνει συχνὰ λόγο περὶ αὐτῆς στὰ τελευταῖα βιβλία τῶν «Μετὰ τὰ Φυσικά». Τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ὑπῆρξε ἥρεμο. Τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του εἶχε δεξιωθῇ κάποιον ξένο ἀπὸ τὴν Χαλδαία καὶ εἶχε προστάξῃ τὴν ἐκ Θράκης θεραπαινίδα νὰ ἐκτελέσῃ κάποια μουσικὴ σύνθεση.

Ἡ πολυμέρεια τῆς δράσεως τοῦ Πλάτωνος

Ἀποτελεῖ μοναδικὸ φαινόμενο στὴν παγκόσμιο πνευματικὴ ἱστορία ἡ πολυμέρεια τὴν ὁποία ἐνεφάνισε ὁ μέγας Ἀθηναῖος φιλόσοφος. Ὡς λογοτέχνης δημιούργησε νέο φιλολογικὸ εἶδος, τὸν διάλογο, καὶ ἐπέδειξε ἀπαράμιλλη ἱκανότητα στὴν ἀναπαράσταση τοῦ ζωντανοῦ ἀνθρωπίνου λόγου καὶ τὴν δημιουργία καλλιτεχνικῆς συγκινήσεως.

Κάθε διάλογος εἶναι ἄριστο καλλιτεχνικὸ ἔργο, γεμᾶτο ἀπὸ δραματικότητα καὶ πνευματικὸ περιεχόμενο. Δὲν ἐξαντλεῖται ὁμως ἡ δράση τοῦ Πλάτωνος μόνον στὶς συγγραφές. Ἀναπτύσσει παραλλήλως καὶ ὑπέροχην δραστηριότητα κατὰ τὸν χειρισμὸ τοῦ προφορικοῦ διαλόγου ὡς διδάσκαλος. Ἐτρεφε πάντοτε μεγαλύτερη ἐκτίμηση στὸν ζωντανὸ προφορικὸ λόγο καὶ θεωροῦσε τὸν γραπτὸ νεκρωμένα σήματα.

Στὴν Ἀκαδημία ἀνέπτυσε πρὸ τῶν μαθητῶν του συστηματικῶς τίς φιλοσοφικὲς του δοξασίες, «τὰ ἄγραφα δόγματα», πρὸς τὰ ὁποῖα παραβαλλόμενοι οἱ διάλογοί του κρίνονται ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιο «παιδιά», παιγνίδια.

Ὡς ὁργανωτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης ὑπῆρξε ὑπέροχος. Στὴν Ἀκαδημία εἶχαν συγκεντρωθῇ οἱ μεγαλύτεροι ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς, ὁ μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος Εὐδόξος, ὁ

Θεαίπτιος, ὁ Μέναιχμος, ὁ Ἑλικῶν, ὁ Ἀθήναιος, ὁ ἐκ Σικελίας ἱατρὸς Φιλιστίων καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ὁ Πλάτων καθώριζε τὰ προβλήματα τῆς ἐρεῦνης καὶ συσχετίζει τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν. Συγχρόνως ὁ Πλάτων δροῦσε καὶ ὡς πολιτικός. Ὁ ἴδιος ἔκαμε τρεῖς ἀπόπειρες γιὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν δύναμιν πού εἶχαν στὰ χέρια τοὺς οἱ τύραννοι τῶν Συρακουσῶν γιὰ πολιτικούς σκοπούς. Στὴν Ἀκαδημία μαθήτευσαν πολλὲς πολιτικὲς προσωπικότητες, ὅπως ὁ στενότερος φίλος τοῦ Πλάτωνος Δίων ὁ Συρακόσιος, ὁ Τιμόθεος, ὁ Χαβρίας, ὁ Ἀριστῶννμος, ὁ Εὐφραῖος ὁ ὁποῖος ἀπεστάλη στὴν αὐλὴ τοῦ Περδίκκα. Ὁ φιλόσοφος αὐτὸς ἔπεισε τὸν Περδίκκα νὰ δώσῃ τμήμα τῆς χώρας στὸν Φίλιππο πρὸς διοίκηση. Μὲ τὴν Ἀκαδημία φιλικώτατες σχέσεις εἶχε καὶ ὁ τύραννος τοῦ Ἀταρνέως Ἑρμίας.

Ἡ Ἀκαδημία ἦταν εἶδος ιδρύματος πρὸς καλλιέργειαν τῶν πολιτικῶν καὶ φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ἀπετέλεσε δὲ τὸ πρότυπο τῶν Ἀκαδημιῶν τῆς νεωτέρας ἐποχῆς. Οἱ ιδρυθεῖσες στὴν Ἰταλία κατὰ τὴν Ἀναγέννηση Ἀκαδημίες εἶχαν ὡς ὑπόδειγμα τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Πλάτωνος.

Ἡ ἀνθρωπότητα ὀφείλει ἐπίσης μεγάλην εὐγνωμοσύνην στὸν Ἀθηναῖο φιλόσοφο, διότι αὐτὸς πρῶτος ἔκαμε συστηματικὸν λόγον περὶ παιδείας, ἀναδεικνύει τὴν ἐπιστήμην τῆς ἀγωγῆς. Στὴν παροῦσα ἔκθεσις θὰ ἀσχοληθῶμε μόνον μὲ τὸ φιλοσοφικὸν τοῦ ἔργου.

Αἱ φιλοσοφικαὶ συγγραφαὶ τοῦ Πλάτωνος

Μέχρις ἡμῶν διεσώθησαν 36 φιλοσοφικὰ ἔργα, κατατασσόμενα εἰς ἑννέα τετραλογίες. Ἀπαντα ταῦτα, ἐκτὸς τῆς Ἀπολογίας τοῦ Μενεξένου καὶ τῶν Ἐπιστολῶν, εἶναι διάλογοι. Κατόπιν πολυμύχθων ἐκ μέρους τῶν νεωτέρων φιλολόγων ἐρευνῶν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ κυριώτερα θέματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Πλάτωνος, δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν τοὺς διαλόγους εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας ομάδας:

1η ὁμάς διαλόγων τῆς νεανικῆς ἐποχῆς τοῦ Πλάτωνος, ἀναφερομένων εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆς ἀρετῆς, φιλίας, δικαιοσύνης καὶ τοῦ καλοῦ. Πρωταγόρας, Λάχης, Θρασύμαχος (δηλαδὴ Α' βιβλίον Πολιτείας), Χαρμίδης, Εὐθύφρων, Λῦσις, Ἰππίας μείζων.

2α όμάς διαλόγων αναφερομένων εις τόν φιλόσοφον, ποιητήν καί σοφιστήν. **Ἰνναρχος, Ἰων, Ἰππίας ἐλάσσων, Θεάγης.**

3η όμάς διαλόγων αναφερομένων εις τήν διαμόρφωσιν τοῦ φιλοσόφου. **Ἀπολογία Σωκράτους, Κρίτων, Εὐθύδημος, Κρατύλος, Μενέξενος (386).**

4η όμάς μεταβατικῆς ἐποχῆς. **Γοργίας (389) καί Μένων (385).**

5η όμάς διαλόγων τῆς μεσαίας περιόδου, δι' ὧν ἰδανικοποιεῖται ἡ μορφή τοῦ Σωκράτους. **Συμπόσιον, Φαῖδων, Πολιτεία.**

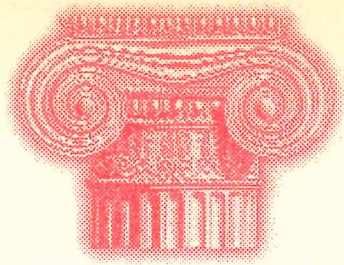
6η όμάς διαλόγων αναφερομένων εις τήν ἐπιστήμην καί διαλεκτικήν. **Θεαίτητος, Παρμενίδης, Φαῖδρος, Σοφιστής, Πολιτικός καί Φίληβος (362).**

7η όμάς διαλόγων τῆς γεροντικῆς ἡλικίας αναφερομένων εις τήν μυθολογικήν κοσμογονίαν καί νομοθεσίαν. **Τίμαιος, Κριτίας, Νόμοι (354-348).**

Συστηματική διαίρεσις τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς ἔκθεσιν τοῦ περιεχομένου τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἐννοια τοῦ συστήματος, ὅπως τὸ νοοῦμεν σήμερον, ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνος καί τοῦ Ἀριστοτέλους. Τὴν κατὰ σύστημα διαίρεσιν ἤρχισαν νά εἰσάγουν οἱ στωικοὶ φιλόσοφοι, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός (πρὸς Λογικούς Ι, 198, 3), ὁρίζων τὴν ἀλήθειαν ὡς καθωρισμένον σύστημα, τὸ δὲ σύστημα ὡς ἄθροισμα ἀπαρτιζόμενον κατόπιν συνθέσεως διαφόρων στοιχείων: **«Ἡ δὲ ἀλήθεια ὡς ἂν ἐπιστήμη καθεστῆκεν, συστηματικὴ τε καὶ πλειόνων ἄθροισμα τυγχάνειν ὑπείληπται».** (Ἡ δὲ ἀλήθεια ἐφ' ὅσον λαμβάνει τὴν μορφήν καθωρισμένης ἐπιστήμης, ἐκλαμβάνεται ὡς σύστημα καὶ ὡς ἄθροισμα συναρτιζόμενον ἀπὸ περισσότερα τοῦ ἐνὸς στοιχεῖα).

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους ὁ Πλάτων ἀποκρούει τὰ τεχνητὰ συστήματα καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ὀργανικῆς ὁλότητος. Εἰς τὸν «Φαῖδρον» τοῦ γράφει: **«Δεῖ πάντα λόγον ὥσπερ ζῶον συνεστάναι σῶμά τι ἔχοντα αὐτὸν αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἀκέ-**

φαλον εἶναι μήτε ἄπουν, ἀλλὰ μέσα τε ἔχειν καὶ ἄκρα, πρέποντ' ἀλλήλοις καὶ τῷ δῶ γεγραμμένα». (Κάθε σύγγραμμα πρέπει νά

ἔχη σύστασιν ἀνάλογον με τὴν σύστασιν τῶν ζώων, νά ἔχη ἓν σῶμα τὸ ὁποῖον νά εἶναι ἰδικόν του κατὰ τρόπον, ὥστε νά μὴ εἶναι ἐστερημένον οὔτε κεφαλῆς οὔτε ποδῶν, ἀλλὰ νά ἔχη μέσα καὶ ἄκρα συντεθειμένα κατὰ τρόπον, ὥστε νά εἶναι ἐνηρμονισμένα καὶ ἀμοιβαίως καὶ πρὸς τὸ ὅλον). Ἡ φερομένη ὡς πλατωνική διάκρισις τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν εἰς λογικήν (διαλεκτικήν), ἐθικήν καὶ φυσικήν, δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν Πλάτωνα, ἀλλ' εἰσέχθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων. Συνεπῶς ἡ εἰς διαφόρους φιλοσοφικοὺς κλάδους διατομή γίνεται διὰ λόγους καθαρῶς διδακτικούς.

Ἡ πλατωνική ὄντολογία

Οὐδεὶς ἐκ τῶν προηγουμένων φιλοσόφων εἶχεν ἀπασχοληθῇ τόσον ἐπιμόνως μετὰ τὸ ὄντολογικὸν πρόβλημα ὅσον ὁ Πλάτων. Ὁ Σωκράτης, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τοὺς πλατωνικοὺς διαλόγους, ὡς ἀφετηρία του ἐκρησιμοποιεῖ τὴν ἐρώτησιν «τί ἐστί» ἀνδρεία, δικαιοσύνη, σωφροσύνη καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρετή. Ἀπὸ τὴν ἀφετηρίαν ὁρμώμενος ὁ Πλάτων θέτει ὡς ἀπορητικὸν ἐρώτημα αὐτὴν ταύτην τὴν «οὐσίαν». Δὲν περιορίζεται νά ἐρευνήσῃ μαζί μετὰ τὸν Σωκράτη τί εἶναι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ὄν. Προχωρεῖ εἰς τὴν θέσιν γενικωτέρου ἐρωτήματος. Θέλει νά μάθῃ τί εἶναι τέλος πάντων αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐννοοῦμεν ὅταν λέγωμεν ὄν. Θέτει συγκεκριμένως τὴν ὄντολογικὴν ἀπορίαν. Εἰς τὸν «Σοφιστήν» τοῦ διατυπώνει κατὰ τρόπον ὅλως ἐμφανῆ τὴν ἐν λόγῳ ἀπορίαν ἐρωτῶν: **«Τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὅποτιαν ὄν φθέγγησθε».** (Τί θέλετε νά σημάνετε ὅταν προφέρετε τὴν λέξιν ὄν) (Πλάτ. Σοφ. 244α).

Μετὰ τὴν πλατωνικὴν λοιπὸν φιλοσοφίαν τίθεται τὸ πρόβλημα τῆς οὐσίας, τὸ ὄντολογικὸν πρόβλημα ὅπως λέγομεν ἡμεῖς σήμερον. Διὰ πρώτην φοράν ὁ Πλάτων ἐκρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν «οὐσία» ὡς φιλοσοφικὸν ὄρον. Προηγουμένως ἡ λέξις αὕτη εἶχε μόνον οἰκονομικὴν σημασίαν. Ἐσήμαινε τὰ ὑπάρχοντα τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς τὴν κατοχὴν καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου, χρησιμεύοντα διὰ τὴν συν-

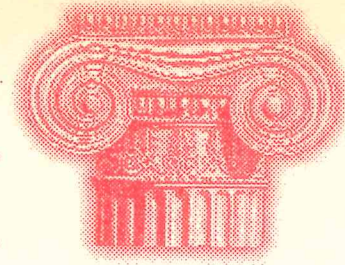

τήρησίν του. Χρησιμοποιῶν λοιπὸν εἰς φιλοσοφικὴν σημασίαν τὴν λέξιν οὐσία ὁ Ἀθηναῖος φιλόσοφος, θέλει νά δηλώσῃ ὅτι ὑπάρχει κάτι

τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέσα εἰς τὸ σύμπαν γενικῶς τὴν σταθερὰν βάσιν. Κάτι τὸ ὁποῖον συντηρεῖ καὶ διδίδει ὑπαρξιν εἰς ὅλα τὰ ὄντα. Ἐρωτᾷ τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς ἀπαρχὴ καὶ θεμέλιον διὰ τὴν ὑπάρχην οἰονδήποτε ὄν. Ἐνῶ ὁ σοφιστὴς Γοργίας ἐκήρυττε τὸν μηδενισμόν τοῦ ὄντος, λέγων ὅτι τὸ ὄν οὔτε ὑπάρχει οὔτε δύναται νά γνωσθῇ, οὔτε δύναται νά καταστῇ θέμα λεκτικῆς ἀνακοινώσεως, ὁ Πλάτων ἀντιτάσσει τὴν ὄντολογικὴν πραγματοκρατίαν (ρεαλισμόν) ἰσχυρίζόμενος ὅτι τὸ ὄν ὑπάρχει ὅχι ὅπως τὸ ἐννόουν οἱ Ἑλεᾶται ἀκίνητον καὶ ἐστερημένον ζῶης, ἀλλὰ πλήρες κινήσεως καὶ φρονήσεως.

Εἰς τὸν «Σοφιστήν» τοῦ (248 Ε) ἐκφράζει ἄνευ δισταγμοῦ τὸν ὄντολογικὸν αὐτὸν ρεαλισμόν γράφων: **«Τί δὲ πρὸς Διός; Ὡς ἀληθῶς κίνησιν καὶ ζῶην καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἢ ῥαδίως πεισθησόμεθα τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι, μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν, ἀλλὰ σεμνὸν καὶ ἅγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκίνητον ἐστὼς ἔσται».** (Τί δὲ μὰ τὸν Δία; Θὰ πεισθῶμεν εὐκόλως ὅτι πραγματικῶς εἰς τὸ ὁλοκληρωτικῶς ὑπάρχον ὄν δὲν ὑπάρχει κίνησις καὶ ζῶη καὶ ψυχὴ καὶ φρόνησις, καὶ ὅτι αὐτὸ οὔτε ζῶν οὔτε φρόνησιν ἔχει, ἀλλὰ με σεμνότητα καὶ ἀγιότητα, χωρὶς νά ἔχη νοῦν καὶ κίνησιν θὰ διατελῇ εἰς αἰωνίαν ἡρεμίαν;). Μίαν τοιαύτην ἀποστέρησιν ζῶης καὶ φρονήσεως ἀπὸ τὸ ὄν ὁ Πλάτων δὲν τὴν δέχεται. Κατ' αὐτὸν τὸ «παντελῶς ὄν», δηλαδὴ ἡ καθαυτὴ γνησία καὶ πρωταρχικὴ οὐσία, ἔχει καὶ ζῶην καὶ κίνησιν καὶ νόησιν. Ἡ πλατωνικὴ οὐσία δὲν εἶναι προῖον λογικῆς ἀφαιρέσεως, ἢ λογικὸν ἰδεῶδες, ἀλλὰ ἀρχὴ ἀκτινοβολοῦσα κίνησιν, ζῶην καὶ νόησιν. Ἀποστολὴ τοῦ φιλοσόφου εἶναι νά στρέψῃ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς τοῦ πρὸς τὸ «παντελῶς ὄν», νά ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ νόημα τῆς οὐσίας. Εἶναι ὅμως δυνατόν νά ὑψώσωμεν τὸ βλέμμα μας πρὸς τὸ ὄν καὶ νά ἀντικρύζωμεν τὴν ὄψιν του, τὴν «ιδέαν» τοῦ ὄντος, ὅπως συνηθίζει νά λέγῃ ὁ Πλάτων;

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου εἶναι καταφατική. Εἶναι δύσκολον, μᾶς λέγει, νά ὑψωθῶμεν εἰς τὴν θεώρησιν τοῦ ὄντος, διότι τοῦτο ἀκτινοβολεῖ ἐκτυφλωτικὴν λάμψιν. Ὁ φιλόσοφος ὅμως ὅταν ἔχη καρτερίαν, δύναται νά ὑψώσῃ τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ

ἐκεῖ καὶ νά ἀντικρύσῃ τὴν μορφήν τοῦ ὄντος. Εἰς τὸν «Σοφιστήν» μᾶς δίδεται μία τοιαύτη ὑπόσχεσις χωρὶς νά ἀποκρύπτωνται καὶ αἱ σχετικαὶ δυσχέρειαι: **«Ὁ δὲ γε**

φιλόσοφος τῇ τοῦ ὄντος αἰεὶ διὰ λογισμῶν προσκείμενος ἰδέα, διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτῆς χώρας οὐδαμῶς εὐπετὴς ὀφθῆναι· τὰ γὰρ τῆς τῶν πολλῶν ψυχῆς ὄμματα καρτερεῖν πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα». (Ὁ φιλόσοφος ἐπειδὴ εἶναι προσκολλημένος πάντοτε διὰ τῶν λογισμῶν τοῦ εἰς τὴν ὄψιν τοῦ ὄντος, ἐπειδὴ διατρίβει εἰς ἓνα κῶρον γεμῆτον ἀπὸ λάμψιν, δὲν εἶναι εὐκόλουν νά γίνῃ ὁρατός. Διότι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν μετὰ καρτερίας νά κατευθύνουν τὰ βλέμματά των πρὸς τὸ θεῖον) (253 Α).

Τὸ ὄν ταυτίζεται κατὰ τὸν Πλάτωνα μετὰ τὸ θεῖον, ὁ δὲ φιλόσοφος ἔχει ἐστραμμένα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τοῦ εἰς τὸ ὄραμα τοῦ θεοῦ ὄντος. Δι' αὐτὸ περιβάλλεται καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν θεῖαν ἀκτινοβολίαν. Οἱ περισσότεροι ὅμως ἄνθρωποι δὲν ἔχουν τὴν καρτερικότητα νά ὑψώσουν μέχρις ἐκεῖ τὰ βλέμματά των. Τὸ ὄραμα τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται εἰς τοὺς ἀνθρωπίνους πνευματικούς ὀφθαλμούς ὅταν «διὰ λογισμῶν» καὶ οὐκ διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀντικρύζουν τὸ ὄν, τὸ ὀνομάζει ὁ Πλάτων «ιδέαν». Συνεπῶς ὑποστηρίζει ὅτι ἡ «ιδέα» εἶναι μία ἀποψις, δι' ἧς ἐμφανίζεται τὸ ὄν. Ἐχει τὸ πνεῦμα τοῦ φιλοσοφοῦντος ἀνθρώπου τὴν δύναμιν νά ἀντιληφθῇ τὸ ὄν ὅπως εἶναι.

Αὕτη δὲ ἡ θέα τοῦ ὄντος δὲν πραγματοποιεῖται διὰ μυστηριακῆς τινὸς ἐκστάσεως, ὅπως λέγουν οἱ μυστικισταί. Χρειάζεται μόνον καρτερία ψυχικὴ καὶ ἡ διὰ τῶν «λογισμῶν» προσπέλασις πρὸς τὴν οὐσίαν. Ἀποτελεῖ κατ' ἀκολουθίαν παρεξήγησις νά ἀποδίδωμεν εἰς τὸν Πλάτωνα μυστικιστικὰς διαθέσεις. Κατ' αὐτὸν ἡ ἐνόρασις τοῦ ὄντος εἶναι δυνατὴ διὰ «λογισμῶν». Ἡ ἐκρησιμοποιήσις τῶν λογισμῶν ἀποτελεῖ τὴν «διαλεκτικήν» μέθοδον. Ἀλλὰ διὰ νά ἐκρησιμοποιηθῇ αὕτη πρέπει ὁ ἄνθρωπος νά ἔχη ψυχικὴν καρτερίαν ἀσυνήθιστον εἰς τὸ ἀφιλοσόφητον πλῆθος. Πρέπει διὰ τοῦ αὐτοελέγχου καὶ τῆς αὐτοεξετάσεως, ὅπως τὴν ἐδίδασκεν ὁ Σωκράτης, νά ἀλλάζωμεν τοποθέτησιν, νά ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν ἀφιλοσόφητον διαβίωσιν εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι παραδεδομένοι οἱ πολλοί. Μόνον ὁ κατὰ φιλοσοφίαν καὶ ἀρετὴν βίος θὰ μᾶς δώσῃ τὴν καρτερικότητα νά στρέψωμεν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας εἰς τὸ ὄραμα τοῦ ὄντος.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Εἰς τό μνημειῶδες αὐτό σύγγραμμα περιέχεται ἡ Ἀλληλογραφία τοῦ Κωστή Παλαμά με τόν κ. Ἀντ. Φ. Χαλᾶν, εἰς τήν ὁποίαν γίνεται ἀνάλυση ὁλοκλήρου τοῦ Ποιητικοῦ ἔργου τοῦ μεγίστου τῶν Ποιητῶν τῶν Νεωτέρων Χρόνων, ὄχι μόνον τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος ἀλλά καί τῆς Ἀνθρωπότητος.

Δεν εἶναι δυνατόν νά εἰσέλθῃ κάποιος στο πνεῦμα τοῦ ἔργου τοῦ Κωστή Παλαμά, ἄνευ τοῦ βιβλίου τούτου, τό ὁποῖον ἐπιχύνει ἀφθονώτατον καί μάγον φῶς ἐπὶ τῶν μεγίστων προβλημάτων τοῦ Ἀνθρώπου καί τῆς Πολιτείας, τά ὁποῖα ἔχει διαχειρισθῇ, μέ τήν βαθύτητα πνεύματος καί θεῖαν ἐμπνευσίν του, ὁ δαίμονιος Ποιητής.

Παραλλήλως πρός τό διερμηνευτικόν αὐτό ἔργον, ἀποκαλύπτεται ἡ ἀποκρυφιστική πλευρά τοῦ συνολικοῦ ἔργου τοῦ Παλαμά, καί δίδονται ἐκπληκτικώτατες ἀποκαλύψεις ἐπὶ τῆς Ἀποκρύφου Διατάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου, τῆς Ἑλένης Πέτροβνας Μπλαβάτσκη, ἐπὶ τοῦ Δαιμονίου τοῦ Σωκράτους, τῆς Νοομαντείας στίς ὑπό τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἰδρυθεῖσες Ἐκκλησίες, ἐπὶ τῆς «ἐν τῷ Παντί Ἀληθείας», τῆς τοῦ «Παντός Φορᾶς», τῶν Τελείων Ἀνθρώπων (Ορατικῶν Γνωστικῶν, Θεουργῶν), τῶν Ἀοράτων Σωμάτων παντός Ἀνθρώπου, τῆς Μαντικῆς, τῶν Τεσσάρων Δυνάμεων τοῦ Ἀπόλλωνος ἢ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως (τοῦ μεγίστου μάγου τῆς Ἀρχαιότητος) ἐπὶ τῆς μεγίστης ἀποκαλύψεως τῶν αἰώνων, τοῦ μεσμερισμοῦ, ζωικοῦ μαγνητισμοῦ καί ὑπνωτισμοῦ, καί τέλος δίδεται ὁλόκληρον τό κείμενον τῆς περιφήμου προτάσεως τοῦ κ. Χαλᾶ πρός τήν Σεβαστήν Σύγκλητον τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, πού ἀποτελεῖ τήν πεμπτουσίαν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Πολιτισμοῦ, καί τήν μόνην ἐλπίδα τῆς ἀνορθώσεως τοῦ ἔθνους.

Κανεῖς Ἕλλην δέν δύναται νά ἀγνοήσῃ τό Μνημειῶδες καί Προφητικόν αὐτό σύγγραμμα.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΧΑΛΑ

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ἕνα βιβλίο πού ἀποκαλύπτει τίς βαθύτατες ἐσωτερικές γνώσεις τοῦ μεγάλου μας ποιητοῦ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

9 EURO

ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΙΚΩΝ ΑΚΤΙΝΩΝ

Τί εἶναι πράγματι κοσμικές ἀκτίνες;

Κοσμικές ἀκτίνες εἶναι τά φαινόμενα τά ὁποῖα προκαλοῦνται εἰς τήν ἐμφάνισιν αὐτῶν ἐκ τῶν ἀσκουμένων ἐπιδράσεων τοῦ οὐρανοῦ πρός τήν Γῆ.

Οἱ κοσμικές ἀκτίνες εἶναι κάτι τό ὁποῖον ἔρχεται αὐτοῦσιον ἀπό τόν οὐρανόν πρός τήν Γῆν, ἢ εἶναι τό ἀποτέλεσμα τό ὁποῖον παράγεται ἐκ τῆς οὐσίας τῆς Γῆς συνεπείᾳ ἐπιδράσεων τίς ὁποῖες ὑφίσταται, ἐκ τῶν δονήσεων τῆς συνεχούσης τούς κόσμους οὐσίας;

Εἶναι τό δεύτερον διότι οἱ κοσμικές ἀκτίνες εἶναι ἐνέργεια ἡ ὁποία γίνεται ἐκ τῶν σχέσεων τῆς συνεχούσης τούς κόσμους οὐσίας, μετ' ἐκείνης ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό οὐσιαστικόν περιεχόμενον τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς Γῆς, τό ἀρχόμενον ἀπό τήν ἐπιφάνειαν αὐτῆς καί ὑφούται πρός τόν οὐρανόν.

Εἶναι τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιδράσεως τῆς συνεχούσης τούς κόσμους οὐσίας πρός τά στοιχεῖα τῆς ἀτμοσφαίρας ἅτινα ἔχουσι ἀκτινοβολόν κατάστασιν καί διά τοῦτο ἡ ἐνέργεια παραμένει ἐπὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου τῆς Γῆς καί ἔχει ἄμεσα ἀποτελέσματα ἄλλων ἐνεργειῶν, ἂν ὁ ἀριθμός δέν δύναται νά καθορισθῇ ἤδη ὑπό τῆς ἐπιστήμης.

Δυνάμεθα νά ὑποθέσωμεν ὅτι ὅσον περισσότερον ὑφούμεθα πρός τήν ἀτμόσφαιραν τῆς Γῆς οἱ κοσμικές ἀκτίνες εἶναι πλέον ἐμφαντικώτερες καί κατά τήν ἐνέργειάν τους ἰσχυρότερες;

Ὁχι, διότι τά στοιχεῖα τῆς οὐσίας τῆς Γῆς τά ὁποῖα ἔχουν ἀκτινοβολίαν εὐρίσκονται εἰς τό ὕψος τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς Γῆς εἰς ἀραιότεραν κατάστασιν καί κατ' ἀριθμόν περιορισμένα, συνεχῶς ἡ ἐνέργεια «κοσμικές ἀκτίνες» εἶναι περιορισμένη. Τοῦτο συμβαίνει καί ὅταν κατερχόμεθα πρός τό κέντρον τῆς μάζης τῆς Γῆς. Ἐκεῖ σπανίζουν τά ἀκτινοβόλα στοιχεῖα.

- Ποῖον δυνάμεθα νά δώσωμεν ὁρισμόν εἰς τίς κοσμικές ἀκτίνες;

Εἶναι ἐνέργεια προερχομένη ἐκ δύο παραγόντων, ἐκ τῶν ἀκτινοβόλων στοιχείων τῆς Γῆς καί τῶν δονήσεων τῆς συνεχούσης τούς κόσμους οὐσίας, οἱ δέ δονήσεις αὐτές ἔχουν τήν ἀφετηρίαν αὐτῶν εἰς τίς κινήσεις τῶν οὐρανίων μαζῶν.

Ὅλες ὁμως αἱ κοσμικές ἀκτίνες δέν εἶναι οὔτε τῆς αὐτῆς δυναμικότητος οὔτε τῆς αὐτῆς φύσεως. Ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς δονουμένης συνεχούσης τούς κόσμους οὐσίας καί τῶν ἀντιστοίχων πρός αὐτήν στοιχείων τῆς οὐσίας τῆς Γῆς πρός τήν ἐνεργητικὴν δυναμικότητα τῶν ὁποίων ἐναρμονίζονται οἱ δονήσεις αὐτές. Ἔτσι οἱ κοσμικές ἀκτίνες ἔχουν ἰδίους χαρακτηρισμούς καί χωρίζονται κατά τόν βαθμόν τῆς δυναμικῆς τῶν ἐνεργείας. Προαγου-

μένης τῆς ἐπιστημονικῆς παρατηρήσεως, θά καταταγοῦν παρ' αὐτῆς εἰς τίς εἰδικές τους κατηγορίες.

Ὁ ἀριθμός τῆς κατατάξεως αὐτῶν σέ κατηγορίες, εἶναι ἤδη ἐλάχιστος, ἐνῶ αὐτές κατά τήν φύσιν τους ἀποτελοῦν μέγιστον ἀριθμόν.

- Δέν θά εἶχαμε ἐμφάνισιν τῶν κοσμικῶν ἀκτίνων ἐάν δέν συνέτρεχον καί οἱ δύο παράγοντες αὐτῶν;

Κατηγορηματικῶς ὄχι, οὔτε ἀκτινοβόλα στοιχεῖα τῆς οὐσίας τῆς Γῆς διαφόρου φύσεως καί ἐνεργείας. Δέν θά ὑπῆρχαν καί ἐνεργητικές σχέσεις μεταξύ τῆς οὐσίας τῆς Γῆς καί ἐκείνης τῶν οὐρανίων σωμάτων, οὔτε ἐμφάνισις μορφῶν καί κατά τήν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς καί κατά τό σύνολον αὐτῆς. Οἱ συνθέσεις τῶν στοιχείων καί διά τούτων τῶν μορφῶν τῆς Γῆς, ἔχουν τήν πηγὴν τους εἰς τήν ἀλληλουχίαν τῶν σχέσεων αὐτῆς πρός τίς οὐράνιες μάζες καί τίς κινήσεις αὐτῶν, τίς σχέσεις τους δέ αὐτές τηρεῖ ἡ συνέχουσα τούς κόσμους οὐσία. Δι' αὐτῆς τά πάντα γίνονται καί ἐνεργοῦν καί ἄνευ αὐτῆς οὐδέν θά ἐγίνετο, τό μὴ γινόμενον δέν δύναται καί νά ἔχῃ ἐνεργητικόν εἶναι.

- Εἰς τό ὕψος τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς Γῆς αἱ δονήσεις τῆς συνεχούσης τούς κόσμους οὐσίας εἶναι ἀσθενέστερες;

ΝΕΦΕΛΩΜΑ

“Οχι, εμφανίζονται ως ασθενέστερες μόνον, και τούτο διότι δέν εύρίσκουν εκεί τά ανάλογα στοιχεΐα μετά της συνεργασίας των οποίων θά εμφανίζον την ενέργειαν «κοσμικές ακτίνες» καθ’ όσον όμως οί δονήσεις αυτές πλησιάζουν τά πυκνότερα μέρη της ατμοσφαίρας της Γῆς και την επιφάνειαν αὐτῆς ἡ παραγομένη ἐνέργεια ἐμφανίζεται ἐντατικωτέρα. Κάτωθι όμως της ἐπιφανείας της μάξης της Γῆς ἡ παραγωγή της ἐνεργείας ταύτης, βαθμιαίως ἐκμηδενίζεται διότι ἐκεῖ δέν υπάρχουν ἀκτινοβόλα στοιχεΐα. Τούτο ὡσαύτως γίνεται καί ὡς πρὸς τό φῶς καί την θερμότητα διότι καί τό φῶς καί ἡ θερμότης εἶναι ἐνέργεια «κοσμικές ακτίνες». Ἡ παρατηρούμενη αὐξησης της θερμότητος κάτω της ἐπιφανείας της μάξης της Γῆς, δέν εἶναι ἐνέργεια «κοσμικές ακτίνες» ἀλλ’ ἐκδήλωσις δυναμική μεταξύ τοῦ φωτός καί της θερμότητος της ατμοσφαίρας της Γῆς καί ἐκείνου τοῦ προερχομένου ἐκ τοῦ κέντρου της μάξης αὐτῆς. Ἡ μὲν θερμότης τοῦ κέντρου της μάξης εἶναι σταθερά καί κατά βαθμόν προαγωγική, ἡ δέ θερμότης τοῦ φωτός εἶναι ἐνέργεια «κοσμικές ακτίνες» καί ποικίλλει κατά τίς τάσεις καί τίς μειώσεις αὐτῆς, συνεπεία της ἐντατικῆς ἢ μὴ δονήσεως της συνεχοῦσης τούς κόσμους οὐσίας καί της ἀναλόγου καταστάσεως των στοιχείων μετά των οποίων ἔρχεται εἰς ἐπαφήν καί συνεργασίαν. Αἱ σχέσεις των δονήσεων της συνεχοῦσης τούς κόσμους οὐσίας, πρὸς τά ανάλογα διάφορα στοιχεΐα της Γῆς ἐμφανίζουν τὰς διαφορετικές ἐνεργείας τοῦ φωτός καί της θερμότητος εἰς τὴν ατμοσφαίραν της Γῆς. Καί ἡ

διάπλασις της μάξης της Γῆς ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν δονουμένην συνεχουσάν τούς κόσμους οὐσίαν ἥτις ἀποτελεῖ τό διάμεσον συνδετικόν αὐτῆς.

Τό πνεῦμα προϋπῆρξε της ὕλης;

Τό ἐρώτημα ἐάν προϋπῆρξε τό πνεῦμα της οὐσίας της φύσεως καί ἐάν προϋπῆρξε της ὕλικῆς γνίνης φύσεως, ἀποτελεῖ δύο διάφορα θέματα, τά ὁποῖα πρέπει νά τεθοῦν, διότι γενικῶς μέ τό ἐρώτημα ἐάν προϋπῆρξε τό πνεῦμα της ὕλης, δέν εἶναι δυνατόν νά δοθῇ σαφής ἀπάντησις. Χωρίζω ἐπομένως τό ἐρώτημα εἰς δύο τοιαῦτα καί θά ἀπαντήσω δι’ ἕν ἕκαστον.

Α) Προϋπῆρξε τό πνεῦμα της παγκοσμίου οὐσίας, της διαμορφωθείσης εἰς κόσμους ἢ τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα της Οὐσίας ταύτης;

“Όταν λέγωμεν πνεῦμα πρέπει νά ἐννοῶμεν κάτι τι τό ὁποῖον νά ἔχη ἀντικειμενικήν ὑπόστασι, κάτι τό ὁποῖον νά ἔχη ἐνεργείας καί φαινόμενα, δυνάμενα νά υποπίπτουν εἰς ὅλες τίς ὑγιεῖς ἀντιλήψεις των ἐνεργουσῶν φυσιολογικῶς διανοίων, διότι μέτρον νοήσεως των γεγονότων της Οὐσίας της φύσεως εἶναι ἡ διανόησις των ἀνθρωπίνων ὄντων εἰς τό περιβάλλον μας, σέ εὐρύτερο δέ περιβάλλον διανοήσεις τελειοτέρων ὄντων ἄλλων κόσμων, τελειοτέρων τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Μέτρον, λοιπόν, πρὸς διάγνωσιν των ἀληθειῶν της φύσεως, των μορφῶν αὐτῆς καί των ἐνεργειῶν των μορφῶν, εἶναι ἡ ἡμετέρα διανόησις. Ἐπομένως οἱ σχέσεις της διανοήσεώς μας πρὸς τά φαινόμενα της οὐσίας της φύσεως, εἶναι πρόδηλος ἀπόδειξις, ὅτι ἡ διάνοια εἶναι κάτι οὐσιαστικόν καί ἀντικειμενικῶς ὑπάρχον! Ὡσαύτως, ἐάν ἡ διάνοια εἶναι λειτουργία ἢ ἐνέργεια τοῦ πνεύματος, τό πνεῦμα δέν δύναται παρά νά εἶναι κάτι οὐσιαστικόν καί νά ἔχη ἀπολύτους σχέσεις πρὸς τὴν καθόλου Οὐσίαν της φύσεως. Διά νά ἔχη κάτι σχέσεις πρὸς τὴν καθόλου οὐσίαν της φύσεως καί νά εἶναι κάτι ἀντικειμενικῶς ὑπάρχον, δέν δύναται παρά νά εἶναι τοῦτο μέρος της καθ’ ὅλου οὐσίας της φύσεως. Πρέπει δέ νά ἐννοήσωμεν καλῶς ὅτι οὐδέν δύναται νά νοηθῇ ὡς ὑπάρχον ἔξω της οὐσίας της φύσεως, ἐκ της ὁποίας ἀποτελεῖται πᾶν τό ὑπάρχον, διότι ἄλλως δέν θά ἦτο ἀντικειμενικῶς ἐρευνήτεον ὑπό της διανοήσεως.

“Ο τοιοῦτος συλλογισμός ἀποκλείει τὴν προϋπαρξιν τοῦ πνεύματος πρὸ της ὑπάρξεως της οὐσίας της φύσεως, διότι ἐάν προϋπῆρξε τό πνεῦμα τοῦτο θά εἶχε μὴ οὐσιαστικὴν φύσιν καί ἀντικειμενικῶς ὑπάρχουσαν καί ὡς ἐκ τούτου οἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ δέν θά εἶχον σχέση πρὸς τά φαινόμενα της Οὐσίας της φύσεως. Ἐάν πάλιν ἡ οὐσία της φύσεως ἦτο παράγωγος τοῦ προϋπάρχαντος αὐτῆς πνεύματος, τότε τά πρῶτα φαινόμενα της ὁργανώσεως αὐτῆς ἔπρεπε νά εἶναι πνευματικά, διότι ἡ παράγωγος οὐσία δέν θά ἠδύνατο ν’

ἀποξενωθῇ των ιδιοτήτων τοῦ πνεύματος, αὐτό ὅμως δέν δύναται νά διαπιστωθῇ ἐκ της παρατηρήσεως, ἀντιθέτως διαπιστώνεται ὅτι τά φαινόμενα τοῦ πνεύματος εἶναι μεταγενεστέρα ἐκδήλωσις της ἐξεληκθείσης διὰ της ὁργανώσεως της Οὐσίας της φύσεως. Ἐπομένως, τό πνεῦμα εἶναι συνισταμένη ἐκδήλωσις ἐκδηλωθεισῶν δυνάμεων ἐκ της Οὐσίας της φύσεως.

Ἐάν πάλιν προϋπῆρξε της οὐσίας της φύσεως τό πνεῦμα, καί εἶναι κάτι ἄσχετον πρὸς αὐτήν, τότε τά φαινόμενα αὐτοῦ δέν θά ἐλάμβανον ἀντικειμενικήν ὑπόστασιν διὰ των ἐξ αὐτῆς σχηματισθέντων ὀργάνων. Οὐδεμίαν οὐδαμοῦ ἔχομεν ἀντικειμενικήν ἐκδήλωσιν τοῦ πνεύματος ἔξω της μορφικῆς ὁργανώσεως της φύσεως. Ἐάν τό πνεῦμα προϋπῆρξε της Οὐσίας της φύσεως καί ἀνέπτυξε πρὸς αὐτήν σχέσεις, ἵνα μέσῳ ταύτης ἐκδηλῶνται τά φαινόμενα αὐτοῦ, τότε μεταξύ αὐτοῦ καί αὐτῆς πρέπει νά ὑπάρχη κάτι ἄλλο, τό ὁποῖο νά χρησιμεύῃ ὡς ἐνωτικός δεσμός. Ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις ἀποκλείεται, διότι ἡ ὑπαρξίς κάποιου συνδετικοῦ μεταξύ τοῦ πνεύματος καί της Οὐσίας της φύσεως ἀναγκαίως θά ἐδημιούργει τὴν σκέψιν ὅτι ἡ σύνδεσις τούτου πρὸς τό πνεῦμα καί πρὸς τὴν οὐσίαν θά ἐπετυγχάνετο δι’ ἑτέρου τινός καί ἐκεῖνο δι’ ἄλλου.

Κατά τὴν σκέψιν ταύτην θά ἐφθάναμεν εἰς ἀπειρον μεγέθυνσιν ἀριθμοῦ ὑπαρχόντων αἰτίων τοῦ συμπαντος κόσμου. Ἡ σκέψις αὕτη εἶναι ἀτοπος. Τό πνεῦμα κατ’ ἀκολουθίαν δέν δύναται παρά νά εἶναι ἀποτέλεσμα της οὐσίας της φύσεως καί νά συνιστᾶται ἡ ἀτομικότης αὐτοῦ κατόπιν ἐκδηλώσεων λανθανουσῶν πρότερον δυνάμεων αὐτῆς.

Τώρα πῶς συνιστᾶται ἡ ἀτομικότης τοῦ πνεύματος, εἶναι ζήτημα ἡ κατανόησις τοῦ ὁποίου προαπαιτεῖ πλήρη καί σαφῆ ἔννοιαν, τί εἶναι Οὐσία της φύσεως καί πῶς αὕτη ἐξελίσσεται ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ γιά νά φθάσῃ εἰς τό σημεῖον της συστάσεως της ἀτομικῆς ψυχῆς.

Β) Προϋπῆρξε τό πνεῦμα της ὁργανώσεως της γνίνης φύσεως;

Ἐάν λάβωμεν ὑπ’ ὄψιν ὅτι ἡ Γῆ εἶναι σῶμα οὐράνιον, τοῦ ὁποίου ἡ διάπλασις καί διαμόρφωσις εἶναι μεταγενεστέρα ἄλλων σωμάτων τοῦ οὐρανοῦ καί ἐάν τό πνεῦμα εἶναι ἀποτέλεσμα της οὐσίας των κόσμων, τὴν ὁποίαν (οὐσίαν) καί Θεόν ἀπεκάλεσαν οἱ Ἀρχαῖοι μύσται διαστείλαντες τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ πνευματικοῦ Θεοῦ, ἀποτελέσματος τοῦ πρώτου τοιούτου, τότε ἀναγκαίως θ’ ἀκθώμεν εἰς σαφῆ σκέψιν, ὅτι πρὸ της διαμορφώσεως της γῆς ὑπῆρχεν ἐν τῷ τελειοτέρῳ της γῆς κόσμῳ, πνεῦμα! καί ἐλειτουργεῖ ἐν τῷ περιβάλλοντι αὐτοῦ! Τό τοιοῦτον πνεῦμα, ἀναμφισβήτητος, ἅμα τῇ ἐκδηλώσει τοῦ πνεύματος της γῆς, ἐβοήθησε, τοῦτο διὰ μέσου σχέσεων ἢ νόμων τοῦ γνίνου πλανήτου πρὸς τούς οὐρανίους κόσμους. Ἡ ἀλληλεγγύη ἡ ἀναπτυσ-

σομένη ἐκ των σχέσεων των φυσικῶν κόσμων τοῦ ἀπείρου, ἀναμφισβητήτως ἐπεκτείνεται καί εἰς σχέσεις τοῦ καθ’ ὅλου πνεύματος των κόσμων. Αὐτό τό ἀν-τελήφθησαν καί διετύπωσαν τά ἀρχαῖα μυστήρια, δυστυχῶς ὅμως οἱ ἔννοιαι αὐτές παραληφθεῖσαι ὑπὸ των ἀμυήτων ἀνθρώπων καί μὴ κατανοηθεῖσαι ὑπὸ τούτων καλῶς, ἐχρησίμευσαν εἰς αὐτοὺς ὡς βάσεις δημιουργίας πίστεως ἡ ὁποία ὑπεδούλωσε τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν της διανοήσεως.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ. Τό πνεῦμα εἶναι ἀποτέλεσμα της Οὐσίας της φύσεως ἐν συνεχείᾳ παραγόμενον ἐξ αὐτῆς. Αὐτό τό πνεῦμα ἀκολουθοῦν της μητρὸς αὐτοῦ τὴν ἀέναον μεταμόρφωσιν καί ἐξελίσσιν, ἀεὶ καί τοῦτο μεταμορφοῦται καί ἐξελίσσεται, καθιστάμενον ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ αἰώνιον!

Πρὸ της διαπλάσεως καί διαμορφώσεως της Γῆς, ὑπῆρχεν ἐν ἐνεργείᾳ πνεῦμα εἰς ἄλλους κόσμους, διότι ἡ σύστασις τοῦ πνεύματος εἶναι σκοπὸς της καθολικῆς Οὐσίας τοῦ Ἀπείρου.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ὙΛΗΣ

Αἱ τρεῖς καταστάσεις της ὕλης εἶναι ἡ στερεά, ἡ ρευστή καί ἡ ἀερία, ἐξαρτῶνται δέ ἐκ της σχέσεως ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς ἑκάστην στιγμὴν τοῦ χρόνου μεταξύ της κεντρομολικῆς καί φυγοκεντρικῆς ἐνεργείας της οὐσίας.

ΑΣΤΕΡΙΑ

Όταν η κεντρομολική ενέργεια επικρατεί, αυτή έχει ως αποτέλεσμα την συνέχειαν των μορίων της ύλης μεταξύ τους και δημιουργεί την στερεάν κατάσταση.

Όταν η κεντρομολική και φυγοκεντρική ενέργεια της ουσίας ισορροπούν, ουδεμία εκ τούτων επικρατεί και επομένως τα μόρια της ύλης αφήνονται ελεύθερα και δημιουργείται η ρευστή κατάσταση της ουσίας. Τότε τα μόρια της ύλης δύνανται να δι-σπασθούν τα μέν επί των δέ, έφ' όσον εύρίσκονται εντός στερεού περιβάλλοντος και λαμβάνουν τό σχήμα του άγγείου εις τό όποϊον εύρίσκεται τό υγρόν. Όταν δέ τό υγρόν κινείται, τότε αναπτύσσεται μεταξύ των μορίων του υγρού τριβή, ή όποία ένεργεί άνασχετικώς επί της κινήσεως.

Όταν η φυγοκεντρική ενέργεια επικρατεί επί της κεντρομολικής, τότε αναπτύσσεται ή τάσις άπομα-κρύνσεως των μορίων της ύλης άπ' άλλήλων και τό σώμα μεταβαίνει εις την αερίαν κατάσταση, κατά την όποία αναπτύσσεται ή λεγομένη τάσις των αερίων.

Η κατάσταση μεταξύ της κεντρομολικής και φυγοκεντρικής ενέργειας δύναται να δημιουργηται είτε έξ έσωτερικών αιτίων, δηλαδή εκ της έκδηλώσεως εκ της ουσίας ώρισμένων νόμων, ή όποία προέρχεται λόγω της εξέλιξεως της ουσίας, είτε έξ έξω-τερικών αιτίων, δηλαδή λόγω της προσθήκης θερμίδων. Τουτό προέρχεται εκ της φύσεως της θερμότη-τος, ή όποία προέρχεται εκ της έκδηλώσεως δυνά-μεων της φυγοκεντρικής ενέργειας. Τουτό άποδει-κνύει ότι μεταξύ της τάσεως των αερίων και της θερμότητος υπάρχει άμεσος σχέσις και την σχέσηιν αυτήν διατυπώνει ό νόμος του Cau-Khssax και του Laqiokte.

Η έξ έσωτερικών αιτίων επικράτησις της φυγο-κεντρικής ενέργειας προέρχεται, είπομεν, εκ της εξέλιξεως της ουσίας και διά τοϋτο τά πολύ εξέλιγμένα άτομα της ύλης έκδηλουν ραδιενέργειαν. Επίσης τοϋτο παρατηρείται εις τά πλέον εξέλιγμένα οϋράνια σώματα, ως π.χ. εις τόν ήλιον και τούς φωτεινούς λεγομένους άπλανείς, εις τούς όποιους λόγω της εξέλιξεως έχουν αναπτυχθί εις μεγαλυτέραν αναλογίαν τά εξέλιγμένα άτομα της ύλης, τά όποια δίδουν εις τά σώματα αυτά και την ρευστήν κατά-στασι και την ραδιενεργόν δύναμι και την θερμότη-τα άκόμη. Συνεπώς τά σώματα αυτά είναι τά πλέον εξέλιγμένα υλικά συγκροτήματα εις την φύσι, αντιθέ-τως από ό,τι δέχεται ή φυσική άστρονομία.

Και διά τοϋτο ό ιδικός μας ήλιος όχι μόνον δέν ψύχεται, όπως δέχονται οί επιστήμονες, και συνεπώς δέν υπάρχει κίνδυνος εξαλείψεως της ζωής επί της γής, αλλά τουναντίον έκδηλοι νέας ικανότητας και δυνάμεις και άκτινοβολία και φυγοκεντρικότητα, εκ των όποιων προέρχεται μία άδιάκοπος εξέλιξις της ζωής εις τό σύμπαν και έκτείνεται περισσότερο ή παρατηρουμένη έν τῷ σύμπαντι άρμονία.

Όταν ή ζωή (μεριστή οϋσία) εις την μορφήν της ύλης έκδηλωση ένα ώρισμένον αριθμόν δυνάμεων, αυτές έλκουν μέρος της αιθερικής οϋσίας, καθιστούν αυτήν ζωικήν και οϋτως άποτελείται ή περιφέρεια του στοιχειώδους αυτού πνεύματος.

ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΡΙΖΩΜΑΤΑ

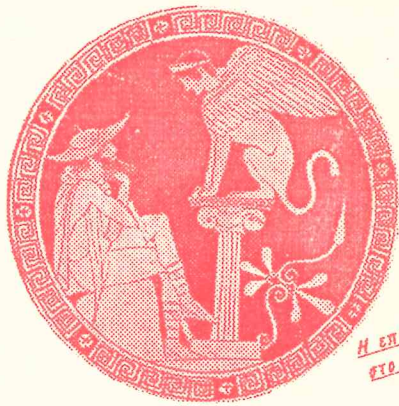
Η αίδιος οϋσία δϋάς έκατακριρίσθη υπό του Έμπεδοκλέους ως έχουσα τέσσαρα ριζώματα, ήτοι τέσσαρες διαφόρους καταστάσεις, τό αυτό δέ ίσχυρίσθησαν όλοι οί μυσταγωγοί φιλόσοφοι.

Οί τέσσαρες αυτές καταστάσεις της δϋάδος έμ-φανίζουν τά μόρια αυτής μέ διαφορετικήν εξέλι-κτικήν δυναμικότητα. Οί διαφορετικές αυτές καταστάσεις είναι τό αίτιον της συμπλοκής των διαφορετικών στοιχείων της φύσεως, τά όποια συγκροτεί ως διάμεσος λόγος ή μονάς, και είναι εκείνα τά όποια δέν υπόκεινται εις τά άντι-δραστήρια της χημείας.

Πρόδηλον είναι ότι ή διαφορετικότης και τό πλήθος των χημικών στοιχείων όφείλεται εις τίς τέσσαρες καταστάσεις της δϋάδος και των δυ-νάμεων αυτής και των ικανοτήτων οί όποτες προ-κύπτουν εκ της δυναμικής εξέλιξεως της μονάδος.

Σ. ΝΑΓΟΣ

Η
Πύλη
του Εσωτερισμού
και των Μυστηρίων
www.esoterica.gr

Νέα
από τα Ελληνικά και το Διεθνές Διεπιστήμονο
Λοζοα
παρουσιάζονται σε κατηγορίες
Παρασιτώσεις και Αρκαστηριότητες Ομάδων
Αρχαίας Γνώσης, Εσωτερισμού, Εναλλακτικής Υγείας,
Βιβλιοπαρουσιάσεις και νέες Εκδόσεις

ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Μια συναρπαστική διαδρομή στους δρόμους της φιλοσοφικής αναζήτησης

Η σειρά προβαίνει σε ό,τι απαιτητικότερο μπορεί να τολμήσει ένας εκδοτικός οίκος στο κατώφλι του 21ου αιώνα. Με μεταφράσεις που φιλοδοξούν -και το καταφέρνουν- να μεταφέρουν με ασφάλεια τον αναγνώστη στη στοχαστική περιπέτεια των αρχαίων Ελλήνων, και με εισαγωγές και σχόλια που δίνουν ζωντάνια στον αρχαίο λόγο, άρχισαν και θα συνεχίσουν τη δύσβατη αλλά και συναρπαστική διαδρομή μέσα σε κείμενα που έθεσαν τις βάσεις της φιλοσοφικής σκέψης, και ψηλάφησαν πρωτογενώς τον άνθρωπο και τον κόσμο όσο καμμία εποχή στην ιστορία του στοχασμού.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΥΠΟΥΡΛΗΣ

Τό συγγραφικό έργο του πρώτου επιστήμονα γιατρού στην ιστορία της ανθρωπότητας θα μαρτυρεί στους αιώνες τη βαθιά του πίστη πως μόνο αν αγαπά τον άνθρωπο μπορεί ο γιατρός να αγαπά και την τέχνη του. Η σειρά που επιμελείται ο καθηγητής Δ. Λυπουρλής αποβλέπει στο να κάνει τον μεγάλο αυτό γιατρό γνωστό -μέσα από τις καλύτερες στιγμές του πνεύματός του- στο μεγάλο κοινό: στους ειδικούς και στους μη ειδικούς.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Εκδόσεις ΖΗΤΡΟΣ

Πλάτωνος 2, Θεσσαλονίκη • Τηλ.: 031-270.884, 270.184 • Fax: 031-271.776 • e-mail: info@zitros.gr • www.zitros.gr

Κ.Ο. του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος καί Ευρωπαίων Δημοκρατών

Κομισιόν προς Γιάννη Μαρίνο: η ελληνική και η λατινική γλώσσα στις προτεραιότητες της Ένωσης και προσπάθεια ώστε οι Υπουργοί Παιδείας των «16» να προωθήσουν πιο τολμηρά μέτρα για την προστασία της γλωσσικής ποικιλομορφίας στην Ερώπη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνιστά την διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό προέκυψε από μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα συζήτηση στην Όλομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο αναφορικά με τις ενέργειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προστασία των γλωσσών της ηπείρου μας.

Αφορμή στάθηκε η έρώτηση του Ίρλανδου ευρωβουλευτή κ. Τζέραλντ Κόλλινς σχετικά με τον γλωσσικό πλούτο της Ένωσης και τις ενέργειες που έχει αναλάβει η Κομισιόν για την στήριξη της διδασκαλίας όσων το δυνατόν περισσότερων ευρωπαϊκών γλωσσών.

Στην συζήτηση παρενέβη ο ευρωβουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Γιάννης Μαρίνος, ο οποίος υπενθύμισε προς το Σώμα ότι πριν λίγο καιρό ενεκρίθη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Έκθεση η οποία συνετάχθη από τον Πορτογάλο ευρωβουλευτή του «Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος» κ. Γκράτσα Μούρα στην οποία αναφερόταν σαφώς ότι «η αρχαία ελληνική και η λατινική γλώσσα θεωρούνται οι μητέρες όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών» και ως εκ τούτου θα έπρεπε να διδάσκεται στα σχολεία και των 16 χωρών για την καλύτερη εκμάθηση των συγχρόνων ευρωπαϊκών γλωσσών.

Ο Έλληνας ευρωβουλευτής ρώτησε την παρισταμένη Επιτροπή αρμόδια για θέματα Πολιτισμού κ. Βιβιάν Ρέντινγκ αν έχει προωθηθεί το όλο θέμα και αν αυτή η εισήγηση έγινε δεκτή από τις 16 κυβερνήσεις των χωρών της Ε.Ε. και εκείνη απάντησε στον κ. Μαρίνο ότι μέσα στο έτος 2001 - το οποίο έχει ανακηρυχθεί από την Ένωση ως το «Ευρωπαϊκό Έτος Γλωσσών» - η Επιτροπή χρηματοδότησε 200 προγράμματα για την προαγωγή της γλωσσικής ποικιλομορφίας στην Ερώπη, μεταξύ των οποίων υπήρξαν και σχέδια που αφορούσαν στην διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών και των λατινικών.

Η κ. Ρέντινγκ υπογράμμισε ότι τα σχολικά προγράμματα προετοιμάζονται αποκλειστικά από τα Υπουργεία Παιδείας των κρατών-μελών με αποτέλεσμα να μη μπορεί να παρέμβει η Κομισιόν στην σύνταξή τους.

Η Επίτροπος πληροφόρησε, παρ' όλα αυτά, τον κ. Μαρίνο ότι διαβίβασε στους 16 Υπουργούς Παιδείας των χωρών της Ένωσης όλα τα συμπεράσματα των συζητήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όπου υπογραμμίζεται η ανάγκη σεβασμού του γλωσσικού πλούτου των 15 κρατών, καθώς και το γεγονός ότι θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η διδασκαλία όσο το δυνατόν περισσότερων ευρωπαϊκών γλωσσών. Τέλος, η κ. Ρέντινγκ πληροφόρησε τον κ. Μαρίνο ότι οι Υπουργοί Παιδείας της Ε.Ε. αναμένεται να εγκρίνουν Ψήφισμα όπου θα επισημαίνεται ότι θα πρέπει η διδασκαλία των γλωσσών αυτών να γίνεται από την πολύ νεαρή ηλικία προκειμένου να έρθουν οι νεαροί Ευρωπαίοι όσο το δυνατόν πιο νωρίς σε επαφή με τους γλωσσικούς θησαυρούς της ηπείρου μας, κάτι που θα τους κάνει και πιο ευαίσθητους αναφορικά με την περιφρόνηση και την ανάδειξή τους.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το γραφείο του κ. Μαρίνου (00333-88175241)

ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΤΟΥ 1997 Ο ΡΑΔΑΜΑΝΟΥΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ ΚΑΙ Ο ΦΩΤΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ) ΠΑΡΕΔΩΣΑΝ ΕΠΙΣΗΜΩΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, ΕΓΓΡΑΦΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗ 300.000 ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ.

ΕΧΟΝΤΑΣ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΠΕΝΑΤΙ ΤΩΝ ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΠΟΥ ΠΙΣΤΕΨΑΝ ΚΑΙ ΥΠΕΓΡΑΨΑΝ, ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΑ ΕΛΠΙΖΟΥΜΕ ΟΤΙ ΘΑ ΕΧΟΥΜΕ ΘΕΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ!

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Η επίδραση που έχει ασκήσει η Έλληνική γλώσσα στο ευρωπαϊκό λεξιλόγιο και ιδιαιτέρως στην Αγγλική, είναι εν μέρει μόνο γνωστή, και δυστυχώς μη συστηματικά καταγεγραμμένη και τεκμηριωμένη.

Οι δύο εργασίες που υπήρχαν, η μία για την Γαλλική και η άλλη για την Γερμανική, περί τις 1.500 ρίζες και λέξεις, όχι μόνο δέν έδιναν την εικόνα της επιδράσεως αλλά αντίθετα δημιουργούσαν μία παραπλανητική εικόνα εις βάρος της Έλληνικής.

Η πλειοψηφία των ξένων επιστημόνων γνωρίζει και αναγνωρίζει τον θεμελιώδη ρόλο που έχει παίξει η Έλληνική στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου του κλάδου τους. Αυτό, όμως, περιορίζεται στον κλάδο του καθενός, γιατί δέν υπάρχει μία σφαιρική εικόνα της επιδράσεώς της σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους.

Οι αμφισβητήσεις για το μέγεθος της επιδράσεως της Έλληνικής προέρχονται κυρίως από τον έλλαδικό χώρο όπου στα πλαίσια της ξενομανίας μας, της αναβαθμίσεως κάθε τι ξένου και υποβαθμίσεως κάθε τι ελληνικού, περιλαμβάνεται και η γλώσσα μας, με συνέπεια να υπερτονίζονται τα δάνεια που έχει δεχθεί, και να αποσιωπούνται τα δάνεια που έχει προσφέρει στις άλλες γλώσσες.

Είναι ακόμη γεγονός ότι δέν υπάρχουν στεγανά μεταξύ των γλωσσών. Όλες οι γλώσσες δανείζουν και δανείζονται για να καλύπτουν τις ανάγκες του λεξιλογίου τους. Η θέση αυτή δημιουργεί μία λανθασμένη εικόνα των δανεισμών. Γιατί όλες οι γλώσσες ούτε έχουν δανεισθεί, ούτε έχουν δανείσει τον ίδιο αριθμό λέξεων και κυρίως την ίδια ποιότητα λέξεων.

Άλλο τό να έχεις δανεισθεί 1.000 λέξεις και άλλο τό να έχεις δανείσει 25.000 λέξεις.

Άλλη βαρύτητα έχει ο δανεισμός των λέξεων «πέναλτυ» ή «κεφτές» και άλλη βαρύτητα ο δανεισμός των λέξεων «δημοκρατία», «φιλοσοφία», «αρτηρία», αφού από αυτές έχουν δημιουργηθεί εκατοντάδες άλλες λέξεις. Ο αριθμός των λέξεων μπορεί να μετρηθεί. Η ποιότητα των λέξεων δέν μπορεί να βαθμολογηθεί. Υπάρχουν όμως δύο κριτήρια με τα

όποια μπορούν να αξιολογηθούν: το πρώτο είναι η άντοχή τους μέσα στον χρόνο και το δεύτερο ο αριθμός των παραγώγων που έχουν δημιουργηθεί από την κάθε λέξη.

Τό 1991 στο βιβλίο μου «Οι Έλληνικές λέξεις στην Αγγλική Γλώσσα» περιελάμβανα 20.600 λέξεις. Σήμερα, έχοντας ολοκληρώσει την έρευνά μου όχι μόνο στην Αγγλική αλλά και στην Διεθνή Επιστημονική Ορολογία, διαπίστωσα ότι ο αριθμός αυτός ξεπερνά τις 150.000 λέξεις. Καλύπτει όλες τις ελληνικές λέξεις που υπάρχουν σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους, πλην των κλάδων της Βοτανολογίας, Ζωολογίας και Χημείας, για τους οποίους έχω προβεί σε μία επιλογή, λόγω του ότι στον καθένα από αυτούς υπάρχουν εκατοντάδες χιλιάδες ελληνογενείς λέξεις, λέξεις δηλαδή που έχουν δημιουργηθεί εξ ολοκλήρου με ελληνικά στοιχεία.

Παρακάμπτοντας τις άοριστες τοποθετήσεις που μπορεί να είναι επιδεκτικές παρερμηνειών, θα αναφερθώ σε συγκεκριμένα στοιχεία και αριθμούς για να δώσω μία ακριβή εικόνα της ελληνικής επιδράσεως:

(α) Στα γενικά λεξικά της Αγγλικής, ο αριθμός των ελληνικών λέξεων κυμαίνεται από 5.000 - 8.500 λέξεις που αντιπροσωπεύουν το 15-21% ανάλογα με το επίπεδο του λεξικού που επιλέγεται για σύγκριση.

Όσο καλύτερο είναι το λεξικό, τόσο ψηλότερη είναι η συμμετοχή της Έλληνικής.

(β) Στο Merriam Webster, που είναι σήμερα το πληρέστερο αμερικανικό λεξικό, σε σύνολο 166.724 λέξεων, η συμμετοχή σε άμιγες ελληνικές λέξεις είναι 42.914, αριθμός που αντιστοιχεί στο 25,73%. Η μία στις τέσσερις λέξεις του είναι άμιγως ελληνική.

(γ) Στην ιατρική ορολογία, με βάση το έγκυρο λεξικό Dorland, σε σύνολο 46.251 λέξεων, οι άμιγες ελληνικές λέξεις είναι 24.862, αριθμός που αντιστοιχεί στο 53,75%.

Αν προσθέσουμε και τις λέξεις που κατά τό ήμισυ είναι ελληνικές, ως προς το πρώτο ή δεύτερο συνθετικό τους, τότε το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 68%.

(δ) Ός προς την Διεθνή Επιστημονική Ορολογία π.χ. του μεγάλου κλάδου της Ζωολογίας. Με βάση

τό Nomenclator Zoologicus τό όποίο άποτελεΐ τήν έπίσημη διεθνή έπιστημονική όνοματολογία τών γενών του ζώων όλων τών κλάδων (έρπετων, θηλαστικών, πτηνών, έντόμων, ψαριών κ.λπ.) τά όποΐα έχουν άνακαλυφθΐ μέχρι τό 1994, δηλαδή 337.789 γένη ζώων, ή έλληνική συμμετοχή άνέρχεται σέ 195.779 λέξεις, αριθμός πού άντιστοιχεί στό 57,96%.

Τό 58% τής όνοματολογίας τών ζώων άποτελεΐται άπό έλληνικές λέξεις ή έλληνογενείς λέξεις και τό 42% άπό όλες τΐς άλλες γλώσσες του κόσμου.

Αν και έδω προσθέσουμε τΐς κατά τό ήμισυ έλληνικές λέξεις, τότε τό ποσοστό άνέρχεται στό 73%.

Παρά τήν εκπληκτική αυτή έλληνική συμμετοχή, ή άδράνεία μας έχει έπιτρέψει νά καθιερωθΐ διεθνώς ή έσφαλμένη αντίληψη ότι στήν Ζωολογία

έπικρατεί δΐθεν ή Λατινική όρολογία.

Στό σημείο αυτό πρέπει νά διευκρινήσω τά έξΐς:

- Η έτυμολογία τών λέξεων πού έχω καταγράψει και έρμηνεύσει, δέν έχει βασισθΐ σέ προσωπικές έρμηνείες αλλά στό τί άναγνωρίζουν οι Άγγλοι και Άμερικανοί ως έλληνικής προελεύσεως, στά έγκυρότερα λεξικά τους.

- Λέξεις τής άρχαίας έλληνικής πού άποδεδειγμένα ήταν δάνεια άπό άλλες γλώσσες, δέν τΐς έχω συμπεριλάβει στήν έργασία μου, όπως οι περσικές άγγαρεία-angary, παράδεισος-paradise, ή έβραϊκές, όπως ό σατανάς-satan, Μαγδαληνή κ.λπ.

- Ένα στοιχείο πού πρέπει νά έχουμε ύπΐ όψη μας είναι ότι τά περισσότερα λεξικά πλΐν τής Όξφόρδης, χωρίς και αυτό νά έξαιρΐται άπόλυτα, σταματούν τήν έτυμολογία τών λέξεων στήν λατινική ρίζα και δέν άναφέρουν άν αυτή προήλθε άπό τήν Έλληνική. Η τακτική αυτή είναι τέτοιας έκτάσεως πού δημιουργεί τήν έντύπωση συστηματικής παραπληροφόρησης, άφοΐ πρόκειται γιά μερικές χιλιάδες λέξεων. Τήν έτυμολογία αυτών τών λέξεων τήν διασταύρωσα μέ τό έτυμολογικό λεξικό τής Λατινικής τών Lewis & Short τής Όξφόρδης. Τό λεξικό αυτό περιλαμβάνει 10.500 έλληνικές, βάσει τής δικΐς τους και πάλι έτυμολογίας, αριθμός πού άντιστοιχεί στό 21,6% τών λέξεών του.

Γιά νά έκτιμηθΐ ή σημασία τών 42.914 έλληνικών λέξεων του Webster, άξίζει νά άναφερθΐ ότι, στό ίδιο λεξικό, ή Άγγλική έχει δανεισθΐ:

- 57 λέξεις άπό τήν Τουρκική
- 34 λέξεις άπό τΐς Σλαβικές γλώσσες.

Η ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ

Μετά άπό αυτά προκύπτει τό έρώτημα «πώς προκλήθηκε ή επίδραση αυτή». Η Έλληνική γλώσσα έπηρεάσθηκε άπό τήν Τουρκική, γιατί υπΐρξε 400 χρόνια τουρκικής κατοχής (και 500 χρόνια γιά τήν Βόρειο Ελλάδα). Οι Έλληνες όμως δέν κατέκτησαν ποτέ τήν Άγγλία. Μέ ποίο τρόπο ή Άγγλική γλώσσα δανείσθηκε τόσες χιλιάδες έλληνικές λέξεις;

Ιστορική ή επίδραση αυτή έγινε στό έξΐς στάδια:

1. Μέσω τής Λατινικής

Είναι γνωστό ότι άπό τό 800-500 π.Χ. οι Έλληνες άποίκισαν τήν νότιο Ίταλία. Τόν 8ον αιώνα οι Χαλκιδείς άποικοι μετέφεραν ένα τύπο άλφαβήτου στους Ρωμαίους, αυτό πού σήμερα είναι γνωστό ως λατινικό άλφάβητο.

Τό 146 π.Χ. οι Ρωμαίοι κατακτούν τήν Ελλάδα και δημιουργούν τήν ρωμαϊκή αυτοκρατορία κατακτώντας προοδευτικά μεγάλο τμήμα τής Εύρώπης, τής Μικρής Άσίας και τής Βορείου Άφρικής. Λόγω τής άνωτερότητας όμως του έλληνικού πολιτισμού, οι Ρωμαίοι δέχονται τήν επίδρασή του και φυσικά δέχονται και τήν επίδραση τής έλληνικής γλώσσας, όπως άποδεικνύεται άπό τό Λατινικό λεξικό τών Lewis & Short πού προανέφερα.

Οι Ρωμαίοι έκρωμαΐζουν τούς λαούς πού κατακτούν, και μέσα στήν έννοια του έκρωμαΐσμου περιλαμβάνεται και ή επίδραση τής γλώσσας.

Έτσι, οι έλληνικές λέξεις πού είχαν περάσει στό λεξιλόγιο τής Λατινικής, περνούν άσυναίσθητα στό λεξιλόγιο τών ευρωπαϊκών λαών πού έχουν κατακτήσει.

Από τόν 3ο αιώνα π.Χ. μέχρι τόν 2ο αιώνα μ.Χ. ή Έλληνική ήταν ή γλώσσα του πολιτισμού και τών έμπορικών συναλλαγών (lingua franca), έκτιμΐται δέ, ότι σέ όλην τήν Μεσόγειο μιλούσαν και διάβαζαν ή όπωςδήποτε καταλάβαιναν έλληνικά.

Ο Durant στήν «Παγκόσμιο Ιστορία Πολιτισμού» (Τόμος Γ΄, σελ. 278) υπολογίζει ότι μόνο τήν περίοδο του Αυγούστου ένσωματώθηκαν στήν Λατινική 10.000 περίπου έλληνικές λέξεις, αριθμός πού επιβεβαιώνεται άπό τό λεξικό τών Lewis & Short.

Τό 55 π.Χ. οι Ρωμαίοι κατακτούν τήν Άγγλία, τήν όποία κράτησαν υπό τήν κατοχή τους μέχρι τό 410 μ.Χ. Τήν περίοδο αυτή του έκρωμαΐσμου τών Κελτών, οι έλληνικές λέξεις, πού είχαν περάσει στήν Λατινική, περνούν στήν Άγγλική.

2. Στήν συνέχεια μέ τήν διδασκαλία του Χριστιανισμού. Τό 597 ό Άγιος Αυγουστίνος μεταβαίνει στήν Άγγλία γιά νά εκχριστιανίσει τούς Άγγλους. Τό Ευαγγέλιο όμως είναι γραμμένο στό έλληνικά και λέξεις πού περιέχονται σέ αυτό και δέν υπάρχουν στήν Άγγλική υίοθετούνται άναγκαστικά άπό τήν Έλληνική π.χ. μάρτυρας-martyr, βάπτισμα-baptism.

3. Τό τρίτο στάδιο είναι άπό τήν κατάκτηση τής Άγγλίας άπό τούς Νορμανδούς τό 1066, πού κράτησε μέχρι τό 1362.

Λέξεις πού προηγουμένως είχαν περάσει άπό τήν Λατινική στήν Γαλλική, περνούν μέ τήν σειρά τους στήν Άγγλική.

4. Τό τέταρτο στάδιο αρχίζει μέ τήν Αναγέννηση και έντείνεται μετά τήν πώση τής Κωνσταντινουπόλεως. Έλληνες λόγιοι διασκορπίζονται μέσω τής Ίταλίας σέ όλόκληρη τήν Εύρώπη, και φθάνουν μέχρι τήν Άγγλία. Μέσω αυτών οι Ευρωπαίοι άνα-

καλύπτουν τήν έλληνική γραμματολογία, και έπειδή σέ πολλές περιπτώσεις δέν υπάρχουν οι αντίστοιχες λέξεις στό λεξιλόγιό τους, υίοθετούν τήν έλληνική, όπως ή «έντελέχεια» του Άριστοτέλους πού έγινε «entelechy».

Τά πρώτα γραπτά μνημεία σέ όλόκληρωμένη μορφή κειμένων τής Γαλλικής γλώσσας εμφανίζονται τόν 9ο-10ο αιώνα μ.Χ.

Τής Ίσπανικής και τής Άγγλικής τόν 11ο αιώνα.

Τής Πορτογαλικής τόν 12ο αιώνα.

Η Άγγλική καθιερώνεται ως έπίσημη γλώσσα μόλις τό 1422 μέ διάταγμα του Έρρίκου του 5ου.

Τό 1534 ό Μαρτίνος Λούθηρος άποφασίζει νά μεταφράσει τό Ευαγγέλιο άπΐ ευθείας άπό τό πρωτότυπο κείμενο τής έλληνικής, έπειδή τό Βατικανό είχε παραφράσει και προσαρμόσει όρισμένα τμήματά του στήν διδασκαλία τής Καθολικής Έκκλησίας.

Έπειδή στήν Γερμανία χρησιμοποιούσαν διαφόρους διαλέκτους, άναγκάζεται νά θέσει κανόνες γραμματικής και συντακτικού γιά τήν Γερμανική γλώσσα, πού δέν υπΐρχαν, και προτιμΐ νά υίοθετήση κανόνες τής γραμματικής και του συντακτικού τής άρχαίας έλληνικής πού ισχύουν μέχρι σήμερα.

Ο Λούθηρος σήμερα τιμΐται στήν Γερμανία όχι μόνο ως θρησκευτικός μεταρρυθμιστής, αλλά και ως γλωσσικός μεταρρυθμιστής.

Η κορύφωση τών δανεισμών άπό τήν Έλληνική πραγματοποιήθηκε τόν 18ο και 19ο αιώνα μέ τήν άνάπτυξη τών έπιστημών.

Τό 1734, ό Σουηδός έπιστήμονας Carl von Linnaeus στό έργο του Systema Naturae, καθιερώνει τήν διώνυμη όνοματολογία στό φυτά και τά ζώα αντιγράφοντας τά μέχρι τότε γνωστά είδη, πού είχαν ήδη καταγραφΐ άπό τόν Άριστοτέλη, τόν Θεόφραστο και τόν Διοσκουρίδη.

Η μεταγραφή τών έλληνικών λέξεων και όνομάτων μέ τούς κανόνες τής Λατινικής και ιδιαίτερος μέ τΐς λατινικές καταλήξεις και προφορά τους π.χ. τό -ος σέ -us (ρύγχος - rhynchus), τό -ον σέ -um (φύλλον - phyllum, θηρίον - therium) κ.λπ., είναι τά στοιχεία εκείνα πού δημιούργησαν τήν παραπληντική εικόνα υπέρ τής Λατινικής και εις βάρος τής Έλληνικής, π.χ. ή γνωστή φώκια «monachus», προφέρεται μονάχους αντί του όρθου «μοναχός».

Τήν υποκατηγορία του αίματος τήν λέμε «ρέζους» (rhesus), αντί ρήσος, πού ήταν ό βασιλιάς τών Θρακών και σύμμαχος του Πριάμου στήν Τροία, όνομα τό όποίο δόθηκε στον πίθηκο rhesus macacus πού τά πειράματα σέ αυτόν όδήγησαν στήν δημιουργία τής υποκατηγορίας του αίματος (θετικό, άρνητικό).

	α	ε	ι	ο	υ
	✱	✱	✱	✱	✱
δ	ϝ			Ϟ	
φ	Ϡ	Ϡ	Ϡ	Ϡ	
ρ	ϡ	ϡ	ϡ	ϡ	ϡ
λ	ϣ	8	≤	+	ω
μ	ϥ	ϥ	ϥ	ϥ	ϥ
ν	ϧ	ϧ	ϧ	ϧ	ϧ
π	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ
τ	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ
κ	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ
σ	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ
ζ	ϩ			ϩ	
χ	ϩ	ϩ			

Τό βάθος της επιδράσεως

Τό όλο θέμα της ελληνικής συμμετοχής, ωστόσο, δεν είναι θέμα μόνο ποσοτικό, δηλαδή μεγάλου αριθμού λέξεων που υπάρχουν στν 'Αγγλική και στίς άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, αλλά κυρίως θέμα ποι-οτικό, γιά δύο κυρίως λόγους:

α) Οί βασικές έννοιες σκέψεως και έκφράσεως, αυτό που οί γλωσσολόγοι αποκαλούν «γλωσσολογικό κλειδί» της κάθε γλώσσας, είναι λέξεις που έχουν ληφθῇ αυτούσιες από την 'Ελληνική π.χ. οί λέξεις analysis, synthesis, problem, hypothesis, method, theory, axiom, music, melody, orchestra, rhythm, harmony, rhapsody, hypocrisy, theater, drama, tragedy, comedy, poetry, lyrism, democracy, tyranny, anarchy, despotism, oligarchy, idea, logic, dilemma, program, system, symbol, syllable, phrase, dialogue, dialect, energy, machine, mystery, phenomenon, dogma, symmetry, metal, crisis, philosophy κ.λπ.

Οί βασικές αυτές λέξεις ανέρχονται περίπου στίς 500, και όπως οί ίδιοι αναγνωρίζουν, αν αφαιρεθοῦν από τό λεξιλόγιό τους, θά υπάρξη αδυναμία επικοινωνίας μεταξύ τους.

β) Οί βασικές λέξεις τῶν κλάδων της επιστημονικής όρολογίας, π.χ.:

1. Της 'Ιατρικής: ἄλγος, ἄρτηρία, ἄορτή, ἄρθρο, καρδιά, πάγκρεας, ἐγκέφαλος, δέρμα, αἱμορραγία, οἶδημα, οἰσοφάγος, περικάρδιο, περίνεο, περιτόναιο, ὑπόφυσις, ἐμφύσημα, ἱκτερος, νεῦρον, παράλυσις, παρέγχυμα, διάγνωσις, πρόγνωσις, ἐπιληψία, σύμπτωμα, διάγνωσις, ἔγχυμα, ἀναισθησία, ἀγγεῖο, ἀπόφυσις, χόνδρος, κολεός, κύστις, ἐφίδρωσις, ἔμβρυον, γάγγλιον, γένεσις, ὕστερα, λάρυγξ, φάρυγξ, νεφρός, οὐρήθρα, φάρμακον, θεραπεία κ.λπ.

2. Της Βοτανολογίας: βοτάνη, βλαστός, βρῦον, βολβός, κάλυξ, καρπός, κλάδος, κοτύλη, κοτυληδών, δένδρον, λειχήν, μύκης, νῆμα, παράσιτον, πέταλον, φύλλον, φυτόν, πτέρις, ρίζα, σπέρμα, σκόρος, θαλλός, στήμων, θάμνος, θήκη κ.λπ.

3. Της Ζωολογίας: αἶλουρος, σαῦρος, ὄρνις, ἰχθύς, βάτραχος, βράγχια, δελφίν, κοράλλιο, δίπτερος, ἐχῖνος, ἔντομο, ἐρπετόν, ἔλμινς, ὄφις, ὄστρακον, πέρκη, πελεκάνος, κῆτος, πίθηκος, πτερόν, πτερύγιον, πτηνόν, ράμφος, ρύγχος, σκώληξ, σπόνγγος, θηρίον, ζῶον κ.λπ.

Ἡ ἐπίδραση της 'Ελληνικῆς ἐπεκτείνεται ἀκόμη:

α) Σέ 190 κύρια ὀνόματα ἀνδρῶν καί γυναικῶν, ὅπως Alexander, Andrew, Crhistopher, Eugene, Irene, Margaret κ.λπ.

β) Σέ μετάφραση 62 παροιμιακῶν φράσεων καί ἀποφθεγμάτων, πού πλουτίζουν τήν ἔκφραση καί ὁμορφαίνουν τό ὕφος, μέ τό ἴδιο ἐννοιολογικό περιεχόμενο πού τίς χρησιμοποιοῦμε καί ἐμεῖς π.χ. λέμε: «*πάρθια βέλη*», λένε: parthian shots· λέμε: «*ὑπό τήν αἰγίδα*», λένε: under the aegis· λέμε: «*εἰς τās ἀγκάλας τοῦ Μορφέως*», λένε: in the arms of Morpheus· λέμε: «*ἡλύσια πεδία*», λένε: elysian fields.

γ) Στήν υἱοθέτηση ἄνω τῶν 200 λέξεων της Μυθολογίας καί της ἱστορίας μας προσδίδοντας στήν λέξη τήν ἐννοια τῶν ιδιοτήτων καί χαρακτηριστικῶν τοῦ ἥρωος ἢ τοῦ ἀτόμου π.χ.

- Ἡ λέξη mentor, σημαίνει σοφός καί συνετός· προέρχεται ἀπό τόν Μέντορα, τόν φίλο τοῦ Ὀδυσσεῶς, στόν ὁποῖον εἶχε ἐμπιστευθῇ τήν ἐκπαίδευση τοῦ γυιοῦ του Τηλεμάχου, ὅταν ἔφυγε γιά τήν Τροία.
- Ἡ λέξη nestor, σημαίνει σοφός καί συνετός· προέρχεται ἀπό τόν Νέστορα, τόν γέροντα ἀπό τήν Πύλο πού διακρίθηκε στήν Τροία γιά τήν σύνεσή του.
- Ἡ λέξη Erinyes, ὡς συνώνυμο τῶν διώκτικῶν πνευμάτων.
- Ἡ λέξη nemesis χρησιμοποιεῖται ὡς συνώνυμο της θείας δίκης.

Μεγάλο τμήμα της μυθολογίας μας ζῇ μέσα ἀπό τήν χρήση αὐτῶν τῶν ὀνομάτων.

Ἐνα σημεῖο πού ἀξίζει νά τονισθῇ καί ἀφορᾷ ἰδιατέρως σέ ἐμᾶς τούς Ἕλληνες εἶναι ὅτι ἡ Ἀγγλική, ὅσο καί ἡ διεθνῆς ἐπιστημονική όρολογία τηροῦν καί σέβονται τήν παράδοση καί τούς κανόνες της Ἑλληνικῆς γλώσσας.

Εἶναι ἀνακριβής ὁ ἰσχυρισμός ὁρισμένων ὅτι οἱ ξένοι τίς ἑλληνικές λέξεις πού δανείσθηκαν καί δανείζονται τίς γράφουν ὅπως θέλουν. Τό σημεῖο αὐτό θά ἤθελα νά τό τονίσω ἰδιατέρως, ὅχι μόνο γιατί ἀποτελεῖ ἕνα ἐπιχείρημα γιά τήν καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ καί τήν περαιτέρω ἀπλοποίηση της γλώσσας μας, ἀλλά γιατί ἔχει λειτουργήσει ἀντίστροφα, μέ ἀποτέλεσμα νά μεταγράφονται τά ἑλληνικά ὀνόματα σέ ἐπίσημους χάρτες, πινακίδες ἐθνικῶν ὁδῶν, διαβατήρια, ἐπωνυμίες ἐπιχειρήσεων κ.λπ. ὅπως θέλει ὁ καθένας, γενόμενοι καταγέλαστοι γιά τήν ἀνορθογραφία μας.

α) Διατηροῦν σέ μεγάλο βαθμό τήν ἱστορική ὀρθογραφία, ὅπως ἡ διατήρηση τοῦ ι ἢ του υ σέ γ π.χ. δίκτυο-dictyum. Τό ει π.χ. oneirocrisy, μέ ὁρισμένες ἐξαιρέσεις ἀπλοποιήσεως τῶν διφθόγγων οἱ σε e (οἶδημα-edema) τοῦ ει σέ i, χωρίς ὥστόσο νά θεωρεῖται λάθος καί ἡ γραφή μέ τό oe (oedema) ἢ τοῦ ei (cheilus καί chilus).

β. Διατηροῦν τήν προφορά τοῦ ω, π.χ. ὁ ἥρωας προφέρεται χήρου, ἡ νεύρωσις, νιουρζούσις κ.λπ.

100		ANHR	120		SITOE	20		KO (= κυοφορεῖ)
102		GYNH	124		KRITH	34		SA (= σπασμα)
104		ELAPHOE	122		ENAIAI	36		KU (= κυμαίνον)
105		IPPHOS	126		DENARON	73		MI (= μίρον)
85		ZE	159		PHAEA	80		MA (= μαδραβον)
243		TROXOS	130		ENAION	13		ME (= μέγιστος)
234		BENOS	1312		OINOS			
233		EIPHOS						
201		TRIPHOS						
209		AMPHORETE	175		ZYKA			
240		ARMA						

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ - ΙΔΕΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

γ. Διατηροῦν σύμφωνα ἢ συμφωνικά συμπλέγματα, παρά τό γεγονός ὅτι δέν τά προφέρουν, ἀρνούμενοι νά ἀκολουθήσουν τήν φωνητική ὀρθογραφία ὅπως:

τό ψ σέ ps ὅπως psychology, psychiatry, pseudonym

τό πν σέ pn ὅπως pneumonia, pneumatic

τό σθμ σέ sthm ὅπως asthma, isthmus, χωρίς νά προφέρεται τό «h».

δ. Διατηροῦν τούς ἑλληνικούς πληθυντικούς, παρά τό ὅτι γιά ὅλους τούς ξένους εἶναι κάτι τό ἐξαιρετικά δύσκολο, π.χ. hepatitis-hepatitides, phalanx-phalanges, mesonephros-mesonephroi, stoma-stomata, criterion-criteria.

Παρά τίς τεράστιες δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζουν τά ἔγκυρα λεξικά τους παραθέτουν τόν ὀρθό ἑλληνικό πληθυντικό αὐτῶν τῶν λέξεων, καί οὐδεὶς διανοήθηκε νά τούς καταργήσῃ ἀπλοποιώντας τους.

ε. Στήν τήρηση κανόνων της ἑλληνικῆς γραμματικῆς ὡς πρὸς τήν δημιουργία συνθέτων λέξεων π.χ.

γυνή+μορφή - gynecomorphy, gynecocracy

βάτραχος+φοβία - batrachophobia

στ. Στήν διατήρηση τῶν δασυνόμενων λέξεων μέ τήν προσθήκη τοῦ h... Μέ ἐξαίρεση τήν Ἰταλική,

τό ἡ διατηρεῖται ἀπό τήν Ἀγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Προτογαλική, τήν Ἰσπανική, ἀπό μή λατινογενεῖς γλώσσες ὅπως ἡ Οὐγγρική καί ἡ Τουρκική, καθώς ἐπίσης καί ἀπό ὅλην τήν διεθνή ἐπιστημονική όρολογία.

Ἐπειδή μπορεῖ νά νομίση κάποιος ὅτι μιλάμε μόνο γιά μερικές δεκάδες λέξεων, ἀξίζει νά ἀναφερθῇ ὅτι μόνο στήν Ζωολογία οἱ δασυνόμενες ἑλληνικές λέξεις ἀνέρχονται σέ 11.313 λέξεις, ἐνῶ στήν Ἰατρική σέ 2.233 λέξεις.

Ἀκόμη τό ἡ διατηρεῖται καί σέ σύνθετες λέξεις πού τό δεύτερο συνθετικό τους δασύνεται.

Ἐτσι, ἡ λέξη ὀκτάεδρος μεταγράφεται octahedral, ὀκταήμερος - octahemeral, ἰσοῦφομετρικός - isohypsometric κ.ο.κ.

Ἐάν δέ γίνῃ κάποιο λάθος καί μία δασυνόμενη λέξη γραφῇ χωρίς τό h, αὐτό τονίζεται, π.χ. eureka, endecagon, endecasyllable, ἀντί heureka, hendecagon, hendecasyllable κ.λπ.

Ὅπως καί τό ἀντίθετο μέ τήν λέξη ἀλκυών, τήν ὁποῖαν ἐδάσυναν (halcyon) γιατί νόμισαν ὅτι προέρχεται ἀπό τό ἄλς-ἄλός = θάλασσα+κύω = κυοφορῶ.

Τά ἄτομα πού ἀγνοοῦν τήν ἐννοια καί τό ποιές λέξεις δασύνονται, δυσκολεύονται νά ἐτυμολογήσουν λέξεις ὅπως «cachemia» (κακός + αἷμα) «cacelcosis»

(κακός + ἔλκος), «othaematomia» (οὖς, ὠτός + αἷμα + -ωμα), «othemorrhea» (οὖς, ὠτός + αἷμα + -ροια) κ.λπ.

Ἡ ἀποκοπή ἀπὸ τὴν ἐτυμολογία τῶν λέξεων δὲν θά ὀδηγήσῃ μόνο σὲ μία στρέβλωση τῆς γλώσσας, ὅπως ἤδη γράφεται «κατ' ὅλην τὴν διάρκειαν» ἢ στὴν μείωση τῆς γλωσσολογικῆς μας ἱκανότητος. Ἀφαιρεῖται ἐπίσης καὶ ἡ δυνατότητα ἀπὸ τῆς ἐπόμενης γενιᾆς νὰ ἀναγνωρίζουν λέξεις τῆς δικῆς τους γλώσσας πού δανείσθηκαν οἱ ξένες γλώσσες καὶ στὸν ἐξευτελισμὸ νὰ μὴ γνωρίζουν τὸν ὀρθὸ τρόπο γραφῆς, ἀκόμη καὶ τοῦ ὀνόματος τῆς πατρίδος τους, γράφοντας ELLAS ἀντὶ HELLAS.

Ἐνα ἀπὸ τὰ βασικὰ ἐπιχειρήματα τῶν εἰσηγητῶν τοῦ μονοτονικοῦ εἶναι ἡ παγκοσμιοποίηση τῆς Ἀγγλικῆς καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ὀρολογίας. Καὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἀκριβῶς γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς θά πρέπει νὰ τηροῦμε τὴν ἱστορικὴ ὀρθογραφία τῆς γλώσσας μας ἀφοῦ πρῶτοι οἱ Εὐρωπαῖοι τηροῦν τὴν ὀρθογραφία αὐτὴν μέσῳ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Λατινικῆς.

Ὅσοι μέ τὸ πρόσχημα τῆς ἀπλοποιήσεως τῆς ἐλληνικῆς μεθοδεύουν τὴν ἀντικατάσταση τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἀπὸ τὸ λατινικόν, δὲν ἔχουν συνειδητοποιήσει ὅτι αὐτὸ θά σημαίνει ἐπιστροφή σὲ πολλοὺς κανόνες τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, καὶ τὴν δασεῖα πού κατήργησαν μέ τὸ μονοτονικόν θά τὴν ἐπαναφέρουν μέ ἓνα ὁλόκληρο γράμμα, ἀκόμα καὶ στὸ ρ πού παλαιότερα δασυνόταν, ὅπως στίς λέξεις rheumatic, hemorrhage κ.λπ.

Περιορίζομαι σ' αὐτά, καὶ δὲν ἀναφέρωμαι στίς πολιτικές προεκτάσεις πού ἔχει τὸ θέμα αὐτό, ὅπως σὲ χαρακτηρισμούς περὶ «ἐκφυλισμένου ἔθνους» πού δὲν σέβεται ἀλλὰ καταστρέφει τὴν πολιτικὴ του κληρονομιά, κυριώτερο στοιχεῖο τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἡ γλῶσσα.

Ὅσοι δὲν βλέπουν αὐτὰ τὰ προβλήματα στρουθοκαμηλίζουν, γιατί τὰ παιδιά μας θά τὰ βροῦν μπροστά τους. Καὶ τότε, ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν θά εἶναι ἀναστρέψιμη, οὔτε θά εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῇ μέ διαδηλώσεις καὶ συλλαλητήρια.

Γιατί προτιμᾶται ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα

Τὰ ἱστορικά στοιχεῖα πού παρέθεσα ἐξηγοῦν τὸ πῶς προκλήθηκε αὐτὴ ἡ ἐπίδραση. Ἀπομένει νὰ ἐξετασθῇ καὶ τὸ γιατί.

108 ^a		ΙΠΠΟΣ + ΠΑ
108 ^b		ΣΥΣ + ΚΑ
108 ^c		ΣΥΣ + ΣΙ
153		ΦΑΡΕΑ + ΠΑ
158		ΦΑΡΕΑ + ΤΕ
159		ΦΑΡΕΑ + ΣΟ
152		ΔΕΡΜΑ + ΗΙ
153		ΔΕΡΜΑ + ΚΟ

127		ΚΑ + ΠΟ (-καρπία)
128		ΚΑ + ΠΑ + ΚΟ (-καρπία, καρπία)
133		ΠΑ + ΡΕ + ΠΑ (-εργία)
135		ΜΕ + ΡΙ (-μήρι)
145		ΜΑ + ΡΥ
156		ΤΙ + ΡΟ (-τύρι)

ΙΔΕΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

Ποιό εἶναι τὸ μυστικὸ αὐτῆς τῆς γλώσσας πού ἀκόμη καὶ σήμερον ἐξακολουθεῖ νὰ σαγηνεύῃ καὶ νὰ δανείζῃ μέ λέξεις τῆς τὴν Ἀγγλικῆς καὶ τὴν διεθνῆς ἐπιστημονικῆς ὀρολογίας;

α) Ὁ πρῶτος λόγος τῆς προτιμήσεως εἶναι, ἀναμφισβήτητα, ὁ πλοῦτος τῶν λημμάτων τῆς. Ἐνας πλοῦτος πού παρέχει στὸ ἄτομο τὴν δυνατότητα νὰ ἐπιλέγῃ μεταξὺ πολλῶν συνωνύμων, προκειμένου νὰ ἐκφραστῇ μέ ἐπάρκεια καὶ ἐννοιολογικὴ ἀκρίβεια.

Δέν εἶναι τυχαῖο, ἄλλωστε, αὐτὸ πού λένε οἱ Ἀμερικάνοι, ὅταν ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα κυριολεξίας «The Greeks have a word for it», οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὴν κατάλληλη λέξη ἢ αὐτὸ πού ἀναφέρει τὸ ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ Webster «The Greeks had a word for everything», οἱ Ἕλληνες εἶχαν μία λέξη γιὰ τὸ κάθε τι.

β) Ἡ πλαστικότητα τῶν λέξεων ἀπὸ τῆς ὁποῖας μποροῦν νὰ δημιουργηθοῦν πολλὰ παράγωγα. Ἐνα παράδειγμα: τὰ 394 βασικώτερα λήμματα τῆς ἱατρικῆς ὀρολογίας δημιουργοῦν 17.000 παράγωγα. Ἀπὸ τὴν λέξη ἄλγος ὑπάρχουν 225 παράγωγα καὶ ἀπὸ τὴν λέξη ἀρτηρία 102.

Ὁ Λαβουαζιέ στὴν πραγματεία του τῆς Στοιχειώδους Χημείας τὸ 1787, ἔγραφε:

«Ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα ἔχουμε πάρει τῆς καινούργιες λέξεις καὶ ἐνεργήσαμε μέ τρόπο ὥστε ἡ ἐτυμολογία τους νὰ θυμίζῃ τὴν ἰδέα τῶν πραγμάτων πού θέλαμε νὰ δείξουμε, καὶ ἔπρεπε νὰ βροῦμε λέξεις πού ἦταν κατάλληλες καὶ ἔχουν πλαστικότητα γιὰ τὴν δημιουργία ἐπιθέτων καὶ παραγῶγων».

Ἔτσι:

- τὸ ἱρίδιο πῆρε τὸ ὄνομα αὐτὸ γιατί οἱ ἐνώσεις του θυμίζουν τὰ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ τόξου
- τὸ χλώριο γιὰ τοὺς πράσινους ἀτμούς του
- τὸ ἰώδιο γιὰ τοὺς ἰώδεις, μώβ, ἀτμούς του
- τὸ φθόριο γιατί προσβάλλει καὶ φθείρει ὅλες τῆς οὐσίες.
- Τὸ 1940 τὸ στοιχεῖο ἄστατο πῆρε τὸ ὄνομά του γιατί κανένα ἀπὸ τὰ ραδιενεργὰ ἰσότοπά του δὲν εἶναι σταθερό.

Ἀπὸ τὸ 1787-1940, σὲ περισσότερα ἀπὸ 70 νέα στοιχεῖα, τὰ μισὰ προέρχονται ἀπὸ ἐλληνικὲς λέξεις.

γ) Ἡ μαγεία τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς. Συχνά πίσω ἀπὸ μία λέξη κρύβεται μία ὁλόκληρη ἱστορία. Ἡ λέξη π.χ. Ιακωνικός, δὲν εἶναι μία λέξη πού σημαίνει ἀπλᾶ σύντομος, ὅπως τὸ ἀγγλικὸν brief. Προῆλθε ἀπὸ τὸν τρόπο ζωῆς καὶ συμπεριφορᾶς τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ στὴν ἐννοία τῆς περικλείεται ἡ ἀπλότητα, ἡ λιτότητα, ἡ φυσικότητα καὶ μία θεώρηση τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς, ὅπως οἱ ἴδιοι τὴν ἤθελαν καὶ τὴν ἀντιλαμβάνονταν.

Πολλοὶ ἐπιστήμονες προσπαθοῦν νὰ δώσουν κάποια αἴγλη ἢ νὰ συνδέσουν τῆς νέες ἀνακαλύψεις τους μέ κάποιο στοιχεῖο ἀπὸ τὸ παρελθόν, σὲ μία προσπάθεια νὰ μὴ φαίνεται ὁ ὅρος πού δίνουν μετέωρος.

Τὸ 1877, π.χ., ὁ Ἀμερικανὸς Ἀστρονόμος Ἀσαφ Χῶλ ἀνακάλυψε τὸν δεύτερο δορυφόρο τοῦ πλανήτη Ἀρῆ. Τὸν ὀνόμασε Δεῖμο, γιατί ὁ θεὸς Ἀρῆς κατὰ τὴν Μυθολογία εἶχε δύο γιουὺς, τὸν Δεῖμο καὶ τὸν Φόβο. Ὁ Δεῖμος ἦταν ἡ προσωποποίηση τοῦ τρόμου.

Ἐπίσης, ὅταν ἀνακαλύφθηκε ὁ δορυφόρος τοῦ πλανήτη Ποσειδῶνος ὀνομάσθηκε Τρίτων, γιατί κατὰ τὴν Μυθολογία ὁ Τρίτων ἦταν γιὸς τοῦ Ποσειδῶνος.

δ) Τὸ εὐχκο τῶν λέξεων. Οἱ ἐλληνικὲς λέξεις ἔχουν μία ἰσορροπημένη χρῆση συμφώνων καὶ φωνέντων. Δέν παρουσιάζουν τὸ φαινόμενο πού παρουσιάζουν ὀρισμένες γλώσσες νὰ ἔχουν 3-4 σύμφωνα στὴν σειρά καὶ νὰ καθίσταται ἡ λέξη κακὴ καὶ δυσκολοπρόφερτη.

ε) Πέμπτος, καὶ ἴσως κυριώτερος, λόγος εἶναι ὅτι ἀπὸ τὸν τόπο αὐτὸ πέρασαν κάποια φωτεινά καὶ προικισμένα μυαλά, πού ἔθεσαν τῆς βάσεις τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἀσχολήθηκαν μέ θέματα, πού εἶχαν καὶ ἔχουν καθολικὸ καὶ διαχρονικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Αὐτὰ τὰ προικισμένα ἄτομα, ὅμως, ὑπῆρξαν καὶ γλωσσολάστες, ἄφησαν τὰ ἴχνη τους καὶ στὴν γλῶσσα, δημιουργώντας λέξεις πού στὴν πλειοψηφία τους ἀποτελέσαν τὴν βάση καὶ ἔδωσαν τὴν δυνατότητα νὰ ἐκφραστῇ καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ σημερινὸς δυτικὸς πολιτισμός. Πῶς νὰ μὴ θαυμάσῃ κανεὶς 3.000 περίπου λέξεις τοῦ Ὁμήρου,

τοῦ Ἡσιόδου, τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Ἱπποκράτους καὶ τοῦ Γαληνοῦ, ὅταν τῆς βλέπει νὰ εἰσάγονται στὴν ἀγγλικὴ μετά ἀπὸ 13 ἢ καὶ 26 αἰῶνες; Οἱ ἡμερομηνίες στὰ λίγα παραδείγματα πού θά ἀναφέρω εἶναι πότε πρωτοεμφανίζονται οἱ λέξεις αὐτές σὲ ἀγγλικὸ κείμενο, βάσει τῶν λεξικῶν τῆς Ὁξφόρδης:

Ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ 900 π.Χ.

ἄγγελος - angel 1592, εἶδωλο - idol 1545, θώραξ - thorax 1750

Ἀπὸ τὸν Ἡσιόδο 800 π.Χ.

χάος chaos 1667 ἀπ' ὅπου προῆλθε καὶ τὸ gas, χάσμα - chasm 1596

Ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτο 440 π.Χ.

δημοκρατία - democracy 1975, θέατρον - theater 1548, ἱστορία - history 1425

Ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτη 430 π.Χ.

αἱμορραγία - hemorrhage 1671, πρόγνωση - prognosis 1655, θεραπεία - therapy 1846

Ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη 345 π.Χ.

ἀξίωμα - axiom 1485, ἐνέργεια - energy 1599, συλλογισμός - syllogism 1855.

Ἡ ἀξιοποίηση τῆς Ἑλληνικῆς

Ἡ σκυτάλη τῆς δημιουργικότητος καὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἔχει περάσει πλέον στοὺς Ἀγγλοὺς καὶ Ἀμερικανούς ἀλλὰ καὶ στοὺς ἐπιστήμονες ὅλου τοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖοι δημιουργοῦν μέ ἐλληνικὰ γλωσσικά στοιχεῖα χιλιάδες νέους ὅρους, γιὰ νὰ ὀνοματίσουν τὰ εὐρήματα καὶ τῆς ἀνακαλύψεις τους.

Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ ὅτι στίς 150.000 λέξεις τῆς ἐργασίας μου, οἱ 27.500 εἶναι λέξεις πού ἔχουν ληφθῇ αὐτούσιες ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιπες 122.500 εἶναι δημιουργήματα δικὰ τους. Καὶ βεβαίως δὲν εἶναι μόνο αὐτές, ἀφοῦ μόνο στὴν Ζωολογία, ὅπως προανέφερα, ὑπάρχουν 195.779 λέξεις, ἀπὸ τῆς ὁποῖας ἓνα μικρὸ μέρος περιλαμβάνονται στὴν ἐργασία μου.

Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι ἔχουν δημιουργήσει ὁμορφες πραγματικὰ λέξεις, ὅπως:

- ἓνα φυτὸ πού βγαίνει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σκόρπια, μετὰ ἀπὸ τὴν διάνοιξη μεγάλων ὁδῶν, τὸ ὀνόμασαν aletophyte - ἀλητόφυτο.

- Τὴν ἡμιτύφλωση, πού συνοδεύεται ἀπὸ τὴν παρουσία ζῖγκ-ζάγκ σάν πολέμιστρες, τὴν ὀνόμασαν teichopsia < -τεῖχος + ὄψις

- Τὴν ἀκούσια σιαλόρροια τὴν ὀνόμασαν sialozemia

- Τήν διοίκηση ἢ διακυβέρνηση χωρίς πρόγραμ-
μα καὶ κανόνες, κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενο «ὅπου
φυσᾷ ὁ ἄνεμος» τήν ὀνόμασαν anemocracy-ἄνεμο-
κρατία.

- Τήν διακυβέρνηση ἀπὸ τούς χειρότερους, τήν
ὀνόμασαν kakistocracy.

- Λαμβάνοντας ὡς βάση τήν λέξη *μογιλάθος* =
μουγγός, πού προέρχεται ἀπὸ τὸ *μόγις* = *μέ κόπο*, *μέ*
δυσκολία, δημιουργήσαν τὶς λέξεις:

mogiarthria = μορφὴ δυσαρθρίας

mogigraphia = δυσκογραφία καὶ σπασμός τῶν
γραφέων

mogiphonia = δυσκολία παραγωγῆς φωνητικῶν
ἤχων

mogitocia = δύσκολος καὶ ἐπώδυνος τοκετός

Πολλές ἀπὸ τὶς λέξεις αὐτές τὶς βλέπουμε σέ
πολλά ἑλληνικά λεξικά νὰ μεταφράζονται περι-
φραστικά, λόγω ἄγνοιας τῆς ἐτυμολογίας τους.

Ὅρισμένοι ὑποστηρίζουν ὅτι προτιμήθηκε ἡ
ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὄχι γιὰ τὴν ἀξία της, ἀλλὰ
ὡς μία οὐδέτερη καὶ νεκρὴ γλῶσσα γιὰ νὰ ἀποφεύ-
γῳνται οἱ ἔριδες ἰκαὶ ἀντιπαλότητες τῶν ἐπιστη-
μόνων γιὰ τὴν υἱοθέτηση κάποιου ὅρου ἀπὸ τὴν
ἀλφα ἢ τὴν βῆτα γλῶσσα.

Ἡ ἀποψη αὐτὴ εἶναι αὐθαίρετη καὶ προϊόν ὑποθέ-
σεως.

Στοὺς κώδικες ὀνοματολογίας τῶν φυτῶν, τῶν
ζώων, Μικροβιολογίας, Ἱατρικῆς καὶ τῶν ἄλλων
κλάδων, δὲν ὑπάρχει κάποια παρόμοια σύσταση ἢ
προτροπή. Ὁ κάθε ἐρευνητὴς εἶναι ἀπόλυτα ἐλεύθε-
ρος νὰ ὀνομάσῃ τὸ εὕρημά του, μέ ὅποιο ὄνομα
ἐκεῖνος κρίνει προσφορότερο. Ἀρκεῖ τὸ ὄνομα νὰ
σχηματίζῃ κάποια λέξη καὶ νὰ μὴ εἶναι ἀκατανόητα
γράμματα, ὅπως «αβγδ», νὰ εἶναι γραμμένο σὲ
λατινικὸ ἀλφάβητο καὶ νὰ μὴ ἀναπαριστᾶται μέ
ἰδιογράμματα ἢ σύμβολα.

Ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς λαμβάνεται, βεβαίως, ἡ
ἀρχαία Ἑλληνικὴ. Οἱ δανεισμοὶ ὅμως δὲν προέρ-
χονται μόνο ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ συνε-
χίσθησαν καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Βυζαντίου μέ λέ-
ξεις ὅπως θεοπνευστος-theopneust, ἱερομόναχος-
monk, θεανθρωπία-theanthropy, ἀσκητικός-ascetic,
βιογραφία-biography, κίρσοκλήλη-cirsocele, μοναστή-
ριον-monastery, ἐτυμολογικός-etymologic, θεολογία-
theology, ἰσονομία-isonomy, λεξικόν-lexicon. Ὡστό-
σο, λόγω τῆς διαχρονικότητος τῆς ἑλληνικῆς εἶναι
ἀδύνατο νὰ διαχωρισθοῦν χιλιάδες λέξεις, ὅτι ἀναφέ-
ρονται μόνο στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ, ἀφοῦ οἱ ἴδιες λέ-
ξεις χρησιμοποιοῦνται καὶ στὴν Νεοελληνικὴ, ὅπως
οἱ λέξεις ergatocracy, chrematomania, plutocracy, dro-
nometer, astronaut, biochemical, aerodnetics κ.λπ.

Ἀκόμη, ἓνα σημαντικό ποσοστὸ ἀρχαίων
ἐλληνικῶν λέξεων πού δὲν χρησιμοποιοῦνται σήμε-
ρα αὐτούσιες, ἐνυπάρχουν σέ ἄλλες σύνθετες λέξεις
ὡς πρῶτο ἢ δεύτερο συνθετικὸ στὴν Νεοελληνικὴ.

Παράδειγμα:

ἡ λέξη *λεώς* = *λαός*, ἐνυπάρχει στὸ λεωφορεῖο,
λεωφόρος κ.λπ.

ἡ λέξη *θρύχιος* = *βαθύς*, ἐνυπάρχει στὸ ὑποβρύχιο

ἡ λέξη *αὐδή* = *φωνή*, ἐνυπάρχει στὸ ἄναυδος

ἡ λέξη *λᾶς* = *πέτρα*, ἐνυπάρχει στὸ λατόμος.

Ἡ ὅπως λέει ὁ Robert Browning στὸ βιβλίο του
«Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μεσαιωνικὴ καὶ νέα» γιὰ
τόν νεώτερο Ἑλληνα, οἱ παλαιότερες μορφές τῆς
γλῶσσας εἶναι λίγο πολὺ κατανοητές, ἐνῶ γιὰ τὸν
σύγχρονο Ἀγγλο, τὰ παλιὰ καὶ ἴσως καὶ τὰ Μεσαιω-
νικά Ἀγγλικά δὲν εἶναι κατανοητά (σελ. 22, 23).

Γιὰ νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ ὁ Arnold Toynbee στὸ βιβλίο
του «Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ κληρονομίες τους» σελ.
170: «Ἡ νεώτερη Ἑλληνικὴ δὲν διαφέρει τόσο πολὺ
ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ, ὅσο ἡ νεώτερη Ἀγγλικὴ
ἀπὸ τὴν Ἀγγλοσαξονικὴ ἐποχὴ. Ἡ σχέση μεταξὺ
νεώτερης Ἑλληνικῆς καὶ ἀρχαιοελληνικῆς εἶναι
περισσότερο στενὴ ἀπὸ ὅσο ἡ μεταξὺ τῆς νεώτερης
Ἀγγλικῆς καὶ Μεσαιωνικῆς Ἀγγλικῆς -μῆς γλῶσ-
σας πού παραμένει ἐν μέρει κατανοητὴ γιὰ κάποιον
πού μιλᾷ τὴν νεώτερη Ἀγγλικὴ γλῶσσα. Ἐπὶ πλέον
τὸ γόητρο τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλῶσσας ἐξακο-
λουθεῖ νὰ εἶναι τεράστιο».

Πέρα ἀπὸ τὶς βασικὲς ἔννοιες σκέψεως καὶ ἐκ-
φράσεως πού ἀνέφερα προηγουμένως, ὑπάρχουν
ὀρισμένες βασικὲς λέξεις-κλειδιά πού χρησιμο-
ποιοῦνται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐπιστημονικοὺς κλάδους
ὅπως:

-λογία -logy (biology)

-μέτρον -meter (dynamometer)

-γραφία -graphy (chartography)

-σκόπιο -scope (microscope)

Μόνο οἱ 4 αὐτές λέξεις καὶ μόνο ὡς β' συνθετι-
κὸ δημιουργοῦν 3.271 σύνθετες λέξεις ἀπὸ τὶς
ὁποῖες οἱ 2.645 εἶναι καθ' ὅλοκληρίαν ἑλληνικὲς
(καὶ μέ πρῶτο συνθετικὸ ἑλληνικὸ), δηλαδὴ τὸ 81%.

Στὴν Ζωολογία οἱ λέξεις -saurus, -ornis, -ichthys
καὶ πάλι ὡς β' συνθετικὸ χρησιμοποιοῦνται σέ 2.689
λέξεις.

Τὸ στοιχεῖο αὐτὸ τὶς τελευταῖες κυρίως δεκαετίες
ἐμφανίζεται ἐντονώτερα στὸν κλάδο τῆς Ζωολογίας
ὅπου παρουσιάζεται μία τάση νὰ τονίζονται κάποια
ἐθνικά ἢ τοπικά στοιχεῖα ὡς πρῶτο συνθετικὸ τῶν λέ-
ξεων στὴν ὀνοματολογία τῶν ζώων πού ἀνακαλύ-
πτονται, ἐνῶ γιὰ δεύτερο συνθετικὸ χρησιμοποιεῖται
μία ἀπὸ τὶς λέξεις-κλειδιά τοῦ κλάδου. Ἔτσι,

μέ τὸ -σαῦρος ἔχουμε: Helveticosaurus, Kenyasau-
rus, Argetinosaurus, Laplatasaurus

μέ τὸ -κερας ἔχουμε: Mexicanoceras, Siberioceras,
Kamerunceras

μέ τὸ μῦς ἔχουμε: Mindanaomys, Nebrackomys

μέ τὸ πίθηκος ἔχουμε: Alsaticopithecus, Hispanopi-
thecus.

Πέρα ἀπὸ τοὺς ἀριθμούς καὶ τὰ στατιστικὰ στοι-
χεῖα πού ἀνέφερα, ἓνα ἀκόμη στοιχεῖο πού ἀποδει-
κνύει ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ χρησιμοποιεῖται ὡς ἡ γλῶσσα
τῶν ἐπιστημῶν εἶναι τὸ ἑξῆς: Ἐνῶ ὑπάρχουν οἱ
ἀντίστοιχες λέξεις στὴν καθομιλουμένη Ἀγγλική,
ὅταν ὁ ὅρος εἰσέρχεται στὸ πεδίο τῆς ἐπιστημονικῆς
ὀρολογίας, τότε υἱοθετεῖται ἑλληνικὴ λέξη. Λίγα
παραδείγματα:

ἐρημος-desert - eremology, eremophobia, eremo-
phyte

λίμνη-lake - limnology, limnometer, limnoplankton-
σεισμός-earthquake - seismograph, seismometer,
seismology

δένδρον-tree - dendrology

ἐντομο-insect - entomology, entomophagus

ἡ ἀκόμη, ἐνῶ στὴν καθομιλουμένη ἓνας τύπος
ἀρουραίου τῶν πετρωδῶν ἐδαφῶν τὸν λένε rock-rat,
στὴν ἐπιστημονικὴ ὀρολογία τὸν λένε aconaemys <
ἀκόναις=πέτρα + μῦς.

Ὑπάρχει λοιπὸν ἓνας διαχωρισμός θὰ λέγαμε
δημῶδους καὶ λόγιας γλῶσσας, μέ μόνη διαφορὰ ὅτι
τὴν θέση τῆς λόγιας καταλαμβάνει σέ σημαντικό
βαθμὸ ἡ ἑλληνικὴ.

Μήπως, ὅμως, ὅλα αὐτὰ ἀνήκουν στὸ μακρινὸ
παρελθόν, καὶ ἡ σημερινὴ πραγματικότητα εἶναι
διαφορετικὴ; Ὁχι, ἡ παράδοση συνεχίζεται.

Μόνο τὰ τελευταῖα 30 χρόνια ἔχουν δημιουργηθῇ
μέ ἑλληνικά στοιχεῖα:

α) 4.516 ὅροι στὴν Ἱατρικὴ, ὅπως ἡ λέξη empro-
riatics, ἡ ἐμποριατρικὴ πού ἀσχολεῖται μέ τὰ προ-
βλήματα τῶν ἀτόμων πού ταξιδεύουν συχνὰ γιὰ
ἐμπορικοὺς λόγους, ἢ ἡ ephabiatics, ἡ ἐφνβιατρικὴ
γιὰ τοὺς ἐφήβους.

β) 23.482 λέξεις (ἀπὸ τὸ 1966-1994) στὴν
ὀνοματολογία τῶν ζώων.

Πέρα ἀπὸ τοὺς κλάδους αὐτοὺς, μερικὲς λέξεις
ἄλλων κλάδων πού ἔχουν δημιουργηθῇ τὰ τελευταῖα
χρόνια εἶναι οἱ ἑξῆς:

archaeoastronomy 1971, ecocatastrophe 1973, exoa-
tmospheric 1966, glottochronological 1955, optoeastron-
ics 1959, palaeobathymetry 1971, paleotectonic 1975,
paleotopography 1971, paraplitical 1965, phallocrat
1977, photoelectrochemical 1972, pormorphotographer
1965, saprobiology 1958, theratron 1959, tribophysics
1950, xenolalia 1978, zooarcheology 1978, οἱ πλανῆτες

καὶ δορυφόροι πού προσφάτως ἔχουν ἀνακαλυφθῇ,
Calypso 1980, Despina 1989, Epimetheus 1980, Pro-
metheus 1980, Larissa 1989, Proteus 1989.

Καὶ τέλος ἡ ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας ἔδωσε τὴν
δυνατότητα νὰ δημιουργηθοῦν νέοι κλάδοι ἐπιστη-
μῶν ὅπως palaeobiogeography, palaeobiology, palaeo-
chemistry, palaeoecology, palaeoichnology, palaeophysio-
logy, palaeopsychology, palaeothanatology κ.λπ.

Ἀκόμη, μέ βάση τὶς λέξεις πού εἶχαν υἱοθετηθῇ
αὐτούσιες ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ ἢ πού δημιουργήθηκαν
βάσει τῶν ἑλληνικῶν λέξεων, δημιουργοῦνται νέες
λέξεις συνεχίζοντας τὴν παράδοση ἢ τὴν ἐξάρτηση
-ὅπως τὴν χαρακτηρίζουν ὀρισμένοι- ἀπὸ τὴν
Ἑλληνικὴ π.χ.

astronomy 1580 - archaeoastronomy 1971

catastrophe 1579 - ecocatastrophe 1973

atmospheric 1661 - exoatmospheric 1966

bathymetry 1661 - exoatmospheric 1966

bathymetry 1864 - palaeobathymetry 1971

planet 1470 - protoplanet 1949

galaxy 1398 - protogalaxy 1959

iatric 1851 - geriatrics 1909 - ephabiatics 1988

Μέ βάση τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, οἱ ἐπιστήμονες
στὴν Δύση κατάφεραν νὰ ὀνοματίσουν τὶς ἐφευρέ-
σεις τους καὶ νὰ προαγάγουν τὴν ἐπιστὴμὴ τους
δημιουργώντας αὐτὸ πού λέμε σήμερα «δυτικὸ πολι-
τισμό».

Παρακάμπτοντας τοὺς χαρακτηρισμούς καὶ τὴν
κατάταξη τῶν γλωσσῶν σέ «ἰσχυρές» καὶ «ἀσθενεῖς»,
ἡ καταγραφή τῆς σημερινῆς διεθνοῦς γλωσσικῆς πραγ-
ματικότητος ἀποδεικνύει ὅτι παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἑλ-
ληνικὴ ὀμιλεῖται ἀπὸ μικρὸ ἀριθμὸ ἀτόμων, ὥστόσο:

α. ἔχει μία σημαντικὴ παρουσία στὴν Ἀγγλικὴ
κατὰ 25%, καὶ ἀντίστοιχα ποσοστὰ ἰσχύουν καὶ γιὰ
τὶς ἄλλες λατινογενεῖς γλῶσσες.

β. στὴν διεθνή ἐπιστημονικὴ ὀρολογία κατέχει
κυρίαρχη θέση, ἀφοῦ ἡ συμμετοχὴ της κυμαίνεται
ἀπὸ 40-70%, ἀνάλογα μέ τὸν κλάδο τῆς ἐπιστήμης.

ΕΝ ΕΠΑΡΤΗ...

ΤΡΙΩΝ ΓΑΡ ΧΟΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΤΡΕΙΣ ΗΛΙΚΙΑΣ
ΣΥΜΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ

Ο ΜΕΝ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΑΡΧΟΜΕΝΟΣ ΗΔΕΝ.

ΑΜΜΕΣ ΠΟΚ' ΗΜΕΣ ΑΛΚΙΜΟΙ ΜΕΑΜΙΑΙ

Ο ΔΕ ΤΩΝ ΑΚΜΑΖΟΝΤΩΝ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΩΝ ΕΛΕΓΕΝ.

ΑΜΜΕΣ ΔΕ Γ' ΕΙΜΕΝ. ΑΙ ΔΕ ΛΗΣ ΑΥΓΑΣΕΔΟ.

Ο ΔΕ ΤΡΙΤΟΣ Ο ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ.

ΑΜΜΕΣ ΔΕ Γ' ΕΞΕΟΜΕΘΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΡΡΩΝΕΣ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ

Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τīs τελευταίες δεκαετίες μέ τήν ανάπτυξη τής τεχνολογίας καί τών μέσων μαζικής ἐνημερώσεως, ἡ Ἀγγλική ἔχει λάβει ἕναν παγκόσμιο χαρακτήρα τόν ὁποῖον οὐδεὶς μπορεῖ νά ἀμφισβητήσῃ. Ὅρισμένες χώρες, ὅπως ἡ Γαλλία, προσπαθοῦν μέ νομοθετικές παρεμβάσεις νά προστατέψουν τήν γλῶσσα τους, ἐνῶ ἄλλες χώρες, ὅπως ἡ Γερμανία, ἡ Σουηδία καί ἡ Ἰταλία προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν ὑποκατάστατα τών ἀγγλικῶν νεολογισμῶν μέ δικά τους γλωσσικά στοιχεῖα.

Ὅλες σχεδόν οἱ ἄλλες χώρες ἔχουν παραδοθεῖ χωρὶς ἀντίσταση καί υἱοθετοῦν αὐτούσιους τούς νέους ἐπιστημονικούς ὅρους πού καθιερώνονται μέσῳ τής Ἀγγλικῆς. Αὐτό συμβαίνει καί στήν Ἑλλάδα.

Κινδυνεύει λοιπόν ἡ γλῶσσα μας;

Ἡ Ἑλληνική γλῶσσα εἶναι πεπρωμένο νά ἐπιβιώσῃ ὄχι μόνο γιά τόν δυναμισμό, τόν πλοῦτο καί τήν πλαστικότητα της (ὅπως εἶχε προβλέψει ὁ Κλαύδιος, γι' αὐτό καί ἔγραψε τά ἀπομνημονεύματά του στήν Ἑλληνική καί ὄχι στήν Λατινική), ἀλλά γιατί ζεῖ σήμερα καί μέσα ἀπό τίς ἄλλες γλώσσες.

Ἄν κατά τήν διάρκεια τής Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ἡ Λατινική εἶχε γίνει ὁ φορέας μεταδόσεως τής ἑλληνικῆς γλώσσας στήν Εὐρώπη, στίς μέρες μας ἡ Ἀγγλική γίνεται ὁ φορέας μέσῳ τοῦ ὁποῖου ἐπιτελεῖται μία μορφή διεθνοποίησης χιλιάδων ἑλληνικῶν λέξεων, ἀκόμη καί σέ μή λατινογενεῖς γλώσσες.

Ἐνα μόνο παράδειγμα: Τό 1973, ἡ Οὐγγρική Ἀκαδημία ἐξέδωσε ἕνα βιβλίο μέ τίτλο «Οἱ ξένες λέξεις στήν Οὐγγρική γλῶσσα», στό ὁποῖο περιλαμβάνοντο τά ἀντιπροσωπευτικώτερα δείγματα τής ἐπιστημονικῆς ὁρολογίας.

Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ Οὐγγρική εἶναι μία Οὐραλοαλταϊκή γλῶσσα καί οὐδέποτε εἶχε δεχθῇ τήν ἐπίδραση τής Ἑλληνικῆς, ὥστόσο στό λεξικό αὐτό ὑπάρχουν 6.007 ἑλληνικές λέξεις πού ἔχουν μεταφερθῇ μέσῳ τής Ἀγγλικῆς.

Τό ἴδιο φαινόμενο, ἀλλά σέ μεγαλύτερη ἔκταση, ἰσχύει καί γιά τήν Τουρκική, πού ἀντλεῖ ὅλη τήν ὁρολογία της μέσῳ τής Ἀγγλικῆς καί τής Γαλλικῆς. Κρίνω περὶ τό νά τονίσω τήν τεράστια σημασία πού ἔχουν γιά τήν αὐτογνωσία μας τά στοιχεῖα αὐτά, ἀλλά καί σέ πολιτικό καί πολιτιστικό ἐπίπεδο.

Ἡ Ἑλλάδα, λοιπόν, μπορεῖ νά εἶναι μία μικρή χώρα καί νά ἔχῃ μείνει πίσω σέ πολλούς τομεῖς:

Ἡ Ἑλληνική, ὅμως, γλῶσσα ἔχει ἀκολουθήσει

τήν δική της δυναμική πορεία καί ἔχει διεισδύσει σέ τομεῖς καί γλώσσες πού θά χρειασθοῦν ἀρκετές δεκαετίες γιά νά ἐκτιμηθῇ τό βάθος καί ἡ ἔκταση τής ἐπιδράσεως αὐτῆς.

Ἄν γιά κάθε λαό ἡ γλῶσσα του εἶναι τό κυριώτερο στοιχεῖο τής πολιτιστικῆς τους κληρονομιάς, γιά μᾶς τούς Ἕλληνες εἶναι κάτι περισσότερο. Εἶναι τό ἐνωτικό ἐκεῖνο στοιχεῖο πού, μαζί μέ τήν Ὁρθοδοξία, κράτησε τόν Ἑλληνισμό ἐνωμένο καί τόν βοήθησε νά ξεπεράσῃ τίς ἐθνικές του περιπέτειες.

Ἀκόμη, γιατί, ἡ Ἑλληνική γλῶσσα ἀποτελεῖ τήν μεγαλύτερη προσφορά τών Ἑλλήνων στήν οἰκουμένη.

Ἄλλοι λαοί, ἀπό τήν ἐλάχιστη πολιτιστική κληρονομιά πού διαθέτουν, προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν κάτι προβάλλοντας καί ἀξιοποιώντας το στόν μέγιστο βαθμό.

Ἐμεῖς τήν ἐκπληκτική αὐτή κληρονομιά, ὄχι μόνο δέν τήν ἐκτιμᾶμε, ἀλλά φροντίζουμε νά τήν ὑποβαθμίζουμε, νά τήν ἀκρωτηριάζουμε καί νά τήν χλευάζουμε.

Οἱ Ἰσπανοί ἀπειλῆσαν μέ ἀποχώρηση ἀπό τήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση ἂν γιά λόγους ἀπλοποιήσεως καταργοῦσαν τήν περισπωμένη πάνω ἀπό τήν λέξη ESPAÑA. Καί πέτυχαν τήν διατήρησή της.

Οἱ Γερμανοί συζητοῦν καί μελετοῦν τό θέμα τής ἀπλοποιήσεως τής γλώσσας τους ἀπό τό 1901. Πέρυσι ἀποφάσισαν κάποια μέτρα καί αὐτά θά ἰσχύουν δοκιμαστικῶς γιά τήν ἐπόμενη 15ετία.

Ἐμεῖς χωρὶς προετοιμασία καθιερώσαμε τό μονοτονικό, μέσα σέ μία νύκτα. Δεχθήκαμε τήν ἀποβολή 10 γραμμάτων τών ἀλφαβήτου μας (Γ, Δ, Θ, Λ, Ξ, Π, Σ, Φ, Ψ, Ω) γιατί δέν ταιριάζουν μέ τό Λατινικό ἀλφάβητο.

Πιστεύει κανεὶς ὅτι οἱ χώρες πού χρησιμοποιοῦν τό Κυριλλικό ἀλφάβητο, καί οἱ ὁποῖες θά ἐνταχθοῦν προσεχῶς στήν Ε.Ε., θά δεχθοῦν νά ἀποβάλουν 16 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου τους, ἐπειδή δέν ταιριάζουν μέ τό Λατινικό ἀλφάβητο τής Ε.Ε.;

Ἄν ἐμεῖς δέν σεβόμαστε τόν ἑαυτό μας καί τήν κληρονομιά μας δέν μπορούμε νά ἀπαιτήσουμε ἀπό τούς ἄλλους νά τόν σεβῶνται.

Μᾶς ἔχει καλλιεργηθεῖ ἐδῶ καί αἰῶνες μία νοοτροπία ραγιαδισμού καί ξενομανίας. Μιλᾶμε γιά Ἑλληνικό Πολιτισμό καί ὑποσυνείδητα ἀναφερόμαστε σέ κάτι τό ἀπόμακρο, κάτι τό ἀρχαῖο, σάν νά εἶναι κάτι ξένο πρὸς ἐμᾶς.

Περιορίζομαστε καί μεμψιμοιροῦμε γιά τόν περιορισμένο μικρόκοσμο τής ἑλληνικῆς λογοτεχνίας καί ἀγνοοῦμε τόν μακρόκοσμο πού ἔχει δημιουργήσει ἡ Ἑλληνική καί τήν συμβολή της στόν ἐμπλουτισμό τών γλωσσῶν τοῦ δυτικοῦ κόσμου καί τών ἐπιστημῶν, μέ γλωσσικό ὕλικό ὑψηλῶν προδιαγραφῶν.

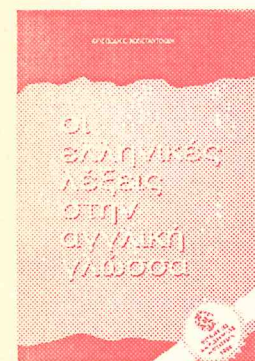
Ὁ κίνδυνος γιά τήν Ἑλληνικήν προέρχεται μόνο ἀπό ἐμᾶς τούς ἴδιους καί ὄχι ἀπό τήν Ἀγγλική. Καί εἶναι λυπηρό ἡ διατήρηση τών ἀρχῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τής γλώσσας μας πού διασώθηκαν στά 400 χρόνια σκλαβιάς, νά κινδυνεύουν νά καθοῦν σέ περίοδο ἐλευθερίας καί εἰρήνης.

Ἡ ἀρχή τής «ἡσσοнос προσπάθειας» καί τής εὐκολίας ὁδηγεῖ στόν περιορισμό τοῦ λεξιλογίου του χρήστη καί αὐτό ὁδηγεῖ μέ βεβαιότητα σέ ὀπισθοδρόμηση καί πρωτογονισμό. Ἑγκληματολογικές μελέτες τών τελευταίων ἐτῶν στίς ΗΠΑ ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ ἐγκληματικότητα αὐξάνεται μέ τήν ἀγραμματοσύνη. Πολλοί ἐγκληματίες ὁμολογοῦν ὅτι ἡ ἀδυναμία τους νά ἐκφρασθοῦν κατέληγε στήν βία καί στό ἐγκλημα, πού ἀποτελοῦσε τήν μοναδική ἐκφρασή τους.

Ὁ ξένος πού χρησιμοποιεῖ στόν προφορικό ἢ στόν γραπτό του λόγο ἑλληνικές λέξεις, θεωρεῖται κατὰ τεκμήριο, ἄτομο μέ ἀνώτερη μόρφωση. Στήν χώρα μας ὀρισμένοι προσπαθοῦν νά καθιερωθοῦν χρησιμοποιώντας διαφόρους ξενισμούς μέ τό αἰτιολογικό ὅτι δέν ἔχουμε τίς κατάλληλες λέξεις.

Ἀπό λεξιπενία ὅμως δέν πάσχει ἡ ἑλληνική γλῶσσα ἀλλά οἱ χρήστες της.

Μέ ὅσα ἀνέπτυξα δέν προσπαθῶ νά μειώσω τήν παγκοσμιότητα πού ἔχει σήμερα ἡ Ἀγγλική γλῶσσα, οὔτε νά παρουσιάσω τήν Ἑλληνική ὡς τήν περριούσια γλῶσσα. Πεποίθησή μου, ὅμως, εἶναι ὅτι ἔχουμε κληρονομήσει ἕναν ἀνεκτίμητο θησαυρό, μία πανέμορφη γλῶσσα, γιά τήν ὁποῖαν πρέπει νά εἴμαστε περήφανοι καί πρέπει νά βοηθήσουμε νά τό καταλάβουν καί τά παιδιά μας.

Βιογραφικό Σημείωμα

Ὁ Ἀριστείδης Ε. Κωνσταντινίδης σπούδασε στήν ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καί ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ στό Πανεπιστήμιο LA SALLE ΗΠΑ. Τό δράμα του εἶναι ἡ συγκέντρωση τών ἑλληνικῶν λέξεων πού ὑπάρχουν στήν Ἀγγλική γλῶσσα, ἐργασία τήν ὁποία ξεκίνησε τό 1969. Τό 1991 ἐξέδωσε τμήμα τής ἐργασίας αὐτῆς μέ τίτλο «Οἱ Ἑλληνικές Λέξεις στήν Ἀγγλική Γλῶσσα» (420 σελίδων) πού περιελάμβανε 20.600 λέξεις. Τό βιβλίο αὐτό τιμήθηκε μέ τό βραβεῖο τής ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ τό 1994. Ἡ ἐργασία αὐτή συνεχίσθηκε καί εἶναι ὑπό ἔκδοσης 150.000 ἑλληνικές λέξεις πού χρησιμοποιεῖ ἡ Ἀγγλική καί ἡ Διεθνὴς Ἐπιστημονικὴ Ὁρολογία.

Τό βιβλίο τοῦ Α. Κωνσταντινίδη καί τό λεξικό τῆς Στερνατίας διατίθεται ἀπό τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ τηλ. 5237.543

Λεξικό τῆς Στερνατίας

(Lessico di Sternatia)

Τοῦ Κάρμινε Γραῖκο

καί τῆς Γεωργίας Λαμπρογιώργου

Μέ τήν ψήφισή τοῦ Ν. 48299 ἀπό τήν Ἰταλική ἢ Ἑλληνοσαλεντική διάλεκτο (Γκρῆκο), ἀνεγνωρίσθη ἀπό τό Ἰταλικό κράτος, ὡς μία ἐκ τών 13 «ὀλιγότερο ὁμιλουμένων» γλωσσῶν τῆς Ἰταλίας.

Ἀπό τό Φθινόπωρο τοῦ 2001 ἡ διάλεκτος θά διδάσκεται ὑποχρεωτικῶς στά σχολεῖα τών 9 Ἑλληνοφώνων Δήμων τῆς Γκραισία Σαλεντίνα (Ἑλλάδα τοῦ Σαλέντο).

Ἡ διδασκαλία εἶναι καί ὁ μόνος τρόπος νά διασωθῇ ἕνας πραγματικός γλωσσικός θησαυρός, ἀπομεινάρη τῆς λαμπρῆς παρουσίας τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Μεγάλῆς Ἑλλάδος καί τών Βυζαντινῶν χρόνων στόν Ἰταλικό νότο, ἡ ὁποία διάλεκτος ἀδικαιολογήτως χλευάστηκε, περιφρονήθηκε καί ἀγνοήθηκε.

Τό νεοεκδοθέν λεξικό παρουσιάζει τήν διάλεκτο τῆς Στερνατίας, ἐνός ἀπό τούς πλέον ἀμιγεῖς Ἑλληνοφώνους Δήμους τῆς Ἀπουλίας.

Εἶναι λεξικό τριπλό, ἀποδίδει δηλαδή τίς λέξεις τῆς Γκρῆκο στά Ἰταλικά καί στά Νέα Ἑλληνικά, βοηθώντας καί τούς Ἑλλαδίτες νά κατανοήσουμε τήν διάλεκτο καί συγχρόνως ἀναδεικνύει τίς ἀρχαιοελληνικές της ρίζες.

Τό λεξικό βοηθᾷ αὐτοὺς πού διδάσκονται τήν διάλεκτο ἀλλά καί αὐτοὺς πού τήν διδάσκουν. Εἶναι ἕνας πολύτιμος ὁδηγός τοῦ διδασκομένου καί ἀποτελεῖ προσφορά στοὺς νέους καί ἐρέθισμα γιά γνώση καί πό εὐκολὴ ἐκμάθηση τῆς διαλέκτου.

Τό λεξικό παρουσιάζει ἔμμεσα μία καταγραφὴ παροιμιῶν, καθημερινῶν ἐκφράσεων καί ἰδιωματισμῶν τῆς διαλέκτου βοηθώντας ἀκόμη περισσότερο στήν κατανόηση ἀλλά καί ἐκμάθησή της.

Περιέχει φωτογραφίες ἀπό τήν Στερνατία, ἀπό τίς ἐνασχολήσεις τών κατοίκων, παραδοσιακές ἐνδυμασίες, τοπικά ἔθιμα κ.λπ. Τήν ἐπιμέλεια τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτοῦ ἔργου εἶχαν ἡ φιλόλογος Γεωργία Λαμπρογιώργου καί ὁ ἐπίσης φιλόλογος Κάρμινε Γκραικο.

Τό λεξικό ἐπιτυγχάνει τόν στόχο του καί μάλιστα σέ μία κρίσιμη καμπὴ γιά τήν πορεία τῆς ἱστορικῆς διαλέκτου, ὅταν ὅπως προαναφέραμε, ἐπιχειρεῖται ἡ διδασκαλία της, ἡ ὁποία θά σημαίῃ τήν ἐπιβίωση καί τήν ἀνάδειξή της.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΟΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΡΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Αί σκέψεις, αἱ ὁποῖαι ἀκολουθοῦν, δέν παρουν-
σιάζουν τὰ δρώμενα μέ τήν συνήθη ἱστορική διαδο-
χή τῶν ἐξωτερικῶν γεγονότων καί τήν ἐν συνεχείᾳ
ἐσωτερικήν ἀνάλυσιν τῶν αἰτίων.

Ὁρμώμεναι αἱ σκέψεις ἐκ τῆς μυστηριακῆς δυνά-
μεως τῶν ἀριθμῶν, βάσει τῆς Πυθαγορείου Ἀριθμο-
σοφίας, θά ἐπισημαίνουν σταθμούς, οἱ ὁποῖοι ὁμοιά-
ζουν ὡς νά συνεργάζωνται, προκειμένου νά ἀναδεί-
ξουν συγκεκριμένα συμβάντα καί κατόπιν νά ζητή-
σουν, ὅχι ἀπό τόν ἐρευνητήν, ἀλλά ἀπό τόν ἀναγνώ-
στη, τήν εἰδικήν ἰδική του ἐπεξεργασία.

Ὁδηγός τῶν διαπιστώσεων ὑπῆρξε μία συγκυρία
γεγονότων, ἡ ὁποία μόνη της, ἀδιάσπαστος, ἔφερε εἰς τό
προσκήνιο ἐκεῖνα τὰ συμβάντα, πού ἐσημειώθησαν
κορυφαῖες στιγμές ἀλλαγῶν ψυχικῆς φύσεως εἰς τόν
ροῦν τῆς Ἱστορίας. Ψυχικῆς φύσεως ἀλλαγῆς ἀναφέ-
ρονται κυρίως εἰς τήν προσωπικήν σχέσιν τοῦ ἀν-
θρώπου μέ τό θεῖον.

Σημειοδότης αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς ἐνεφανίσθη ὁ ἀριθ-
μός τέσσερα εἴτε ὡς μονοψήφιος 4, εἴτε ὡς διψή-
φιος 40 εἴτε ὡς τριψήφιος 400, εἴτε ὡς τετρα-
ψήφιος 4000.

Κάθε 400 ἡλιακά ἔτη ἐμφανίζεται εἰς τήν ἀν-
θρωπότητα -περιοριζόμενη μόνον εἰς τὰ γεγονότα
τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ χώρου- μία ἀπρόβλεπτος ἀλλαγή
μέ ψυχικά συμβάντα εἰς τό ἀνθρώπινον πεδίον, τὰ
ὁποῖα σημαδεύονται ὅχι ἀπό τόν ἀριθμό τρία (ἀο-
ράτου θείας ἐπενεργείας) ἢ ἑξί (ψυχικῆς ἐξελι-
κτικῆς διαδικασίας), ἀλλά ἀπό τόν ἀριθμό τέσσε-
ρα, τῆς ὑλοποιήσεως καί μορφοποιήσεως.

(Σχετικῶς μέ τήν ἀριθμοσοφικήν σημασίαν τῆς
ποιότητος καί ὅχι τῆς ποσότητος τῶν ἀριθμῶν, ὁ
ἀναγνώστης μπορεῖ νά ἀνατρέξῃ εἰς τό ἄρθρον τοῦ
Σπ. Νάγου, «Ἡ Ἑννοια τῶν Ἀριθμῶν», περιοδικόν
ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, ἀρ. τεύχους 14).

Αἱ κατωτέρω παρατηρήσεις ἀφοροῦν εἰς τὰ
ψυχικά κορυφαῖα καί ἀπόκρυφα δρώμενα τῶν
ἀνά 400 ἐτῶν συμβάντων καί ὅχι εἰς τήν
συνολικήν πορείαν τοῦ πολιτισμοῦ.

- 400 τοῦ Ζωδίου τοῦ Κριοῦ. Εἶναι τό Ζώδιον
τῆς Κεφαλῆς καί τῶν προωθητικῶν δυνάμεων τῆς
ψυχῆς διά τῆς γνώσεως εἰς τό ἐσωτερικόν πεδίον
καί τῶν πολέμων εἰς τό ἐξωτερικόν. Εἶναι ἡ τελευ-
ταία περίοδος 400 ἐτῶν διανοητικῆς ἐξελίξεως.

Εἶναι ταυτοχρονῶς ἡ ἀρχή τῆς ἐπιδράσεως τοῦ
Ζωδίου τῶν Ἰχθύων, τῆς πίστεως ἄνευ ἐρεύνης καί
ἄνευ γνώσεως (θεοποίησις Ἀλεξάνδρου καί
Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων).

Τό ἔτος - 399, μέ τήν καταδίκη εἰς θάνατον τοῦ
Σωκράτους, σημειοδοτεῖται ἡ ἀλλαγὴ εἰς τό ρεῦμα
τῆς αἰθερικῆς σκέψεως τῆς πολιτισμένης ἀνθρωπότη-
τος τῆς Δύσεως, ἡ ὁποία οὕτως ἢ ἄλλως περιωρίζετο
εἰς τήν Ἑλλάδα καί Κάτω Ἰταλίαν. Τό Θεῖον Ὄν
Σωκράτης ἐκληροδότησεν εἰς τήν ἀνθρωπότητα τό
πρότυπον τοῦ ἀνθρώπου μέ κεφαλαῖον Α. Ὁ ἀνθρω-
πος ἀνά τούς αἰῶνας, θά μπορούσε ἀκολουθῶν τὰ
ἴχνη τοῦ προτύπου του ἐπὶ τῆς Γῆς, νά ἀνέλθῃ τήν
κλίμακα τῆς ἀθανασίας (λόγος Διοτίμας καί ἡ ἐπα-
βάθμιος ἐρωτικῆς κλίμαξ, [210-212] τοῦ Συμποσίου
τοῦ Πλάτωνος).

Ἡ καταστροφή τοῦ Ἀθηναίου Κράτους, μέ τό τέ-
λος τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου (-431/404), εἶναι
ἡ ἐπιβεβαίωσις τοῦ τέλους μιᾶς ἐποχῆς. Εἰς τήν ζο-
φεράν αὐτήν στιγμὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, ἐγεν-
νήθη ἡ προβολή τοῦ Σωκράτους ἐπὶ γῆς εἰς τό
πρόσωπον τοῦ μαθητοῦ του Πλάτωνος (-427/348).
Τό ἔργον τοῦ Σωκράτους θά παρέμενε ἄγνωστον,
διότι ὁ Σωκράτης δέν ἠσκολήθη μέ τήν συγγραφὴν.
Τό ἀνέλαβε καί περαιτέρω τό ἀνέπτυξεν ὁ μαθητής
του, ὁ Μεγάλος Πλάτων.

- 1 + 1. Ἀρχὴ Νέου Κύκλου, «Τελέου Ἔτους»
(Τιμ. 39Δ Πλάτωνος) ἢ Κύκλου Μεταπτώσεως
Ἰσημεριῶν, μέ ἀρχὴν τὰς 29 μοίρας τοῦ Ζωδίου τῶν
Ἰχθύων. Ὁ Πόλος τῆς Γῆς διά τοῦ Κύκλου τῆς
Μεταπτώσεως τῶν Ἰσημεριῶν τῶν 26.000 ἐτῶν πε-
ρίπου, προχωρεῖ κατ' ἀνάδρομον φοράν, δηλαδή ἀπό
τό Ζώδιον τῶν Ἰχθύων εἰς τό Ζώδιον τοῦ Ὑδροχόου
καί ὅχι ἀπό τό Ζώδιον τῶν Ἰχθύων εἰς τό Ζώδιον τοῦ
Κριοῦ (Σχ. 1, σελ. 33).

Τό Ζώδιον τῶν Ἰχθύων διακρίνεται διά τήν τάσιν
δογματικῆς πίστεως ἔναντι ἐλευθέρως ἐρεύνης πρὸς
ἀπόκτησιν ἀντικειμενικῆς γνώσεως τῆς φυσικῆς ἀντι-
κειμενικῆς πραγματικότητος. -1 +1. Χριστιανισμός.

Ὁ Πλούταρχος (50/125), γεννηθεὶς 400 ἔτη
περίπου μετὰ τόν Πλάτωνα, εἶναι ὁ ἐρμηνευτής τῶν
κειμένων του εἰς ἓν ἐπίπεδον προσιτόν εἰς τούς ἀσχο-
λουμένους μέ τήν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν.

400. Κατὰ τὰ ἔτη 395-6 γίνεται ἡ μεγάλη

ΜΕΤΑ ΤΗΝ 11ΗΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2001 ΚΑΙ Η ΠΥΡΑΜΙΣ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΟΣΟΦΙΑΣ

καταστροφὴ μνημείων καί σφαγῶν ἀπὸ τόν Γότθον
Ἀλαρίχ καί Ἑλληνας μοναχοὺς ἀπ' ἄκρης εἰς ἄκρην
τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου. Ἀκολούθησαν συνεχεῖς ἐ-
κθροπραξίαι τοῦ Ἀλαρίχ κατὰ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κρά-
τους. Τό 410 ὁ Ἀλαρίχ κατέλαβε καί ἐλεηλάτησεν
τήν Αἰωνίαν πόλιν, τήν Ρώμην.

Πρώτη ἐμφάνισις περὶ τό 400 τῆς Ἱερᾶς Ἐξε-
τάσεως εἰς τήν Ἰσπανία. «Ἡ Ἱερά Ἐξέτασις ἦτο θε-
σμός τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας πρὸς ἀνεύρεσιν καί πτω-
ρίαν τῶν αἵρετικῶν», (Νεώτ. Ἑγκ. Λεξικόν «ΗΛΙΟΣ»,
τόμος Ι, σ. 551). Πρῶτος θανατωθεὶς ὁ Πρισκιλιανός.

400 + 400 ἔτη περίπου μετὰ τήν γέννησιν
τοῦ Πλάτωνος ὁ Πρόκλος (412/485) ὁδηγεῖ τόν
ἐντρυφήσαντα εἰς τήν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν εἰς
τά βαθειὰ ἄδυτα, εἰς τὰ μυστικά καί ἀπόκρυφα τῆς
Θεολογίας τοῦ Πλάτωνος. Ἄνευ Πρόκλου δέν θά
ἦτο δυνατόν ἡ ἀνθρώπινος σκέψις νά εἰσβάλῃ εἰς τό
γνωσιολογικόν καί θεολογικόν πέλαγος τῶν κειμέ-
νων τοῦ Πλάτωνος.

800. Στέφης Καρλομάγνου ὑπὸ Πάπα Λέοντος Γ'
καί ἐγκαθίδρυσις Ἀγίας Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας τῆς
Δύσεως, τῆς ὁποίας ὁ Καρλομάγνος ὑπῆρξε ὁ ἰδρυτής.
Ἐκτεταμέναι καταστροφαὶ ἀρχαίων
πολυθεϊστικῶν θρησκειῶν τῆς Εὐρώ-
πης ἀπὸ Καρλομάγνου καί Ἐκκλησία.

1200. Πρώτη Σταυροφορία 1096.
Ὀγδόη Σταυροφορία 1270. Τετάρτη
Σταυροφορία 1204 σφαγαὶ καί κατα-
στροφαὶ μνημείων ἀπὸ ὀρδῆς Σταυ-
ροφόρων εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἐπισημοποίησις Ἱερᾶς Ἐξετάσεως
δι' εἰδικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργάνου. Ἡ
Ἱερά Ἐξέτασις ἐγκαθιδρύθη ἐπισήμως
τό 1259 ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου Δ'
καί Κλήμεντος Δ' τό 1267. Πρῶτος
ἐπίσημος ἱεροεξεταστής ὁ Οὐμβέρτο
Ὁρσίνι, μετέπειτα Πάππας Νικόλαος Δ'
(Περίεργος σύμπτωσις: τέταρτοι εἰς τήν
διαδοχὴν τῶν προκατόχων τοῦ
ὀνόματός των καί οἱ τρεῖς Πάπαι!)

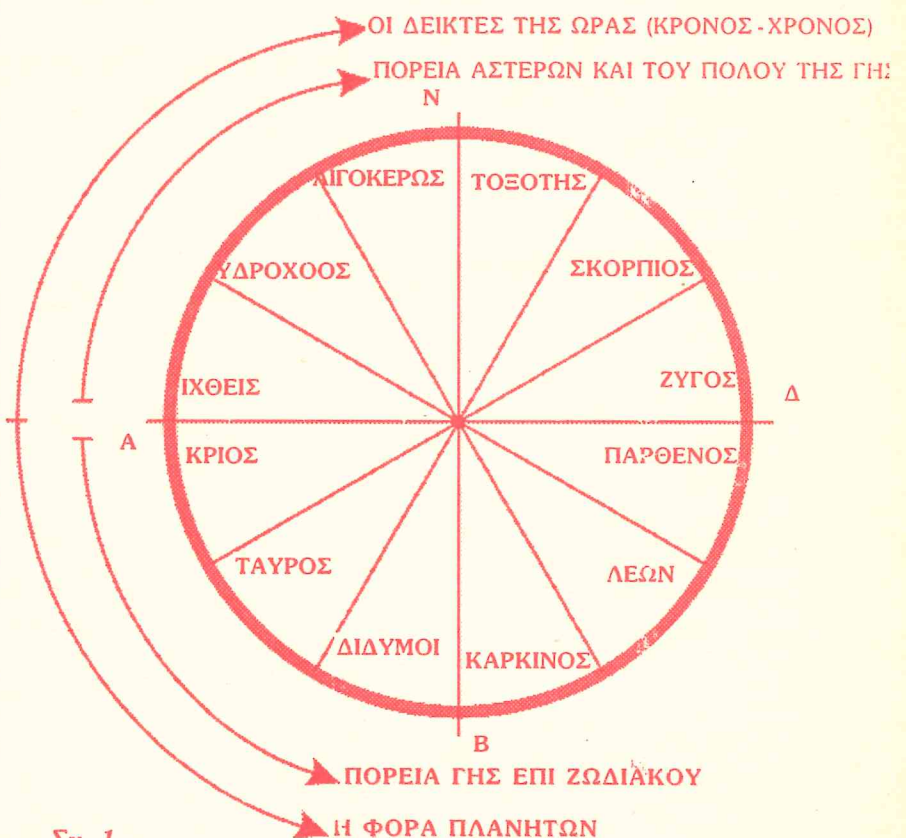
1600. Ἱερά Ἐξέτασις εἰς ἑξα-
σιν μέ διωγμούς, ἀνελέπτα βασανι-
στήρια καί καῦσιν εἰς τήν πυράν τῶν
«αἵρετικῶν» εἰς ὅλην τήν Εὐρώπην.

400 + 400 + 400 + 400 + 400 + 400
= 2000 ἔτη μετὰ τόν Πλάτωνα καταδικάζεται ὁ
Τζιορντάνο Μπρούνο (1548/1600) τό 1600 εἰς
τόν διά πυρᾶς θάνατον μετὰ ἀπό πολυετῆ καταδίωξιν
καί ἐγκλεισμόν εἰς φυλακάς. Σημαντικώτατος Ἰταλὸς
φιλόσοφος Πλατωνιστής, διάνοια φωτισμένη μέ τε-
τράτομον ἔργον καί περιεχόμενον τήν Πλατωνικὴν
φιλοσοφίαν.

Καταδίωξις Γαλιλαίου (1564/1642) διὰ τήν
ὑποστήριξιν τοῦ ἡλιοκεντρικοῦ συστήματος τοῦ ἀπο-
διδομένου ἐσφαλμένως εἰς τόν Κοπέρνικον. Ἀνα-
γκάζεται νά τό ἀποκηρύξῃ διὰ νά μὴ ὑποστῇ βασανι-
στήρια καί τόν διά πυρᾶς θάνατον. Ὡς γνωστόν μέ-
χρι σήμερον ἡ πατρότης τοῦ ἡλιοκεντρισμοῦ ἀνῆκε
εἰς τόν Ἀρίσταρχον τόν Σάμιον.

(Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα καί ἡμερομηνίαι ἀπὸ τήν
Νεώτ. Ἑγκυκλοπαίδειαν τοῦ ΗΛΙΟΥ, τόμος Ι, σ. 551
καί τόμος ΙΑ, σ. 402).

2000. Κατὰ τήν προηγηθεῖσα δεκαετία
διεξήχθη πόλεμος κατὰ τοῦ Ἰράκ καί τῆς Γιου-
γκοσλαβίας. Ἀπὸ 11ης Σεπτεμβρίου 2001, ἀπρό-
βλεπτος σύγκρουσις Χριστιανῶν καί Μωαμεθανῶν

Σχ. 1

μέ άγνωστες καί άπρόβλεπτες συνέπειες 4 μήνας πρό τοῦ τέλους τοῦ έτους 2000+1.

Ο Κύκλος τοῦ Αἵματος διά τήν υπέρσχυσιν θρησκευτικῶν δογματικῶν ἀντιλήψεων μονοθεϊστικῆς καί μόνον φύσεως πλέον, ἐφ' ὅσον αἱ πολυθεϊστικά θρησκείαι διελύθησαν βιαίως ὑπό τῶν μονοθεϊστικῶν, φαίνεται νά ἔχη φθάσει εἰς τήν τελικήν εὐθείαν. Ἡ διαμάχη μαίνεται μεταξύ Χριστιανισμοῦ καί Μωαμεθανισμοῦ. Ζητούμενον παραμένει ποῖος ἐκ τῶν δύο θά υπερίσχυση.

Ἡ οὐσία ὁμως τῆς διαμάχης ἀλλοῦ πρέπει νά ἀναζητηθῇ. Θέμα μέ τό ὁποῖον δέν θά ἀσχοληθῇ ἡ παροῦσα ἔρευνα.

Μία άγνωστος εἰς τό εὐρύ κοινό ἀνακάλυψις

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταδιώξεων συνάγεται ὅτι τό Ἡλιοκεντρικόν Σύστημα ὑπῆρξεν δεδηλωμένος ἐχθρός τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας.

Σχετικῶς μέ τό θέμα τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος, κατά περίεργον καί πάλιν σύμπτωσιν, τό ἔτος 1994, ἀνεκαλύφθη ὑπό τῆς ἐρευνητρίας ὅτι 40 ἔτη πρό τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀριστάρχου τοῦ Σαμίου, τό Ἡλιοκεντρικόν Σύστημα ἦτο ἤδη ἀποτυπωμένον λεπτομερῶς εἰς τό δάπεδον καί τήν ὁροφὴν τῆς Θόλου τῆς Ἐπιδαύρου. Ἦτο συνεπῶς εἰς γνῶσιν τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν, τοῦ ἐπιλαμβανομένου ὄλων τῶν λεπτομερειῶν αἱ ὁποῖαι ἐσχετίζοντο μέ τήν κατασκευήν τῶν ναῶν.

Ἡ ἀνέγερσις τῆς Θόλου ἤρχισεν τό ἔτος -360. Ὁ Ἀρίσταρχος ὁ Σάμιος ἐγεννήθη τό ἔτος -320. 40 ἔτη χωρίζουν τήν ἀνέγερσιν τῆς Θόλου ἀπό τό ἔτος -400 καί ἄλλα 40 ἔτη τήν χωρίζουν ἀπό τήν γέννησιν τοῦ Ἀριστάρχου.

Πρώτη δημοσίευσίς τοῦ εὐρήματος τοῦ Ἡλιοκεντρισμοῦ, ἐγένετο εἰς τό Περιοδικόν ΔΑΥΛΟΣ, τεῦχος 176-177 τοῦ ἔτους 1996, 4 ἔτη πρό τοῦ 2000. Ἐκτοτε ἐδημοσιεύθη ἐκτενὴς μελέτη τῆς Θόλου τῆς Ἐπιδαύρου εἰς τό βιβλίον «ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ, Ἐπίδαυρος, Θόλου Ἀποκάλυψις», ἐκδ. ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, τόν Δεκέμβριον τοῦ 1999, μερικὰς ἡμέρας πρό τοῦ ἔτους 2000.

Ἀγνωστον παραμένει πότε θά γίνη ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας προκειμένου νά ἀποδοθῇ εἰς τό Μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἡ πατρότης τοῦ Ἡλιοκεντρισμοῦ.

Ἡ ποιότης τῆς ἐσωτερικῆς ὑφῆς τῶν τ ε σ σ ά ρ ω ν Νόμων, ὡς ἀποκαλύπτονται διά τῶν τ ε σ σ ά ρ ω ν πρώτων ἀριθμῶν.

(Ἄρθρο Σπ. Νάγου, «Ἡ ἔννοια τῶν ἀριθμῶν», περιοδικόν ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, Τεύχος 14ον, Ἰούνιος 2001, σ. 22 καί Ἰαμβλίχου «Τά Θεολογούμενα τῆς Ἀριθμητικῆς»).

Κατά τούς Πυθαγορείους, οἱ ἀριθμοὶ χωρίζονται εἰς περιττοὺς καί ἀρτίους. Οἱ περιττοὶ διαιρούμενοι ἀφήνουν πάντοτε ὑπόλοιπον τήν μονάδα (περιττοί = μονοί), ἐνῶ οἱ ἄρτιοι διαιρούμενοι δέν ἀφήνουν ὑπόλοιπον (ἄρτιοι = ζυγοὶ ἀριθμοί). Ἐνεργητικοὶ καί Δημιουργικοὶ οἱ πρῶτοι, Δεκτικοὶ καί Παραγωγικοὶ οἱ δεῦτεροι.

«Ἡ μέν μονάς περιέχει ἐντός αὐτῆς τήν ἀναλογίαν κάθε ἀριθμοῦ ἀκόμη ἀδιαμορφώτου καί ἄνευ διακρίσεως ὡς ἐν σπέρματι, ἐνῶ ἡ δυνάς εἶναι κάποια μικρά προχώρησις πρὸς τόν ἀριθμόν, ἡ τριάς δὲ προξενεῖ τήν προχώρησιν τῶν δυνάμεων τῆς μονάδος εἰς ἐνεργητικὴν ἐκδήλωσιν καί ἐπέκτασιν. Καί εἰς τήν μονάδα μέν ἀνήκει τό αὐτό, ἐνῶ εἰς τήν δυνάδα τό καθέν ἐκ τῶν δύο καί εἰς τήν τριάδα τό καθέν καί τό ὅλον»

(Ἰαμβλίχου, Τά Θεολογούμενα τῆς Ἀριθμητικῆς, ἐκδ. ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ/ΔΙΜΕΛΗ, 1998, σ. 53).

Ἡ μονάς δέν εἶναι ὁ πρῶτος περιττός ἀριθμός, διότι κατά τόν Πυθαγόρα, ὁ ἀριθμός αὐτός εἶναι ἀρρενοθῆλυς, ἀλλάζων τήν φύσιν τοῦ ἀριθμοῦ εἰς τόν ὁποῖον προστίθεται.

Ὁ πρῶτος συνεπῶς περιττός ἀριθμός εἶναι ὁ ἀριθμός τρία, τῆς ἀρχῆς, μέσης καί τέλους τῶν νοπτῶν πραγμάτων, εἰκονοποιημένος διά τῶν τριῶν σημείων τοῦ ἰσοπλεύρου τριγώνου, ὀρίζων τήν ἐπιφάνειαν. Ἐκφράζεται καί ἐνεργεῖ εἰς τόν ἀόρατον, νοπτόν κόσμον καί ὡς ἐκ τούτου τά αἶτια τῆς δράσεώς του εἶναι ἀφανῆ.

Ὁ δεῦτερος ἄρτιος, ὁ ἀριθμός 4 τῆς μορφοποιήσεως τῶν αἰσθητῶν διά τῶν 4 σημείων τοῦ ὀρίζοντος εἰς τόν κῶρον, ὁ ὀρίζων διά τῶν 4 τριγώνων τό πρῶτον στερεόν, τήν τριγωνικήν πυραμίδα, ὑλοποιεῖ τά ἀφανῆ αἶτια καί καθιστᾷ αἰσθητὰ τά ἀποτελέσματα.

Τό ἔτος 2000+1 ἐμπεριέχει τήν μονάδα, ἀρχήν νέου κύκλου, τήν δυνάδα, τήν διάστασιν καί ὁλοκλήρωσιν κύκλου δύο χιλιάδων ἐτῶν καί τόν ἀριθμόν τρία, ἀριθμόν-πυθμένα, σύνολον μονοψη-

φίου ἀριθμοῦ πού προκύπτει ἀπό τό ἐπὶ μέρους ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 2+1=3 τοῦ ἀριθμοῦ 2000+1.

Εἰς γενικὰς γραμμάς, τό ἔτος αὐτό ἐμπεριέχει ἀπό τήν φύσιν του τούς τρεῖς πρώτους μονοψηφίους ἀριθμούς, τούς καθολικούς, κατά τόν Πυθαγόρα. Αὐτό ὁμως δέν εἶναι παρά τό γενικόν πλαίσιο τοῦ καθορισμοῦ τῆς γενέσεως μιᾶς νέας ἐξελικτικῆς βαθμίδος, ἡ ὁποία συναντᾶται εἰς πλῆθος ἄλλων ἀριθμῶν.

Ποῖος ὁ λόγος νά δοθῇ ἰδιαίτερα σημασία καί ἔμφασις εἰς τόν ἀριθμόν αὐτόν θά φανῇ ἐντός ὀλίγου.

Τό ἐξωτερικόν συμβάν εἶναι ὅτι τό ἔτος 2000+1 κατέστη θέατρον μέ κοινὴ σκηνὴ τήν ὁθόνην τῶν τηλεοράσεων, ὅπου ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης ἔγινε παθητικὸς θεατῆς μιᾶς πρωτοφανοῦς ἀγνώστου προελεύσεως εἰσβολῆς βίας καί μέ ἐπίσης ἀκόμη περισσότερον ἄγνωστα εἰς συνεπείας καί ἔκβασιν ἀποτελέσματα.

Ἡ ἀπροκάλυπτος ὁμως βία ἐναντίον ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ τελευταίου αἰῶνος τῆς δευτέρας χιλιετίας, ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς ὁποίας τό ποτῆριον ἐξεχείλισεν διά τῆς σταγόνης, μέ τό ἀπρόβλεπτον, μοιραῖον συμβάν τῆς καταστροφῆς τῶν Διδύμων Πύργων.

Τονίζεται ὁμως τό γεγονός ὅτι εἶναι παντελῶς ἀφανεῖς καί μυστηριωδῶς ἄγνωστοι, οἱ ἰθύνοντες νόες, οἱ ὁποῖοι συνέλαβαν τήν ἰδέαν καί προεκάλεσαν τά γεγονότα τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001.

Ἡ πυραμὶς τῆς ἀριθμοσοφίας καί ὁ Μέγας Κύκλος τῆς Μεταπτώσεως τῶν Ἰσημεριῶν

Τό μυστήριον τοῦ ἀριθμοῦ 2000+1 δέν παραμένει καθ' ὁλοκλήριαν εἰς τό σκότος. Ἐκανε δειλά τήν ἐμφάνισίν του, τρία ἔτη ἐνωρίτερον, ὅταν εἰς τό περιοδικόν ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, Τεύχος 1ον, Ἰούνιος 1998, ἐδημοσιεύθη ἄρθρον μέ τίτλον «Μοναδικόν τό ἔτος 1998 εἰς τόν Μέγαν Ἐνιαυτόν».

Ἡ μοναδικότης ἔγκειται εἰς τήν πυραμιδοειδῆ διάταξιν τῶν ἀριθμῶν 1.998 καί 2.001, ἡ ὁποία ἐμφανίζεται μόνο δύο φορές ἐντός τοῦ κύκλου τῶν 26.000 ἐτῶν, τοῦ Κύκλου τῆς Μεταπτώσεως τῶν Ἰσημεριῶν, δηλαδή

(1)	333	333
(2)	333+333	666
(3)	333+333+333	999
		1998

μέ συνολικὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 1998 (τό αὐτό παρατηρεῖται καί εἰς τόν ἀριθμόν 19.998). Τά συμβάντα τοῦ ἔτους αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀφανῆ, διότι ἡ ποιητικὴ ὄντοτης τοῦ ἀριθμοῦ τρία εἰς τριαδικὴν διάταξιν παραμένει ἀθέατος. Τά ἀποτελέσματα ἔγιναν ὁρατά μέ τήν συμπλήρωσιν τῆς πυραμίδος διά τῶν τριῶν ἐπὶ πλέον ἐτῶν, δηλαδή:

(1)	3	3
(2)	333	333
(3)	333+333	666
(4)	333+333+333	999
		2001

Ἡ πυραμιδοειδὴς διάταξις συνεπληρώθη διά τῆς κορυφῆς τῆς τετραδικῆς ἀνωτέρω διατάξεως, τοῦ τελικοῦ ἀριθμοῦ τρία,

$$(3)+(333)+(333+333)+(333+333+333) = 2.000+1$$

φέρων ἐπ' αὐτοῦ τήν σφραγίδα τῆς ὑπλοποιήσεως καί τῆς ὁρατοποιήσεως τῶν γεγονότων τῆς 11ης Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 2000+1.

Συνεπῶς τό πρῶτον ἔτος τῆς νέας χιλιετίας θά σφραγίσῃ διά τῆς μονάδος τήν νέα τάξιν πραγμάτων. Ποία θά εἶναι αὐτή, οὐδεὶς γνωρίζει.

Ἄλλα μέν βουλαί ἀνθρώπων, ἄλλα δέ Θεός κελεύει

Εἰς τό 1ον τεῦχος τοῦ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ τοῦ ἔτους 1998 ἀνεφέρετο εἰς τό ἄρθρον ΜΟΝΑΔΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1999 ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΓΑΝ ΕΝΙΑΥΤΟΝ, σ. 1η καί 25 ὅτι:

«Ἡ δραστηριοποίησις τῶν τριαδικῶν δυνάμεων καί δυνατοτήτων δέν λήγει μέ τήν λήξιν τοῦ ἔτους 1998. Ἡ κορύφωσις θά ἐπέλθῃ εἰς τόν τελικόν ἀριθμόν 3, ὁ ὁποῖος θά ἐμφανισθῇ εἰς τό ἔτος 2001».

Τό ἀνωτέρω ἀπόσπασμα συνάδει, ὡς ἀναφέρεται καί εἰς τό ἐν λόγω ἄρθρο, μέ τὰς προβλέψεις τοῦ Dave Davidson σχετικῶς μέ τήν πυραμίδα τοῦ Χέοπος, αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν τό -3999, δηλαδή προβλέψεις διαρκείας 4.000+2000 ἐτῶν καί λήγουν τό 1998 μέ γεγονότα κοσμοϊστορικῆς σημασίας μετὰ τοῦ 1998-2001.

Εἰς τό τέλος τοῦ ἀνωτέρω ἁρθρου, σ. 35, ἀναφέρονται καί τά ἐξῆς ἐπιγραμματικῶς:

B. ΠΙΝΑΞ ΤΡΙΠΛΗΣ ΟΜΟΨΗΦΙΑΣ ΤΩΝ 9 ΜΟΝΟΨΗΦΙΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

$$1998 : 1 = 1998 : 6 = 333$$

$$: 3 = 666$$

$$: 2 = 999$$

$$1998 \quad \eta \quad 333 + (333 + 333) + (333 + 333 + 333) = 1998$$

1η GENEΑ	2η GENEΑ	3η GENEΑ
1998 : 2 = 999 + 1998	= 2997 : 9 = 333	1998 : 3 = 666
	: 3 = 999	: 6 = 333
	1332 : 6 = 222	: 9 = 222
	: 3 = 444	18 = 111
	: 2 = 666	1332 : 2 = 666
	1332	
1998 : 3 = 666 + 1998	= 2664 : 3 = 888	1998 : 2 = 999
	: 4 = 666	: 3 = 666
	: 6 = 444	: 6 = 333
	: 8 = 333	: 9 = 222
	2331	18 = 111
		2331 : 3 = 777
1998 : 4 = ---		
1998 : 5 = ---		
1998 : 6 = 333 + 1998	= 2331	
	7992 : 4 = 1998	
1998 : 7 = ---		
1998 : 8 = ---		
1998 : 9 = 222 + 1998	= 2220 : 4 = 555	1998 : 2 = 999
	: 5 = 444	: 3 = 666
	999	: 6 = 333
		: 9 = 222
		2220 : 4 = 555
		1998

«Επί πλέον ο αριθμός 1998 ο ίδιος είναι απόκρυφος αριθμός, διότι εντός αυτού μέσω διαδοχικών διαιρέσεων προκύπτουν και οι έννέα μονοψήφιοι αριθμοί ομοψηφούντες εις τριάδας (Πίναξ Β, σελ. 34). Αυτοί είναι δυνάμει άκόμη και άνεκδήλωτοι. Τοῦτο είναι πυραμιδοειδώς όρθόν, διότι ή έκδήλωση των αποτελεσμάτων του αριθμού 1998 θά πραγματοποιηθῇ το έτος 2001 = 2000 + 1, κλείων ό αριθμός 3 τήν κορυφήν της πυραμίδος (σελ. 25)».

Τρία ήλιακά έτη ένωρίτερον, τό έτος 1998 εις τό περιοδικόν του ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ, έπεσημάνθη ότι τά άφανή αίτια, τά όποία έκυφορήθησαν προγενεστέ- ρως, θά ήρχιζαν τήν τελικήν των αποτύπωση εις τό αίθερικό του πλανήτη Γη μέ τήν ύλοποίησιν και συνειδητοποίησιν αυτών των γεγονότων από τήν ανθρωπινη διάνοια, τό έτος 2000 + 1.

Τά συγκλονιστικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμ- βρίου φαίνεται ως νά μή έχουν δυνατότητα περαιτέ- ρω προβλέψεων των μελλοντικών συνεπειών, ως υποδεικνύει ή άρχαία μυστηριακή σοφία της Πυθα- γορείου έσωτερικής γνώσεως της λειτουργίας των Νόμων/Αριθμών και μέ αυτήν συναινεϊ ή έπίσης άρχαία σοφία της Πυραμίδος του Χέοπος της Αιγύ- πτου, ή όποία εις τό έτος 2001 διακόπτει τάς προβλέψεις της.

Ο ψ ό μ ε θ α...

ΑΛΤΑΝΗ

web.page: www.altani.gr
e-mail: altagr@otenet.gr

Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ

Τό 1921 ό Έλβετός φιλέλ- ληνας Πάουλ Άμαντέους Ντϊ- ναχ, μετά από ένα άτύχημα πέ- φτει σέ ληθαργικό ύπνο (κλινι- κά νεκρός για 15 λεπτά). Ή συνείδησή του διολισθαίνει μπροστά στον χρόνο. Βρίσκε- ται στο έτος 3.906 μ.Χ. διατη- ρώντας όμως τήν συνείδηση του έαυτού του. Είναι μεταβιω- μένος στον φυσικό επιστήμονα Άνδρέα Νόρθαμ.

Γνωρίζει τότε και μάς με- ταφέρει τά ιστορικά γεγονότα πού συγκλόνισαν τήν ανθρω- πότητα από τό 2000 έως τό 4000 μ.Χ. Αναφέρεται στα έπιτεύγματα του μεγάλου εκεί- νου πολιτισμού της 4ης χιλιετ-

Πρός τά πού βαδίζει ή κοινωνική ιστορία της Εύρώπης και γενικώτερα ή ιστορία; Τό ώραιότερο δώρο για κάθε έποχή. Άξίζει νά 'χετε για συντροφιά σας τήν

ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ

του Πάουλ Άμαντέους Ντϊναχ (Κείμενα έφαρμοσμένης μελλοντολογικής κοινωνιολογίας και μεταφυσικής άναζητήσεως) Σέ λογοτεχνική μετάφραση από τά γερμανικά άπ' τον καθηγητή κ. Γ. Παπαχατζή.

Θά υπάρξει ή Πλατωνική Πολιτεία τό 4000 μ.Χ. στή Γη;

ηρίδος στον όποιο θά ζήσουν οι μακρινοί απόγονοι των σημερινών Εύρωπαίων. Όραματίζεται μία Πανοικουμένη μέ ιδιότυπο σοσιαλισμό, υπό τήν αϊγίδα των Εύ-ρωπαϊών ή όποία διαβιώνει μέσα σέ μία ανώτατη πνευματι- κή ζωή -παράλληλη μέ τήν υλική ευημερία. Ό λυρικός λόγος, ή καλλιτεχνική δη-μιουργία, ό φιλοσοφικός στοχασμός, ή μετα-φυσική πίστη, και όδες έν γένει οι άξίες και τά ύψηλά ιδανικά φθάνουν στο άπόγειό τους.

Τό 3906 μ.Χ., Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ, Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΓΗΣ (κάπου στή νότιο Εύρώπη στήν πε- ριοχή της Μεσογείου) κατοικείται από 6.000.000 ανθρώπους οι όποιοι είναι τό άπαύγασμα του πνευματικού κόσμου της ύδρογείου. Έκει ό HOMO SAPIENS-SAPIENS (Άλέξης Βόλκυ) μεταμορφώνεται (άποκτώντας τήν ΥΠΕΡΟ- ΡΑΣΗ, τήν άμεση φώτιση και έπαφή μέ τό ΦΩΣ) σέ HOMO OCCIDENTALIS - NOVUS, τον νέο άνθρωπο μέ ανατομικές αλλαγές στα κυριώτερα έγκεφαλικά κέντρα.

Ό Πάουλ Άμαντέους Ντϊναχ, κατέγραψε τήν έμπειρία του και παρέδωσε τά χειρόγρατά του στα Γερμανικά, στον μετέπειτα πρύτανη της Παντείου, Γεώργιο Παπαχατζή, τον μεταφραστή, σχολιαστή και πρῶτο έκδότη, του έκπληκτικού αυτού σύγχρονου (προφητικού ή ιστορικού;) κειμένου. Πάντως τά όσα αναφέρει ό Ντϊναχ (λέπζερ, πυρηνική ένέργεια, θερμοπυρηνική έκρηξη, τρισδιάστατες εικόνες κ.ά.) από τό 1921 έως τό 2000 έχουν όλα έπαληθευθεί.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
ΟΤΑΝ Ο ΧΡΟΝΟΣ ΕΞΑΦΑΝΙΖΕΤΑΙ

Έσωτερική μορφή: Σελίδες ταξιδιωτικής πεζο- γραφίας. Ένα λογοτέχνημα ποιότητας, ένα έξαισιο τα- ξίδι στις κυριώτερες περιοχές της κεντρικής και δυτικής Εύρώπης μιας συγκεκριμένης μελλοντικής έποχής, όπου ό συγγραφέας, όχι μονάχα έζησε στο κοινωνικό της περιβάλλον, αλλά και είδε «σάν σέ πανοραμική όθόνη» (σελ. 417) (και διάβασε και σέ βιβλία ιστορίας) κι όλα τά ένδιάμεσα περιστατικά (άπ' τον 20ό αιώνα και πέρα).

Βαθύτερη ούσία: Ίδιότυπα σοσιαλιστική Πανευ- ρώπη (και οικουμένη). Οι ιστορικές τύχες των λαών της Εύρώπης (21ος έως 39ος αϊ.) και ή παραλληλόδρομη ισόχρονη εξελικτική πορεία του δυτικού πολιτισμού. Σάν ένα θαυμάσιο δραματικό θέαμα έκτυλίσσονται τά άυθεντικά περιστατικά, τά αληθινά γεγονότα, πού θα πραγματοποιηθούν -τόσον τά πιο κοντινά μας όσο και τά χρονικά άπώτερα - μέσα στο πολιτιστικό και κοινω- νικό κλίμα της μακρινής εκείνης μελλοντικής έποχής, πού θά τήν ζήσουν οι απόγονοι των τωρινών Εύρω- παίων, έκτυλίσσονται μπροστά στα μάτια της ψυχής του προικισμένου μέ πνευματική καλλιέργεια άναγνώστη. Άρκει νά έχει αποφασίσει τό προσεκτικό διάβασμα.

Παραδεκτές έρμηνείες: Είτε ένα από τά σπανιότε- ρα φαινόμενα παραψυχολογίας -μέ «άναμνήσεις προϋπάρξεως» και μέ παλίνδρομη πνευματική πορεία μιας άτομικότητας μέ ισχυρό ψυχοδυναμισμό διά μέσου μεγάλων χωρονικών διαστημάτων - είτε (για όσους δέν πιστεύουν στα μεταψυχικά) μελλοντολογικές ένοράσεις μέ έκπληκτικές ίκανότητες προγνώσεως. Μεταξύ άλ- λων, άπεικονίζει ό συγγραφέας (σελ. 492 και 493) και τήν τελική έκβαση προαιωνίων διενέξεων ανάμεσα στις δύο γειτονικές χώρες εκατέρωθεν του Αιγαίου. Ζων- τανές «έμπειρίες» πού τίς «είδε» και τίς «έζησε» ό συγ- γραφέας.

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ (44 ΕΥΡΩ)
ΤΗΛ. 010.52.37.543

Η ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΗ

Κωνσταντίνος Τριανταφυλλίδης

Καθηγητής Γενετικής

Τμήματος Βιολογίας του 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Εισήγηση στο θέμα:

«*Η γενετική σύσταση των κατοίκων της Ελλάδας*»

από την ιατρό κ. Πηνελόπη Μηνασίδου-Μαυρίδου,
πρόεδρο Συνδέσμου Ιατρών Γυναικών Βορείου Ελλάδος

Όταν πριν λίγα χρόνια, ο Γάλλος ιστορικός Ντυροζέλ έγραψε σέ βιβλίο του και δήλωσε σέ συνεντεύξεις του, ότι οι Έλληνες καταγόμαστε από τους Τούρκους και ότι η είσοδός μας στήν εύρωπαϊκή κοινότητα ήταν έσφαλμένη, νοιώσαμε όλοι μας νά επαναστατούμε και βαθειά μέσα μας τήν αγανάκτησή μας νά κορυφώνεται γιά τίς τόσο ανιστόρητες αυτές δηλώσεις.

Βέβαια δέν ξέραμε, όλοι οι άλλοι, έμεις, εκτός Βιολογίας, ότι εκτός από τά ιστορικά δεδομένα, μπορούσαμε νά αντικρούσουμε τόν Ντυροζέλ και μερικούς άλλους άσπονδους «φίλους» μας μέ βάση τήν επιστημονική έρευνα.

Δέν ξέραμε ότι στο τμήμα Βιολογίας του 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο καθηγητής Γενετικής κ. Κ. Τριανταφυλλίδης και οι συνεργάτες του είχαν ήδη έτοιμη τήν εργασία γιά νά τεκμηριώσουν και γενετικά τήν καταγωγή μας.

Όταν διαβάσαμε στόν τύπο τό άρθρο-διαμαρτυρία του κ. Κ. Τριανταφυλλίδη, τό όποιο αναφερόταν και σέ άλλες σχετικές μέ τό θέμα εργασίες ξένων Πανεπιστημίων, όπως του καθηγητή κ. Πιάτσα και των συνεργατών του στο Τορίνο, αισθανθήκαμε υπερήφανοι γιά τήν τόσο σοβαρή και έξ ίσου πολύτιμη εργασία πού είχε προηγηθεί στο δικό μας Πανεπιστήμιο και βρήκαμε, ο Σύνδεσμος Ιατρών Γυναικών Βορείου Ελλάδος, ότι τά συμπεράσματα αυτής της επιστημονικής έρευνας έπρεπε νά γνωστοποιηθούν σέ όλους έμās τους Έλληνες και βέβαια, μετά, σέ όλον τόν κόσμο.

Όλοι οι Έλληνες, όπου κι αν βρισκόμαστε, θέλουμε νά ξέρουμε τίς ρίζες μας και όχι βέβαια γιά νά νοιώσουμε πιο Έλληνες, γι' αυτό έχουμε άδιαφιλονίκητες αποδείξεις, αλλά γιά νά μπορούμε νά αντικρούουμε και επιστημονικά - και όχι μόνο ιστορικά - άνθελληνικές απόψεις κάποιων ανθρώπων και άλλων πού επιβουλεύονται όλο αυτό τό μεγαλειό πού λέγεται ΕΛΛΑΣ.

Ο Σύνδεσμος Ιατρών Γυναικών Β. Ελλάδος θά θέλαμε νά ευχαριστήσουμε τόν Καθηγητή κ. Κ. Τριανταφυλλίδη πού τόσο φιλικά ανταποκρίθηκε στο αίτημά μας νά γίνη αυτή η διάλεξη και νά επιμεληθώ τήν έκδοση του φυλλαδίου, πού είναι μία περίληψη του θέματος «*η γενετική σύσταση των κατοίκων της Ελλάδος*» γραμμένο στήν Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, γιά νά σταλεί παντού στήν Ελλάδα και στο έξωτερικό, γιά νά μάθουμε όλοι, πόσο Έλληνες είμαστε και γενετικά. Ο Σύνδεσμος Ιατρών Γυναικών Β. Ελλάδος, χρωστάμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στο πρόεδρο του Ιατρικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης κ. Ν. Αγγελίδη, τόν γενικό Γραμματέα κ. Γ. Χατζηδόμο και τό Διοικητικό Συμβούλιο, πού μέ τόση προθυμία συνεργάστησαν μαζί μας στήν όργάνωση της διαλέξεως πού έγινε στο Έμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο στις 3 Μαρτίου 1993 και ανέλαβαν τήν χορηγία της πρώτης εκδόσεως του φυλλαδίου μέ τίτλο «*Γενετική σύσταση των κατοίκων της Ελλάδος*».

Ευχαριστούμε επίσης τόν κ. Κων. Στασινόπουλο, ιατρό, συνάδελφο, εκδότη του Ιατρικού Περιοδικού ΓΑΛΗΝΟΣ και τόν κ. Παντ. Παπαγεωργίου, επιμ. εκδόσεως του περιοδικού γιά τήν δημοσίευση του κειμένου στο περιοδικό ΓΑΛΗΝΟΣ και τήν επανέκδοση του φυλλαδίου, γιά νά συνεχισθεί η αποστολή του σέ όλες τίς βιβλιοθήκες του κόσμου και σέ αρμόδιους φορείς.

ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οι πρώτοι κάτοικοι της Ελλάδος, οι Πρωτοέλληνες, φαίνεται πως εμφανίσθηκαν στον ελληνικό χώρο πολύ πριν από τό 6.000 π.Χ. Αργότερα άνέπτυξαν τόν Μινωικό και τόν Κυκλαδικό πολιτισμό. Ακολούθησαν οι Έλληνες πού έφθασαν κατά διαδοχικά κύματα στήν σημερινή Ελληνική Χερσόνησο στο τέλος της Χάλκινης Έποχής (2.500 - 1.100 π.Χ.). Αυτό συνάγεται από τά εύρήματα των αρχαιολογικών ανασκαφών, τά γραπτά και τά ιστορικά δεδομένα.

Στους επόμενους τρεις αιώνες (1.100-800 π.Χ.), παρατηρείται αύξηση του πληθυσμού της Ελλάδος και ξεκινάει ο πρώτος άποικισμός των άκτών της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας. Ήδη τόν 8ο π.Χ. αιώνα υπήρχαν Ελληνικές άποικίες στήν σημερινή Βουλγαρία και Ρουμανία και στίς άκτές της Μαύρης Θάλασσας και της Μικράς Ασίας. Οι Έλληνες άποίκισαν επίσης περιοχές της Σικελίας και της Κάτω Ιταλίας ώστε η περιοχή νά όνομασθώ Μεγάλη Ελλάς. Ταυτόχρονα ιδρύθηκαν πόλεις στίς Γαλλικές και στίς Ισπανικές άκτές καθώς και στήν Βόρειο Αφρική.

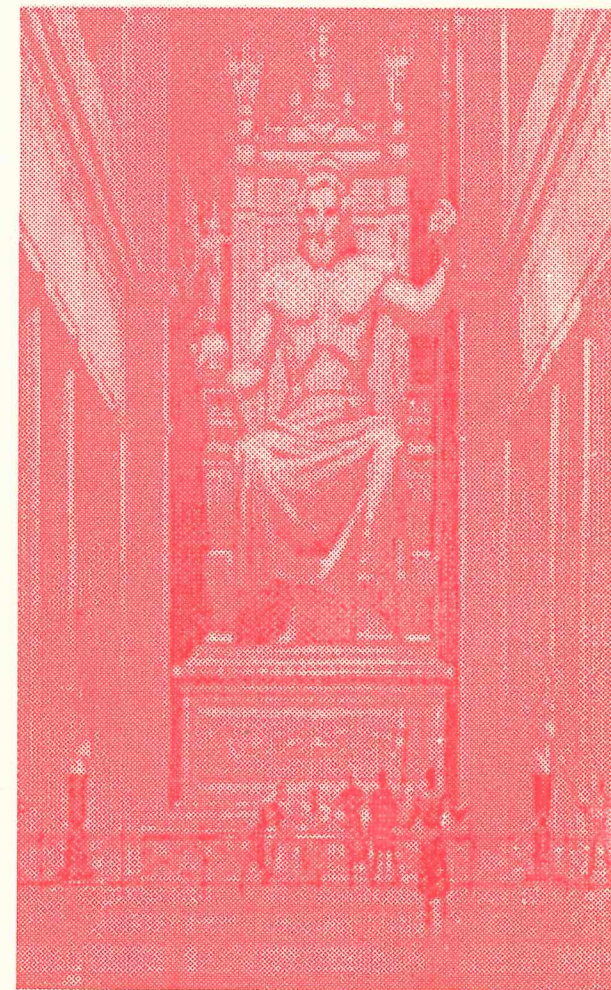
Τόν 4ο αιώνα π.Χ. ο Μέγας Αλέξανδρος (356-323 π.Χ.) έφερε τους Έλληνες και τόν Ελληνικό πολιτισμό ως τήν Ινδία, τήν Αίγυπτο και τήν Αραβία. Ο έποικισμός και ο έξελληνισμός συνεχίστηκαν γιά περισσότερο από 200 χρόνια μέσα από τά Ελληνικά Βασίλεια των διαδόχων του Μεγάλου Αλεξάνδρου και διατηρήθηκε άκμαίος κατά τήν Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Κατά τήν Βυζαντινή εποχή η Ανατολία άποτελούσε μία από τίς σπουδαιότερες περιοχές μέ Ελληνικό πληθυσμό έξω από τήν Ελληνική Χερσόνησο.

Η μελέτη των κατοίκων της Ελλάδος συνήθως γίνεται μέ ιστορικά, γλωσσικά ή αρχαιολογικά δεδομένα. Τό άρθρο αυτό σκοπεύει νά προσεγγίσει τό θέμα από διαφορετική σκοπιά μία και βασίζεται σέ βιοϊατρικά - γενετικά - δεδομένα.

Αξίζει νά αναφερθεί ότι η πρώτη μελέτη των ομάδων αίματος διεξήχθη στήν Ελλάδα από τόν Καθηγητή και τήν κυρία Hirszfeld τό 1919. Κατά τήν διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου είχαν τήν εύκαιρία νά μελετήσουν στήν Θεσσαλονίκη μεγάλους αριθμούς στρατιωτών από διαφορετικές χώρες. Στήν έρευνα συμπεριέλαβαν και 500 Έλληνες. Από τότε και μέχρι σήμερα πολλοί έρευνητές, κυρίως Έλληνες, μελέτησαν τίς συχνότητες των άλληλομόρφων των γονιδίων πού καθορίζουν

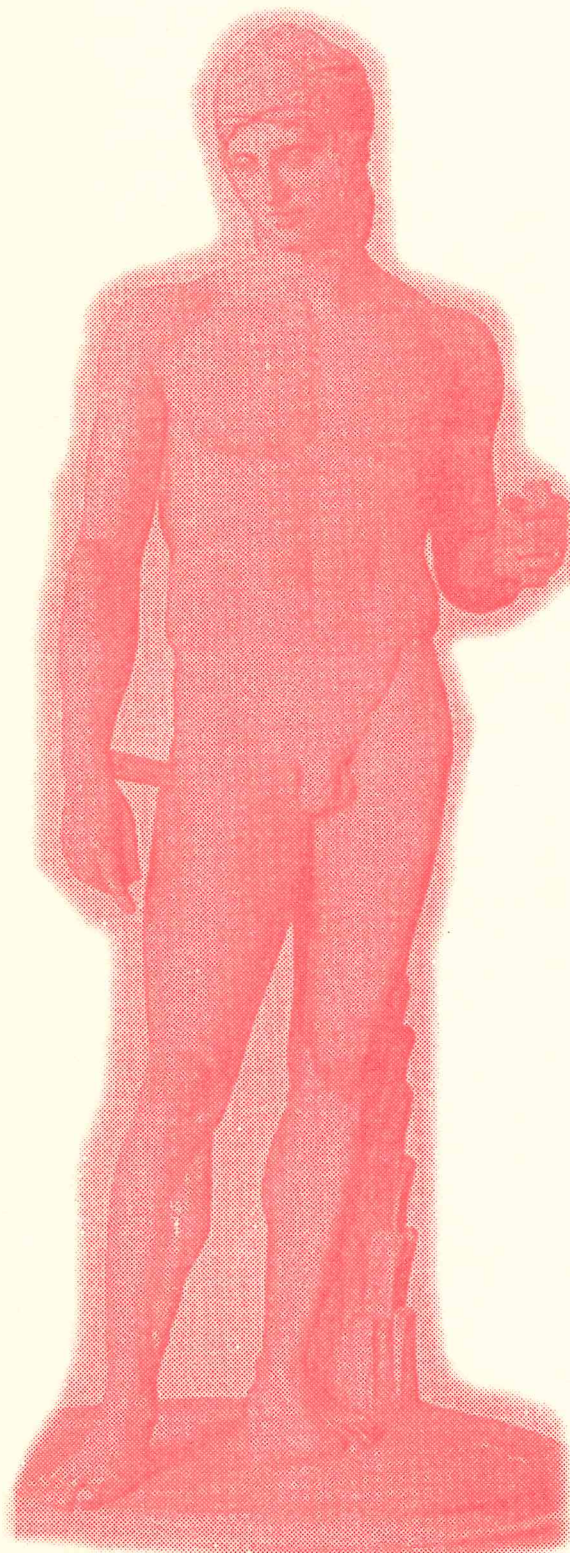
ομάδες αίματος, και ένζυματικούς ή πρωτεϊνικούς πολυμορφισμούς ανάμεσα στους κατοίκους της Ελλάδος. Άλλοι έρευνητές μελέτησαν τοπικούς ή άπομονωμένους Έλληνικούς πληθυσμούς. Τό άρθρο αυτό σκοπεύει νά παρουσιάσει τήν γενετική δομή των κατοίκων της Ελλάδος, καθώς επίσης και τήν γενετική δομή άπομονωμένων ελληνικών πληθυσμών γιά τους όποιους υπάρχουν διαθέσιμα αρκετά γενετικά στοιχεία. Αυτοί οι πληθυσμοί είναι οι πρόσφυγες από τήν Μικρά Ασία και οι ένδογαμικοί και νομαδικοί πληθυσμοί των Σαρακατσανών και των Αθιγγάνων.

Η ιστορία της γλώσσας - ή εξέλιξή της - μπορεί νά ίκνηλατηθώ από τίς όμοιότητες και διαφορές των γλωσσών. Τά στοιχεία πού θά προκύψουν μπορούν νά χρησιμοποιηθούν γιά τήν μελέτη της ιστορίας και των συγγενειών του λαού που όμιλεί τήν γλώσσα. Μέ τόν ίδιο τρόπο οι όμοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στα γονίδια, τίς μονάδες της κληρονομικότητας,

μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποκαλυφθούν πρότυπα γενετικής συγγένειας ανάμεσα σε διαφορετικούς πληθυσμούς. Προηγουμένως αναφέραμε ότι οι Έλληνες μετανάστευσαν σε όλη την περιοχή της Μεσογείου και ακόμη μακρύτερα. Ός εκ τούτου είναι ενδιαφέρον να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της γενετικής συγγένειας ανάμεσα στους κατοίκους της Ελλάδος και των άλλων χωρών της Μεσογείου κα-

θώς επίσης ανάμεσα στους κατοίκους της Μεσογείου και τις τρεις κύριες ανθρώπινες φυλές (ο όρος φυλή θα χρησιμοποιηθεί στο άρθρο για λόγους ευκολίας αν και όλα τα γενετικά στοιχεία υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν ανθρώπινες φυλές αλλά άνθρωποι πληθυσμοί).

Παλαιότερα η εκτίμηση του βαθμού συγγένειας ανάμεσα στους ανθρώπινους πληθυσμούς βασιζόταν κυρίως στην μελέτη μορφολογικών χαρακτηριστικών (π.χ. διαφορές στο ανάστημα, στο χρώμα της επιδερμίδος κ.λπ.). Αργότερα άρχισαν να χρησιμοποιούνται οι ομάδες αίματος. Σε ένα τρίτο στάδιο από το 1976 άρχισε να γίνεται μελέτη των πρωτεϊνικών και ένζυμικών παραλλαγών.

Οι λόγοι για τους οποίους οι ομάδες αίματος και οι άλλοι πρωτεϊνικοί και ένζυμικοί πολυμορφισμοί χρησιμοποιούνται όλοένα και συχνότερα σε σχέση με τις μορφολογικές μετρήσεις γι' αυτού του τύπου τις έρευνες είναι δύο: α) ο φαινότυπός τους δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές του περιβάλλοντος ή την ηλικία των φορέων και β) κληρονομούνται και προσδιορίζονται με απλό τρόπο. Η συνδυασμένη μελέτη του πολυμορφισμού των ομάδων αίματος και των πρωτεϊνών επέτρεψε την καλύτερη μελέτη της διαφοροποίησης των πληθυσμών. Τα τελευταία χρόνια για τον ίδιο σκοπό άρχισε η μελέτη του πολυμορφισμού του μιτοχονδριακού και του πυρηνικού γενετικού υλικού (DNA) καθώς και ο προσδιορισμός διαφορών στις αλληλουχίες του πυρηνικού ή μιτοχονδριακού DNA.

A. Η γενετική σχέση των κατοίκων της Ελλάδος με τους κατοίκους άλλων μεσογειακών χωρών

Η περιοχή της Μεσογείου υποδιαιρείται σε πολλά κράτη. Οι πληθυσμοί αυτών των χωρών αποτελούνται από άτομα διαφορετικής εθνικότητας, γλώσσας και θρησκείας. Κατά συνέπεια θα άξιζε να προσδιοριστεί η γενετική σχέση ανάμεσα στους κατοίκους των μεσογειακών χωρών δηλαδή η συγγένεια μεταξύ τους καθώς και η γενετική απόσταση ανάμεσα στους κατοίκους των μεσογειακών χωρών και των κυριωτέρων ανθρωπίνων φυλών. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα για πολλά γονίδια και χώρες της Μεσογείου (1,2).

Συγκεντρώθηκαν στοιχεία για την γενετική σύσταση των κατοίκων της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ελλάδος, της Τουρκίας, του Ισραήλ, της Λιβύης, της Αιγύπτου και της Αλγερίας σε 16 γενετικά συστήματα που αφορούν σε 40 παραλλαγές

(αλληλόμορφα) περίπου. Στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται οι ομάδες αίματος ABO, Rhesus κ.λπ., τα πρωτεϊνικά συστήματα ACPH, AK, Hp, κ.ά. Τα αποτελέσματα για την καυκάσια και την μογγολική φυλή προέρχονται από λευκούς Αμερικανούς και από Γιαπωνέζους αντίστοιχα. Τα αποτελέσματα για την νέγκρι φυλή προέρχονται από μαύρους της Αφρικής και των ΗΠΑ.

Με βάση τα στοιχεία αυτά και χρησιμοποιώντας κατάλληλους μαθηματικούς τύπους υπολογίστηκε η γενετική ομοιότητα ανάμεσα στους κατοίκους των 9 μεσογειακών χωρών. Κατασκευάστηκε δενδρόγραμμα στο οποίο φαίνεται παραστατικά η γενετική σχέση ανάμεσά τους. Από αυτό φαίνεται ότι η μικρότερη γενετική απόσταση (ή με άλλα λόγια η μεγαλύτερη γενετική συγγένεια) υπάρχει ανάμεσα σε Γάλλους-Ισπανούς και Έλληνες-Ιταλούς. Λίγο μικρότερη συγγένεια εμφανίζεται ανάμεσα στους Έλληνες-Ιταλούς και Γάλλους-Ισπανούς. Η μεγαλύτερη γενετική απόσταση βρέθηκε ανάμεσα στους κατοίκους της Αλγερίας και τους κατοίκους των άλλων 8 μεσογειακών χωρών. Οι πληθυσμοί της Β. Μεσογείου εντάσσονται όλοι σε μία ομάδα ενώ αυτό δεν συμβαίνει με τους κατοίκους της Ν. Μεσογείου.

Θά μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι οι Έλληνες μοιάζουν γενετικά σε σειρά πρώτα με τους Ιταλούς, έπειτα με τους Γάλλους και τελευταία με τους Τούρκους. Κατά συνέπεια η άποψη του Γάλλου ιστορικού Ζ. Ντυροζέλ ότι οι Έλληνες κατάγονται από τους Τούρκους δεν υποστηρίζεται από τα γενετικά δεδομένα.

B. Οι γενετικές αποστάσεις ανάμεσα στους κατοίκους της Μεσογείου και στις τρεις κύριες ανθρώπινες φυλές

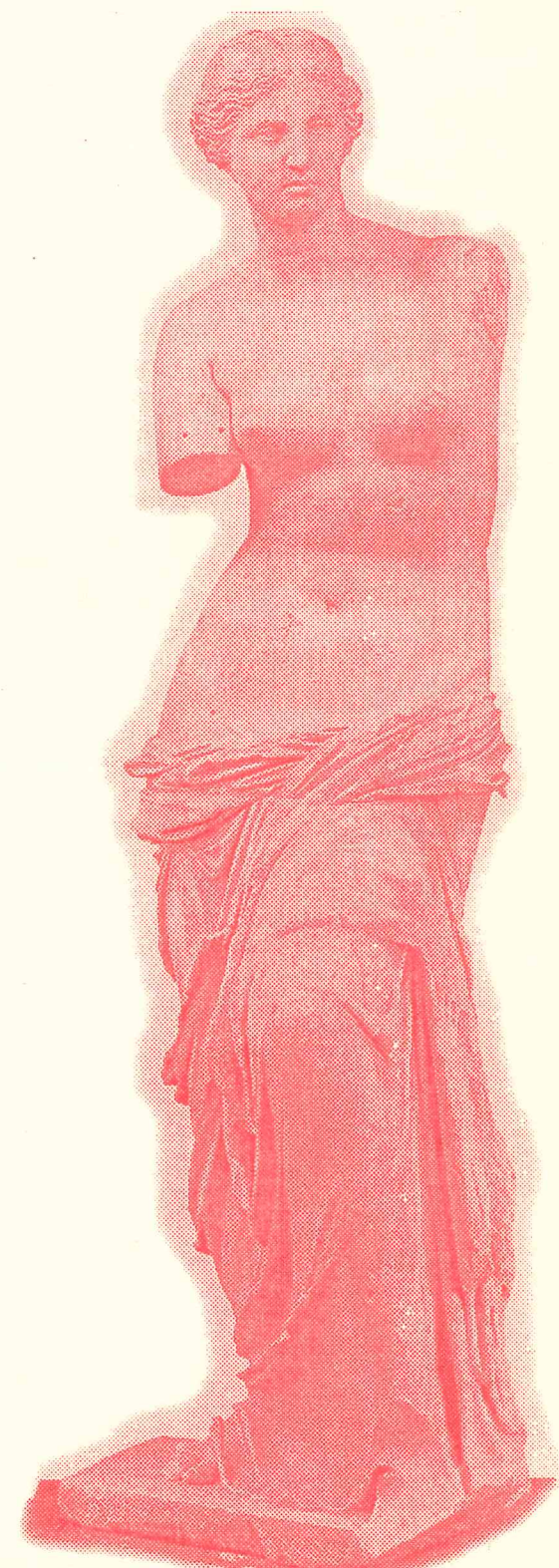
Σε άλλη εργασία μελετήθηκε η γενετική ομοιότητα ανάμεσα στους κατοίκους των χωρών της Μεσογείου και των τριών κυριωτέρων ανθρωπίνων φυλών. Ανθρωπολογικά οι κάτοικοι της Μεσογείου ανήκουν στους Καυκασίους αν και κάποιες επιμειξίες με νέγκρικους και μογγολικούς πληθυσμούς δεν μπορούν να αποκλειστούν. Η γενετική και μαθηματική ανάλυση έδειξε αρκετά ενδιαφέροντα στοιχεία.

1) Η γενετική απόσταση από τους Καυκασίους μειώνεται στους πληθυσμούς των χωρών της Β. Μεσογείου αρχίζοντας από ανατολές και πηγαινόντας προς δυσμάς.

2) Η γενετική απόσταση από την μογγολική ομάδα αυξάνεται από ανατολές προς δυσμάς τόσο στους πληθυσμούς της Β. όσο και της Ν. Μεσογείου.

3) Η γενετική απόσταση ανάμεσα στους Βουλγάρους, Τούρκους, Έλληνες, Ιταλούς, Ισπανούς, Γάλλους και Ισραηλινούς και τους Καυκασίους είναι μικρότερη από εκείνη που υπολογίστηκε για τους κατοίκους κάθε χώρας και τους Νέγκρους.

4) Οι Λίβυοι και οι Αιγύπτιοι βρίσκονται πλησιέστερα στους Νέγκρους παρά στην Μογγολική ομάδα,

ένω οι Άλγερινοί είναι πιο κοντά γενετικά με τους Νέγρους παρά με τους Καυκασίους. Αυτά τα αποτελέσματα μπορούν ίσως να εξηγηθούν από την μετανάστευση Νέγρων σε αυτές τις χώρες.

Γ. Σύγκριση της γενετικής συστάσεως των κατοίκων της Ελλάδος με εκείνη των κατοίκων της Ιταλίας

Από τα προηγούμενα επιστημονικά στοιχεία τεκμηριώνεται ότι οι Ιταλοί και οι Έλληνες γενετικά είναι στενά συγγενείς. Είναι ενδιαφέρον ότι στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξε η επιστημονική ομάδα του καθηγητή κ. Α. Piazza του Πανεπιστημίου του Τορίνο σε εργασία του που δημοσιεύθηκε το 1988 στο περιοδικό Human genetics (Γενετική του ανθρώπου) και είχε ως αντικείμενο την «Γενετική Ιστορία των Κατοίκων της Ιταλίας». Οι Ιταλοί έρευνήτες χρησιμοποίησαν για την αναπαράσταση της γενετικής ιστορίας των κατοίκων της Ιταλίας γενετικά (π.χ. ομάδες αίματος και πρωτεϊνικές παραλλαγές), ιστορικά και γλωσσικά δεδομένα.

Στην έμπεριστατωμένη μελέτη τους αναφέρουν

ότι η Ιταλία το 400 π.Χ. είχε 4.000.000 κατοίκους. Στην Σικελία υπήρχαν τουλάχιστον 200.000 Έλληνες και στην Ιταλική χερσόνησο τουλάχιστον άλλοι 100.000 Έλληνες. Έτσι καταλήγουν πως στην Προρρωμαϊκή περίοδο ένας σε κάθε 10-13 κάτοικος της Ιταλίας ήταν Έλληνας.

Αν και αυτοί οι αριθμοί πρέπει να γίνουν αποδεκτοί με κάποια επιφύλαξη, ίσως όμως παρέχουν κάποια εξήγηση για την γενετική διαφοροποίηση της Βορείου από την Νότιο Ιταλία και την ομοιότητα της Νοτίου Ιταλίας με τους κατοίκους της Ελλάδος. Ειδικότερα από τον συνθετικό χάρτη της Ιταλίας που παρουσίασαν οι έρευνήτες προκύπτει ότι οι κάτοικοι της Βορείου Ιταλίας γενετικά είναι συγγενείς με τους κατοίκους των χωρών της Κεντρικής και Βορείου Ευρώπης ενώ οι κάτοικοι της Νοτίου Ιταλίας γενετικά είναι πιο συγγενείς με τους κατοίκους της σημερινής Ελλάδος. Η γενετική δηλαδή σύσταση της Ιταλίας αντικατοπτρίζει ακόμη και σήμερα την εθνική στρωμάτωση που υπήρχε στην Προρρωμαϊκή εποχή. Έξακολουθεί δηλαδή να διακρίνεται στην Νότια Ιταλία και Σικελία η περιοχή που έχει μείνει γνωστή στην ιστορία ως Μεγάλη Ελλάδα (Magna Graecia). Δεν είναι παράδοξο συνεπώς που τα αποτελέσματα της γενετικής αναλύσεως τεκμηριώνουν πως υπάρχει μεγαλύτερη γενετική ομοιότητα ανάμεσα στους κατοίκους της Ελλάδος και της Ιταλίας και όχι με τους κατοίκους άλλων γειτονικών χωρών.

Για τους Έλληνες με βάση τα στοιχεία μας υπολογίσαμε ότι ο διαχωρισμός τους από τους πληθυσμούς της Ιταλίας, της Γαλλίας και της Ισπανίας έγινε πριν από 8 χιλιάδες χρόνια ή στην μεσολιθική εποχή. Το συμπέρασμα αυτό βασίζεται σε ένδειξεις της μοριακής εξέλιξης και τεκμηριώνει θέσεις άλλων επιστημών (Ιστορικών, Αρχαιολόγων, Ανθρωπολόγων) που υποστηρίζουν την κοινή καταγωγή των λαών της Βορείου Μεσογείου από φυλές της Κεντρικής Ευρώπης που μετανάστευσαν κατά κύματα προς νότο.

Δ. Σύγκριση της γενετικής συστάσεως των κατοίκων της Ελλάδος με εκείνη των κατοίκων της Βουλγαρίας

Ο γενετικός πολυμορφισμός μελετήθηκε σε ένα ακόμη Βαλκανικό κράτος, στην Βουλγαρία. Ιστορικά οι δύο πληθυσμοί (Έλληνες και Βούλγαροι) διαφέρουν σημαντικά. Οι Έλληνες μετανάστευσαν στην νοτιοανατολική Ευρώπη γύρω στα 1.500 π.Χ. όπου ήλθαν σε έπιμειξία με τους Πρωτοέλληνες. Οι Βούλγαροι έχουν μογγολική καταγωγή και μετανάστευσαν στα Βαλκάνια γύρω στον 8ο αιώνα μ.Χ. Εκεί

ήλθαν σε έπιμειξία με τους Σλαύους και απορροφήθηκαν από αυτούς.

Ελέγξαμε επίσης και την συγγένεια των κατοίκων της Βουλγαρίας με τους κατοίκους της Τουρκίας, της Ελλάδος, της Ιταλίας και της Γαλλίας. Είναι ενδιαφέρον πως οι κάτοικοι της Βουλγαρίας δείχνουν μεγαλύτερη γενετική συγγένεια με τους κατοίκους της Ιταλίας, μετά με τους κατοίκους της Τουρκίας, έπειτα με της Γαλλίας και την μικρότερη γενετική συγγένεια με τους κατοίκους της Ελλάδος.

Επί πλέον συγκρίθηκαν οι γονιδιακές συχνότητες πέντε πολυμορφικών συστημάτων ανάμεσα στον πληθυσμό της Ελλάδος και της Βουλγαρίας από τον Stamatoyannopoulos και τους σύν αυτώ στον Τομέα της Ιατρικής Γενετικής στο Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον του Seattle των ΗΠΑ. Μόνο ένα σύστημα, το ΑΚ, έδειχνε παρόμοιες συχνότητες. Ανάμεσα στα πέντε συστήματα που συγκρίθηκαν στατιστικώς σημαντικές διαφορές διαπιστώθηκαν συνολικά σε τέσσερα (PGM, ACPH, 6-PGD και ABO). Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το πρότυπο των γονιδιακών συχνοτήτων διαφέρει ανάμεσα στους κατοίκους των δύο χωρών. Επί πλέον το πρότυπο των κατοίκων της Βουλγαρίας μοιάζει με εκείνο των ασιατικών πληθυσμών.

Τα υπάρχοντα γενετικά στοιχεία επιτρέπουν να ρίξουμε φως και στην αντιδικία ανάμεσα στους Έλληνες και τους Σλαύους ιστορικούς σχετικά με την εθνική προέλευση των κατοίκων της Μακεδονίας. Είναι ενδιαφέρον ότι ανάμεσα στις γονιδιακές συχνότητες των κατοίκων της Μακεδονίας και του πληθυσμού της Βουλγαρίας στατιστικώς σημαντικές διαφορές (4,5) διαπιστώθηκαν συνολικά σε τέσσερα (PGM, ACPH, 6-PGD και ABO). Η πιθανότητα ότι οι παρατηρηθείσες διαφορές στις 4 από τις 7 συγκρίσεις οφείλονται στην τύχη, είναι πρακτικώς μηδέν. Τα αποτελέσματα αυτά καταρρίπτουν τους ισχυρισμούς των Σλαύων ιστορικών ότι οι σημερινοί κάτοικοι της Μακεδονίας δεν είναι Έλληνες αλλά Βούλγαροι ή γενικά Σλαύοι.

Από τις εργασίες προκύπτει πως οι Τούρκοι και οι Βούλγαροι δείχνουν μεγαλύτερη συγγένεια με την μογγολική ομάδα από όλους τους κατοίκους της Β. Μεσογείου, πράγμα που υποστηρίζει την καταγωγή τόσο των Τούρκων, όσο και των Βουλγάρων από την Κεντρική Ασία και τους διαχωρίζει από τους Έλληνες. Τέλος αν και αποδεδειγμένα υπήρξε ροή γονιδίων (μετανάστευση) στην ζώνη της Μεσογείου από ανατολάς προς δυσμάς, οι Έλληνες δείχνουν μεγαλύτερη συγγένεια προς τους Ιταλούς και τους

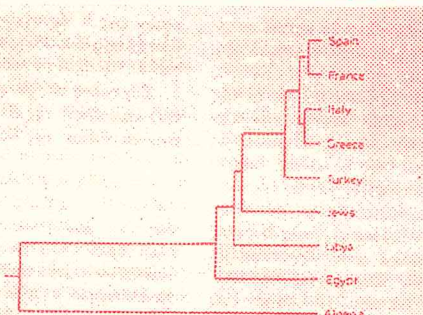
Γάλλους παρά προς τους Τούρκους ή τους Βουλγάρους. Γεγονός που αποδεικνύει πως για λόγους θρησκευτικούς, πολιτισμικούς, γλωσσικούς κ.τ.λ. οι Έλληνες δεν ήλθαν σε μεγάλο βαθμό σε έπιμειξίες με τους γειτονικούς λαούς.

Ε. Η γενετική σύσταση των Ελλήνων προσφύγων από την Μικρά Ασία

Στις αρχές του 20ού αιώνα ζούσαν 2.000.000 περίπου Έλληνες στην Μικρά Ασία, έξω από τα σύνορα της σημερινής Ελλάδος. Η δημιουργία αυτού του Έλληνικού πληθυσμού άρχισε από αποικίες που ιδρύθηκαν στα Δυτικά παράλια της Μικράς Ασίας πριν από το 800 π.Χ. Με την πάροδο του χρόνου οι αποικίες εξαπλώθηκαν βορειότερα κατά μήκος των ακτών της Μαύρης Θάλασσας. Ο αποικισμός αποτέλεσε και την απαρχή του εξελληνισμού αρκετών αυτόχθονων πληθυσμών της Εγγύς Ανατολής. Αυτοί οι Έλληνικοί πληθυσμοί διατήρησαν την Ελληνική τους ταυτότητα και κατά την Οθωμανική κυριαρχία. Λόγω της Ορθοδόξου θρησκείας και της ελληνικής γλώσσας τους, παρέμειναν διαχωρισμένοι από τους γειτονικούς πληθυσμούς. Οι περιοχές ιδιαίτερα του Πόντου και της Καππαδοκίας αποτελούσαν κέντρα του Ελληνισμού.

Μετά τον Πρώτον Παγκόσμιο Πόλεμο ακολούθησε ο Ελληνοτουρκικός πόλεμος. Στα πλαίσια της Διεθνούς Συνδιασκέψεως της Λωζάννης η Ελλάδα και η Τουρκία υπέγραψαν το 1923 σύμβαση για την μεταξύ τους υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών. Κατά την ανταλλαγή έφυγαν 300.000 περίπου Μουσουλμάνοι και εγκαταστάθηκαν περίου 700.000 Έλληνες πρόσφυγες στην Μακεδονία και την Δυτική Θράκη, κυρίως από την Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη. Υπολογίζεται πως το 1928 το 25% του πληθυσμού της Μακεδονίας ήταν πρόσφυγες από την Μικρά Ασία, τον Πόντο, την Κωνσταντινούπολη και άλλες περιοχές.

Είναι συχνά δύσκολο μετά δύο γενιές να διαχωρισθούν οι αυτόχθονες από τους προσφυγικούς πληθυσμούς της Μακεδο-

ΚΛΑΔΟΓΡΑΜΜΑ που δείχνει τις γενετικές συσχετίσεις ανάμεσα στους κατοίκους έννέα χωρών της Μεσογείου

νίας. Μία από τις 1047 κοινότητες όπου εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες, κυρίως από την Καππαδοκία, ήταν το Πλατύ Ήμαθιας. Την γενετική σύσταση του πληθυσμού αυτής της κοινότητας μελέτησαν οι Tills και οι σύν αυτώ.

Ο Tills και οι σύν αυτώ πήραν για την γενετική ανάλυση δείγματα αίματος από 1.038 άτομα, τα 2/3 του πληθυσμού. Η μελέτη των δειγμάτων έγινε στο Έργαστήριο της Βιολογικής Ανθρωπολογίας, του Βρετανικού Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Λονδίνου, σε συνεργασία με τον Έλληνικό Έρυθρό Σταυρό. Η μελέτη αφορούσε σε 10 συστήματα ομάδων αίματος (ABO, MNSS, Rhesus, Pl, Lutheran, Kell, Duffy, Kidd, Wright και Radin), τρία συστήματα πρωτεϊνών του όρου (άπτοσφαιρίνες, τρανσφερίνες και αίμοσφαιρίνες) και 8 ένζυμα των έρυθροκυττάρων (ACPH, AK, ADA, EsD, G6PD, PGM, 6-PGD και PH). Τα αποτελέσματά τους τα συνέκριναν όπου αυτό ήταν δυνατό με ανάλογα από την ήπειρωτική Ελλάδα, την Τουρκία και την Βουλγαρία. Η σύγκριση έγινε για κάθε γενετικό σύστημα μεμονωμένα ή για όσο τό δυνατόν περισσότερα συστήματα ταυτόχρονα.

Αξιόπιστα συμπεράσματα για τον βαθμό συγγενείας δύο πληθυσμών μπορούν να προκύψουν όταν αυτοί συγκριθούν με βάση αρκετά γενετικά συστήματα. Έτσι ο Tills και οι σύν αυτώ υπολόγισαν την γενετική απόσταση ανάμεσα στους τέσσερις παραπάνω πληθυσμούς βασιζόμενοι σε 8 γενετικά συστήματα (ABO, MNSS, Rhesus, άπτοσφαιρίνη, όξίνη φωσφατάση, 6-φωσφογλυκονική αφυδρογονάση, άδενυλική κινάση και άπαμινάση της άδενουίνης) για τα όποια υπήρχαν διαθέσιμα αποτελέσματα και για τους τέσσερις πληθυσμούς. Χρησιμοποιώντας κατάλληλους μαθηματικούς τύπους υπολόγισαν τις γενετικές αποστάσεις μεταξύ των τεσσάρων πληθυσμών (Εικ. 2). Από τα αποτελέσματά τους προκύπτει ότι ο προσφυγικός πληθυσμός από το Πλατύ παρουσιάζει μεγαλύτερη γενετική ομοιότητα με τον πληθυσμό της ήπειρωτικής Ελλάδας, μετά με τον τουρκικό πληθυσμό και την μικρότερη ομοιότητα με τον βουλγαρικό πληθυσμό.

Η συχνότητα των φορέων της β-Μεσογειακής και της δρεπανοκυ-

ταρικής αναιμίας καθώς και της ανεπάρκειας γλυκοζο-6-φωσφορικής αφυδρογονάσης μελετήθηκαν σε 410 άτομα από την περιοχή του Πόντου (Τραπεζούντα, Σάντα, Καύκασο, Άμισσό, Νικόπολη και Κερασούντα) από τους Σινάκο και σύν αυτώ (1975) στην Α' Παθολογική Κλινική του ΑΠΘ υπό την διεύθυνση του καθηγητού Δ. Βαλτι. Διαπιστώθηκε χαμηλή συχνότητα τόσο της ανεπάρκειας G-6-PD (2%) όσο και των φορέων της β-Μεσογειακής αναιμίας (3,7%) ενώ βρέθηκε μόνο ένα άτομο με Hb-S. Η κατανομή των φορέων της β-MA ήταν άνομοιογενής και σχετίζεται με την τοπογραφία της έλνοσσίας της περιοχής από την οποία μετανάστευσαν.

ΣΤ. Η γενετική σύσταση των Σαρακατσαναίων

Οι νομαδικοί πληθυσμοί σε διάφορες περιοχές της γης υφίστανται κοινωνική πίεση και αλλάζουν τον τρόπο ζωής τους μετακινούμενοι δίπλα σε αστικούς ή ήμισιαστικούς πληθυσμούς. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμη και σήμερα αρκετές ομάδες πληθυσμών στην Εύρωπη οι όποιες παρέχουν εξαιρετική ευκαιρία για να μελετηθούν οι βιολογικές επιπτώσεις αυτών των κοινωνικών αλλαγών. Από αυτήν την σκοπιά ο ένδογαμικός πληθυσμός των Σαρακατσαναίων παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον. Οι Σαρακατσαναίοι αριθμούν στην Ελλάδα 80.000 περίπου άτομα. Ζούσαν ως νομάδες, βοσκοί κυρίως, στις όρεινες περιοχές της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας, της Ήπειρου, της Θράκης και της Στερεάς Ελλάδας. Η συνεχής εποχική μετακίνησή τους άφησε πολλούς από αυτούς έξω από τα σύνορα της Ελλάδας, στην Βουλγαρία (15.000), την Αλβανία, την Ν. Γιουγκοσλαβία και την Τουρκία.

Όλοι μιλούν Έλληνικά, όπουδήποτε και αν ζούν (7,8). Η διάλεκτός τους περιέχει στοιχεία της αρχαίας Έλληνικής γλώσσας. Παρέμειναν για πολλούς αιώνες γενετικά απομονωμένοι εξ αιτίας των ορεινών περιοχών όπου ζούσαν, του πολιτισμού τους, του ένδογαμικού τρόπου οργάνωσης της κοινωνίας τους και του παραδοσιακού τρόπου ζωής τους. Τα τε-

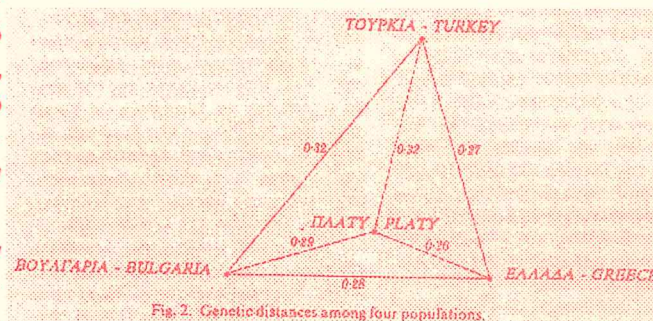

Fig. 2. Genetic distances among four populations.

Οι γενετικές αποστάσεις ανάμεσα σε τέσσερις πληθυσμούς.

λευταία όμως 20 χρόνια άρχισαν να εγκαταλείπουν τον νομαδικό τρόπο ζωής τους και να εγκαθίστανται σε πόλεις και χωριά αλλάζοντας τις επαγγελματικές τους ασχολίες και παντρεύόμενοι με άτομα ξένα προς την πληθυσμιακή τους ομάδα. Υπάρχει συνεπώς μία διαδικασία τερματισμού της απομονώσεώς τους. Για όλους τους παραπάνω λόγους η μελέτη της γενετικής συστάσεως αυτής της πληθυσμιακής ομάδας είναι σημαντική.

Η Χατζημικάλη που ανάλωσε την ζωή της στην μελέτη των Σαρακατσαναίων παρουσίασε ένδειξεις ότι πρόκειται για έναν πληθυσμό που από κοινωνική οργάνωση δείχνει όρισμένα πρωτότυπα στοιχεία του Έλληνικού πολιτισμού. Τό 1980 ο Πουλιανός χρησιμοποιώντας μετρικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά, πρότεινε πώς οι Σαρακατσαναίοι είναι επιζώντες της Άνω Παλαιολιθικής εποχής και θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως ο αρχαιότερος πληθυσμός της Εύρωπης. Η γενετική μελέτη κατά συνέπεια αυτής της ομάδας είναι εξ ίσου σημαντική όσο εκείνης των Βάσκων στην Ισπανία και των Λαπώνων στην Σκανδιναβία.

Η γενετική μελέτη των Σαρακατσαναίων έγινε με βάση δείγματα αίματος που πάρθηκαν από 232 άτομα μη συγγενικά μεταξύ τους. Η περιοχή δειγματοληψίας περιελάμβανε όλον τον χώρο κατανομής τους στην Ελλάδα. Η έρευνα διεξήχθη στον Τομέα Γενετικής, Άναπτύξεως και Μοριακής Βιολογίας του Τμήματος Βιολογίας του ΑΠΘ και στον Τομέα Γενετικής του Άνθρωπου του Πανεπιστημίου του Newcastle Upon Tyne στην Άγγλία, με άπώτερο σκοπό να μελετηθεί η γενετική δομή τους και να προσδιορισθεί η συγγενειά τους με άλλους πληθυσμούς της Εύρωπης.

Στό τυχαίο δείγμα από τον πληθυσμό των Σαρακατσαναίων η μελέτη αφορούσε σε 10 συστήματα ομάδων αίματος, 11 ένζυμα συστήματα, την δρεπανοκυτταρική αναιμία και την άχρωμοσιφία. Τα αποτελέσματα συγκρίθηκαν με ανάλογα από γειτονικές περιοχές (Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρο,

Θράκη και Στερεά Ελλάδα) ή από όλην την Ελλάδα ή από άλλους Εύρωπαϊκούς πληθυσμούς. Συνοπτικά για 17 πολυμορφικά γενετικά συστήματα που μελετήθηκαν, ανάμεσα στον πληθυσμό των Σαρακατσαναίων και τον υπόλοιπο ελληνικό πληθυσμό, στατιστικώς σημαντικές διαφορές βρέθηκαν μόνο σε 7 από τις 28 δυνατές συγκρίσεις. Κατά συνέπεια οι Σαρακατσαναίοι δείχνουν μεγάλη γενετική ομοιότητα με τον υπόλοιπο ελληνικό πληθυσμό.

Η σύγκριση με τους Εύρωπαϊκούς πληθυσμούς έδειξε ότι οι Σαρακατσαναίοι έχουν γονιδιακές συχνότητες παρόμοιες με άλλους Μεσογειακούς και Εύρωπαϊκούς πληθυσμούς. Ωστόσο θα άξιζε να μνημονευθεί ο μονομορφισμός του συστήματος Kell, ή χαμηλή συχνότητα των αλλελών GLO*1, AK*1 και ACP-B και η ύψηλη συχνότητα των άλλων αλλελών GPT-1 EsD-1 και ACP-C. Τέλος, είναι ενδιαφέρουσα η παρατήρηση ότι οι Σαρακατσαναίοι δεν είναι επιβαρυνμένοι για τις τρεις συχνότερες αρρώστιες που χαρακτηρίζουν πολλές περιοχές της Ελλάδας. Ειδικότερα δείχνουν χαμηλή συχνότητα ανεπάρκειας γλυκοζο-

6-φωσφορικής αφυδρογονάσης (H6ΠΔ), δρεπανοκυτταρικής και μεσογειακής αναιμίας. Τό αποτέλεσμα αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από τό γεγονός ότι επί αιώνες ζούσαν απομονωμένοι σε περιοχές χωρίς έλνοσσία (ύψηλά βουνά).

Ζ. Η γενετική σύσταση των Αθιγγάνων

Οι Αθιγγανοί αποτελούν νομαδικό και ένδογαμικό πληθυσμό. Τόν 10ον με 12ον αιώνα, άρχισαν να διασπείρονται από την Ινδία σε όλην την Εύρωπη. Στην Ελλάδα άρχισαν να εγκαθίστανται τόν 14ο αιώνα. Σήμερα ο πληθυσμός τους υπολογίζεται σε 25-30.000 και είναι διασκορπισμένοι σε όλην την Ελλάδα. Διατηρούν τά ήθη και έθιμά τους.

Οί Bartsocas et al μελέτησαν τήν γενετική δομή 200 Ἀθιγγάνων στήν Δεύτερη Παιδιατρική Κλινική τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ μελέτη ἀφοροῦσε σέ πέντε συστήματα ομάδων αἵματος (ABO, Rhesus, MN, Kell καί Duffy) καί δύο ἄλλα γενετικά συστήματα (αἰμοσφαιρίνες καί κερουπλασμίνη). Ἀπό τήν συγκριτική μελέτη τῶν ἀποτελεσμάτων τους οἱ ἐρευνητές συμπέραναν ὅτι οἱ γονιδιακές συχνότητες τῶν συστημάτων ABO, Rhesus, MN καί Duffy διαφέρουν στατιστικῶς σημαντικά ἀπό τίς ἀντίστοιχες συχνότητες πού ὑπολογίσθηκαν γιά τό σύνολο τοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ. Ὡστόσο, φαίνεται πώς ἡ κατανομή τῶν γονιδιακῶν συχνότητων στούς Ἕλληνες Ἀθιγγάνους δείχνει ὁμοιότητα μέ τήν ἀντίστοιχη κατανομή τῶν σημερινῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς τῆς Punjab τῆς Ἰνδίας καί τοῦ Δυτικοῦ Πακιστάν, ἀπό ὅπου πιστεύεται πώς μετανάστευσαν. Οἱ ὁμοιότητες εἶναι πιά χαρακτηριστικές γιά τά τρία γενετικά συστήματα τῶν ομάδων αἵματος ABO, Rhesus, καί Duffy. Στό ἴδιο ἀποτέλεσμα κατέληξαν καί οἱ Σινάκος καί σύν, μελετώντας τά συστήματα ομάδων αἵματος ABO καί Rhesus.

Ἡ ἔρευνα τοῦ Σινάκου καί τῶν σύν αὐτῷ ἀφοροῦσε στήν μελέτη 557 ἀτόμων. Ἡ ἔρευνά τους ἀποκάλυψε ὅτι οἱ Ἀθιγγανοί χαρακτηρίζονται ἀπό ὑψηλό ποσοστό (21,2%) ἀνεπάρκειας γλυκοζο-6-φωσφορικής ἀφυδρογονάσης καί ἕνα σχετικά ὑψηλό ποσοστό (8,6%) β-Μεσογειακῆς ἀναιμίας. Οἱ ὑψηλές συχνότητες στίς δύο κληρονομικές ἀσθένειες ἐνδέχεται νά διατηροῦνται γιατί ὁμάδες Ἀθιγγάνων ζοῦσαν γιά πολλούς αἰῶνες κοντά σέ περιοχές μέ ἐλονοσία. Ἐναλλακτικά, οἱ ὑψηλές συχνότητες τῶν δύο ἀσθενειῶν, καθώς καί ἡ ὑπαρξη σπανίων κληρονομικῶν δυσπλασιῶν, θά μπορούσε νά ἀποδοθεῖ στήν ἀπομόνωσή τους καί στόν ὁμοιογενετικό τρόπο ὁργάνωσης τῆς κοινωνίας τους.

Συμπέρασμα

Ἡ μελέτη λοιπόν τῆς γλώσσας τῶν γονιδίων ἐπιτρέπει νά ἀναπαραστήσουμε τήν καταγωγή καί τήν ἱστορία τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος. Ὑστερα ἀπό τά προηγούμενα, μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ἀποδεδειγμένα οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Ἰταλίας, καί εἰδικώτερα τῆς Νότιας Ἰταλίας, δείχνουν μεγάλη γενετική συγγένεια. Ἀντίθετα εἶναι μεγάλη ἡ γενετική ἀπόσταση τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος ἀπό τοὺς κατοίκους τῆς Τουρκίας καί περισσότερο τῆς Βουλγαρίας. Ἔτσι ἐπιβεβαιώνονται τά ἱστορικά δεδομένα.

Τρόποι καταστροφῆς μιας ὁργανώσεως

- Μή πηγαίνεις στίς συνεδριάσεις.
- Ἐάν δέν μπορείς νά ἀπουσιάσεις, ὅμως μπορείς νά βραδύνεις.
- Ἀφοῦ παρακολουθήσεις τήν συνεδρίαση, ψάξε νά βρῆς ἐλαττώματα στούς διοικοῦντας καί τά ἄλλα μέλη.
- Μή δέχεσαι ἀξιώματα· εἶναι πιά εὐκολο νά κριτικάρης, παρά νά ἐργάζεσαι.

Ἐάν δέν σέ ἐκλέξουν σέ καμμία ἐπιτροπή, νά γκρινιάζης· ἔάν σέ ἐκλέξουν, νά ἀδιαφορῆς.

- Ἐάν σέ ρωτήσῃ ὁ πρόεδρος σχετικά μέ κάποιο ἐνδιαφέρον ζήτημα, πές του ὅτι δέν ἔχεις τίποτε νά πῆς· πές τήν γνώμη σου ἔξω ἀπό τήν συνεδρίαση.

- Μή κάνης τίποτε ἀπολύτως ὑπέρ τῆς ὁργανώσεως, ἐφ' ὅσον μπορείς νά ξεφύγης· ὅταν ἄλλοι ἀνασκουμπώνονται καί προσφέρουν ἀνιδιοτελῶς τήν ἐργασία τους, λέγε ὅτι ἡ ὁργάνωση διευθύνεται ἀπό μία μερίδα μόνο.

- Μὴ σκοτίζεσαι γιά τήν ἐγγραφή νέων μελῶν· ἄφησε τήν σκοτοῦρα στόν γραμματέα.

- Μὴ ζητᾶς ἀπό τήν ὁργάνωση νά σέ βοηθήσῃ καί γκρινιάζε ὅτι δέν βοηθοῦνται τά μέλη.

- Μέσα στίς συνεδριάσεις νά συμφωνῆς μέ ὅλους καί νά διαφωνῆς ἀπ' ἔξω.

- Παίρνει ἀπό τήν ὁργάνωση ὅ,τι κέρδος μπορεῖ νά σοῦ προσφέρῃ, ἀλλά μὴ δίνης τίποτε.

- Νά δέχεσαι τήν συνεργασία τῶν συναδέλφων σου, ἀλλά νά μὴ προσφέρῃς τήν δική σου.

- Ὅταν κάτι δέν πάει καλά, ρίχνε τὸ στήν διοίκηση...

ΤΟ ΙΕΡΟ ΔΕΝΔΡΟ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Εἶναι γνωστό σέ πολλοὺς πνευματικούς ἀνθρώπους, μελετητές τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, τό ὅτι οἱ θεολόγοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γνώριζαν τήν συμβολική ἔννοια τῶν πλέον σημαντικῶν γεγονότων τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Γνώριζαν, δηλαδή, τήν συμβολική ἔννοια τῆς γεννήσεως, τῆς βαπτίσεως, τοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεώς του, ἀγνοοῦσαν ὅμως, καθώς εἶναι ἐξακριβωμένο πλέον, τήν ἱστορικά ἀκριβῆ ἡμερομηνία τους. Κι αὐτό, γιατί οἱ ἡμερομηνίες αὐτές δέν μπόρεσαν νά παραδοθοῦν στή σωστή χρονική τοποθέτησή τους, κυρίως ἀπό σκοπιμότητα τῶν ἐκθρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἔτσι, ὁ καθορισμός καί ἡ χρονική τοποθέτηση τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν σημαντικῶν γεγονότων τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἀπό τοὺς θεολόγους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἀναφέρεται ὅτι ἐγίνε σύμφωνα μέ τά ὅσα συμβολίζουν τά γεγονότα αὐτά. Καί ἡ γέννησή του, ἐπομένως, πού συμβολίζει τήν κάθοδο, τήν ἐνσάρκωση καί τήν ἐξοδο στήν ἀνθρώπινη ζωή τοῦ πνευματικοῦ Λόγου-Χριστοῦ, ἔπρεπε νά τοποθετηθῇ ἑορταστικῶς κοντά στίς ἡμέρες τῆς Χειμερινῆς Τροπῆς τοῦ Ἥλιου, πού τό ὑλικό φῶς του, τό τόσο πολύτιμο γιά τή γέννηση καί συντήρηση τοῦ κάθε εἴδους ζωῆς στή Γῆ, ἀρχίζει τήν ἀνοδό του στό στερέωμα.

Ἀλλά τί ἀκριβῶς συμβολίζει ὁ Πνευματικός Λόγος-Χριστός, ἡ ἐνσάρκωσή του καί ἡ γέννησή του στήν ἀνθρώπινη ζωή;

Ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, ἕνας ἀπό τοὺς πιά μουσταγωγημένους ἀπό τόν ἴδιο τό Χριστό, μαθητές του, μιλῶντας γι' αὐτόν, λέγει στό Κεφ. α' Ι: «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ

Λόγος καί ὁ Λόγος ἦν παρά τῷ Θεῷ καί Θεός ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ παρά τῷ Θεῷ. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγιναν».

Ἐπεὶ ἀπό αὐτά δίκαια γεννιέται ἡ ἀπορία, τί ἐπὶ τέλους νά εἶναι ὁ Λόγος γιά τόν ὁποῖο τόσος λόγος γίνεται στό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰωάννου καί πού ἀναφέρεται ἐπίσης μέ διαφορετικά ὀνόματα ὅμως καί σέ ὅλες σχεδόν τίς θρησκείες καί τίς θρησκευτικοφίλικες παραδόσεις; Γιατί ὁ Λόγος, ἀφοῦ συμβολίζει τόν Δημιουργό ὅλων Θεό, ἕνας εἶναι πάντοτε καθώς ἕνας εἶναι πάντοτε καί ὁ πνευματικός Λόγος πού συμβολίζει τό πνευματικό Φῶς του, εἴτε λέγεται

Χριστός στά Χριστιανικά, εἴτε Ἀπόλλων στήν ἀρχαία Ἑλληνική Θρησκεία ἢ καί ὅπως διαφορετικά ἂν τό ἀναφέρουν οἱ ἄλλες θρησκείες καί παραδόσεις.

Ὁ δημιουργός Θεός λοιπόν εἶναι ὁ Λόγος στή Χριστιανική διδασκαλία ὡς δημιουργικό αἶτιο τῶν πάντων, πού ἔπειτα ἀπό τήν πρώτη δημιουργική φανέρωσή του, παρουσιάζεται σάν ἐξελικτικό αἶτιο πρὸς πνευματική τελειοποίηση τῶν ἐμψύχων ὄντων. Καί τότε ὁ Λόγος τοῦτος εἶναι ὁ πνευματικός, ἐκεῖνος πού σάν πνευματικό Φῶς, φωτίζει τῶν ἀνθρώπων τίς ψυχές, γιά νά γεννηθῇ σέ αὐτές ἡ ἀγάπη κι ἡ καλωσύνη, πού τίς φέρνει στό φῶς τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ, στή τελειότητα, μέ μιά λέξη.

Ὅπως γίνεται ἔτσι φανερό, ἡ ἐπιδίωξη τῆς ψυχοπνευματικῆς τελειοποιήσεως τῶν ἀνθρώπων ὑπῆρξε ἡ βασική ἀλήθεια, πού γύρω τῆς στρέφονταν τόσο ὁ Χριστιανισμός ὅσο καί οἱ διδασκαλίες τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων, τῆς ἐλληνικῆς παραδόσεως καί ὅλων σχεδόν τῶν παλαιῶν καί νεωτέρων φιλοσοφικῶν συστημάτων.

Διόνυσος βρέφος στά γόνατα τοῦ Ἑρμοῦ, μέ φωτισμένο πρόσωπο, σύμβολο ἡλικίας λατρείας. Γεννήθηκε 25 Δεκεμβρίου καλεῖτο ΣΩΤΗΡ καί διὰ μέσου τοῦ Οἰ-ΝΟΥ, δώριζε τό αἶμα του!

Σχετικά με τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἰωάννης λέγει ἀκόμη στό Κεφ. α'. 14: «*Καί ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ καί κατώκησε μεταξύ ἡμῶν... πλήρης χάριτος καί ἀληθείας*».

Τί ἄλλο ὅμως μαρτυροῦν τά λόγια αὐτά τοῦ Ἰωάννη, παρά τήν ἐνσάρκωση σέ ἀνθρώπινη μορφή τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοῦ ἀγνοῦ καί φωτισμένου δηλαδή Πνεύματος, τοῦ Χριστοῦ, γιά νά μπορέση μέ τήν ἡθική συμπαράσταση, τήν ἀγάπην καί τήν οὐσιαστική βοήθειά του, νά προσφέρῃ τήν πνευματική σωτηρία καί στίς ἄλλες ἀνθρώπινες ψυχές; Τοῦ Πνεύματος πού θεληματικά κατέρχεται ἀνάμεσά μας μέ τή γέννησή του καί μέ ὅλη τήν ὁμορφιά τῆς θυσίας του, γιά νά προσφέρῃ τό πνευματικό Φῶς του μέ τή «*σάρκα καί τό αἷμα Του τῆς θείας Μεταλήψεως*», στίς ἀγνές ἀνθρώπινες ψυχές πού εἶναι ὠριμες νά τό δεχθοῦν. Καί ἀκόμη νά διαλύσῃ ἔτσι μέ αὐτόν τόν τρόπον καί μέ τό μαρτύριό Του, τά σκοτάδια τῶν ἄλλων ψυχῶν, τῶν στερίων σέ αἰσθήματα καί ἀγάπην.

Ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου-Πνεύματος, δέν εἶναι θαῦμα ἢ κάτι τό ὑπερφυσικό. Δέν εἶναι ἓνα γεγονός ἔξω ἀπό τούς φυσικούς καί τούς πνευματικούς νόμους τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα εἶναι ἓνας ἀπό τούς βασικούς πνευματικούς νόμους, πού ἀπορρέουν ἀπό τούς φυσικούς καί πού χαρακτηρίζει τήν Θεότητα, τοῦ θεοῦ δηλαδή νόμου τῆς ἀγάπης, πού ὑποχρεώνει «*τόν γιοῦ τοῦ Θεοῦ*» νά βοηθήσῃ ἀπό κοντά, μέ αὐτήν ἀκριβῶς τήν ἀγάπην, τούς ἀνθρώπους.

Καί ὅμως, ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Πνευματικοῦ Λόγου-Χριστοῦ, δέν εἶναι ἡ μόνη ἔννοια στά λόγια τοῦ Ἰωάννη, γιατί παρουσιάζει καί ἄλλη ἀκόμη συμβολική ἔννοια. Ἐκτός δηλαδή ἀπό τό πνευματικό γεγονός τῆς ἐνσαρκώσεως καί τῆς γεννήσεως τοῦ Θεοῦ Πνεύματος, πού φέρνει τό φῶς τοῦ Οὐρανοῦ στούς ἀνθρώπους, τό πνευματικό τοῦτο φῶς συμβολίζει ὅ,τι μπορεῖ «*νά γεννηθῇ*» καί στήν ψυχοπνευματική ὑπόσταση τοῦ κάθε ἀγνοῦ καί ἠθικοῦ ἀνθρώπου.

Τό σημαντικό αὐτό γιά κάθε ἀνθρώπο γεγονός συντελεῖται πάντοτε σιωπηλά καί ἀθόρυβα, κοντά στήν ἐποχή τῆς ἀνόδου καί τοῦ ὕλικου ἡλιακοῦ φωτός, κοντά στή Χειμερινή Τροπή τοῦ Ἡλίου, κοντά δηλαδή, στά Χριστούγεννα. Καί αὐτό εἶναι «*ἡ θεία χάρις τοῦ οὐρανοῦ*», ἡ δωρεά στούς ταπεινούς, στούς ταπεινούς ὅχι στό πνεῦμα, ἀλλά στούς χωρίς ἐγωισμό καί ὑπερηφάνεια, τά δύο αὐτά πάθη πού σέ μύριες ἀνάξεις πράξεις ὁδηγοῦν τόν ἀνθρώπο.

Στήν ἐποχή αὐτή τῆς φαινομενικῆς ἀνόδου τοῦ Ἡλίου πού ἀρχίζει νά μεγαλῶνῃ ἡ ἡμέρα καί πού τοποθετήθηκε ἡμερολογιακά καί ἡ γέννηση τοῦ πνευματικοῦ Φωτός-Χριστοῦ, ἄπειρα ἔθιμα καί συμ-

βολικές λατρευτικές ἐκδηλώσεις παρέμειναν στούς διάφορους λαούς καί τόπους ἀπό τά παλῆα καί ἀπό τά πανάρχαια ἀκόμη χρόνια. Καί τοῦτο γινόταν καί ἐξακολουθεῖ νά γίνεται καί σήμερα, μέ προσθήκες ἢ καί παραλλαγές, πάντοτε ἀπό ἀφορμή χρονικῶν περιόδων τῆς ἀνθρωπότητας καί ἀπό τίς τοπικές συνθήκες τῶν διαφόρων λαῶν.

Πρίν ὅμως ἀναφέρουμε τά σπουδαιότερα ἔθιμα καί προσπαθήσουμε νά ἐξηγήσουμε τόν συμβολισμό τους, θά πρέπει προηγουμένως νά ποῦμε λίγα γιά τό τί μᾶς ἔφερε νά πιστεύουμε στή σχέση τῶν ἐορτῶν τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ Νέου Ἑτους, μέ τίς ἐορτές τοῦ Χειμερινοῦ Ἡλιοστασίου.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καί μάλιστα οἱ φιλόσοφοι καί οἱ θεολόγοι τους, ὅπως κάθε ἄλλος μέ μεγάλο πολιτισμό λαός, ἔδιναν μεγάλη σημασία στίς ἡλιακές καί στίς ἄλλες ἀστρολογικές ἐπιδράσεις στόν πλανήτη μας καί ὅχι μόνο γιά τά γεγονότα τῆς ζωῆς, ἀλλά καί γιά τίς ἐορτές καί γιά τίς τελετές τους.

Ἡ σύγχρονη ἐπιστήμη ἐπίσης, σχετικά μέ τίς ἐπιδράσεις αὐτές, ὅχι μόνο τίς ἀποδέχεται ὡς πραγματικές σέ ὅλα τά ἐπίπεδα καί τίς μορφές τῆς ζωῆς καί στά διάφορα ἄλλα φυσικά φαινόμενα, ἀλλά τίς ἀποδεικνύει καί πειραματικῶς.

Τό ἴδιο ὅμως γινόταν καί μέ τούς πρώτους Χριστιανούς, συνεχιστές, καθῶς ἀναγνωρίζεται πλέον, στά περισσότερα σημεῖα τῆς ἴδιας μέ τούς ἀρχαίους Ἕλληνες φυσικῆς καί πνευματικῆς πραγματικότητας καί στούς σχετικούς ἀνάλογους συμβολισμούς της.

Οἱ ἐορτές, οἱ τελετές καί τά ἔθιμα ἐκείνων καί οἱ ἐορτές καί τά ἔθιμα τῶν Χριστιανῶν, πάντοτε συνδεόμενα μέ τίς ἀνάλογες ἀστρολογικές καί ἡλιακές ἐπιδράσεις, τοποθετήθηκαν ἐπίσης στά ἀνάλογα μ' αὐτές σημεῖα τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους καί μάλιστα οἱ πιό σημαντικές, ὅπως τά Χριστούγεννα, ἡ Ἀνάσταση κ.λπ. κοντά στίς Ἡλιακές Τροπές καί Ἰσημερίες.

Ἡ γέννηση λοιπόν τοῦ Χριστοῦ, ὁρίστηκε ἔτσι ἀπό τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, γνῶστες τῶν συμβολισμῶν τῆς διδασκαλίας του, ὥστε νά γιορτάζεται κοντά στή Χειμερινή Τροπή.

Τό ἔθιμο τῆς Χριστουγεννιάτικης κουλούρας καί ἡ πίτα τῆς Πρωτοχρονιάς μέ τό χρυσό νόμισμα, τό πιθανώτερο φαίνεται νά συμβολίζουν, μέ τό στόρι πού ἔχουν ζυμωθῇ, τήν τροφή τῆς ἐνέργειας τοῦ ἡλιακοῦ φωτός καί, ἀκόμη βαθύτερα, τήν τροφή ἐνέργειας τοῦ πνευματικοῦ Ἡλίου, πού ἐνσαρκώθηκε καί γεννήθηκε ἀνάμεσά μας, γιά νά μοιράσῃ ἀπό κοντά τήν σάρκα Του καί τό θεῖο δῶρο τοῦ χρυσοῦ νόμισματος: «*Λάβετε φάγετε, τοῦτο ἐστὶ ἡ σάρκα μου...*», διακηρύσσει ὁ Χριστός γιά τήν Ἀγία Μετά-

ληψν. Καί μέ τό χρυσό νόμισμα, τό ξεπερασμένο ἀπό τή θεία θαλπωρή τῆς ἀγνότερης μητέρας τῆς Γῆς μας, «*τῆς πύλης τῆς ὁδοῦ πρὸς τήν ἀθανασία*» ὅπως τήν διδάσκει καί ἡ Χριστιανική θρησκεία, τήν μητέρα δηλαδή τοῦ Χριστοῦ, ἐξαγοράζεται ὁ Παράδεισος! Ὁ πνευματικός ἐκεῖνος Παράδεισος, πού προσφέρει τήν πραγματική ψυχική εὐδαιμονία καί τήν μακαριότητα στόν ἀνθρώπο, εἴτε στή ζωὴ βρίσκεται, εἴτε μετὰ τόν θάνατό του καί πού εἶναι αὐτός ὁ ἴδιος ὁ πνευματικός Ὀλυμπος τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς παράδοσεως.

Τή νύκτα τῆς ἀναμονῆς τῆς θείας χάριτος, τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, οἱ χριστιανοί σέ μυστική συνάθροιση, πού σήμερα ἔχει καθιερωθῇ σέ χριστουγεννιάτικο τραπέζι καί πρωτοχρονιάτικη βραδυά, μοιράζονταν τόν συμβολικό ἄρτο, τήν «*σάρκα τοῦ Θεοανθρώπου*». Καί ὁ ἐκλεκτός τῆς τύχης, ὁ πνευματικά ἱκανώτερος, δεχόταν τό λαμπερό δῶρο τοῦ εὐγενικοῦ μετάλλου, πού θά τόν βοηθοῦσε νά γεννηθῇ στή ψυχὴ του τό πνευματικό Φῶς-Χριστός. Ἀπὸ αὐτό δέ τό ἔθιμο κυρίως, ἀπὸ αὐτό τό συμβολικό γεγονός, ἔμεινε ἀπὸ τότε ἡ συνήθεια τῶν δώρων καί τῶν τυχερῶν παιχνιδιῶν, «*οἱ τυχερές δοκιμασίες*», ὅπως τότε λέγονταν, κατὰ τά Χριστούγεννα καί τήν Πρωτοχρονιά.

Μέ τήν γέννηση τοῦ Χριστοῦ, καινούργιος χρόνος ἀρχίζει: Καινούργιος χρόνος ἀρχίζει τότε καί γιά τή ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μέ δῶρα κι ἐλπίδες.

Ὁ Ἥλιος ἀνεβαίνει ὑψηλότερα, θερμαίνει καί φωτίζει περισσότερες ὥρες τήν πλάση, σκορπίζει τά σκοτάδια πού καταθλίβουν, θερμαίνει τίς ψυχές. Καί μέ τήν γέννηση τότε κάποιου πνευματικοῦ βρέφους, πού τό προσφέρει τό συμβολικό δέντρο τῆς ζωῆς, καινούργιες χαρές ἠθικῆς ἱκανοποίησης ἀρχίζουν γιά τόν ἀνθρώπο.

Τά δένδρα στή Φύση προσφέρουν ὠριμούς τούς καρπούς τους γιά συγκομιδὴ καί τή συντήρηση τῆς ζωῆς. Καί τό δένδρο τῆς ζωῆς, τό σύμβολο τῆς αἰώνιας μητρότητας, γεμᾶτο κι αὐτό καρπούς, κάτω ἀπὸ τίς ἀκτίνες τοῦ πνευματικοῦ Ἡλίου πού τοῦ αὐξάνει τήν ἱερότητα, φωτίζεται καί ὁλόλαμπο προσφέρει ἔτσι τούς πνευματικούς καρπούς του δῶρο στούς ἠθικούς ἀνθρώπους.

Ἀλλά, ἀνάμεσα στά δένδρα τῆς ζωῆς, ἓνα εἶναι τό ἱερώτερο, τό δένδρο ἐκεῖνο πού συμβολίζει τήν Ἀγία Μητέρα μέ τόν πολύτιμο καρπό της, τό ἀστέρι τῆς κορυφῆς, τό θεῖο βρέφος, τόν θεό τοῦ πνευματικοῦ Φωτός, τόν Λόγο τοῦ Δημιουργοῦ.

Ὅμως, τό χριστουγεννιάτικο δένδρο, πού συμβολίζει γενικά τό ὑπέροχο δένδρο τῆς ζωῆς, τή μητέ-

ρα, καί μάλιστα τήν Ἀγία Μητέρα, φορτωμένο καρπούς, δῶρα, ἀσημοκλωστές, λαμπερά πολυχρώμα στολίδια, φῶτα καί ἓνα ἀστέρι στή κορυφή, πιστεύεται ἀπὸ τούς πιό πολλοὺς ὅτι ἔχει μεταφερθῇ καί στήν Ἑλλάδα σάν ἔθιμο ἀπὸ τούς βόρειους λαούς. Καί ὅμως, τό δένδρο αὐτό, πού θά πρέπει νά λέγεται μόνον δένδρο τῆς ζωῆς καί νά ἦταν μαζί μέ τή μεγάλη χριστουγεννιάτικη ἐορτὴ ἐορταστικὴ ἐκδήλωση καί τῆς Χειμερινῆς Τροπῆς τοῦ Ἡλίου γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους, εἶναι ἓνα πανάρχαιο ἔθιμο, μεταφερμένο σ' ἄλλες κῶρες τοῦ Βορρᾶ ἀπὸ τήν πραγματική πατρίδα του, τήν ἀρχαία Ἑλλάδα.

Ἄς ἀνατρέξουμε ὅμως στήν ἱστορία γιά στήριγμα αὐτοῦ τοῦ ἰσχυρισμοῦ. Καί πρῶτο, στήν λέξη δένδρο-συμβολικῶς τά ἐλληνικά λεξικά ἀναφέρουν ὅτι ἡ χρῆση συμβολικῶν δένδρων ἀνάγεται στήν πανάρχαια ἐποχή. Κατὰ τόν Πλίνιο δέ καί ἄλλους, ὡς πρῶτοι ναοί, χρησιμοποιοῦντο ἀπὸ τούς ἀνθρώπους τά δένδρα. Κατὰ τόν Λουκιανὸ ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τήν πανάρχαια ἐκείνη ἐποχή, ἀναγνώριζαν, σέ κάθε θεό, καί ἀπὸ ἓνα ἱερό δένδρο.

Καί εἶναι ἀκόμη γνωστὸ τό ὅτι πραγματικά ὅλες οἱ θρησκείες, ἀρχαῖες καί νεώτερες, ἔχουν τό συμβολικό δένδρο τους, ἀνάλογο πάντοτε σέ εἶδος, στίς τοπικές συνθήκες βλαστήσεως καί στίς ιδιότητες τῶν δένδρων αὐτῶν. Ἔτσι, εἴτε δρυς ἦταν αὐτό, ἢ ἔλατο, δάφνη, φοίνικας, ἐλιά, συκιά ἢ ἀκακία, πάντοτε συμβόλιζε τήν καρποφόρα φύση τῆς γυναίκας, τήν μητρότητα.

Κατὰ τήν ἐλληνικὴ ὅμως παράδοση, γιά τήν πανάρχαια λατρεία τῆς Κρητομινωικῆς ἐποχῆς, τό πρῶτο δένδρο πού, γύρω του καί κάτω ἀπ' αὐτό, γίνονταν οἱ ἱεροτελεστίες καί οἱ προσφορές, ἦταν ἡ δρυς ἀφιερωμένη κατ' ἀρχάς στήν πρώτη Μεγάλῃ Μητέρα Ρέα, τήν μητέρα τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν. Ἐπειτα, ἡ δρυς ἐγένετο τό ἱερό σύμβολο τοῦ πιό δυνατοῦ γιοῦ της, τοῦ Διός.

Κατὰ τήν παράδοση ἐπίσης, ὡς ἱερό δένδρο μεταφέρθηκε στή Δωδώνη, ἀπὸ τήν Κρήτη ἀπὸ τίς δύο μελαχροινές περιστέρες της, ἱέρειες τῆς Θεᾶς Μητέρας Ρέας μαζί μέ τή λατρεία τοῦ γιοῦ της Δία. Κι ἐκεῖ, ὅπως πίστευαν, ἡ ἱερὴ δρυς εἶχε τή δύναμιν νά χρησιμοδοτῇ.

Δαίδαλα καί δαιδάλια λέγονταν ἐκεῖνη τήν ἐποχή, τά ἀπὸ δρυ κατασκευασμένα καί ἐπικρυσωμένα ξόανα-εἰδῶλα τῶν Θεῶν, πού ἀνάγονταν στήν τέχνη τοῦ Κρητικοῦ Δαιδάλου. Καί στήν ἐορτὴ Δαίδαλα τῆς Βοιωτίας, ἐορτὴ πρὸς τιμὴν τῆς Θεᾶς Ἥρας, ἀπὸ ὠρισμένης δρυὸς ἐπίσης τό ξύλο κατασκεύαζαν τό ξόανό της.

Ἄλλὰ καί στούς «Βίους παράλληλους», κεφ. «ΘΗΣΕΥΣ» τοῦ Πλούταρχου, ἀναφέρεται ὅτι ὁ Θησεύς, ἐπιστρέψας ἀπό τήν Κρήτη, ὕστερα ἀπό τή γνωστή περιπέτειά του μέ τόν Μινώταυρο, καθιέρωσε στήν Ἀθήνα, πρὸς τιμήν τοῦ Κρητικοῦ Ἀπόλλωνα, θεοῦ τοῦ πνευματικοῦ Φωτός τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τήν ἑορτή τῶν Πυανειῶν.

Στήν πομπή πού γινόταν κατά τήν ἑορτή αὐτή, περιφερόταν ἡ «Εἰρεσιώνη», κλάδος δηλαδή ἐλιάς, στήν Ἀθήνα πού εἶχε ἀντικαταστήσει τήν δρυ τοῦ Κρητομινωικοῦ ἐθίμου, μέ πλεγμένα ἐπάνω της ἄσπρα ἔρια - μαλλιά προβάτου δηλαδή, ἀπ' ὅπου εἶχε ὀνομασθῇ καί εἰρεσιώνη - καί κρεμασμένους στό κλαδιά της ὄλων τῶν εἰδῶν τοὺς καρπούς.

Τόν κλάδο τόν περιέφερε ἓνα «ἀμφιθαλές» ἀγόρι, ἐνῶ οἱ παρακολουθοῦντες τραγουδοῦσαν ὕμνους καί στίχους, πού διατήρησε ὁ Πλούταρχος: «*Ἡ Εἰρεσιώνη φέρνει σῦκα καί πλούσια ψωμιά, καί μέλι σέ ἀγγεῖο καί λάδι γιά φωτισμό, καί ποτήρι μέ καθαρό - ἄκρατο - κρασί πού ἀπ' αὐτό μπορείς νά μεθύσης ὥσπου νά κοιμηθῇς*».

Τέλος, ἡ πομπή κατέληγε στόν ναό τοῦ θεοῦ τοῦ φωτός, Ἀπόλλωνα, καί κρεμοῦσαν τήν Εἰρεσιώνη στήν πόρτα τοῦ ναοῦ του. Κάθε Ἀθηναῖος, ἐπίσης, τοποθετοῦσε εἰρεσιώνη στήν πόρτα τῆς κατοικίας του καί, μαζί της κρεμοῦσε ψωμί, ἀγγεῖο μέ μέλι καί σῦκα. Ὅπως δέ στήν σύγχρονή μας ἐποχή, τό ἴδιο καί στήν ἀρχαία, κυρίως τά παιδιά γύριζαν στό σπίτι πάλλνοντας τά κάλαντα, πού κι αὐτά λέγονταν ἐπίσης εἰρεσιώνη ἢ ἀγερός καί ἀγυρός.

Καί τά λόγια τους ἦσαν: «*Στό σπίτι τοῦτο πού ἤλλαμε μεγαλοδύναμου ἄνδρα, πού μεγάλη βέβαια μπορεί νά κατορθῶν, ἀλλά καί πολύ εὐτυχισμένος πρέπει νά εἶναι πάντοτε. Οἱ πόρτες του αὐτές ἄς ἀνοίξουν· γιατί πολὺς πλοῦτος θά εἰσχωρήσῃ μέσα, μαζί δέ μέ τόν πλοῦτο καί ἡ εὐθυμία ἄς ἀνθίξῃ καθώς καί ἡ ἀγάπη εἰρήνη. Ὅσα σκεύη υπάρχουν, γεμᾶτα βέβαια νά εἶναι, ζυμωτό δέ πάντοτε τήν σκάφη του νά γεμίξῃ καί τώρα κριθαρόψωμο, ὁμορφοσπασμένιο...*». Ἐπειτα, τελειωναν τά κάλαντα μέ τά λόγια: «*κι ἂν θέλῃς, βέβαια, δῶσε κάτι· ἐάν ὅμως ὄχι, δέν θά σταθοῦμε ἄλλο· γιατί δέν ἤλλαμε νά συγκατοικήσουμε ἐδῶ*».

Στό τέλος τῆς ἑορτῆς, γινόταν συνεστίαση μέ διάφορα τρόφιμα μαγειρευμένα σέ κοινή χύτρα.

Ἀπό τό ἄλλο μέρος, κατά τήν ἴδια ἐποχή καί κοντά στή χειμερινή Τροπή τοῦ Ἥλιου, πού κι ἐμεῖς σήμερα ἔχουμε τό λεγόμενο «δωδεκαήμερο» ἀπό τήν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ἕως τά Θεοφάνεια, μέ τήν παρουσία τῶν καλλικαντιζάρων, διαφόρων δη-

λαδή μικρῶν δαιμονίων τῆς λαϊκῆς δοξασίας, οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλήνες στίς ἀντίστοιχες περίπου μέρες, πού τίς ἔλεγαν «μιαρές», τελοῦσαν διάφορα ἔθιμα.

Τίς ἡμέρες αὐτές τιμοῦσαν ξεχωριστά τή Σεληνιακή Ἑκάτη, γιατί αὐτή ἦταν ταγμένη γιά τοὺς καθαρμούς ἀπό τά μιάσματα πού ἔφερναν οἱ ψυχές τῶν πεθαμένων, πού δικαιοματικά ἀναβαίνουν ἐκεῖνες τίς ἡμέρες ἀπό τόν Ἄδη στή Γῆ.

Τήν ἴδια ἐκείνη ἐποχή προσφέρονταν καί γλυκίσματα παρόμοια μέ τά σύγχρονά μας, τά λεγόμενα *ἀμφιφῶντες, ψάμματα, βασυνίες* καί *κόκκωρα*.

Καί οἱ μέν *ἀμφιφῶντες* ἦσαν *πλακοῦντες* μέ μπηγμένες ὀλόγυρα στήν περιφέρειά τους ἀναμμένες λαμπάδες καί δαδιά. Κι αὐτά τά γλυκίσματα προσφέρονταν ὅταν ὁ Ἥλιος φαίνεται στήν ἀνατολή τό πρωί καί προφθάνει στή δύση της καί τή Σεληνήν, καί τά δύο φῶτα τους φαίνονται ἐπάνω στή Γῆ καί ὁ Οὐρανός τότε γίνεται «ἀμφίφωτος». Τά δέ *ψάμματα*, πού προσφέρονταν καί στήν Ἑκάτη, ἦταν κομμάτια ζυμωμένα μέ ἀλεύρι, λάδι καί μέλι, πού μπορούμε νά τά κατατάξουμε ὡσάν «προγόνους» στό σημερινά μελομακάρονα.

Οἱ *βασυνίες* τέλος ἦσαν ἀπό σταρένιο ἀλεύρι καί μέλι καί τά *κόκκωρα* ἓνα εἶδος κουλούρια ζυμωμένα ἀπό νεοαλεσμένο ἀλεύρι, ἓνα σῦκο καί τρία καρύδια.

Τό ἄγαλμα τῆς θεᾶς Ἑκάτης τό στεφάνωναν μέ δρύινο κλαδί καί συγχρόνως ἔψαλλαν ὕμνους. Γιατί ἡ δρυς ἔπαιζε πάντοτε μεγάλο ρόλο στίς κοινωνικές τελετές τόσο στήν πανάρχαια Ἑλλάδα, ὅσο ἀργότερα καί σέ ἄλλες κῶρες τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀσίας.

Ἀλλά, γιά νά γεφυρώσουμε τό χάσμα τῆς καταγωγῆς τοῦ χριστουγεννιάτικου δένδρου, πού πολλοί τό ἀποδίδουν σήμερα στοὺς Κέλτες, εἶναι ἀνάγκη νά ἀνατρέξουμε στήν ἱστορία τους καί στήν ἱστορία τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης.

Οἱ Κέλτες λοιπόν, λαός τῆς ἀρίας ὁμοφυλίας, κατοίκησαν τήν Κεντρική Εὐρώπη καί ἰδίως στήν Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία καί τή Βόρειο Ἰταλία, λίγο πρὶν ἀπό τόν 5ον π.Χ. αἰῶνα. Στόν 6ον ὅμως π.Χ. αἰῶνα, οἱ Ἑλλήνες Φωκαεῖς εἶχαν ἀποικήσει τήν Μασσαλία, δηλαδή λίγο πρὶν στήν σκηνή τῆς Εὐρώπης ἀναφανοῦν οἱ Κέλτες. Ἡ Μασσαλία, ἔτσι, ἔγινε μία ἀπό τίς ἀρχαιότερες πόλεις τῆς Εὐρώπης, κυβερνουμένη ἀριστοκρατικά, καί μέ πολύ ἀκμαῖο ἐμπόριο. Ἡ ἐλληνική δέ γλῶσσα διατηρήθηκε σ' αὐτή μέχρι τό 300 μ.Χ., παρά τήν κατάκτησή της τό ἔτος 49 π.Χ., ἀπό τοὺς Ρωμαίους.

Οἱ Κέλτες, γνωστοί στοὺς Ἑλλήνες καί στοὺς Ρωμαίους ὡς Γαλάτες, κατακλύσανε καί τήν Μασ-

σαλία, κατερχόμενοι ἀπό τό τέλος τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνος καί πρὸς τήν χώρα τῆς πόλεως τῶν Φωκαέων. Ἀλλά πάλι στίφη Γαλατῶν εἰσέβαλαν ἀπό τίς κῶρες τοῦ Δούναβη κι ἔφθασαν μέχρι καί στοὺς Δελφούς.

Τό ἱερατεῖο τῶν Κελτῶν - Γαλατῶν, στίς ἀρχές τῆς ἐξαπλώσεώς τους στήν Εὐρώπη, ἱεουργοῦσε μέσα σέ σπήλαια καί τελοῦσε μάλιστα καί ἀνθρωποθυσίες. Τό γεγονός αὐτό δέν τό ἀνέχθηκαν οἱ Ἑλλήνες καί οἱ Ρωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι πίεσαν τότε τοὺς Γαλάτες καί τοὺς ἐξεδίωξαν μέ ἀγριότητα. Στή Μασσαλία ὅμως συνεδέθησαν αὐτοὶ ξεχωριστά μέ τοὺς Ἑλλήνες κατοίκους της, τόσο πού οἱ ἱερεῖς τους ὀνομάστησαν «φιλέλληνες».

Ἀπό τοὺς Μασσαλιῶτες λοιπόν αὐτοὺς πῆραν οἱ Γαλάτες τά πρῶτα στοιχεῖα τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί ὄχι ἀπό τοὺς Ρωμαίους, ὅπως ἰσχυρίζονται μερικοί.

Ἐκείνη ἀκριβῶς τήν ἐποχή, οἱ προηγουμένως σπηλαιολάτρες καί ἀνθρωποθυσιαστές ἱερεῖς τῶν Κελτῶν, ἔγιναν «δρυῖδες» ἀφοῦ παραλάβανε ἀπό τήν ἐλληνική ἐπίδραση τήν λατρεία τῆς δρυός. Βέβαια μάλιστα καί ἱστορικῶς θεωρεῖται τό ὅτι, ἐκτός ἀπό τήν ἐλληνική γλῶσσα μεταχειρίζονταν καί τήν ἐλληνική γραφή καί πιθανολογεῖται ἀκόμη ὅτι καί ἡ φιλοσοφία τοῦ Κελτικοῦ ἱερατείου ἐπήγαγε ἀπό τήν Πυθαγόρειο. Καί αὐτό, ὄχι μόνον γιατί, κατά τή δεύτερη μετανάστευση τῶν Κελτῶν, στόν 3ο π.Χ. αἰῶνα πρὸς τήν Ἑλλάδα καί τήν Ἰταλία, ἔφθασαν αὐτοὶ ὡς τοὺς Δελφούς, ὅπως ἀναφέρθηκε καί προηγουμένους, ἀλλά ἀκόμη καί γιατί, ἀργότερα, ὑποτάχθηκαν ὁλοσχερῶς στοὺς Ρωμαίους, ἀφοῦ ἀντάλλαξαν ὁλοκληρωτικά καί τήν θρησκεία τους τῆς σπηλαιολατρείας καί τῶν ἀνθρωποθυσιῶν, μέ τήν ἐλληνορρημαϊκή φυσιολατρική θρησκεία. Ἔτσι, τά δένδρα καί ἡ δρυς, πού κατ' ἀρχάς ἐσήμαινε κυρίως τό κάθε δένδρο καί ἀπό ὅπου κατάγεται καί ἡ λέξη δρυμός πού σημαίνει τήν πυκνή συστάδα πολλῶν δένδρων, καθιερώθηκε καί ὡς συνέχεια τῆς ἐλληνικῆς δένδrolατρείας, ἀπό τοὺς ἱερεῖς τῶν Κελτῶν - Γαλατῶν ὡς σύμβολο τῆς ἑορτῆς τῆς Χειμερινῆς Τροπῆς τοῦ Ἥλιου, τῆς ἑορτῆς δηλαδή τῆς ἀνόδου - γεννήσεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτός.

Ὅπου ὅμως οἱ δρυές ἦσαν ἀπλησiasτες ἀπό τοπικές συνθήκες, τίς ἀντικαθιστοῦσαν τά ἔλατα, ὅπως γινόταν μέ τό κλαδί τῆς ἐλιάς στό πεδινά τῆς Κρήτης καί στήν Ἀττική, τό κλαδί δηλαδή τῆς εἰρεσιώνης πού τήν στόλιζαν μέ ἔρια καί καρπούς. Οἱ δέ φωτιές πού ἀναβαν κοντά στό σπήλαιο, στίς τελετές τους οἱ Γαλάτες ἱερεῖς, ἀντικατεστάθησαν τότε μέ ἀναμμένες δάδες τῆς ἐλληνικῆς λατρείας καί οἱ ὕμνοι στόν

ἐλληνικό θεό Ἀπόλλωνα, μέ τόν ὕμνο τῶν δρυῖδων στόν δικό τους θεό τοῦ πνευματικοῦ φωτός, στόν θεό Βάλτερ.

Ἀλλά ἡ τελετή τῆς κοπῆς τοῦ ἱσοῦ ἀπό τίς δρυς καί τά ἔλατα, τοῦ παράσιτου αὐτοῦ φυτοῦ πού φυτρώνει ἐπάνω στό κλαδιά τους καί πού λέγεται γκι ἀπό τοὺς Γαλάτες καί *μίσλετο* ἀπό τοὺς Σκανδιναvoὺς καί γιά τό ὅποιο ὁ Ἀγγλος Φρέυζερ ἀναφέρει πολλά σχετικά μέ αὐτό τό ἔθιμο στό βιβλίο του «Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΚΛΩΝΟΣ», εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι εἶναι προσθήκη τῶν δρυῖδων στήν ἑορτή κυρίως τοῦ δένδρου τῶν Χριστουγέννων. Κι αὐτό, γιατί ὁ θρύλος, στήν θρησκεία τῶν Βορείων, ἀνέφερε ὅτι μέσα στό φυτό αὐτό, πού ζεῖ ἀπό τίς δρυς καί τά ἔλατα, παίρνοντας ζωή ἀπ' τή ζωή τους, ζῇ ἡ ψυχή τοῦ Βάλτερ.

Ἦλθαν ἔπειτα οἱ αἰῶνες τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ λατρεία τοῦ ἱεροῦ δένδρου δέν ἔσβησε. Ἡ λατρεία τῆς δρυός, τῆς εἰρεσιώνης, ἔζησε σάν ἔθιμο στοὺς λαούς τῆς Εὐρώπης μέ χρονικές καί τοπικές παραλλαγές, γιατί καί ἡ Χριστιανοσύνη πού ὕμνεῖ ἐπίσης τήν ἱερή μητρότητα στήν ἁγία μητέρα τοῦ Χριστοῦ, ἔχει κι αὐτή τό συμβολικό δένδρο της.

Δέν εἶναι ἄλλωστε δυνατό νά γινόταν διαφορετικά, γιατί ἡ ἀλήθεια ἡ σχετική μέ τή θεότητα, ὅσες ὤψεις κι ἂν ἀλλάξῃ, πάντοτε εἶναι μία, ὅσους πνευματικούς διδασκάλους κι ἂν στείλῃ ὁ Οὐρανός στοὺς ἀνθρώπους γιά νά τοὺς τήν διδάξῃ.

Τό φῶς τοῦ Ἀπόλλωνος, τό φῶς τοῦ Βάλτερ, πού λατρευόταν πάντοτε κοντά στήν Χειμερινή Τροπή τοῦ Ἥλιου, ὅπως τότε, κι ἐμεῖς, στό τωρινά χρόνια, τό λατρεύουμε τό ἴδιο, κοντά στήν Χειμερινή Τροπή, σάν τό πνευματικό φῶς τοῦ Χριστοῦ, γιά νά μᾶς θυμίξῃ τήν δύναμη καί τήν σημασία πού ἔχει στή ζωή μας, κάθε φῶς, ἀπό τό ἀπλό ἡλιακό, τό ὕλικό, ὡς ἐκεῖνο τό θεῖο, τό πνευματικό, τό σταλμένο ἀπό τόν Δημιουργό Θεό - Λόγο γιά τήν ψυχοπνευματική σωτηρία μας.

Ἰσως ἰσχυρισθοῦν μερικοί ὅτι τό συμβολικό δένδρο εἶναι εἰδωλολατρικό ἀφοῦ ἔλκει τήν καταγωγή του ἀπό τήν ἀρχαιότητα. Κι ὅμως, ὅπως φαίνεται τό πιθανώτερο, τό δένδρο τῆς Χειμερινῆς Τροπῆς, τό χριστουγεννιάτικο, δέν ὑπῆρξε συμβολικό ἔθιμο μόνον τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἀλλά καί χριστιανικό σάν συνέχεια τοῦ πρώτου ἐθίμου. Γιατί, ἐκτός τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς τοῦ χριστιανικοῦ παραδείσου, πού κατά τοὺς Βυζαντινοὺς ἦταν συκιά καί κατά τοὺς Ἰταλοὺς πορτοκαλιά, καί, ἐκτός τοῦ ἱεροῦ δένδρου Τόμπα τῆς θρησκείας τοῦ Μωυσῆ, ὑπάρχει ἀκόμη καί στήν χριστιανική παράδοση κάποιο ἱερὸ δένδρο τῆς μητέρας τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Θρύλος ἀναφέρει ὅτι ἡ Θεοτόκος μέ τόν Χριστό βρέφος στήν ἀγκαλιά της, εἶχε καταφύγει στό κούφωμα τοῦ κορμοῦ μιᾶς συκομορέας κατά τήν φυγή τους στήν Αἴγυπτο, καί μία ἀράχνη, πλέκοντας τόν ἴστό της ἐκάλυπτε τό κούφωμα τοῦ δένδρου. Οἱ στρατιῶτες τοῦ Ἡρώδη, ψάχνοντας στά γύρω, δέν μπόρεσαν νά τοὺς ἱδοῦν καί ἔτσι τό βρέφος Χριστός σώθηκε ἀπό τήν δίωξή τους, κρυμμένος μέσα στόν κορμό τοῦ δένδρου.

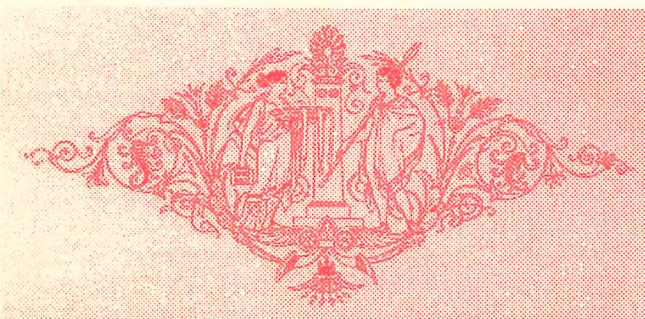
Ποιά ἄλλη λοιπόν παραστατική εἰκόνα θα μποροῦσε νά μᾶς δώσῃ ἡ χριστιανική θρησκεία γιά τήν προστασία πού πρόσφερε τό δένδρο στόν θεό της; Τό δένδρο-μπέρα πού ἐκρυσσε μέσα της, τόν θεῖο καρπό της, τό θεϊκό βρέφος της.

Τό ἱερό δένδρο, τό ἱερό τοῦτο σύμβολο τῆς γυναικείας-μπέρας καί μάλιστα τῆς πάναγνης γυναικείας μέ τήν ἱερή μητρότητα, σύμβολο τῆς ἀναπαραγωγικῆς ζωῆς καί τοῦ πνευματικοῦ φωτός, θέλουν μερικοί νά καταργηθῇ, σάν ξένο, στήν χώρα μας. Ἀντίθετα ὅμως, πρέπει νά διατηρηθῇ καί ἡ λατρεία του νά γενικευθῇ, σεβαστό ἀπ' ὅλους, ὅσο σεβαστή πρέπει νά εἶναι πάντοτε ἡ μπέρα. Καί ὄχι μόνον γιατί εἶναι ἱερό σέ ὅλες τίς θρησκείες καί γιά τήν πρώτη καταγωγή του ἀπό τήν ἐλληνική δρῦ καί τήν εἰρεσιώνη, ἀλλά γιατί, γιά τόν Χριστιανισμό κυρίως, ὡς ἔθιμο καί ὡς σύμβολο, εἶναι αὐτό πού ἀποδίδει φόρο τιμῆς καί λατρείας στήν πνευματική μητρότητα, στήν Θεοτόκο, πού προσφέρει τόν καρπό της, τό θεῖο βρέφος της, κοντά πάντοτε στήν Χειμερινή Τροπή τοῦ Ἡλίου, πού στό στερέωμα ἀρχίζει καί ἡ ἀνοδος τοῦ ἡλιακοῦ φωτός.

Σάν ἐπίλογο, προσθέτουμε ὅτι δέν εἴμαστε ὑπέρ τῆς κοπῆς τῶν δένδρων στήν κατακαμένη Ἑλλάδα μας, ἀντίθετα εἴμαστε φανατικά ἀντιδραστικοί σ' αὐτήν. Τά τεχνητά δένδρα, ἄλλωστε, εἶναι θαυμάσιοι ἀντικαταστάτες τοῦ ἐθίμου, πού πρέπει νά διατηρηθῇ.

ΔΙΔΩ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

(¹) Ὁ Βάλτερ ἦταν ὁ Ἀπόλλων τῶν Σκανδιναυῶν καί τῶν Γερμανῶν. Ὁ Ἀπόλλων τῶν Κελτῶν λεγόταν ΜΥΗ ἢ ΜΥΗ-ΜΙΟΣ (²) FRASER: THE GOLDEN BOUGH-Ο ΧΡΥΣΟΣ ΚΛΩ-ΝΟΣ (Διατίθεται τηλ. 010.52.37.543)

Αὐλὶδα

Ἔστρεψες στή Μεσόγειο τό βλέμμα
ἀπό τῆς Ἰδῆς τίς κορφές στό φῶς λουσμένη
καί εἶδες ἡρώων καί μαρτύρων αἶμα
Οἱ Ἴωνες, οἱ Ἀχαιοί στ' ἄσπρα ντυμένοι

Τά πλοῖα γιά τήν Τροία ἔχουν κινήσει
μά σάν ὁ ἄνεμος τά ἱστία θά φουσκώνῃ
ἡ σκέψη στήν Αὐλίδα θά γυρίσῃ
καί ἡ Ἀρτεμις ἀπ' τό βωμό θά σέ σηκώνῃ

Ἰέρεια δέ θά βρεθῇς «ἐν Ταύροις»
καί ἴσως δέν ξαναδεῖς ποτέ τόν Ἀχιλλέα,
γάμου τραπέζι γιορτινό δέ θά ἔρῃς
θά κυνηγᾷς ὅπως ὁ Κάδμος τόν Πρωτέα

Κι ὅταν ἡ Ὑπατία σέ ρωτήσῃ
«πού πᾶς παιδί; Μέ πού χρησμό οἱ Δελφοί σέ στέλνουν;
«πείθου τοῖς κείνων ρήμασι» νά πῇς
τότε θά ξέρῃς οἱ Αὐλίδες τί σημαίνουν

Εἰς Αἰκατερίνην

Ι. ΓΑΒΡΑΣ

Ὁμιλος γιά τήν προβολή τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σᾶς γνωρίζουμε ὅτι ὁ μαθηματικός-συγγραφέας **Εὐάγγελος Σπανδάγος** (Διεθνές βραβεῖο Ι.Γ.Α.Γ. 1997 καί βραβεῖο Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 2000) παρουσιάζει κάθε Κυριακή στίς 8 τό βράδυ καί κάθε Δευτέρα στή 01:00 (σέ ἐπανάληψη) ἀπό τό High T.V. τήν ἐκπομπή:

ΟΠΕΡ ΕΔΕΙ ΠΟΙΗΣΑΙ

(Μία γνωριμία μέ τούς θετικούς ἐπιστήμονες τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καί ὄχι μόνον).

Σέ κάθε ἐκπομπή συμμετέχει καί ἓνας προσκεκλημένος μέ τόν ὁποῖο γίνεται σχετική συζήτηση. (Τηλέφωνο ἐκπομπῆς 3301269).

Ὁ εἰδικός γραμματεὺς τοῦ Ὁμίλου
Ἀριστοτέλης Γεωργαντᾶς, Μαθηματικός
Δρ τοῦ Πανεπιστημίου Paris VII

ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ Η ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΑΝΤΕΙΩΝ

Πλανήτης γῆ, Νέα Ἐποχή...

Νέα Ἐποχή... Ἔτσι τουλάχιστον ἀποκαλοῦν αὐτό τό μόρφωμα ὑπερτεχνολογικοῦ καί ἀπόλυτα ἀντιπνευματικοῦ πολιτισμοῦ οἱ τεχνοκράτες ἀνάδοχοί του.

Τά νέα τρέχουν γρήγορα, ἀγκαλιάζοντας ὅλη τήν ὑδρόγειο, ἓνα ἀσφυκτικό ἀγκάλιασμα ἀπογοιτεύσεως, περιορισμοῦ τῆς ἐλευθερίας καί ἀγωνίας γιά τό αὔριο. Τά ΜΜΕ ἀναδίδουν τήν ἀποφορά τῆς ὕβρεως, καθὼς τό γελοῖο, τό φρικιαστικό καί τό αἰχρὸ ἀναδεικνύονται σέ ὑπερθεματικά πρότυπα ζωῆς.

Οἱ σεισμοὶ πληθαίνουν, ὁ ἐνοσίγαιος Ποσειδῶν βοᾷ ἀναταράσσοντας τήν τρίαينά του στά τρίαβαθα, οἱ κλιματολογικὲς ἀκρότητες πολλαπλασιάζονται, μετατρέποντας τίς ἐποχές σέ προτόγνωρους ἐφιάλτες καί πότε ὁ Αἴολος χορεύει ξέφρενα μέ τήν παμβασιλεία τοῦ ὄμβρου στήν μολυσμένη ἀτμόσφαιρα, καί πότε ὁ ἐκατηβόλος Φοῖβος αὐξάνει τήν φονικότητα τῶν ἀκτίνων του, γδέρνοντας τυραννικά τήν ἀπελπισμένη ἐπιφάνεια τῆς Δανάης, τῆς «ξερῆς γῆς», χωρίς ἐλπίδα ἐλεύσεως τῆς γονιμοποιῶν χρυσῆς βροχῆς...

Ἡ τρομοκρατία ἐντείνεται, καθὼς ὁ μοχλὸς τῆς Ἀδράστειας ἐνισχύει τό αἷματό τῆς ἀντιδράσεως ἀπέναντι στήν αὐξανόμενη θρασυότητα τῶν κρατούντων τοῦ παγκοσμιοποιητικοῦ «ὁράματος», χωρίς τήν ἱερή παρουσία τῆς Θέμιδος, χωρίς τήν λειτουργία τῶν θεσμῶν, χωρίς ἰσορροπία. Ἀπὸ τήν μία οἱ ὑπερατλάντειοι νεοδάρβανοι, καί ἀπὸ τήν ἄλλη, οἱ φανατικοί, ἄλλοι καί ἐξαθλιωμένοι, πλὴν δαιμονοποιημένοι, πληθυσμοί, καί οἱ δύο παραδομένοι μέ φλογερὴ ἔθελωση ἀνοησία στίς Κῆρες. Ὁ Ἄρης, πῶς ἀποφασιστικά ἀπὸ ποτέ, ἀκονίζει τό ξίφος του, ὁ Φόβος καί ὁ Δεῖμος ἀνεβαίνουν στό ἐφιαλτικό τους ἄρμα, ἔτοιμοι νά συναπαντηθοῦν μέ τόν νυμφίο τοῦ Θανάτου, τόν αἰμοκαρῆ ἄρχοντα τοῦ Ἄδου, πού ἀναδύεται πάνοπλος ἀπὸ τὰ κάσματα τοῦ παντός.

Τό μέλλον, πάντα ἀόρατο, διαγράφεται πῶς σκοτεινὸ ἀπὸ ποτέ, πῶς δυσσοῖνο, πῶς ζοφερό...

Καί ὁ ἄνθρωπος στήν μέση, μόνος -σχεδόν χωρίς πιά νά συνειδητοποιῇ, ὅπως παλιότερα- πόσο τραγικὴ εἶναι αὐτὴ ἡ μοναξιά.

Ἕνας δέσμιος οἰκονομικός εἴλω, ἄλλοτε μέ βασικὲς ζωῶδεις ὁρέξεις, στόν ἀντίποδα τῆς πνευματικῆς ἐξελίξεως, καί ἄλλοτε ἓνας τέλειος ἀναφρόδιτος, καταδικασμένος σέ ἀνερωτισμὸ κάτω ἀπὸ τήν πίεση τῆς ἐπαγγελματικῆς καί χρηματοοικονομικῆς ἐδραζομένης δικτατορίας.

Τό λεξιλόγιο τῶν νέων γίνεται ὅλο καί πῶς φτωχό, ἓνα πληγωμένο ἐλάφι, πού ἄγεται καί φέρεται ἐπαιτῶντας ἀταξιστικά στά σκοτεινά ἄντρα τῶν νυκτερικῶν κέντρων γιά κάποιον καινούργιο ἦχο πέρα ἀπὸ τὸν ψηφιακό, ἀνίκανο ὅμως νά διακρίνῃ καί νά ἐκτιμῇ τό εὐγενικώτερο. Ἡ ἔκφραση ἔχει χάσει τήν ζωντάνια της, ὁ ἔρως ἔχει χάσει τὰ ἐκφραστικά του μέσα, ἡ σκέψη ἔχει χάσει τοὺς στυλοβάτες της, ἡ φιλοσοφία φεύγει πανικόβλητη μακριὰ ἀπὸ τίς εὐνυόλυπτες «ἐπιστημονικὲς» κοινότητες, πού διοικοῦν τίς ὑπόγειες πυρηνικὲς βάσεις, τὰ ἐργαστήρια βιοχημικοῦ πολέμου καί τὰ ἐργαστήρια τῆς γενετικῆς ὕβρεως...

Ποῦ νά βρῇς τὸν μίτο τῆς Ἀριάδνης, ὥστε νά μπορέσῃς νά περάσῃς -ὄχι ἥρωικά, γιατί αὐτό εἶναι πολὺ σέ μία τέτοια ἀντιπρωϊκή καί ὑποκριτικὴ ἐποχή!- ἀλλὰ ἔστω μετρίως ἱκανοποιητικά ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς δαιδάλους τοῦ προσωπικοῦ λαβύρινθου;

Ποιὸς νά σέ συμβουλευθῇ ἐπ' ἀγαθῷ, ὅταν ἡ φρενιασμένη ἄγρα τοῦ χρήματος τό μόνο πού ἐπιτάσσει εἶναι ἡ συρρίκνωση τῶν ψυχῶν καί τῶν ἀνθρωπίνων χαρακτηριστικῶν;

Πῶς νά ἀντιμετωπίσῃς μέ σωφροσύνη τό ἐπερχόμενο, ὅταν ἡ εἰμαρμένη ἔχει κλείσει ἐρμητικά, αἰῶνες τώρα, τίς πύλες προσεγγίσεως τῶν δεδομένων της, ὅταν τὰ Μαντεῖα -ὁ ἱερώτατος καί ἀπαραιτήτος γιά τήν ἀνέλιξη τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἑλληνικός θεσμός- ἔχουν σιγήσει;

Καί ὅμως, σήμερα, περισσότερο ἀπὸ ποτέ, ἀναδύεται ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναβιώσεως τῶν Μαντείων. Καί ἀπὸ τό κουτί τῆς Πανδώρας δέν ἔχουν ὅλα καθῆ, ἀφοῦ ἡ ἐλπίδα παραμένει ἀκόμα πιστὴ στήν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ σημεῖα ὑπάρχουν, ὁ Φοῖβος «σημαίνει», καί ἂς μὴ ἔχουμε συνηθίσει νά ἀποσυμβολίζουμε τὰ φωτεινὰ σημάδια του. Ὁ Ζεὺς στέλνει ἀκατάπαυστα τίς διοσημίες του, καί

ὡς ἔχουμε ξεκάσει τὴν λαλιά τῆς Παμμήτειρας Φύσεως. Ἡ Πυθαγόρεια σοφία εἶναι ἐκεῖ, καί ὡς ἔχουμε ἐμποτιστῇ μόνο μέ τὴν σημαντική μὲν, ἀλλὰ καθόλου ἐσωτερική καὶ ἀναποτελεσματική πρακτικά γιὰ τὴν ζωὴ μας, μαθηματική τῆς ὕψης. Οἱ ἀριθμοὶ ἀποκαλύπτουν ἀκόμη σέ ὅσους βούλονται καὶ ἐπιθυμοῦν τὴν ἐσωτερική τους σημασία, τὸ ἱερό τους δίδαγμα, πού ἐφαρμόζεται παντοῦ, ἀπὸ τὴν ἁρμονία τῶν σφαιρῶν, μέχρι τὰ ἀτομικά προβλήματα.

Οἱ οὐράνιοι ὁδηγοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἀστερισμοί, συνεχίζουν τὴν πορεία τους στὸ στερέωμα, ἐπισημαίνοντας τὶς ἀλλαγές τῶν ἐνιαυτῶν καὶ ὀρίζοντας τὴν μοῖρα, τὸ κοσμικὸ «μερίδιο» τῶν θνητῶν, ὡς γένος, ὡς φυλές καὶ ὡς ἄτομα.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ διαισθητικοὶ οἱ ἔχοντες τὸ χάρισμα προσεγγίσεως τῆς ὁμῆς τῶν Θεῶν, δὲν ἔχουν ὁλότελα καθῆ, συνεχίζουν νὰ γεννιοῦνται, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀκρωτηριάζονται ἐν τῇ γενέσει τους πνευματικά, καθὼς ἡ κοινωνία τοῦ ἐφήμερου πολιτισμικοῦ μας μορφώματος τοὺς καταδικάζει σέ σιωπὴ, καθὼς ὁ φόβος τοῦ χαρακτηρισμοῦ «γραφικός» εἶναι παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν... Καὶ ἂν δὲν ἔχης μέσα σου τὴν τάση τῆς στυνγῆς ἐκμεταλλεύσεως του συνανθρώπου -ὁπότε, οὕτως ἢ ἄλλως, μέ ἢ χωρὶς συγκεκριμένο χάρισμα, κάνεις τὴν δυνατότητα ἐπικοινωνίας μέ τὸ Θεῖον - ἂν ἔχης ἥθος καὶ καθαρότητα, τότε ἡ ἐπίπλαστη, ἐπιβαλλόμενη σοβαρότητα δὲν σέ ἀφήνει νὰ ἐκφραστῇ μέσα σέ μία τόσο διαφημιζόμενη ὡς ἐλεύθερη, ἀλλὰ καὶ τόσο λογοκριτική καὶ ἀσφυκτική κοινωνία. Καὶ ἔτσι, μένει τὸ πεδίο τῆς Μαντικῆς, τῆς τόσο Ση-μαντικῆς, ἐλεύθερο σέ κάθε λογῆς τσαρλατάνους καὶ εὐτελεῖς ἀπατεῶνες, πού ὑπόσχονται μέλλον λαμπρό καὶ πουλᾶνε ψεύτικες ἐλπίδες σέ ἀφελεῖς καὶ ἀδαεῖς ἀπελπισμένους. Ἀμόρφωτοι καὶ ἀπαίδευτοι ἀγύρτες, πού θησαυρίζουν βασανίζοντας ψυχές...

Χωρὶς οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ ὑπολογίῃ τὴν βασικώτερη ἀξία καὶ λειτουργία τῶν χρησμών, πού δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν σέ ἀτομικὸ ἐπίπεδο ἀπόδοση τῶν δύο δελφικῶν ρητῶν: «Γνώθι σαυτόν» καὶ «Μηδὲν ἄγαν». Ὁ πραγματικὸς χρησμός, ὁ γνήσιος κατερχόμενος ἀπὸ τοὺς Ὀλυμπίους κόσμους, σέ βοηθᾷ στὰ δύο αὐτὰ κεφαλαιώδεις σημασίας δεδομένα τοῦ ἐσωτερικοῦ δρόμου. Στὸ νὰ γνωρίσης τὸν ἑαυτό σου, ἄρα νὰ γνωρίσης ποιὸς πραγματικὰ εἶσαι καὶ τί πραγματικὰ θέλεις, ἀπομακρύνοντας τὶς πλάνες καὶ τὰ ξένα «ἐμφυτεύματα». Καὶ στὸ νὰ μὴ ἀφήνης τὴν ὑπερβολὴ νὰ περιχαράκωνη τὸ μέλλον σου, νὰ γνωρίσης πῶς, πότε καὶ μέ ποιό μέτρο θὰ δράσης καὶ θὰ ἀντιδράσης, ὥστε νὰ μὴ ἐγειρὴς ἀδιάκοπα τοὺς ἀρνητικούς μηχανισμούς τῆς Ἀδράστειας.

Ἡ χρησιμοδοσία σέ συμβουλεύει δὲν κατευθύνει τὸ μέλλον, ἐπισημαίνει τὶς εὐκαιρίες, ἀλλὰ καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ἐπιφυλάσσει τὸ πεπρωμένο, καὶ διοχετεύει τὴν κινητικότητα σου σέ θετική ὁδὸ, πρὸς συνάντηση καὶ ἀναγνώριση τῶν εὐκαιριῶν, ἀλλὰ καὶ ἀποτροπὴ τῶν δεινῶν.

Τὸ μέλλον δὲν εἶναι ἀπόλυτο, εἶναι πορεία ἐν δυνάμει, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὶς πράξεις μας, τὸ αἰτιατό εἶναι ἀπόρροια τοῦ αἰτίου. Ὁ ἀφορισμὸς τῶν μεταχριστιανικῶν προφητῶν: «Θά γίνῃ de facto αὐτὸ καὶ μόνο αὐτό!», δὲν ἔχει καμμία ἐπαφὴ μέ τὴν φυσικὴ πραγματικότητα, δὲν ἔχει κανένα σεβασμὸ ἀπέναντι στοὺς ἱερούς νόμους τοῦ παντός.

Γιατί ἡ Θέμις εἶναι ἐκείνη πού δίδαξε στὸν ἄνακτα Φοῖβο τὴν τέχνη τῆς Μαντικῆς; Γιατί ἡ Θεά εἶναι ὁ ἴδιος ὁ θεματοφύλακας τῶν νόμων καὶ γνωρίζει πῶς ὁποια πράξη συνάδει μέ τοὺς νόμους εἶναι ἀποδεκτή, ἐνῶ ὁποια ἀντίκειται στοὺς νόμους, προκαλεῖ αὐτόματη ἀντίδραση. Γι' αὐτὸ, οἱ χρησμοὶ λέγονται καὶ θέσφατα: λόγια θεϊκά. Ὅταν, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ πληροφορηθῇ αὐτὸ πού ὀρίζει ὁ φυσικὸς νόμος, αὐτὸ πού εἶναι ὁ «θεμιτὸς θεσμός» γιὰ τὴν δική του ζωὴ καὶ τὴν ἀτομικὴ του πορεία ὡς τὸ πρέπον καὶ τὸ βέλτιστον, βαδίζει πρὸς σίγουρα, δὲν προχωρεῖ στὰ τυφλά. Αὕτῃ εἶναι ἡ μεγάλη ὑπηρεσία πού προσέφεραν τὰ Μαντεῖα στοὺς προγόνους μας, βοηθώντας τους νὰ δημιουργήσουν τὸν λαμπρὸ πολιτισμὸ τους.

Αὐτὸ ὀφείλουμε νὰ ἀναβιώσουμε καὶ σήμερα. Νὰ προσπαθήσουμε, δηλαδή, ὅσο μπορούμε, νὰ καθαροῦμε, νὰ ἱεροποιήσουμε τὸ σκεπτικὸ μας πεδίο, ὥστε νὰ ἐλευθερώσουμε τὸν δρόμο γιὰ τὴν κάθοδο τῆς θείας ὁμῆς. Νὰ μιλήσουν ξανά τὰ Μαντεῖα τῶν Θεῶν, ἀφοῦ οἱ Θεοὶ ποτὲ δὲν ἔπαψαν νὰ ἐφορεύουν τοῦ φυσικοῦ μας κόσμου, ἀπλὰ ἐμεῖς κλείσαμε τὰ μάτια καὶ τὰ αὐτιά μας, κλείσαμε ἐρμητικά καὶ «χριστιανικά» τὴν καρδιά μας, πεπεισμένοι ὅτι ἀγαπᾶμε τό... τίποτα στὸ πούθενά καὶ μισώντας παράλληλα ὅ,τι φυσικὸ, ἄρα ὅ,τι ἱερό. Ἐμεῖς ἀδρανοποιήσαμε τὸν ὁμφάλιο λῶρο τῆς ὁμῆς, καταδικάζοντας τοὺς ἑαυτοὺς μας σέ ἓναν ἀτέλειωτο πνευματικὸ μεσαιῶνα. Καὶρός νὰ ξανακουστῇ ἡ θεία λαλιά, οἱ οἰωνοὶ νὰ ξαναποκτήσουν τὸ βαθύτερο νόημά τους καὶ τὸ νερό τῆς Κασταλίας νὰ γίνῃ ἡ εὐγλωττὴ παρουσία τῶν Θεῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἰῶνες τώρα, τὰ μαντεῖα ἔχουν σιγήσει καὶ τὰ προβλήματα ἔχουν πληθύνει... Μήπως σήμερα μιλοῦν καὶ πάλι οἱ χρησμοὶ καὶ τὸ κάθε ἐρώτημα θὰ ἀπαντηθεῖ;

Ντορέτα Πένπα

ΑΡΧΗ ΕΟΦΙΑΣ, ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΥΙΣ 17.800 ΓΝΗΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΘΗΣΑΥΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Ὁ Θησαυρὸς Ἑλληνικῶν Ὀνομάτων εἶναι ἀποτέλεσμα μακροχρόνιας ἐρευνας καὶ «ὀνοματοθηρίας», ἡ ὁποία καὶ συνεχίζεται, ἐφ' ὅσον ὅλο καὶ νέες πηγές βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχαν μόνο ἓνα κύριο ὄνομα. Δὲν ὑπῆρχε δηλαδή ὁ θεσμὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ ἐπωνύμου. Πρὸς διάκριση ὅμως ἐνίοτε ἐχρησιμοποιοῦσαν τὸ πατρώνυμο, π.χ. Μενέλαος Ἀτρέως/ Ἀτρείδης, Νέστωρ Νηλέως/Νηλεΐδης, ἢ τὸν τόπο καταγωγῆς, ὅπως Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, Διαγόρας ὁ Ρόδιος.

Ἐπίσης οἱ πρόγονοί μας ἐφρόντιζαν, οἱ ἴδιοι καὶ τὰ παιδιὰ τους νὰ ἔχουν ὀνόματα διακριτὰ καὶ χαρακτηριστικά, ἔτσι πού οἱ συνωνυμίες ἦσαν σπάνιες.

Ἐντυπωσιάζει ἡ πλούσια εὐρεσιπέειά τους στὴν δημιουργία ὀνομάτων πού νὰ ἐκφράζουν τὰ ὁράματα καὶ τὶς προσδοκίες τους, τὶς ιδέες καὶ τὶς φιλοσοφικές τους ἀντιλήψεις.

Μὲ τὶς χιλιάδες ἐπικλήσεις καὶ ἐπωνυμίες τῶν Δώδεκα Ὀλυμπίων καὶ τῶν ἄλλων Θεῶν, δείχνουν τὴν βαθειὰ τους εὐσέβεια, καθὼς καὶ πληθὸς ἀνθρωπωνυμίων εἶναι θρησκευτικοῦ περιεχομένου, π.χ. Διίφιλος, Ἀθηνόδωρος, Ἀπολλώνιος, Ἡροφίλη, Ἡρόδοτος, Ποσειδώνιος, Ἑρμογένης, κ.ἄ.

Περαιτέρω δείχνουν τὴν ἀγάπη τους πρὸς τὸν λαὸ καὶ τὰ κοινὰ μέ ὀνόματα, ὅπως Δημοσθένης, Δημονίκη, Δημοκύδης, Κλεόδαμος, Ἀστυδάμεια κ.λπ., καὶ ἐκφράζουν τὸν σεβασμὸ τους πρὸς τοὺς γονεῖς μέ ὀνόματα, ὅπως Πάτροκλος, Κλεοπάτρα, Μητροκλῆς κ.π.ἄ. Μὲ ποικίλα ἄλλα ὀνόματα ὑποδηλώνουν τὴν ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσή τους στὴν ἀρετὴ, τὴν Πατρίδα, τοὺς προγόνους, τοὺς θεσμούς.

Ὁ Θ.Ε.Ο., ἐκτὸς ἀπὸ κατάλογος ὀνομάτων, εἶναι καὶ μία διαφωτιστικὴ ἀναδρομὴ στὴν Μυθολογία - πρωτοϊστορία καὶ Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἀβίαστα, καὶ πέρα ἀπὸ ἰδιοτελεῖς σκοπιμότητες καὶ πλαστογραφίες,

προβάλλουν τὰ ἀληθινὰ ἱστορικὰ γεγονότα. Βλέπομε βασιλεῖς καὶ ἀπλοὺς πολῖτες τῆς Λυδίας, Καρίας, Φρυγίας νὰ ἔχουν τὰ ἴδια Ἑλληνικὰ ὀνόματα μέ τοὺς Ἀθηναίους ἢ τοὺς Σικελιώτες-εὐγενεῖς καὶ κοινούς ἀνθρώπους τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Καυκάσου νὰ εἶναι συνονόματοι μέ τοὺς Σπαρτιάτες, Μακεδόνες, Ἡπειρώτες. Ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν σημαντικὰ στοιχεῖα καὶ πληροφορίες.

Ἐξ ἄλλου διαπιστώνομε ὅτι Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες ἔχουν τὰ ἴδια ὀνόματα - συχνὰ μάλιστα ἄνδρες τῶν δύο ἀντίπαλων στρατοπέδων, καθὼς καὶ οἱ μητέρες, ἀδελφές καὶ σύζυγοί των, εἶναι ἀπολύτως συνονόματοι - εἶναι ὁμόγλωσσοι καὶ ὁμόθησκοι, καὶ κατὰ συνέπεια ὁ Τρωικὸς Πόλεμος ἀπλῶς ἀποτελεῖ ἓναν ἀκόμα ἐπαχθὴ ἐμφύλιο πόλεμο.

Τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα, λοιπόν, δὲν ἀποτελοῦν τυχαίους ἀνόητους φθόγγους, ἀλλὰ εἶναι πλήρη νοημάτων καὶ ἐμπεριέχουν πολὺτιμα στοιχεῖα ἱστορίας καὶ πολιτισμοῦ.

Καὶ ὅμως θρησκόληπτοι ἰθύντορες τῆς νέας θρησκείας ἐκατάφεραν νὰ ἀφελληνίσουν τὰ ὀνόματα μεγάλου μέρους τοῦ Λαοῦ μας, ἀντικαθιστώντας τα μέ μιὰ χοῦφτα ξενόφερτα ὀνόματα καὶ ἀπρόσωπα ὀνόματα, ὥστε τώρα νὰ ἔχουμε ἓνα ὄνομα ἀνὰ χιλιάδες ἄτομα, χωρὶς διάκριση καὶ προσωπικότητα, προκαλώντας, σὺν τοῖς ἄλλοις, πρωτοφανῇ γιὰ τὶς Ἑλληνικὲς συνήθειες ὀνοματοπενία.

Γιὰ τὴν ἄρση αὐτοῦ τοῦ νοσηροῦ φαινομένου, ὁ Θ.Ε.Ο. προσφέρει τὴν πλουσιώτερη ὡς τώρα συλλογὴ Ἑλληνικῶν ὀνομάτων. Ἐξ ἔθους βέβαια στὰ ἐγγόνια δίνονται τὰ ὀνόματα τῶν παπποῦδων καὶ γιαγιάδων, ὅπως συνήθως ἔκαναν καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ὅμως κάποτε, ὅταν ἓνα ὄνομα κρίνεται ἀνεπιθύμητο καὶ ἀκατάλληλο, τὸ ἐθιμοθὰ πρέπει νὰ ἀναστέλλεται καὶ νὰ ἐπανερχεταὶ μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς τάξεως.

ΑΡΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΝΥΜΦΕΣ

(Οι συχνότερα αναφερόμενες)

Άβα - Άβαρβαρέα - Άγανίππη - Άγνώ -
 Άγριόπη - Άγχιρρόη - Άδεκτώ - Αίγινα -
 Αίγλη - Αιολίς - Άκακαλλίς - Άκάλλ(λ)η -
 Άκάστη - Άκμήνη (συλλ.δν.) - Άλιμάδη -
 Άλκινόη - Άλκυόνη - Άλοξοθή - Άλσηίς
 (συλλ.δν.) - Άμαδρυάς (συλλ.δν.) - Άμάλθεια -
 Άμβροσία - Άναξιβία - Άνιγρίς (συλλ.δν.) -
 Άργιόπη/Άργιόπη - Άργυρά - Άρέθουσα -
 Άρκαδία - Άρνώ - Άρχιρρόη - Άστερόδεια -
 Άτλάντεια - Βασίλη - Βάτεια - Βερόη -
 Βιστονίς/Βιστωνίς - Βλάστη - Βόλβη - Βολίνη -
 Βοιθίς - Βρίσσα - Βριτόμαρτις - Βύζη -
 Γορτυνίς (ή Βριτόμαρτις) - Γυγαία - Δάειρα -
 Δαυλίς - Δάφνη - Δάφνις - Δεξιθέα - Διοπάτρη -
 Διόπειρα - Διώνη - Δωδώνη - Δωρίπη - Έθιμέ
 ρα - Έλευσίς - Έλίκη - Έρατώ - Εὐαγόρα -
 Εὐθυμία - Εὐκαρπία - Εὐρυδίκη - Εὐρύτη -
 Έχέμεια - Έχενίς/Έχεναις - Ζευξίππη -
 Ήγερία - Ήχῶ - Θάλεια - Θέλπουσα - Θέμις -
 Θηραμένη - Θάωσα - Θυία - Θύμβρις - Ίάχη -
 Ίδαία - Ίδη - Ίθώμη - Ίμαλία - Ίοφώσσα -
 Καλιάνδη - Καλλικρίτη - Καλλιστώ
 Καλλιφάνεια - Καλύβη - Καλύκη - Καλυψώ -
 Κάμπη - Κανάκη/Κανάχη - Καρμέντις -
 Κασσωτίς - Κεγχρίς - Κερόεσσα -
 Κιθαιρωνίς (συλλ.δν.) - Κλείδη - Κλείς -
 Κλεοδώρα - Κνωσία - Κορώνη - Κορωνίς
 Κρέουσα - Κροκάλη - Κυάνη - Κυλλήνη -
 Κυρήνη - Κωρυκ(ε)ία - Λαοδίκη - Λαοθή -
 Λειριόπη - Λιγέα - Λίλαια - Μάκρις - Μαλίσ
 Μελανίππη - Μελία (συλλ.δν.) - Μελίτη - Μενδηίς -
 Μίνθη - Μοῖρα - Μορέα Μυρτόεσσα/Μυρτώεσσα -
 Ναϊάς (συλλ.δν.) - Ναπαία - Νέαιρα - Νεβροφόνη
 Νησσα - Νικάια - Νομία - Νυχεία - Όθρηις -
 Οἰνήις - Οἰνῶη - Οἰνώνη - Όλβια -
 Όρειάς (συλλ.δν.) - Όρεστιάς - Όρνέα - Παρία -
 Παρνασσίς - Περίβοια - Περιστέρα - Περιδίκη -
 Πιερία (συλλ.δν.) - Πίτυς - Προνόη - Πυρήνη -
 Ρήνη - Ρόδη - Ρόδος - Εθενίς - Σιθνίς (συλλ.δν.) -
 Συνόη - Σμίλαξ Σταφύλη - Συμαίθα - Σύμη -
 Συνάλλασις - Σύριγξ - Ταϋγέτη - Τηλεδίκη -
 Τριτωνιάς/Τριτωνίς - Υάς (συλλ.δν.) - Υλή -
 Υλλίς - Φάσις - Φερωνία - Φιγαλία - Φιλωνίς -
 Φοίβη - Φρονία - Φυσάδεια - Χαλκίς -
 Χαρικλώ - Χησιάς - Χιόνη - Χίος - Χλωρίς -
 Χρονοφύλη - Χρυσή - Χρυσοπέλεια - Ψαλάκανθα

ΩΚΕΑΝΙΔΕΣ

(Κατά τόν Ήσιοδο ἦσαν τρεῖς χιλιάδες)

Άδμήτη	Ίάνειρα	Οὐρανία
Άκάστη	Ίάνθη	Πασιθόη
Άμφιρῶ	Ίάχη	Πειθῶ
Άμφιτρίτη	Ίππῶ	Πέρση/Περσηίς
Άσία	Καλλιρρόη	Πετραία
Άστερόπη	Καλυψώ	Πληξάνυρα/-η
Βρομία	Καφείρα	Πλουτώ
Γαλαξάνυρα/-η	Κερκήις	Πολυδώρα
Δάειρα	Κλεοχάρεια	Πολύφη
Διώνη	Κλυμένη	Πρυμνώ
Δωδώνη/Δωδῶ	Κλυτία	Ρόδεια
Δωρίς	Κορυφή	Ροδόπη
Εἰδυία/Ίδυία	Λεύκη	Σαῶ
Έριφία	Λευκίππη	Στύξ
Εὐδώρα	Μελία	Τελεσθῶ/-
Εὐρυνόμη	Μελίβοια	στῶ
Εὐρώπη	Μελίτη	Τύχη
Ζευξῶ	Μενεσθῶ	Φαινῶ
Ήλέκτρα	Μηλόβασις	Χρυσήις
Ήσιόνη	Μῆτις	Ώκυρρόη
Θόη	Ξάνθη	

ΤΟ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ
ΥΠΟΕΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΕΝΩΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ
ΕΑΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΝΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΤΕ
ΕΝΑ ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ
ΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΟ
ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΟΠΩΣ ΔΙΑΔΩΣΕΤΕ
ΑΥΤΟ ΕΤΟΥΣ ΑΠΟΓΟΝΟΥΣ ΕΑΣ

ΚΑΘΕ ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΟ ΚΑΙ ΙΕΗΜΕΡΙΑ
 ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΕΤΟΝ ΧΩΡΟ
 ΤΟΥ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΔΟΣΕΙΣ

ΟΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ
 ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΟΥΝ
 010.52.37.543 ΚΑΙ 010.75.67.111

Όμηρου:	ΙΛΙΑΣ	50
Όμηρου:	ΟΔΥΣΣΕΙΑ	50
Όρφέως:	ΥΜΝΟΙ - FRAGMENTA	10
Όρφέως:	ΛΙΘΙΚΑ - ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ	10
Έμπεδοκλέους:	ΑΠΑΝΤΑ-ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΣ	10
Πινδάρου:	ΕΠΙΝΙΚΟΙ ΑΠΑΝΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΙ NEMΕΟΝΙΚΟΙ ΠΥΘΙΟΝΙΚΟΙ ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΟΙ	25
Σόλωνος:	ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ	16
Πλάτωνος:	ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ	9
Πλάτωνος:	ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ (ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ)	6
Πορφυρίου:	ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ	8
Λουκιανού:	ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ	5
Κέβντος:	ΠΙΝΑΣ - ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ	....
Ίαμβλίχου:	ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ	11
Σαλουστίου:	ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ	5
Ίουλιανού:	ΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ ΘΕΩΝ ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΗΛΙΟΝ	7
Ίεροκλέους:	ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ	8
Πυθαγορείων:	ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ	5
ΜΕ ΣΧΟΛΙΑ	ΠΡΟΚΛΟΥ - Μ. ΦΕΛΛΟΥ - Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ	14
Πλάθωνος:	ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟ ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ ΜΑΓΩΝ	5
Π. Γράβιγγερ:	Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ	44
Π. Γράβιγγερ:	ΥΜΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΕΠΟΥΡΓΙΚΟΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΥΣΤΩΝ	10
Π. Γράβιγγερ:	Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΟΝΗΣΕΩΝ	11
Σακελλάριου:	ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ	22
J. Mallinger:	ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ	11
Σ. Νάγου:	Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ	9
Σ. Νάγου:	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ	5
Σ. Νάγου:	ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑΣ	8
Δ. Καλλέργιν:	ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ	9
Δ. Καλλέργιν:	ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΟΛΥΜΠΙΟΙ ΘΕΟΙ	9
Δ. Καλλέργιν:	Ο ΝΟΥΣ, Η ΓΝΩΣΗ, Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ	5
Δ. Καλλέργιν:	ΥΜΗΤΤΟΣ - ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	5
E. Baillérá- Rickerson:	ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΑΘΛΗΤΡΙΕΣ (Δίγλωσσο) ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΑΓΓΛΙΚΑ	17
Anne Reese:	ANCIENT GREEK WOMEN ATHLETES	
Dido Kallergi:	ANCIENT HELLENIC MYSTERIES	8
Νταϊάν Ρόμινς:	ΤΕΛΟΣ-ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΟΝΟΙ ΚΑΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΛΗ ΓΗ	13

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ
 ΤΗΛ.: 52.37.543 - 75.12.156

Κ. Κουρτίδου:	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ	15
Άγνώστου:	Η ΜΥΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΟΡΑ	5
Σ. Πιμπλή:	ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ	6
Π. Βασιλειάδου:	Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ	6
Άσπμακόπουλο:	ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ	6
Έ. Δάγιου:	ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ	14
Έ. Δάγιου:	Η ΛΥΤΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΑ	14
Κ. Κακούρη:	ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ	16
Άλτάνη:	ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ Βιβλίου Ιον ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ-ΘΟΛΟΥ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ	24
Ή. Νικολούδου:	ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ	9
Ά. Χαλά:	Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ	9
Γρ. Ζώρζου:	ΑΜΒΡΟΣΙΑ-ΑΠΑΡΧΑΙ-ΣΠΟΝΔΑΙ ΝΕΚΤΑΡ-ΠΕΛΑΓΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	5 Εκα- στον
Λαμπροπούλου:	ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ-ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑ	7
Μ. Μάκρα:	ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΧΕΤΥΠΑ	10
Μ. Μάκρα:	ΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ	7
Μ. Μάκρα:	ΟΙ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ	7
Ά. Κελεσίδου:	ΣΠΟΥΔΕΣ ΨΥΧΗΣ	9
Ά. Κελεσίδου:	ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	8
Ά. Γεωργιάδου:	ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ	6
Ν. Έλάτου:	Ο ΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΓΕΝΗ Ίστορικό αφήγημα για παιδιά. Τό εκπαιδευτικό σύστημα της αρχαίας Αθήνας και Σπάρτης	10
Κωνσταντινίδου:	ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ (παιδικό διήγημα)	4
Στασινόπουλου:	Η ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ	8
C. Dupuis:	Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΘΗΚΕ ΩΣ ΧΡΙΣΤΟΣ	8
Ί. Κακριδή:	ΑΡΑΙ (ΚΑΤΑΡΑΙ - ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ) Μυθολογική μελέτη	10
Ν. Παράσκη:	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ	5
Άδριανόπουλου:	ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ	15
Άδριανόπουλου:	ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ	8
Άδριανόπουλου:	ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ	....
Πλ. Δρακούλη:	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΝΟΜΙΑΣ	8
Πλ. Δρακούλη:	ΦΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΝ	9
Ί. Βασιλή:	ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ	10
Ί. Βασιλή:	ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	....
Πάουλ Ντίννακ:	Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ	44
Γ. Βογιατζή:	ΚΟΥΡΗΤΕΣ - ΔΕΡΒΙΣΙΔΕΣ	8
Γ. Βογιατζή:	ΟΡΦΕΥΣ-ΠΑΓΓΑΙΟΝ-ΡΟΔΟΛΕΙΒΟΣ	8

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
 ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΑΥΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ
 ΟΛΗ ΤΗΝ ΥΛΗ ΑΠΟ ΤΟ 1ο ΕΩΣ & ΤΟ 16ο ΤΕΥΧΟΣ
 ΤΟΥ ΕΥΛΑΚΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΕΙΔΙΚΟ
 τριμηνιαίο
 περιοδικό για ελεύθερους ερευνητές
ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ
 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Κυκλοφορεί και στα περιπτερά

5 Ε

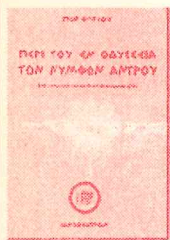

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ἀρχαίο κείμενο, μετάφραση. Τό βιβλίο περιλαμβάνει: τήν ζωή καί τό ἔργο τοῦ Σωκράτους, τήν σχέση του μέ τόν Πλάτωνα, τό ἱστορικό πλαίσιο τῆς δίκης, τούς λόγους πού καταδικάστηκε σέ θάνατο, ποιό ἦταν τό δαιμόνιό του. Σχόλια: Διογένης Λαερτίου, Χρ. Μαλεβίτσι, Ρ. Ἀναστασάκη, F. Nietzsche.

9 EURO

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ

Κυκλοφορεῖ γιά πρώτη φορά τό κορυφαῖο φιλοσοφικό - θεολογικό ἔργο τοῦ Πορφυρίου. Ἕνα ἀπό τά κύρια ἔργα τῆς θρησκευτικῆς Νεопλατωνικῆς παραδόσεως. Γέμει Μυστηριακῶν καί ἀπορρήτων ἀληθειῶν γιά τήν πορεία τῆς ψυχῆς μετά θάνατον, ἀποσυμ-βολίζοντας μέρος τῆς μυστικῆς διδασκαλίας τοῦ Ὁμήρου.

8 EURO

ΣΑΛΟΥΣΤΙΟΥ ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ

Σύνοψις τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ καί τῆς Μυστηριακῆς καί Μεταφυσικῆς διδασκαλίας περί θεῶν καί κόσμου, ἀνθρώπου, ψυχῆς καί εἰμαρμένης.

5 EURO

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ ΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ ΘΕΩΝ ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΗΛΙΟΥ

Δύο ἀριστουργηματικά ἔργα τοῦ τελευταίου ὑπερμάχου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τό πρῶτο ἀπτεται τοῦ μύθου Ἀττιος-Κυβέλης, τῆς οἰκουμένης μητρός τῶν Θεῶν, ἐνδ' στό δεύτερο ἐπιχειρεῖ τήν μυστική ἀνάλυση τοῦ συμβολισμοῦ τοῦ Ἡλίου.

7 EURO

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἕνα περιπετειῶδες ταξιδιωτικό μυθιστόρημα ἀρχαίας ἐλληνικῆς "ἐπιστημονικῆς φαντασίας".

5 EURO

ΠΛΗΘΩΝΟΣ ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟ ΖΩΡΑΣΤΡΟΥ ΜΑΓΩΝ

Ἱερή Λογοτεχνία μεγάλης ἀξίας, ἡ ὁποία διδάσκεται ἐντός τῶν σχολῶν σέ ὑψηλά ἐπίπεδα μαθητείας.

5 EURO

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Διδακτορική διατριβή τοῦ Ἀ. Γεωργιάδου ἐπάνω στά διασωθέντα ἐποσπάσματα τοῦ μεγάλου νεοπυθαγορείου φιλοσόφου καί ὑπερμάχου τῆς ἐθνικῆς θρησκείας Πορφυρίου.

6 EURO

ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ ΧΡΗΣΜΟΙ

ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ

Τό δυσκολώτερο θεολογικό κείμενο τῆς ἐποχῆς τῶν Νεοπлатωνικῶν διαφωτίζεται ἀπό τά σχόλια: ΠΡΟΚΛΟΥ (ἀποσπ. Χαλδαϊκῆς Φιλοσοφίας), Μικ. Ψελλοῦ, Π. Γράβιγγερ, Π. Μαρίνη. Τό βιβλίο - σύμβουλος ὄλων τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων.

14 EURO

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

Σχόλια τοῦ νεοπлатωνικοῦ φιλοσόφου Ἱεροκλέους στό ἱερώτερο Εὐαγγέλιο τῆς Ἑλληνικῆς Μυσταγωγίας, ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ, ἀπαραίτητα σέ ὅποιον θέλει νά ἐμβαθύνῃ στήν πρακτική μυστική ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου καί νά ἐφαρμόσῃ στόν βίον του τίς ἐπτά ἀρετές, ὥστε νά καταστή θεός ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

8 EURO

ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ

Παρατίθενται περί τά 100 ἀληθῶς ἀριστουργηματικά πυθαγόρεια ἀποφθέγματα στήν πρωταρχική τους ἀρχαία ἐλληνική διατύπωση μέ σύντομα σχόλια διαφόρων διανοητῶν.

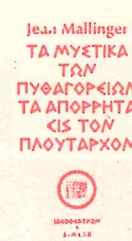
5 EURO

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ

Ἡ Πυθαγόρεια ἀριθμολογία ἦταν Ἀριθμοσοφία ἐγκλείουσα βαθύτατες μυστικές ἀλήθειες, διδασκόμενες στή μυστηριακή σκηνώματα τῆς ἀρχαιότητος. Στό ἔργο αὐτό ἀναπτύσσονται οἱ θεῖες ιδιότητες τῶν 10 πρώτων ἀριθμῶν.

11 EURO

Jean Mallinger ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ

Ἡ κάθοδος τῆς ψυχῆς. Ἡ πλάνη τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν. Γέφυρα μεταξύ ζώντων καί νεκρῶν. Τά ἀπορρήτα τοῦ ζώντος πυρός. Τά ἀπόρρητα τοῦ Ἄδου. Τά μυστικά τῶν ζώντων ἀγαθῶν τῶν θεῶν.

11 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΟΝΗΣΕΩΝ

Ἡ δύναμη τοῦ Λόγου καί τῶν θεῶν ὀνομάτων, ἦχος καί μουσική, περί ἀρωμάτων καί θυμιαμάτων, τελεικά χειρονομία, θηριαπομοί, ρυθμικά κινήσεις, τελεικός χορός, τό φῶς καί τά χρώματα, φυλακτήρια, τελέσματα, ἐμβλήματα.

11 EURO

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ἡ μυστική θεολογία εἶναι ἕνα ἔργο πού εἰσάγει στόν κῶρον τῆς σιωπῆς, πού στοχεύει στό ἀνεῖπωτο.

6 EURO

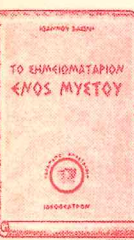
Σ. ΝΑΓΟΥ Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐνάρτεος βοηθεῖται καί γίνεται συνεργάτης τῶν ἀνωτέρων αὐτοῦ συνειδήσεων, τῶν συνειδήσεων οἱ ὁποῖες συνέστησαν τήν Πνευματικήν Ἱεραρχίαν, εἰς τήν κορυφήν τῆς ὁποίας εὐρίσκεται Ὑπέρθεος Ἄρχων, χειριστής τῶν Φυσικῶν καί τῶν Πνευματικῶν Νόμων διευθετῶν καί ἐποπτεύων τήν τάξιν τοῦ Παντός, ὁ ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

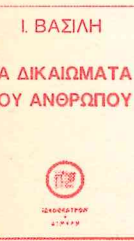
10 EURO

Ι. ΒΑΣΙΛΗ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΛΗ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Ἕνας Πυθαγόρειος φιλόσοφος διδάσκει σέ ἕνα μαθητή του ὅλη τήν διδασκίαν τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας καί μυσταγωγίας ἀπό τόν Ὁρφέα ἕως τόν 200 αἰῶνα καί τόν μυστήριον ἐλληνική σκέψη καί τήν πρακτική ἐφαρμογή της.

10 EURO

Ι. ΒΑΣΙΛΗ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΦΥΣΙΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΒΑΣΕΙΣ

Γιά νά διεκδικήσῃ ὁ ἄνθρωπος τά δικαιώματά του πρέπει νά τά γνωρίζει. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ στήν φύση αὐτόνομη καί ἐνσυνείδητη ὄντοτητα καί ἐξελεύσεται προσαρμοζόμενος πρὸς τόν Φυσικόν Νόμον.

Ὑπό ἔκδοσιν

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ ΦΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΝ

Ἡ ἐσωτερική ἐρμηνεία τῶν συμβόλων τοῦ ἄρρενος καί τοῦ θήλεος, τοῦ ἀπανταχοῦ μεγάλου νόμου τῆς φύσεως πρὸς παραγωγήν τελειότητος. Ἕνα ἐξαιρετικό σημαντικό κείμενο πού θέτει τίς βάσεις γιά τήν σωστή θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου σέ ὅλα του τά ἐπίπεδα στήν διαχρονική ἐσωτερική του ἐξέλιξη.

10 EURO

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ ἐλκτική δύναμη τοῦ νοῦ ἐπηρεάζει καταλυτικά τήν ποιότητα τῆς ζωῆς μας καί τίς συνθήκες πού δημιουργοῦνται γύρω μας. Τό κείμενο αὐτό δίδει κανόνες ζωῆς (νόμους τοῦ βίου) πού καθορίζουν τό ΕΥ ΖΗΝ.

8 EURO

Ν. ΠΑΡΑΣΧΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ - Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἕνα μεστό κείμενο γιά τήν πορεία τῆς ψυχῆς ἀπό τήν δημιουργία ἕως τήν θεοποίησίν της σύμφωνα μέ τήν Πυθαγόρεια φιλοσοφία.

5 EURO

ΑΓΝΩΣΤΟΥ Η ΜΥΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΟΡΑ

Ἕνας αἰγυπτιακός πάπυρος πού βρέθηκε στήν Κοιλιάδα τῶν τάφων, ἀποκαλύπτει ὅλο τό μυστικό δρώμενο τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τό ὁποῖο συνάδει ἀπολύτως μέ τίς ἀρχαίες πηγές (βλ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ὑπό Κ. Κουρτίδου).

5 EURO

ΗΛΙΑ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ

ΛΕΓΩ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΛΑΓΙΑΖΩ ΕΡΩΤΙΚΑ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΟΜΟΛΟΓΕΙ ΟΤΙ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ - ΕΡΩΣ Τό βιβλίο ἀπαντᾷ στό ἐρώτημα τῆς οὐσίας τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου μέσῳ τῆς "σημαντικῆς" τῶν ἐλλήνων λέξεων καί τῆς "σκέψεως" τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας. Ἀποτελεῖ μαθητεία σκέψεως μέ δάσκαλο τόν ἐλληνικό Λόγο.

10 EURO

ΣΠΥΡΟΥ ΠΙΜΠΛΗ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Τελετή - Συμβολισμός - Διαμόρφωσις καί ὁργάνωσις τῶν Παναθηναίων. Ἀγῶνες καί Πομπή. Ἡ μοναδική πραγματεία πού ἀναλύει τήν μεγάλη ἐορτή καί τόν συμβολισμό τῶν Παναθηναίων.

6 EURO

ΚΕΒΗΤΟΣ Ο ΠΙΝΑΞ Ἡ ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΥΤΟΜΑΘΕΙΑΣ ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ὑπό ἔκδοσιν

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΟΥΣ, Η ΓΝΩΣΗ, Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

5 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ Ο ΥΜΗΤΤΟΣ

Ἡ ἱστορία τοῦ ἱεροῦ ὄρους τῆς Ἀττικῆς ἀπό τά Πελασγικά χρόνια ἕως σήμερα.

5 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Ἡ πνευματική κληρονομία τῆς Ἑλλάδος. Τά μυστήρια τῆς Μεγάλης Μητέρας Ρέας - Γῆς, τοῦ Ἰδαίου Διός, Κορυβαντικά Μυστήρια, Λαβυρινθικά Μυστήρια, Ὀλυμπία, Δελφοί, Δωδώνη, Ἄργος, Μαντεῖα, Χρηστήρια.

8 EURO

DIDO KALLERGI ANCIENT HELLENIC MYSTERIES

The spiritual heritage of Hellas. The mysteries of the Great Mother Earth - The Mysteries of Idaean Zevs - The Corybantic Mysteries - The Labyrinthic Mysteries. OLYMPIA - DELFI - DODONA - ARGOS.

8 EURO

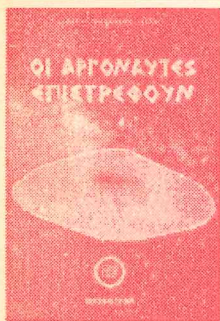

ΕΛΕΝΗΣ ΔΑΓΙΟΥ

**Η ΛΥΤΡΩΣΗ
ΤΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΑ**

Ο μύθος του Προμηθέα είναι ένα δοκίμιο ψυχής, που φανερώνει την κατάβαση του ουρανού πυρός στον άνθρωπο για την απόκτηση της μυστικής Σοφίας. Ο Προμηθέας "είναι" η φυλή που ήρθε από τ' άστρα, η φυλή των Ελλήνων οι προμηθείς της Γης! ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ 14 EURO

ΕΛΕΝΗΣ ΔΑΓΙΟΥ

**ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ
ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ**

Οι ιπτάμενοι δίσκοι που εμφανίζονται στην Γη αφήνουν γραπτές μαρτυρίες ότι είναι απόγονοι των Ελλήνων, που ζούν έντος ατράκτου. Διέφυγαν στο διάστημα μετά την Τιτανομαχία. Το πλήρωμα του χρόνου όμως έφθασε και ... οι Άργοναυτες επιστρέφουν. 14 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ

**ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΟΥ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΧΕΤΥΠΑ**

Πρωτότυπη μέθοδος αυτογνωσίας που στηρίζεται στις ελληνικές ρίζες. Παρέχει γνώσεις για σημαντικούς νόμους ισορροπίας που λειτουργούν στο σύμπαν, στην ψυχική σφαίρα και στην πραγματικότητα της ζωής. 10 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ

**ΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ
ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ**

Ένα παραμύθι για μεγάλους με ανοιχτή καρδιά αλλά και για παιδιά με σοφία. Πανανθρώπινες αλήθειες ντύθηκαν την απλότητα του παραμυθιού για να μιλήσουν κατ'ευθείαν στην ψυχή μας. 6 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ

**ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ**

Μυθιστόρημα στοχασμού και αγάπης. Έκτιμησης και σεβασμού για την ίδια την ζωή και τον άνθρωπο. Μέ την σφραγίδα της ψυχής μας. Για να μην γίνει η ζωή μία υπόθεση από "άγνωστες λέξεις". 8 EURO

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΧΑΛΑ

**Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ
ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ
ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ**

Ένα βιβλίο που αποκαλύπτει τις βαθύτατες εσωτερικές γνώσεις του μεγάλου μας ποιητού. 10 EURO

C. DUPUIS

**Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ
ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΟΝΤΕ
ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**

Ο γνωστός μαθηματικός και διανοητής της Γαλλικής Έπαναστάσεως έρμηνεύει με πληθώρα τεκμηριώσεων την Χριστιανική ως καθαρά ήλιακή λατρεία. Το βιβλίο κάνει σιγήν πυρά όταν εξεδόθη για πρώτη φορά. 8 EURO

Ι. Θ. ΚΑΚΡΙΔΗ

ΑΡΑΙ

Μυθολογική μελέτη για τις προσευχές και τις κατάρτες. Το βιβλίο ζητεί να καθορίσει την σημασία και την προέλευση ενός σημαντικού στοιχείου στις ελληνικές παραδόσεις, της άρας-κατάρτας, και υπηρετεί μέσω πλήρους βιβλιογραφίας και παραπομπών την επιστημονική αλήθεια. 10 EURO

ΑΝΝΑΣ ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ

ΣΠΟΥΔΕΣ ΨΥΧΗΣ

Μία επιστημονική μελέτη της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφικής ψυχολογίας, όπου το θέμα της ψυχής εξετάζεται από τον Όμηρο, τους Προσωκρατικούς, τον Πλάτωνα, τον Άριστοτέλη και τον Πλωτίνο. Πρόλογος του ακαδημαϊκού καθ/του Ε. Μουτσόπουλου. 10 EURO

ΑΝΝΑΣ ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ

**ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ
ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ**

Προσεγγίσεις της φυσικής, ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας των πρώτων Ελλήνων φιλοσόφων των διδασκάλων της ανθρωπότητας. 9 EURO

Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

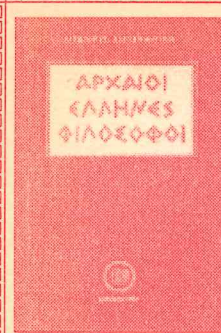
ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ

Με ένα μοναδικό αφηγηματικό τρόπο παρουσιάζονται όλα τα μυθολογικά στοιχεία που αφορούν την περίφημη Άργοναυτική εκστρατεία. Από την προετοιμασία των Άργοναυτών με τον Κένταυρο Χείρωνα έως την αποθέωσή τους. 5 EURO

Ε. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Μία σημαντική τεκμηριωμένη μελέτη για την Άσπασία και τις έταίρες μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους. Το κείμενο παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την θέση των γυναικών, την κοινωνική τους υπόσταση και εκπαίδευση την εποχή του Περικλέους ανά την Ελλάδα. 3 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

**ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ**

Μία μοναδική πραγματεία και εσωτερική ανάλυση των διδασκάλων της ανθρωπότητας ΟΡΦΕΥΣ - ΘΑΛΗΣ - ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ - ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ - ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ - ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ - ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ - ΣΗΝΩΝ - ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ - ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ - ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ - ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ - ΕΡΑΤΡΗΣ - ΠΛΑΤΩΝ - ΕΤΑΙΡΙΚΟΙ 16 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

**ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΖΩΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΙΡΜΑΡΜΕΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ**

Οι φυσικοί νόμοι που διέπουν την ζωή και τα εξελικτικά στάδια της ανθρωπίνης ψυχής από την γέννηση έως την θεοποίηση της σύμφωνα με την Πυθαγόρειο φιλοσοφία. 8 EURO

ΒΟΥΛΑΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

**ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ
ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑ**

Φιλοσοφική προσέγγιση της αρμονίας του σύμπαντος και των όντων μέσα από την μουσική και τον χορό. 8 EURO

Σ. ΝΑΓΟΥ

**ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ
ΙΔΕΑΙ**

Η Πυθαγόρειος εξήγηση των φαινομένων της τηλεπάθειας και της επικοινωνίας με τον πνευματικό κόσμο. 5 EURO

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ

**ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ
ΚΑΙ ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑΣ
ΠΑΣΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΑΡΧΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ**

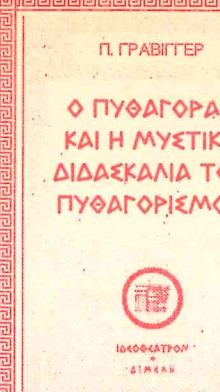
Ένα κείμενο του Πυθαγορείου Διδασκάλου Σπυρίδωνος Νάγου επάνω στο θέμα της αποχής από το κρέας ως πρώτου παράγοντος και προϋποθέσεως της συνειδητής ανελίξεως της ψυχής του ανθρώπου. 8 EURO

ΠΙ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

**Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ
ΩΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

Τό βιβλίο περιλαμβάνει όλες τις μεταφυσικές απόψεις του Πλάτωνα οι οποίες αναλύονται επιστημονικώς. 8 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ

**Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ
Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ**

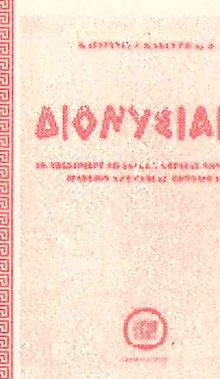
Η μυστική διδασκαλία του Πυθαγορισμού όπως παρουσιάζεται μέσα από τους Νεοπυθαγορείους φιλοσόφους και αποκοδικοποιείται από τον έμβριθε-στατο έρευνήτή Π. Γράβιγγερ 44 EURO

ΟΡΦΕΩΣ

ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ - ΛΙΘΙΚΑ

Άρχαιο κείμενο - μετάφραση. Επί πλέον αναλυτική παρουσίαση της Άργοναυτικής εκστρατείας, πίνακες και αποσυμβολισμός. Έχρησις των λίθων από τον Όρφέα. 10 EURO

Κ. ΚΑΚΟΥΡΗ

ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ

Η κλασική πραγματεία της μεγάλης ανθρωπολόγου! Διδακτορική διατριβή για τα ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ και την σχέση τους με τα Διονυσιακά Μυστήρια. 15 EURO

ΣΟΛΩΝΟΣ

**ΑΡΧΑΙΟΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΔΙΚΑΙΟΝ**

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ. Η ζωή και το έργο του Σόλωνα. Ο Σόλων και οι οικονομικές του μεταρρυθμίσεις. Διασωθέντα αποσπάσματα του Σόλωνα. Συλλογή νομοθετημάτων. Μετάφραση, σχόλια. Αναλυτικός πίναξ Δικαίου. 15 EURO

ΝΩΝΤΑ ΕΛΑΤΟΥ

Ο ΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΓΕΝΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ. Ο Χάρης, ένα νέο άγιορι μας ξενάγει στην κλασική Ελλάδα μέσα από την περιπετειώδη ζωή του. Ένα ολοζώντανο μάθημα ιστορίας που περιγράφει αναλυτικά τον τρόπο εκπαίδευσής των νέων στην Αθήνα αλλά και την Σπάρτη. Ένα βιβλίο που πρέπει να διαβάσουν όλοι οι Έλληνόπουλοι. 10 EURO

Κ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
"Η πλέον ξεγκυρος
μελέτη για τὰ Μυστήρια
Περιλαμβάνει όλα τὰ αποσπάσματα
τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γραμματείας
για τὰ **ΟΡΦΙΚΑ - ΚΑΒΕΙΡΙΑ**
ΔΙΟΝΥΣΙΑ - ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ

15 EURO

ΟΡΦΕΩΣ ΥΜΝΟΙ
FRAGMENTA
"Όλοι οἱ ἱεροὶ ὕμνοι τοῦ Ὁρφέως
στό ἀρχαῖο κείμενο καὶ στίχο πρὸς
στίχο μετάφραση, μέ πλούσιο σχο-
λιασμό, ὕμνους τοῦ Πρόκλου καὶ
σημαντικὲς πληροφορίες γιὰ τὸ
ἀρχαῖο ἐλληνικὸ μινολόγιο. Ἐπίσης
τὰ διασωθέντα ἀποσπάσματα ἀπὸ
τὴν ΚΔ' ραψωδία τοῦ Ὁρφέως.

11 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΤΕΡ
ΥΜΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΥΣΤΩΝ
Οἱ ἐν λόγῳ ὕμνοι, οἱ ὅποιοι εἶχαν
κατ' ἐξοκὴν λειτουργικὸ καὶ λα-
τρευτικὸ χαρακτῆρα, ἦσαν προϊόν
εἴτε ἐξάρσεως τοῦ πνεύματος θεο-
φορήτων ἀνδρῶν, εἴτε ἐμπνεύσεως
ἐκ θεῶν Πηγῶν.

11 EURO

ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
ΟΡΦΕΩΣ
ΛΟΓΟΙ ΙΕΡΟΙ
ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ
"Απὸ τὸν Ἑρωφάντη καὶ τὸν
Ἀνδρόγυνον, τὸν Φιλόσοφον
Ἑρώτα, καὶ τὸ Ὑπατον Κάλλος,
ἕως τὴν Θεῖαν Ἑρωτικήν Μανίαν,
τὴν μίξιν τῆς Ἀνθρωπίνης Ψυχῆς
μετὰ τοῦ Θεοῦ, μέ τέκος τὸν
Διόνυσον.

6 EURO

Α. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ
Φιλοσοφικὸ δοκίμιο. Ἑσωτερικὴ
ἀνάλυση, ἀποσυμβολισμός καὶ συνέ-
χεια τοῦ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΤΥΡΑΝΝΟΥ
καὶ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΕΠΙΚΟΛΩΝΩ τοῦ
Σοφοκλέους. Δραματουργικὴ ἐπε-
ξεργασία Ραδάμανθου Ἀναστασάκη.

6 EURO

**Νέα μετάφραση με προσέγγιση
τῆς Ὀμηρικῆς διαλέκτου
ἀπὸ τὸν Κώστα Δούκα
μία ἱστορικὴ ἔκδοση**

Με τὴν συνεργασία τοῦ οἴκου "Γεωργιάδης" 50 EURO ΕΚΑΣΤΟΝ

ΠΙΝΔΑΡΟΣ
ΕΠΙΝΙΚΟΙ
ΑΠΑΝΤΑ
ΠΥΘΙΟΝΙΚΟΙ - ΝΕΜΕΟΝΙΚΟΙ
ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΟΙ - ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΙ
ΥΜΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΙΚΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
ΔΕΛΦΩΝ - ΝΕΜΕΑΣ - ΙΣΘΜΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
ΕΚΤΕΜΗ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ 3ΗΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΙΝΔΑΡΟΥ
ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ - ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΕΙΜΕΝΟ - ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΕΙΜΕΝΟ - ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

24 EURO

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ
Ο ΔΙΔΑΚΤΑΛΟΣ
"Ο καθ' ἡς φιλοσοφίας Γ. Σακελλαρίου
ἀνάλυση ΟΛΟ ΤΟ ΜΥΗΤΙΚΟ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑ-
ΓΟΡΑ. Πῶς μπορούμε νὰ ἐφαρμόσουμε
σήμερα τὸ ἠθικὸ του σύστημα.
ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΝΕΛΙΞΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ.

22 EURO

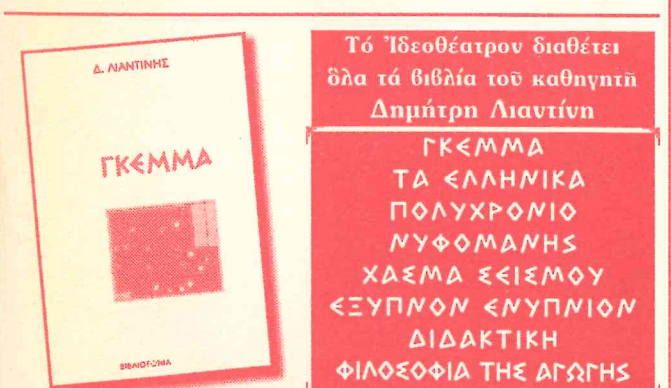
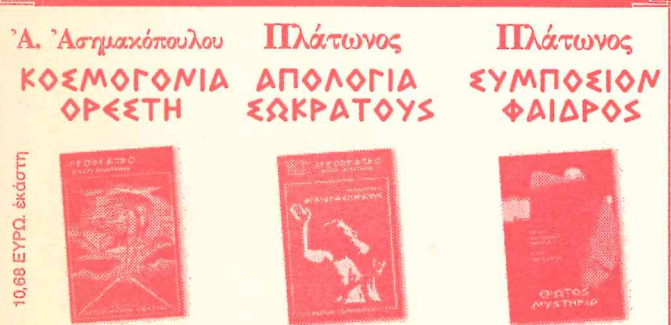

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ
Ο ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΣ
Ἔργασία τῆς δ/ντριάς τοῦ Κ. Φιλοσοφίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἀ. Κελεσιδοῦ
ἐπάνω στὰ ἀδημοσίευτα ἀποσπάσματα τοῦ
Ἐμπεδοκλέους μέ πρόλογο τοῦ Ἀκαδη-
μαϊκοῦ κ. Ε. Μουτσόπουλου. Ἀρχαῖο
κείμενο, ἐμμετρὴ μετάφραση, σχόλια καὶ
ἐπιλεγόμενα, γλωσσάρι ἀρχαίων ὀρων καὶ
ἀπόδοση γιὰ πρώτη φορά παγκοσμίως στὰ
νέα ἑλληνικά, γαλλικά καὶ πολωνικά.

10 EURO

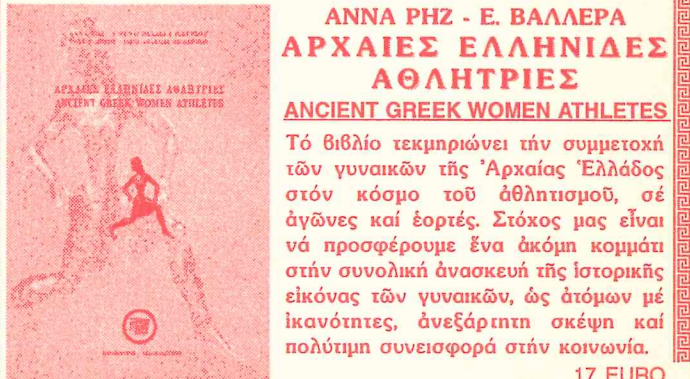
ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
μέ τὸν ΡΑΔΑΜΑΝΘΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ
ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΛ.: 52.37.543

ΠΑΟΥΛ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ ΝΤΗΝΑΧ
Η ΚΟΙΛΑΔΑ
ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ
ΘΑ ΥΠΑΡΞΕΙ Η
ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΤΟ 4000 μ.Χ. ΣΤΗΝ ΓΗ;
44 EURO

ΑΛΤΑΝΗ
ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ
ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ
ΘΟΛΟΥ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ
Τὸ μήνυμα τῆς θόλου εἶναι ἡ πορεία
τῆς ψυχῆς. Μέ ὁδηγὸ τὴν ἱερατικὴ
γλῶσσα τοῦ Ἑρακλείτου, τὴν Πυ-
θαγόρειο ἀριθμοσοφία καὶ τὸν Πλα-
τωνικὸ Κρατύλο, ἐκμαιεῖται ἀπὸ
τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἡ Ἀρρητος
Διδασκαλία τοῦ Λόγου καὶ ὁ ἀριθ-
μητικὸς συσχετισμὸς μικροκόσμου -
μακροκόσμου.

24 EURO

ANNA RYZ - Ε. ΒΑΛΛΕΡΑ
ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΑΘΛΗΤΡΙΕΣ
ANCIENT GREEK WOMEN ATHLETES
Τὸ βιβλίο τεκμηριώνει τὴν συμμετοχὴ
τῶν γυναικῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος
στὸν κόσμον τοῦ ἀθλητισμοῦ, σέ
ἀγῶνες καὶ ἐορτές. Στόχος μας εἶναι
νὰ προσφέρουμε ἕνα ἀκόμη κομμάτι
στὴν συνολικὴ ἀνασκέυη τῆς ἱστορικῆς
εἰκόνας τῶν γυναικῶν, ὡς ἀτόμων μέ
ικανότητες, ἀνεξάρτητη σκέψη καὶ
πολύτιμη συνεισφορά στὴν κοινωνία.

17 EURO

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ
ΤΟΥ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΥΧΗΣ
ΠΥΘΟΓΟΡΙΚΟΣ ΒΙΟΣ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ
ΔΥΣΙΚΟΙ ΑΛΚΑΙΟΣ-ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ-ΘΕΟΓΝΙΣ
ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ-ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ-ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ
ΣΟΛΩΝ - ΤΥΡΤΑΙΟΣ
ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ - ΣΧΟΛΙΑ
ἐκδ. ΖΗΤΡΟΣ 2001
ἀπὸ 80 εὐρώ
μόνον 45 εὐρώ!
μόνον γιὰ 30 συνδρομητὲς τηλ. 52.37.543

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΛ.: 52.37.543-75.67.111